

Ellen Piesanen, Ulla Kiviniemi & Sakari Valkonen

Opettajankoulutuksen kehittämishojelman seuranta ja arviointi 2005

OPETTAJIEN PERUSKOULUTUS 2005
JA SEURANTA 2002–2005

KOULUTUKSEN
TUTKIMUSLAITOS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Koulutuksen tutkimuslaitos
Tutkimusselesteita 28

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMAN SEURANTA JA ARVIOINTI 2005

**Opettajien peruskoulutus 2005 ja
seuranta 2002 – 2005**

Ellen Piesanen, Ulla Kiviniemi & Sakari Valkonen

KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Julkaisujen toimituskunta:

Jouni Välijärvi
Pirjo Linnakylä
Päivi Häkkinen
Päivi Tynjälä
Jouni Sojakka

JULKAISUN MYYNTI:
Koulutuksen tutkimuslaitos
Asiakaspalvelu
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Puh. (014) 260 3220
Faksi (014) 260 3241
Sähköposti: ktl-asiakaspalvelu@ktl.jyu.fi
www.ktl-julkaisukauppa.fi

© Ellen Piesanen, Ulla Kiviniemi, Sakari Valkonen ja Koulutuksen tutkimuslaitos

Kansi ja ulkoasu: Martti Minkkinen
Taitto: Taittotalo Printone, Helsinki

ISSN 1456-5153
ISBN 951-39-2427-0 (nid.)
ISBN 978-951-39-3115-5 (pdf)

Jyväskylän yliopistopaino
Jyväskylä 2006

Sisältö

Tiivistelmä	3
Abstract	5
Sammandrag	7
Esipuhe	9
1 Johdanto	11
2 Opettajankoulutuksen seuranta ja arviointi	13
2.1 Opettajankoulutus.....	14
2.2 Tutkintorakennemuutos	17
2.3 Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelma	21
3 Peruskoulutusaineistot 2002 – 2005	23
3.1 Kyselylomakkeiden suunnittelu ja aineiston käsittely.....	23
3.2 Kyselyn kohdejoukko ja tiedottaminen	25
3.3 Kyselyn ongelmakohtia	26
3.4 Peruskoulutusaineisto 2005	27
3.5 Seuranta-aineisto 2002 – 2005	29
3.6 Pedagogisten opintojen faktorointi.....	31
4 Yliopistojen opettajankoulutus 2005	35
4.1 Yliopistoaineisto	35
4.2 Pedagogiset opinnot.....	36
4.3 Opetusharjoittelu.....	49
4.4 Opiskelijavalinnat.....	50
4.5 Opettajankoulutuksen arvostus ja asema.....	50
4.6 Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit	50
4.7 Opettajankoulutuksen kehittäminen	51
4.8 Opettajankoulutuksen yhteistyö.....	51
4.9 Ruotsinkieliset vastaajat	52

5	Ammatillinen opettajankoulutus 2005.....	57
5.1	Ammatillinen opettajakorkeakouluaineisto	57
5.2	Opettajankoulutusopinnot	58
5.3	Opetusharjoittelu.....	67
5.4	Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen.....	67
5.5	Opettajankoulutuksen arvostus ja asema.....	68
5.6	Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit	68
5.7	Opettajankoulutuksen kehittäminen	68
5.8	Opettajankoulutuksen yhteistyö.....	69
6	Yliopistollinen opettajankoulutus – seuranta 2002 – 2005	71
6.1	Yliopisto-opettajat	71
6.2	Yliopisto-opiskelijat.....	81
6.3	Yhteenveto.....	89
7	Ammatillinen opettajankoulutus – seuranta 2002 – 2005	93
7.1	Ammatilliset opettajankouluttajat.....	93
7.2	Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijat.....	102
7.3	Yhteenveto.....	109
8	Vastaajien kommentteja ja kehittämissuhteita	113
8.1	Yliopisto	113
8.2	Ammatillinen opettajakorkeakoulu	121
9	Opettajien peruskoulutuksen arviointi	127
9.1	Pedagogiset opinnot.....	127
9.2	Opetusharjoittelu.....	137
9.3	Opiskelijavalinnat.....	138
9.4	Opettajankoulutuksen asema ja yhteistyö	140
9.5	Pohdinta.....	142
	Kirjallisuutta	145
	Liitteet	146

Tiivistelmä

Piesanen, E., Kiviniemi, U. & Valkonen, S. 2006. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta ja arviointi 2005. Opettajien peruskoulutus 2005 ja seuranta 2002 – 2005. Jyväskylä yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuslauseita 28.

ISSN 1456-5153

ISBN 951-39-2427-0 (nid.)

ISBN 978-951-39-3115-5 (pdf)

Opetusministeriö julkaisi vuonna 2001 Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjaamaan opettajien perus- ja täydennyskoulutusta. Kehittämisohjelma keskittyi opettajan työn lähtökohtiin, kehittämistavoitteisiin ja suosituksiin sekä opettajankoulutuksen määrällisiin tarpeisiin. Ohjelman kehittämissuosituksat kohdistuivat opettajankoulutuksen valintoihin, pedagogisten opintojen keskeisiin sisältöihin, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen asemaan sekä yhteistyöhön.

Koulutuksen tutkimuslaitoksessa toteutettiin vuonna 2005 Opetusministeriön toimesta valtakunnallinen opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihanke, jossa arvioitiin edellä mainitun kehittämisohjelman suositusten toteutumista. Käsillä olevassa julkaisussa raportoidaan hankkeen opettajien peruskoulutusta koskeva osuus. Täydennyskoulutusta koskeva osuus raportoidaan erillisenä julkaisuna.

Peruskoulutusta koskeva tutkimus toteutettiin keväällä 2005 verkkokyselynä, ja vastauksia saatiin kaikkien yliopistojen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköistä. Verkkokyselyyn vastanneista opettajia oli 382 (19 %) ja opettajaksi opiskelevia 1624 (81 %). Heistä 74 % oli yliopistoista ja 26 % ammatillisista opettajakorkeakouluista. Seuranta-aineistona oli Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttama verkkokysely vuodelta 2002.

Pedagogisten opintojen yhteisöllisiä opintoaiheita (oppilaitostyö, oppilaitosten kehittäminen ja johtaminen ja yhteiskunnallisen aineksen sisällöt) sekä toisaalta yksilöä ja erilaisuutta koskevia opintojaksoja (monikulttuurisuus, syrjäytyminen ja opintojen ohjaus) on peruskoulutuksessa sisällöllisesti jo kehitetty, ja näitä tulisi myös edelleen kehittää. Näitä samoja aiheita tulisi käsitellä myös täydennyskoulutuksessa, sillä opettajakunta on hankkinut peruskoulutuksensa hyvin eri aikoina, joten myös täydennyskoulutustarpeet vaihtelevat. Sisältöalueiden painotukset ja niiden kehittäminen ovat myös tulevaisuudessa haasteena toimivan perus- ja täydennyskoulutuksen jatkumon toteuttamiselle.

Kehittämishajelman koulutussuositukset on otettu huomioon opettajankoulutusta kehitettäessä. Yliopistoissa opettajaksi kouluttautuvilla on mahdollisuudet laaja-alaista pätevyytensä erilaisin sivuaineopinnoin, ja ammatillisella puolella joustavat opiskelumuodot tukevat opettajaksi kouluttautumista. Opetusharjoittelujen määrän katsotaan riittävän, mutta harjoitteluun toivottiin lisää joustavuutta, valinnaisuutta ja vaihtoehtoja, jopa kansainvälisiä mahdollisuuksia. Vaikka harjoittelun henkilökohtaista ohjausta on jo kehitetty toivottuun suuntaan, niin se nähtiin edelleen arvokkaana kehittämiskohteena. Opiskelijavalinnoissa korostuivat toisaalta hakijoiden soveltuvuuden ja toisaalta hakijoiden motivoituneisuuden arviointi. Yliopistopuolella koulutettavien määrät ovat ylärajoillaan, eikä määrää voida enää ilman lisäresursseja kasvattaa.

Ammatillisen puolen kouluttajat näkivät omat täydennyskoulutusmahdollisuutensa parempina kuin yliopistolliset kouluttajat. Opettajien osaamista ei tunnutta käytettävän riittävästi hyväksi toteutettavassa täydennyskoulutuksessa. Kouluttajat näkevät opettajankoulutuksen arvostuksen parantuneen yhteisöissään, mutta yhteistyössä eri koulutuslinjojen välillä on vielä kehitettävää.

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset, kuten väestön rakenteelliset muutokset heijastuvat opettajankoulutukseen myös tulevaisuudessa. Peruskoulutuksella luodaan pohja opettajan työhön, täydennyskoulutuksella tulisi kuitenkin kaikin tavoin tukea opettajan työtä työuran eri vaiheissa. Juuri valmistuneen opettajan perehdyttämistarpeet ovat erilaiset kuin pitkän työuran tehneen opettajan tarpeet esimerkiksi suhteessa uuteen opetusteknologiaan sekä mahdollisiin kansallisiin uudistuksiin. Kouluuyhteisö on oppiva työyhteisö, jonka koko henkilöstön toivotaan sitoutuvan paitsi oman työnsä, myös työyhteisönsä kehittämiseen.

Asiasanat: opettajankoulutus, pedagogiset opinnot, opetusharjoittelu, opetussuunnitelma, opettajat, opiskelijat

Abstract

Piesanen, E., Kiviniemi, U. & Valkonen, S. 2006. Follow-up and evaluation of the teacher education development programme 2005. Initial teacher education in 2005 and its follow-up 2002-2005. University of Jyväskylä. Institute for Educational Research. Occasional Papers 28.

ISSN 1456-5153

ISBN 951-39-2427-0 (nid.)

ISBN 978-951-39-3115-5 (pdf)

The Finnish Ministry of Education launched in 2001 a development programme for teacher education with an aim to provide guidelines for both initial (pre-service) and continuing (in-service) teacher education. The programme focussed on the foundations, development goals and recommendations for teachers' work, as well as on the quantitative needs of teacher education. The recommendations for development concerned student selections for teacher education, key contents of pedagogical studies, status of the initial and continuing teacher education at universities and polytechnics, and co-operation needed.

The Institute for Educational Research conducted in 2005 a national follow-up and evaluation study of how the recommendations of the teacher development programme described above have been implemented. The study was commissioned by the Ministry of Education. The present report gives an account of the findings related to initial teacher education. The findings of the study on continuing teacher education are presented in a separate report.

The follow-up and evaluation study of initial teacher education was done in the spring of 2005 as a web-based survey. There were responses from the teacher education units of all universities and vocational teacher education institutions. Of the respondents, 382 (19 %) were teachers and 1 624 (81%) teacher trainees, and 74 % were from universities and 26 % from vocational teacher education institutions. The data from a web-based survey carried out by the Finnish Higher Education Evaluation Council in 2002 was used as the follow-up data.

The findings show that the pedagogical studies included in initial teacher education

have already been developed in study areas relating to community-building (e.g. institutional and social aspects of the teaching profession, school development and management), as well as to individuality and diversity (multiculturalism, social exclusion, and study counselling). These areas should also be addressed in further development efforts, as well as in continuing teacher education, because teachers have gone through training at very different times and, therefore, have different professional development needs. Furthermore, curriculum content focuses and their continuous adjustment are also in the future among the main challenges for achieving a functioning continuum of pre-service and in-service education.

The educational recommendations of the development programme have been taken into account in the development of teacher education. Teacher trainees at universities have good opportunities for widening their expertise through various kinds of minor subject studies, and the flexible learning modes used in the vocational teacher education sector support the process of becoming a teacher. The extent of teaching practice was considered adequate, but more flexibility, choice and alternatives, and even international experience, should be available. In addition, individual counselling of the teaching practice was still seen as a very valuable focus of development, although steps have already been taken towards this direction. In student selections the aptitude of the candidates and their level of motivation should be emphasised in the evaluation. The number of trainees at universities is reaching its limits and cannot be increased without further resource allocations.

The vocational teacher educators saw their professional development opportunities as better than the teacher educators at universities. It seems that the expertise of teachers is not adequately utilised in the in-service education offered. According to the teacher educators their own communities appreciate teacher education more than before, but there is still work to be done to improve co-operation between the different lines of education.

Societal changes, such as those in the structure of population, will be reflected in teacher education also in the future. Initial teacher education is the foundation for a teacher's work, but in-service education should support this work in all possible ways throughout the teaching career. The professional development needs of novice teachers are different from those of experienced teachers, for instance, in terms of the use of new learning environments and educational technologies, as well as of staying up-to-date with national policies and reforms. The school community is a learning community, whose whole staff need to be committed to the development of both their own work and the whole work community.

Keywords: teacher education, pedagogical studies, teaching practice, curriculum, teachers, students

Sammandrag

Piesanen, E., Kiviniemi, U. & Valkonen, S. 2006. Uppföljning och utvärdering av utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen 2005. Grundutbildning för lärare 2005 och uppföljning 2002 – 2005. Jyväskylä universitet. Pedagogiska forskningsinstitutet. Forskningsrapport 28.

ISSN 1456-5153

ISBN 951-39-2427-0 (nid.)

ISBN 978-951-39-3115-5 (pdf)

Undervisningsministeriet publicerade 2001 sitt utvecklingsprogram för lärarutbildningen för att dra upp linjerna för grundutbildningen och fortbildningen av lärare. Utvecklingsprogrammet koncentrerade sig på utgångspunkterna för lärarens arbete, utvecklingsmål och rekommendationer samt kvantitativa behov inom lärarutbildningen. Programmets utvecklingsrekommendationer inriktades på valmöjligheterna inom lärarutbildningen, det centrala lärostoffet i de pedagogiska studierna, den status universitets- och yrkeshögskolelärares grundutbildning och fortbildning hade, och på samarbetet.

Vid pedagogiska forskningsinstitutet genomfördes i undervisningsministeriets regi år 2005 ett riksomfattande projekt för utvärdering och uppföljning av utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen, där man utvärderade hur rekommendationerna i det ovan nämnda utvecklingsprogrammet genomförts. I den föreliggande publikationen ges en rapport om den del av projektet som berör lärarnas grundutbildning. Den del som gäller fortbildningen redovisas i en separat publikation.

Undersökningen som gällde grundutbildningen gjordes våren 2005 i form av en nätenkät och svaren kom från lärarutbildningsenheter vid alla universitet och yrkeshögskolor. Antalet lärare som svarade på nätenkäten var 382 (19 %) och antalet lärarstu-

derande 1624 (81 %). Av dessa kom 74 % från universiteten och 26 % från yrkespedagogiska lärarhögskolor. Som uppföljningsmaterial användes den nätenkät som gjordes av rådet för utvärdering av högskolorna år 2002.

Grupporienterade studieteman i de pedagogiska studierna (läroanstaltsarbetet, utveckling och ledning av läroanstalter och samhälleligt lärostoff) å ena sidan, å andra sidan studiekurser som berör individen och olikheter (kulturell mångfald, utslagenhet och handledning av studier) har man i grundutbildningen redan utvecklat innehållsmässigt, och utvecklandet av dessa borde fortsätta. Samma teman borde man även behandla i fortbildningen, eftersom lärarkåren skaffat sin grundutbildning under mycket olika tider, och även fortbildningsbehoven är således varierande. Prioriteringen inom ämnesområden och utvecklandet av dem utgör även i framtiden en utmaning för att ett fungerande kontinuum för grundutbildningen och fortbildningen skall kunna uppnås.

Utbildningsrekommendationerna i utvecklingsprogrammet har beaktats vid utveckling av lärarutbildningen. De som utbildar sig till lärare vid universiteten kan få en mera omfattande behörighet med hjälp av olika biämnesstudier, och på den yrkesinriktade sidan stöder flexibla studieformer utbildningen till lärare. Undervisningspraktikens andel ansågs vara tillräcklig, men inom praktiken ville man ha mer flexibilitet, valbarhet och alternativ, till och med internationella möjligheter. Även om man inom undervisningspraktiken redan utvecklat den individuella handledningen i önskad riktning, upplevde man att den fortfarande var ett värdefullt utvecklingsobjekt. Vid valet av studenter betonades å ena sidan en bedömning av sökandens lämplighet, å andra sidan en bedömning av motivationsgraden. På universitetssidan ligger studentantalet redan vid den övre gränsen, och man kan inte längre öka antalet utan att öka tilläggsresurserna.

Utbildarna på yrkeshögskolenivån upplevde att möjligheterna till fortbildning var bättre jämfört med vad utbildarna på universitetsnivån ansåg. Det verkar som om lärarnas kompetens inte utnyttjas tillräckligt inom fortbildningen. Utbildarna upplever att lärarutbildningen nått högre uppskattning inom arbetsenheterna, men i samarbetet mellan olika utbildningslinjer finns ännu plats för utveckling.

Förändringar som sker i samhället, såsom förändringarna i befolkningsstrukturen återspeglas i lärarutbildningen även i framtiden. Med grundutbildningen skapar man en bas för lärarens arbete, med fortbildning borde man dock på alla sätt stöda lärarens arbete under olika karriärskeden. Nyutexaminerade lärares inskolningsbehov är anorlunda än de behov en lärare med lång karriär har, till exempel i förhållandet till ny undervisningsteknologi och eventuella nationella reformer. Skolsamfundet är en lärande arbetsenhet, där man önskar att hela personalen engagerar sig, förutom i det egna arbetet även i utvecklandet av hela arbetsenheten.

Referensord: lärarutbildning, pedagogiska studier, praktik, läroplan, lärare, studerande

Esipuhe

Käsillä oleva julkaisu perustuu opetusministeriön laatiman Opettajankoulutuksen kehittämishojelman vuonna 2005 toteutetun valtakunnallisen seuranta- ja arviointihankkeen opettajien peruskoulutusta koskevan osuuden tuloksiin. Täydennyskoulutusta koskeva osuus on raportoitu erillisenä julkaisuna. Laajan hankkeen toteutuksen myötä on muodostunut monipuolinen kuva niin tämän päivän opettajien peruskoulutuksen kuin täydennyskoulutuksenkin tilasta samoin kuin viime vuosien aikana niissä tapahtuneesta kehityksestä.

Seuranta- ja arviointihankkeen toteuttamisessa on ollut mukana laaja yhteistyöverkosto. Hankkeen alusta lähtien olemme saaneet arvokasta palautetta niin opetusministeriön, Opetushallituksen, läänien kuin koulutuksen järjestäjien ja toteuttajien taholta. Esitämme parhaat kiitoksemme opetusneuvos Armi Mikkolalle, samoin kuin kaikille hankkeen suunnitteluun osallistuneille. Kiitokset myös aineistojen hankinnassa mukana olleille, kuten yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhdyshenkilöille, sekä kaikille haastateltaville ja kyselyihin vastanneille. Toivomme, että kukin opettajankoulutuksen piirissä työskentelevä voisi saada arvioinnin tuloksista eväitä tulevan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Verkkolomakkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa ovat korvaamattomana apuna olleet erikoistutkija Kari Törmäkangas, sovellutussuunnittelija Sakari Valkonen sekä opiskelija Minna Ruoranen, joka myös on ollut mukana aineistojen tallennuksessa sekä haastattelussa. Tallennukseen ovat osallistuneet myös opiskelijat Liisa Suuronen sekä Elina Johnson. Parhaat kiitokset kaikille!

Lämpimät kiitoksemme sovellutussuunnittelija Sakari Valkoselle, joka on toteuttanut vuonna 2005 kerättyjen kyselyaineistojen analysointikuntoon saattamisen, vuosien 1998 ja 2002 seuranta-aineistojen käyttöönoton sekä aineistojen analysoinnin. Parhaat kiitokset myös kaikille julkaisuprosessiin osallistuneille.

Jyväskylässä 28.2.2006

Ellen Piesanen

Ulla Kiviniemi

1 Johdanto

Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa toteutettiin vuonna 2005 Opetusministeriön toimeksiannosta valtakunnallinen Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihanke. Hankkeessa arvioitiin v. 2001 käynnistyneen kehittämisohjelman suositusten toteutumista opettajankoulutuksessa.

Seuranta- ja arviointihankkeen avausseminaari järjestettiin helmikuussa 2005 Jyväskylässä. Tilaisuuteen kutsuttiin yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen edustajia sekä opetusministeriön ja Opetushallituksen ja eri järjestöjen edustajia. Tilaisuudessa näille yhteistyötahoille esiteltiin arviointi- ja seurantaprojektin lähtökohtia ja toteutusta, minkä jälkeen yhteiskeskustelussa koottiin kentän eri toimijoiden ajatuksia projektin teemoista.

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihanke jakaantui useampaan osakyselyyn: peruskoulutuksen osalta tiedonkeruu toteutettiin huhtikuussa 2005 verkkokyselynä kaikissa yliopistojen ja korkeakoulujen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköissä. Samana keväänä kerättiin tietoja opettajien täydennyskoulutuksesta opettajille, rehtoreille sekä kuntien opetustoimen johtajille suunnatuilla kyselyillä. Syyskaudella 2005 hankkeessa kerättiin täydennyskoulutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyviä haastatteluaineistoja opettajien täydennyskoulutuksen toteuttajilta, kunnilta, lääneiltä, Opetushallitukselta ja opetusministeriöltä. Haastattelujen teemat liittyivät opettajien täydennyskoulutuksen nykytilaan, opettajankoulutuksen kehittämisohjelman täydennyskoulutussuosituksen toteutumiseen sekä opettajien täydennyskoulutuksen tulevaisuudennäkyihin.

Seuranta- ja arviointihankkeen tulokset julkaistaan kahtena raporttina: toinen kä-

sittelee peruskoulutuksen seuranta- ja arviointia sekä toinen täydennyskoulutuksen seuranta- ja arviointia. Täydennyskoulutuksen arviointi- ja seurantahanke kohdentui sekä yleissivistävän, ammatillisen että aikuiskoulutuksen opetushenkilöstöön. Täydennyskoulutuksen arviointi (Piesanen & Kiviniemi 2006) toteutettiin siis, kunta- ja opetushenkilöstölle suunnatulla kyselyllä sekä haastatteluilla. Lisäksi hyödynnettiin eri toimijoiden tuottamia itsearviointiaineistoja sekä suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseissa tuotettuja muita kirjallisia aineistoja. Käsillä olevassa julkaisussa keskitytään tarkastelemaan opettajien peruskoulutusta.

2 Opettajankoulutuksen seuranta ja arviointi

Korkeakoulujen arviointineuvosto julkaisi yliopistollisen opettajankoulutuksen arviointiraportin vuonna 1999. Raportin mukaan yliopistossa annettavan opettajankoulutuksen arvioinnin tavoitteena oli saada kaikki opettajankouluttajaosapuolet osallistumaan laajamittaiseen kehittämiskeskusteluun. Arviointiraportissa todettiin edelleen, että opettajankoulutukseen osallistuvia laitoksia ja tiedekuntia on lukuisia. Näytti myös siltä, että opettajankoulutuksessa nousevat samat aiheet toistuvasti kehittämiskohteiksi; näitä olivat mm. yliopistojen ja tiedekuntien väliset yhteistyön ongelmat, yliopistojen opettajankoulutuksen painoalueiden valtakunnallinen tehtävänjako sekä pedagogisten opintojen ajoitus ja sisällölliset kysymykset. Johtopäätöksenä oli, että kasvatustieteellisten tiedekuntien vastuulla oleva pedagoginen koulutus tarvitsee valtakunnallista linjausta ja yliopistokohtaista strategiaa. (Jussila & Saari 1999.)

Vuonna 2000 Korkeakoulujen arviointineuvosto julkaisi ammatillisen opettajankoulutuksen arviointiraportin. Ammatillisen opettajankoulutuksen arviointi oli haluttu tehdä yliopistojen opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen, koska yleisen opettajankelpoisuuden antavien opettajan pedagogisten opintojen toteuttamisvastuu oli tuolloin laajentunut yliopistoista myös ammattikorkeakouluihin. Sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa suoritettujen opettajan 35 opintoviikon pedagogiset opinnot antoivat kelpoisuuden kaikille kouluasteille. Voimassa olevien kelpoisuussäädösten seurauksena opettajankoulutus oli siis laaja-alaistumassa, jonka vuoksi oli tärkeää selvittää eri tahojen antaman opettajan pedagogisten opintojen yhdenmukaisuus ja laatu. (Lämsä & Saari 2000.)

Ammatillisen opettajankoulutuksen arviointiprojektin tavoitteena ja tehtävänä oli tukea ammatillisen opettajankoulutuksen kehittämistä. Pää tavoitteena oli tuottaa kokonaiskuva ammatillisen opettajankoulutuksen nykytilasta Suomessa ja osoittaa koulutuksen vahvuudet, kehittämisalueet ja kehittämisen reunaehdot. Lisäksi haluttiin tuoda esiin keinoja koulutuksen kehittämiseksi suhteessa yhteiskunnan, työelämän ja opiskeluprosessin asettamiin haasteisiin sekä kiinnittää huomiota ammatillisen opettajankoulutuksen ja yleissivistävän opettajankoulutuksen yhteistyöhön, suhteisiin ja vuorovaikutukseen sekä tarvittaessa ehdottaa näiden kehittämisen keinoja. (Lämsä & Saari 2000.) Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma julkaistiin vuonna 2001 opetusministeriön toimesta linjaamaan opettajien perus- ja täydennyskoulutusta.

2.1 Opettajankoulutus

Opettajankoulutus yliopistossa

Tällä hetkellä yliopistollista opettajankoulutusta järjestetään seuraavilla opettaja-aloilla (yliopistolliset opettajankoulutuslaitokset aloittivat syksyllä 2005 koulutusohjelmansa uudistetuin opetusohjelmin, kuvaukset perustuvat opintoviikko- ja opintopistemääriin):¹

Lastentarhanopettajan koulutus

Lastentarhanopettajaksi opiskelevat suorittavat yliopistossa kasvatustieteen kandidaatin (KK) tutkinnon, jonka laajuus on 180 opintopistettä (120 opintoviikkoa). Tutkinnon pääaineena on kasvatustiede, joka painottuu varhaiskasvatukseen (60 opintopistettä eli 35 ov). Tutkinnon suorittamiseen kuluu noin kolme vuotta. Tutkintoa on mahdollista jatkaa ylemmäksi korkeakoulututkinnoksi (kasvatustieteen maisteri, KM), jonka laajuus on 300 opintopistettä (160 ov).

Valinta lastentarhanopettajan koulutukseen on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa tapahtuva esivalinta tehdään yhteisvalintana, jonka hoitaa Jyväskylän yliopisto. Tämän perusteella valitaan opiskelijat varsinaiseen valintakokeeseen, joka järjestetään siinä yliopistossa, johon on pyrkimässä.

¹ Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL tarjoaa [www-sivustossaan](http://www.sool.fi/okopa/alat.htm) (http://www.sool.fi/okopa/alat.htm) tietoa ja linkkejä suomalaisesta opettajankoulutuksesta. SOOL on opettajaksi opiskelevien valtakunnallinen etujärjestö, jonka jäsenet opiskelevat lastentarhan-, luokan-, aineen-, erityis- ja ammatillisiksi opettajiksi sekä opinto-ohjaajiksi.

Luokanopettajan koulutus

Luokanopettajaksi opiskelevat suorittavat kasvatustieteen maisterin (KM) tutkinnon, jonka laajuus on 300 opintopistettä (160 opintoviikkoa). Tutkinto sisältää opettavien aineiden niin sanotut monialaiset opinnot (60 opintopistettä eli 35 ov) ja opettajan pedagogiset opinnot (60 opintopistettä eli 35 ov). Tutkinnon suorittamiseen kuluu keskimäärin viisi vuotta. Yliopistoilla voi olla tarjolla erityispainotteisia luokanopettajan koulutusohjelmia, kuten kansainvälinen, vieraskielinen tai teknologia- ja mediakasvatuspainotteinen koulutusohjelma.

Valinta luokanopettajan koulutukseen on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa tapahtuva esivalinta tehdään yhteisvalintana, jonka hoitaa Jyväskylän yliopisto. Tämän perusteella valitaan opiskelijat varsinaiseen valintakokeeseen, joka järjestetään siinä yliopistossa, johon on pyrkimässä.

Aineenopettajan koulutus

Aineenopettajaksi opiskelevat suorittavat maisterin tutkinnon, jonka laajuus on vähintään 300 opintopistettä (160 opintoviikkoa). Koulutusta annetaan useimmissa maamme yliopistoissa sekä Sibelius-Akatemiassa ja Taideteollisessa korkeakoulussa.

Valinta aineenopettajan koulutukseen voi tapahtua kahdella eri tavalla: Yleisimmin haetaan opiskelemaan opetettavaa ainetta tai aineita yliopistoon, jonka jälkeen opintojen aikana hakeudutaan opiskelemaan opettajan pedagogisia opintoja. Näillä opinnoilla saadaan kelpoisuus opetettavaan aineeseen. Toinen tapa on hakeutua suoraan aineenopettajan koulutukseen (suoravalinta), jolloin valinnan kautta hyväksytyt saavat opinto-oikeuden suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon (syventävät opinnot opiskeltavassa aineessa) sekä oikeuden suorittaa opettajan pedagogiset opinnot aineen opintojen rinnalla.

Kotitalouden, tekstiili- ja teknisen käsityön, liikunnan, musiikin ja kuvataideopettajan koulutus on opettajankoulutusta, joiden koulutusohjelmiin hakeudutaan kunkin oppilaitoksen hakumenettelyjen kautta.

Erityisopettajan koulutus

Erityisopettajaksi opiskelevat suorittavat yliopistossa kasvatustieteen maisterin (KM) tutkinnon, jonka laajuus on 300 opintopistettä (160 opintoviikkoa). Tällä tutkinnolla saa kelpoisuuden luokanopettajan, erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtäviin. Koulutusta annetaan Helsingin, Joensuun, Jyväskylän ja Turun yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa. Jyväskylässä voi opiskella myös varhaiserityisopettajaksi (KM). Toinen tapa valmistua erityisopettajaksi on suorittaa opettajankoulutuksen jälkeen erilliset erityisopettajan tai erityislastentarhanopettajan opinnot (60 opintopistettä eli 35 ov) em. yliopistoissa.

Oppilaan- ja opinto-ohjaajan koulutus

Oppilaan- ja opinto-ohjaajaksi opiskelevat suorittavat Joensuun yliopistossa kasvatustieteen maisterin (KM) tutkinnon, jonka laajuus on 300 opintopistettä (160 opintoviikkoa). Koulutus sisältää ohjauksen opinnot (60 opintopistettä eli 35 ov) sekä opettajan pedagogiset opinnot (60 opintopistettä eli 35 ov) ja sivuaineopinnot (60 opintopistettä eli 35 ov). Jo korkeakoulututkinnon suorittaneet voivat hakeutua erilliseen ohjauksen koulutukseen, jota annetaan Jyväskylän yliopistossa ja Åbo Akademiassa.

Opettajankoulutus ammattikorkeakouluissa

Ammatillisten opintojen tai ammattikorkeakoulun opettajaksi pyrkivän on suoritettava pääsääntöisesti ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva ammattikorkeakoulututkinto ja hankittava sen jälkeen vähintään kolmen vuoden työkokemus tutkintoa vastaavalla alalla. Tämän jälkeen hän voi hakeutua suorittamaan opettajan pedagogisia opintoja pätevytyäkseen opettajaksi. Ammattikorkeakoulujen opettajat suorittavat joko ylemmän korkeakoulututkinnon tai lisensiaatin tutkinnon sekä opettajan pedagogiset opinnot. Ammatillista opettajankoulutusta annetaan ammatillisissa opettajankoulutuslaitoksissa Helsingissä, Hämeenlinnassa, Jyväskylässä, Oulussa, Tampereella ja Vaasassa (Åbo Akademi).

Ammatillinen opettajankoulutus on ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten opettajille ja opettajiksi aikoville suunnattua koulutusta, joka tuottaa yleisen pedagogisen kelpoisuuden. *Ammatillinen opettajankoulutus* on laajuudeltaan 60 opintopistettä (35 ov) ja siihen kuuluu kasvatustieteellisiä perusopintoja, ammattipedagogisia opintoja, opetusharjoittelua ja muita opintoja.

Valintamenettely on samanlainen kaikissa opettajakorkeakouluissa ja valinta toteutetaan yksivaiheisesti hakemuksen perusteella. Hakemuksen käsittelee se opettajakorkeakoulu, johon ensisijaisesti haetaan. Ammatilliseen opettajankoulutukseen hakevalla tulee olla soveltuva tutkinto ja vähintään kolmen vuoden pituinen työkokemus tehtävää vastaavalla alalla. Hakukelpoisuuden tuottava tutkinto vaihtelee koulutusaloittain.

Ammatillinen erityisopettajan koulutus sekä *ammatillinen opinto-ohjaajankoulutus* ovat opettajankoulutuksen suorittaneille, ammatillisina erityisopettajina tai opinto-ohjaajina toimiville tai näihin tehtäviin aikoville tarkoitettua 60 opintopisteen (35 opintoviikon) laajuista jatkokoulutusta. Ammatillinen erityisopettajankoulutus antaa kelpoisuuden toimia erityisopetuksen tehtävissä ammatillisessa koulutuksessa. Opinto-ohjaajankoulutus antaa kelpoisuuden toimia opinto-ohjaajana eri koulumuodoissa. Opiskelijavalinta tehdään oppilaitos-/koulutusmuotoikohtaisista valintaryhmistä. Hakuaika ammatillisiin opettajakorkeakouluihin on keväisin. ²

² (<https://www.opecorkeahaku.fi/opecorkeahaku/hakemus> , <http://www.sool.fi/okopa/alat.htm>)

2.2 Tutkintorakenneuudistus

Suomalaiset yliopistotutkinnot uudistuivat syksyllä 2005 osana eurooppalaista Bolognan prosessia, jonka tavoitteena on luoda eurooppalainen korkeakoulutusalue. Bolognan prosessin keskeisenä tavoitteena on parantaa eri maiden tutkintojen kansainvälistä vertailtavuutta ja lisätä siten opiskelijoiden kansainvälistä liikkumista ja kansainvälisiä opiskelumahdollisuuksia.

Bolognan prosessi sai alkunsa vuonna 1998, kun Saksan, Ranskan, Italian ja Iso-Britannian korkeakoulutuksesta vastaavat opetusministerit allekirjoittivat yhteisen julistuksen eurooppalaisten korkeakoulututkintojen järjestelmien harmonisoinnista. Tarkoituksena on lisätä eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa muihin maanosiin verrattuna. Tutkinnonuudistuksen yksi tavoite on myös tutkintoaikojen lyhentäminen. Tutkintojen sisältöä uudistetaan siten, että ne vastaavat paremmin tutkimuksen ja työelämän kehitystä.

Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta yliopistojen tutkinnoista on tullut kaksiportaisia: opiskelijat suorittavat ensin alemman korkeakoulututkinnon ja jatkavat vasta sen jälkeen ylempään korkeakoulututkintoon. Alempaa korkeakoulututkintoa kutsutaan useimmiten kandidaatin tutkinnoksi ja ylempää korkeakoulututkintoa maisterin tutkinnoksi. Samalla on siirrytty eurooppalaiseen opintosuoritusten mitoitukseen. Nykyisistä opintoviikoista on luovuttu ja otettu käyttöön opintopisteet. Opintopisteet lasketaan siten, että yhden vuoden kokopäiväinen opiskelu vastaa 60 opintopistettä. Alempi korkeakoulututkinto on laajuudeltaan 180 opintopistettä. Sen tavoitteellinen suorittamisaika on kolme vuotta. Ylempi korkeakoulututkinto on yleensä 120 opintopisteen laajuinen, mikä vastaa kahden vuoden opiskelua alemman korkeakoulututkinnon jälkeen.

Kelpoisuus yliopisto-opintoihin on ylioppilastutkinnon tai vähintään kolmen vuoden ammatillisen tutkinnon suorittaneella. Yliopisto voi myös todeta hakijan valmiudet muulla tavoin riittäviksi. Yliopistot päättävät opiskelijaksi ottamisesta. Yliopisto voi ottaa opiskelijan suorittamaan sekä ylempää että alempaa korkeakoulututkintoa, pelkkää alempaa korkeakoulututkintoa tai pelkkää ylempää korkeakoulututkintoa. Yliopisto voi myös järjestää erillisen opiskelijavalinnan pelkkään ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutusohjelmaan. Pääsääntöisesti opiskelija kuitenkin valitaan suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, jolloin hän saa samalla oikeuden opiskella ylempään korkeakoulututkintoon asti. Opiskelijan on myös mahdollista suorittaa pelkkä alempi korkeakoulututkinto. Alemman tutkinnon jälkeen hän voi esimerkiksi hakeutua toiseen koti- tai ulkomaiseen korkeakouluun suorittamaan ylempää korkeakoulututkintoa. Hän voi myös mennä töihin ja palata halutessaan suorittamaan ylempään tutkinnon myöhemmin.

Tutkinnonuudistuksen tarkoituksena on myös uudistaa tutkintojen sisältöä. Tähän liittyvät monet käynnissä olevat opetuksen ja ohjauksen kehittämishankkeet. Tutkinnonuudistuksen yhteydessä yliopistoissa on otettu käyttöön myös opiskelijoiden henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS), joiden tarkoituksena on helpottaa opiskelijoiden ohjausta ja heidän etenemistään opinnoissa.

Ne opiskelijat, jotka ovat aloittaneet yliopisto-opintonsa ennen syksyä 2005, voivat halutessaan jatkaa opiskelua aiempien tutkintovaatimusten mukaan. Siirtymäaika, jolloin kahdenlaisia tutkintoja suoritetaan, kestää vuoteen 2008 saakka, joillakin aloilla pitempäänkin. Siirtymäajan jälkeen vanhat opintosuoritukset arvioidaan tapauskohtaisesti ja muunnetaan yliopiston päättämällä tavalla uuden järjestelmän mukaisiksi. Yliopistojen tiedekunnat ja laitokset voivat asettaa joitakin ehtoja sille, kuinka kauan yksittäiset kurssisuoritukset säilyvät vanhenemattomina.³

Yliopistoissa on aloitettu kaksiportaisen tutkintojärjestelmän mukainen opetus syyslukukauden 2005 alusta alkaen. Myös opettajan kelpoisuuden tuottavat tutkinnot ovat uudistuneet sekä rakenteellisesti että sisällöllisesti. Tavoitteena on ollut muodostaa opetettavan aineen opinnoista ja opettajan pedagogisista opinnoista sekä ohjatusta harjoittelusta entistä eheämpi kokonaisuus, joka mahdollistaa valmistumisen viidessä vuodessa.

Yliopistot ovat aktiivisesti lähteneet kehittämään valmiuksiaan osallistua Euroopan korkeakoulutusalueen luomiseen. Ammattikorkeakoulut ovat suhtautuneet alusta alkaen myönteisesti prosessiin. Yliopistojen tutkintorakenteen uudistaminen ja koko korkeakoululaitosta koskeva kansainvälisen toiminnan strategia ovat ne keskeiset keinot, joilla Suomen yliopistojen asemaa Euroopan korkeakoulutusalueella pyritään vahvistamaan. Laadunvarmistuspolitiikan vahvistaminen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa ovat myös keskeisellä sijalla. Suomessa uusi kaksiportainen tutkintorakenne otettiin käyttöön yliopistoissa 1.8.2005.

Opetusministeriö ei ole pitänyt tarkoituksenmukaisena luoda kaksiportaista tutkintorakennetta ammattikorkeakouluihin, vaan on pidetty perusteltuna, että ammattikorkeakoulututkinnot säilyvät nykyisen laajuisina. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnon asema korkeakoulututkintojen järjestelmässä tulee määritellä selkeästi. Opintojen mitoitus on tarkoitus ammattikorkeakouluissakin muuttaa opintopistepohjaiseksi yhtä aikaa yliopistojen kanssa.

Suomessa yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat laajasti ottaneet käyttöön tutkintotodistuksen liitteen. Kyseessä on EU:n, Euroopan neuvoston ja Unescon yhteisesti suunnittelema liite, joka antaa lisätietoja opiskelijan suorittamista opinnoista, tutkinnon statuksesta ja tutkinnon tuottamasta kelpoisuudessa jatko-opinnoissa ja työelä-

³ Lähde: <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/tutkinnonuudistus.html>

mässä. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat asetuksen nojalla velvoitettu antamaan tällainen liite opiskelijalle pyydettyä. Tutkintorakenteet Euroopassa ovat kehittymässä Bolognan suuntaiseksi, ja kaksioportaisesta (bachelor–master-rakenteesta) on tulossa vallitseva malli. Tutkintojen laajuudet ja pituudet kuitenkin vaihtelevat, yleisimmät rakenteet ovat 3+2 vuotta tai 4+1 vuosi. Opintopistelaskutapa (ETCS) ja tutkintotodistuksen liite ovat käytössä useissa maissa.⁴

Opettajankoulutuksen uudistaminen

Valtakunnallisen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämiprojektin (VOKKE) tarkoituksena on tukea yliopistoja kaksioportaisen tutkintorakenteen toimeenpanossa järjestämällä tutkintojen kehittämistä tukevia koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia, edistämällä yhteistyötä yliopistojen välillä sekä arvioimalla uudistuksen vaikutuksia.⁵

Vokke-projektissa kehittämisen kohteina ovat lastentarhan-, luokanopettajan- ja aineen-opettajankoulutus, taito- ja taideaineiden koulutus, erityisopettajakoulutus, opinto-ohjaaja-koulutus sekä kasvatustieteen, aikuiskasvatustieteen, varhaiskasvatuksen sekä erityis-pedagogiikan koulutus. Neuvottelukunta huolehtii myös tutkintojen kansallisesta ja kansainvälisestä vertailukelpoisuudesta. Projekti käynnistyi keväällä 2003 ja loppuvuosi oli jaostyöskentelyä ja koulutusta. Vuosi 2004 oli kehittämistyötä ja kokemusten vaihtoa jaoksissa. Uusien tutkintojen mukainen koulutus käynnistyi syksystä 2005 ja vuosi 2006 painottuu toimeenpanon arviointiin.

Vokke-suositusten mukaan kasvatustieteen tutkintorakennesuosituksissa sanotaan pedagogisista opinnoista, että ne voivat jakaantua kandidaattitutkintoon (25–30 op) ja maisteritutkintoon (30–35 op) tai ne voidaan suorittaa kokonaan maisterivaiheessa (vähintään 60 op) tai erillisinä opintoina maisterin tutkinnon jälkeen.

Ohjatun harjoittelun osuus opinnoissa on yhteensä vähintään 20 op. Harjoitteluissa on suuria eroja yliopistojen välillä sekä laajuudessa että sisällöissä. Tähän liittyy myös opettajan pedagogisten opintojen yhteismitallisuuden epäselvyys aineen- ja luokanopettajankoulutuksen välillä. Eräänä harjoittelun suurimpana haasteena on vastata siitä, kuinka laaja-alaisen opettajan kelpoisuuden toteutuminen käytännössä tapahtuu opettajankoulutuksen aikana. Opettajan pedagogisiin opintoihin sisältyvästä ohjatusta harjoittelusta pääosa tulee suorittaa vasta sen jälkeen kun opetettavan aineen opinnot ovat pääosin suoritettu. Rakente takaa sen, että Suomessa opettajan pätevyys pysyy maisteritasoisena koulutuksena.⁶

⁴ Lähde: <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/bolognaprosessi.html>

⁵ Vokke-neuvottelukunnan sivut löytyvät osoitteesta <http://www.helsinki.fi/vokke/>

⁶ Vokke-sivustolla on esillä myös Praktikum-jaoksen harjoittelua käsittelevä muistio: http://www.helsinki.fi/vokke/jaos_muistiot/praktikum020104muistio.pdf

Kaivola (2005) erittelee opettajan pedagogisten opintojen uusia sisältöjä seuraavasti: Opettajan pedagogiset opinnot ovat 60 opintopisteen laajuinen kokonaisuus, joka tuottaa osana maisterin tutkintoa laaja-alaisen opettajan pätevyyden. Ne muodostavat osan didaktisesti suuntautuneista kasvatustieteen opinnoista yliopistollisessa opettajankoulutuksessa. Opettajan pedagogiset opinnot ovat asetuksen mukaan didaktisesti painottuneita ja ohjattua harjoittelua sisältäviä kasvatustieteellisiä perus- ja aineopintoja. Luokanopettajan koulutuksessa ne sisältyvät osittain pääaineen syventäviin opintoihin. Opinnot voivat suuntautua erityisesti perusopetuksen, lukion, ammatillisten oppilaitosten tai aikuiskoulutuksen tehtäviin.

Opettajan pedagogiset opinnot koostuvat kolmesta laajuudeltaan yhtä suuresta kasvatustieteellisestä osiosta, jotka ovat yleisdidaktiikka, ainedidaktiikka sekä ohjattu harjoittelu. Didaktiikan ytimenä on opettajan työn tutkiminen ja kehittäminen, ja se kattaa kaikki perinteiset didaktiikan osa-alueet, kuten esimerkiksi opetuksen ja opetussuunnitelmien tai oppimateriaalien tutkimisen. Didaktiikan opetukseen sisältyy ainakin opetustaitojen harjoittelemista, vuorovaikutustaitoja ja pedagogisen ajattelun kehittämistä. Ainedidaktiikka puolestaan keskittyy oppiaineen menetelmien ja sisältöjen oppimista edistäviä opiskelu- ja oppimisprosesseja. Harjoittelun osuus on vähintään 20 opintopistettä ja suositusten mukaan valtaosa siitä (vähintään 15 opintopistettä) tulee suorittaa osana maisteriopintoja. (Kaivola 2005)

Mikkola (2005) on todennut opettajankoulutuksen kehittämistyön taustalla olevan runsaasti tutkimuksellista aineistoa, jota analysoimalla voidaan päästä kehittämistyössä syvemmälle kuin pelkästään rakenteellisiin uudistuksiin. Sisältöjä kehittämällä voidaan tavoitella kehittämissuosituksen mukaista laaja-alaista opettajuutta ja oppilaitosrajoja ylittävää asiantuntijuutta. Hänen mukaansa opettajankoulutuksen kehittämiseen liittyy sisältöjen lisäämistä, muuttamista ja uudistamista, mutta opintojen ongelmia voidaan ratkoa myös organisoimalla toteutustapoja uusilla tavoilla. Mikkolan mukaan voidaan miettiä, mitä sisältöjä voitaisiin kytkeä harjoitteluun, mitä välittää luennoilla, mitkä välittyisivät parhaiten osallistumalla. Lisäksi voidaan miettiä uusia avauksia myös mielekkäisiin sisältöalueiden opintotapoihin ja toteuttamismuotoihin.

Meri (2005) on pohtinut yhtenäisen peruskoulun tuottamia merkityksiä laaja-alaiseen opettajankoulutukseen. Hän nostaa esiin toisaalta oppivan opiskelun ja oppivien yksilöiden yksilölliset tarpeet sekä toisaalta kehityopsykologisen näkökulman esiin osana oppilaiden ajattelutaitojen kehittämistä. Tämä suuntaa opetustyön staattisen tiedon jakamisesta kohti tulevaisuuden tilannekohtaista tiedonhankkimista. Toisena näkökulmana Meri tuo esiin yhtenäisen työyhteisön ja opettajan ammatillisen kasvun yhteyden, mikä liittyy toimijat samaan opiskelu- ja oppimisympäristöön, jossa opettajan asiantuntijuus voi kehittyä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

2.3 Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma⁷ perustui arviointien ja Opepro-ennakointityön tuloksiin ja suosituksiin sekä laajan lausuntokierroksen kautta saatuun palautteeseen. Kehittämisohjelmassa korostetaan opettajankoulutuksen merkitystä yhteisöllisyyteen valmennuksessa, työyhteisön ja yhteistyön merkitystä opetustyön suunnittelussa ja työn jakamisessa sekä opettajan työn yhteiskunnallista ulottuvuutta.

Kehittämisohjelman suosituksissa mainitaan erityisesti neljä keskeistä opettajankoulutuksen kehittämisaluetta: 1) opettajankoulutuksen valinnat, 2) pedagogisten opintojen keskeiset sisällöt, 3) yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen asema ja 4) yhteistyö sekä erikseen opettajien täydennyskoulutus.

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman pohjalta toteutettiin v. 2002 seurantaan liittyvä verkkopohjainen kysely yliopistojen ja opettajakorkeakoulujen opettajille ja opiskelijoille. Kyselyn pääteemoja olivat opettajan pedagogisten opintojen sisältöjen arvioiminen, opetusharjoittelu, opiskelijavalinnat, opettajankoulutuksen arvostus ja asema, opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit, opettajankoulutusta ohjaavat tekijät ja yhteistyön kysymykset.

Mainitun kyselyn tulokset on raportoitu projektiraportissa Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta (Saari 2003). Peruskoulutuksen seuranta ja arviointi päätettiin toteuttaa vuonna 2005 em. verkkokyselyn pohjalta täydentäen sitä mm. työelämäyhteistyöhön sekä oppilaitosyhteisön johtamiseen ja kehittämiseen liittyvillä kysymyksillä. Opettajien täydennyskoulutusta koskeva seuranta ja arviointi toteutettiin myös erikseen samana vuonna.

⁷ Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma löytyy opetusministeriön julkaisuista osoitteesta <http://www.minedu.fi/julkaisut/pdf/opeko.pdf>

3 Peruskoulutusaineistot 2002 – 2005

3.1 Kyselylomakkeiden suunnittelu ja aineiston käsittely

Kyselylomakkeiden suunnittelun lähtökohtana oli, että peruskoulutuskysely kohdistuu sekä yliopistojen että ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutukseen ja kyselyn kohteena ovat kaikki opettajankoulutusyksiköt. Kysely perustui Korkeakoulujen arviointineuvoston v. 2002 toteuttaman opettajankoulutuksen arvioinnin seurantaan kehitellyn verkkokyselyn pohjalta, mutta sitä muokattiin ja tarkennettiin opetusministeriön toimittamilla lisäkysymyksillä sekä aloitusseminaarin yhteistyötahojen kanssa käydyn asiantuntijakeskustelun pohjalta. Kukin lomake käännettiin myös ruotsiksi, joten kaikilla vastaajilla oli mahdollisuus vastata äidinkielellään tai oppilaitoksensa kielellä.

Kyselylomakkeen kysymykset on jaoteltu seuraaviin kysymysryhmiin:

- 1 Taustatiedot
- 2 Pedagogiset opinnot (ammatillisessa opettajankoulutuksessa: opettajankoulutusopinnot)
- 3 Opetusharjoittelu
- 4 Opiskelijavalinnat
- 5 Opettajankoulutuksen arvostus ja asema
- 6 Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit
- 7 Opettajankoulutuksen kehittäminen
- 8 Opettajankoulutuksen yhteistyö
- 9 Avoin vastauskenttä.

Vuoden 2002 lomake on liitteessä 1 ja vuoden 2005 suomenkieliset lomakkeet ovat liitteissä 2c–5. Ruotsinkieliset lomakkeet ovat tarvittaessa saatavissa tekijöiltä.

Yliopiston opettajien ja opiskelijoiden lomakkeissa taustakysymyksissä opettajilta kysyttiin ammatillisista tehtävälajeista kun taas opiskelijoilta kysyttiin opintoihin liittyviä asioita kuten opiskelusuuntaa, ainealaa ja pedagogisia tai kasvatustieteen opintoja. Opiskelijoilta ei kysyty kumpanakaan vuonna Opettajankoulutuksen arvostukseen ja asemaan eikä Opettajankouluttajien tehtäviin ja resursseihin liittyviä kysymyksiä. Koulutuksen kehittämistä koskevia kysymyksiä esitettiin opettajille 14 väitettä, joista opiskelijoille esitettiin kaksi.

Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien ja opiskelijoiden taustakysymykset suuntautuivat kuten yliopistopuolellakin. Koulutusalat päivitettiin uusiin lomakkeisiin. Ammatillisilta opettajaopiskelijoilta ei kysyty vuonna 2002 opiskelijavalinnoista, näitä osioita lisättiin vuoden 2005 kyselyyn. Kummankaan vuoden kyselyssä opiskelijoilta ei kysyty Opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta eikä Opettajankouluttajien tehtävistä ja resursseista. Koulutuksen kehittämistä koskevia kysymyksiä esitettiin opettajille 14 väitettä, joista opiskelijoille esitettiin kaksi.

Kaikista lomakkeista poistettiin aiemmassa kyselyssä ollut kysymys verkossa vastaamisen sujuvuudesta. Lomakkeen lopussa kaikilla vastaajaryhmillä oli avoin vastauskenttä otsikolla: "Mitä muuta haluat sanoa opettajankoulutuksen kehittämistyöstä?" Vastauskenttään mahtui 80 merkkiä tekstiä.

Sisällöllisen muokkaamisen jälkeen lomakkeet käännettiin ruotsiksi ja lomakkeet rakennettiin verkkoon käyttäen Data Entry Builder lomakkeenlaadintaohjelmaa. Valmiit lomakkeet siirrettiin Koulutuksen tutkimuslaitoksen sivustoon, jossa lomakkeiden julkaiseminen oli tarkoituksenmukaisinta. Sivustolla oli siis kahdeksan erillistä lomaketta: yliopisto- ja ammatilliselle puolelle molemmille kaksi (opettajalomake ja opiskelijalomake) ja nämä neljä myös ruotsinkielisinä. Palautuneet vastaukset tallentuivat yliopiston atk-keskuksen palvelimelle. Vuoden 2002 aineistot oli analysoitu Metrics-järjestelmällä ja vuoden 2005 aineistot analysoitiin SPSS-tilasto-ohjelmalla. Lomakkeet olivat siis osin erilaiset, koska uudempi kysely toteutettiin muokatuin kysymyksin ja osin uusia kysymyksiä lisäten.

Vastaajaryhmien väliset vastausten vertailut tapahtuivat T-testillä, jossa testisuurena oli T-arvo. Raportin ja liitteiden vertailutaulukoissa on näkyvissä lomakkeiden kysymyksiä koskevien vastausten keskiarvot (\bar{x}), hajonnat (s), vastaajamäärät (n) sekä T-arvo, jonka avulla tuloksen merkitsevyys (Merk. tai p) on testattu. Testillä nähdään eroavatko verratut ryhmät tilastollisesti toisistaan. Mikäli ryhmät eroavat tilastollisesti, on tulos yleistettävissä perusjoukkoon. Tilastollisen merkitsevyyden rajat ovat:

- *** Tulos tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p \leq 0,001$),
 ** Tulos tilastollisesti merkitsevä ($0,01 < p \leq 0,01$),
 * Tulos tilastollisesti melkein merkitsevä ($0,01 < p \leq 0,05$),
 n.s. Ryhmien välillä ei tilastollista eroa

3.2 Kyselyn kohdejoukko ja tiedottaminen

Peruskoulutuskysely toteutettiin verkkokyselynä yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen 18 opettajankoulutusyksiköissä:

Yliopisto / Taidekorkeakoulu (12)

- Helsingin yliopisto
- Joensuun yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Lapin yliopisto
- Oulun yliopisto
- Sibelius-Akatemia
- Taideteollinen korkeakoulu
- Tampereen teknillinen yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Teatterikorkeakoulu
- Turun yliopisto
- Åbo Akademi (Lärarytbildning)

Ammatillinen opettajankoulutus (6)

- Helia, Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Hämeen ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Åbo Akademi (Yrkespedagogisk lärarytbildning)

Hankkeen käytännön toteutuksen kannalta oli oleellista saada kustakin koulutusyksiköstä yhdyshenkilö, jonka tehtävänä oli välittää verkkokyselystä informoiva viesti yksikön opettajankouluttajien sekä opettajaksi opiskelevien sähköpostiosoitteisiin. Lähetimme opettajankoulutusyksiköihin sähköpostiviestin pyytäen heitä nimeämään

yhden yhdyshenkilön tai tarvittaessa useampia yhdyshenkilöitä. Kaikki koulutusyksiköt nimesivät yhdyshenkilön tai useampia yhdyshenkilöitä.

Yhdyshenkilölle toimitettiin opettajille ja opiskelijoille välitettäväksi tarkoitettu kyselystä tiedottava ennakkoviesti. Heille toimitettiin myös verkkokyselystä tiedottavia julisteita (liitteet 2a ja 2b) kiinnitettäväksi sellaisille ilmoitustauluille, joista kohderyhmät ne havaitsisivat.

Yhdyshenkilölle toimitettiin viikolla 13 opettajille ja opiskelijoille tarkoitettu verkkokyselyviesti ohjeineen. Viesti oli laadittu erikseen yliopistojen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköille sekä erikseen ruotsinkielisille yksiköille, joten oikea lomake aukesi suoraan viestin linkistä klikattaessa. Viestit lähetettiin potentiaalisille vastaajille – opettajille ja opiskelijoille maanantaina 4.4.2005. Yhdyshenkilö lähetti vastauskehotuksen kerran kyselyajan puolivälissä (viikon 15 alussa) samoihin osoitteisiin. Kehotuksessa painotettiin vastausmahdollisuutta 18.4.2006 saakka, jonka jälkeen lomake ei ollut enää käytettävissä.

Liitteessä 6 on esillä yhdyshenkilöille lähetetyt neljä viestiä: Ennakkoviesti, Ohjeet yhdyshenkilöille -viesti, Verkkokyselyviesti ja Muistutusviesti. Yhdyshenkilöt välittivät edellä mainitut viestit kohdejoukolle ja verkkokyselyn vastaukset palautuivat suoraan Jyväskylän yliopiston palvelimelle. Verkkolomakkeet olivat käytettävissä vain kyselyn aikana ja kyselyn loputtua lomakkeet suljettiin.

3.3 Kyselyn ongelmakohtia

Kun kyselylomakkeet olivat jo avoinna verkossa, havaittiin ohjeistuksessa muutamia epätarkkuuksia. Potentiaaliset vastaajat ohjautuivat kuitenkin omille lomakkeilleen, joten sekaantumisen vaaraa ei kuitenkaan ollut.

Saimme joitakin yhteydenottoja, joiden mukaan jonkin laitoksen opettajat eivät ole tekemisissä uusien opetussuunnitelmien ja muiden uudistuksien kanssa, joten he eivät voi vastata suureen osaan kysymyksistä. Myös useat opiskelijat ilmoittivat olevansa tietämättömiä uudistuksista ja kehittämissuunnista. Samat lomakkeet palvelivat kutakin vastaajaryhmää, joten tämä asia heijastui puuttuvana tietona aineistossa.

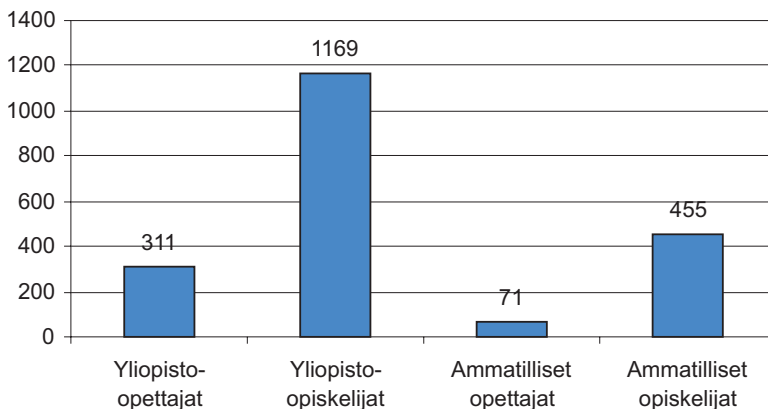
Lomakkeen täyttäjille ongelmia tuottivat täyttäjien erilaiset verkkoyhteydet, laitteistot ja käytössä olevat nettiselaimet sekä niiden sovellusversiot, jotka saattoivat sotkea avautuneen lomakkeen ilmiasun. Koska vastauksia kuitenkin palautui paljon, havaitsemme, että verkkolomakkeet ovat kuitenkin useimmissa yksiköissä toimineet.

3.4 Peruskoulutusaineisto 2005

Kysely lähetettiin kuhunkin koulutusyksikköön, joissa yhdyshenkilöt välittivät informaation ja vastausohjeet henkilöstön ja opettajaksi opiskelevien sähköposteihin. Koska välityksessä käytettiin myös avoimia postituslistoja, on mahdollonta tietää kuinka moni sai viestin tai toisaalta havaitsi kyselystä tiedottavan julisteen.

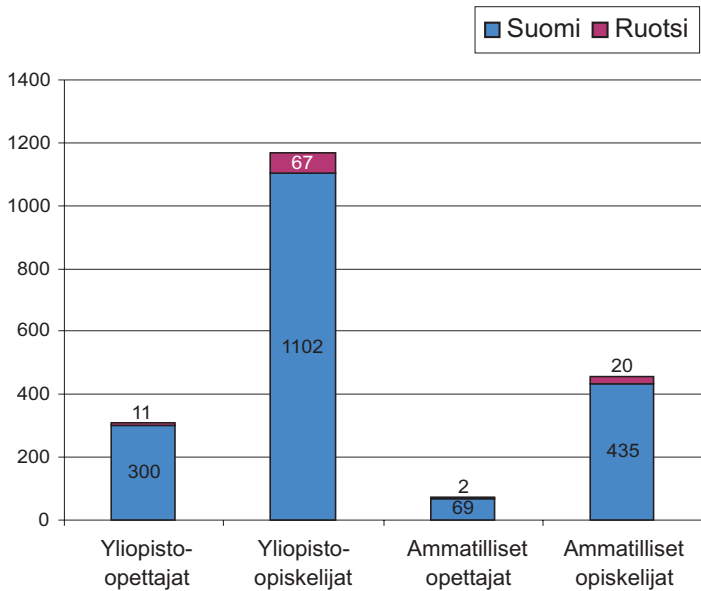
Yhdyshenkilöiltä pyydettiin kuitenkin arviota henkilömäärästä, jonka viesti mahdollisesti saavutti. Pienemmät yksiköt osasivat isompia yksiköitä paremmin arvioida henkilömäärää ja toisaalta opetushenkilökunnan määrää oli helpompi arvioida kuin opiskelijamääriä. Kymmenkunta yksikköä antoi arvion opetushenkilökunnan ja opiskelijoiden määriä joltain osin. Arviot liikkuivat suurella vaihteluvälillä ja isoista yksiköistä (esim. kaupungeissa Helsinki, Turku, Tampere, Hämeenlinna ja Savonlinna) arvio puuttuu kokonaan. Arvionsa antaneiden vastaanottajamäärät ovat yhteensä opettajankouluttajia n. 1200 ja opettajaksi opiskelevia noin 7600.

Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 2006 vastaajaa (aineiston jakaumatiedot ovat liitteessä 7). Yliopistoissa vastaajia oli 1480 ja ammatillisista opettajakorkeakouluista saatiin vastauksia 526. Kuvioista 1 nähdään vastanneiden määrät koulumuodon ja vastaajaryhmän mukaan.

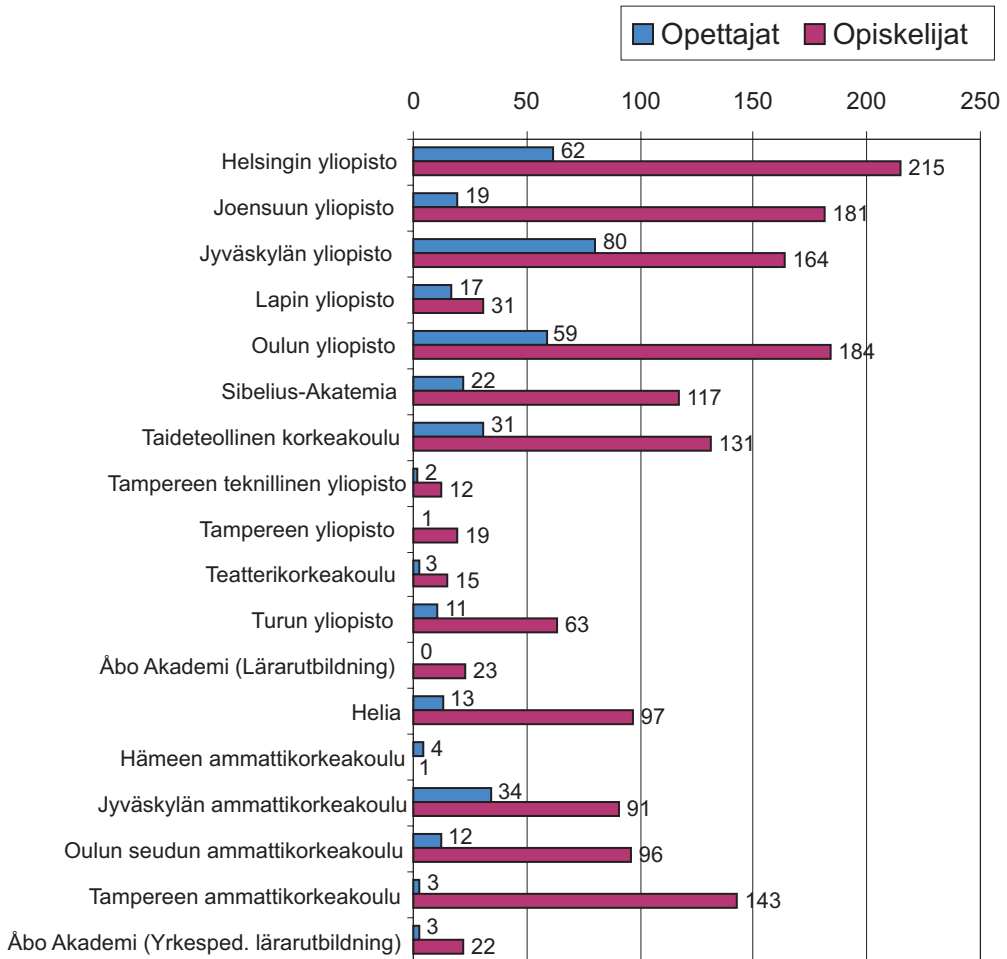
Kuvio 1. Kyselyyn vastanneet (N=2006) (jakaumataulukko liitteessä 7A)

Ruotsinkielisiä vastaajia eri koulutusmuodoissa oli vähän, koko aineistossa 4,4 %. Eniten ruotsinkielisiä vastaajia oli yliopisto-opiskelijoissa ja vähiten ammatillisten opettajankouluttajien joukossa (kuviot 2).

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneet kieliryhmittäin (jakaumataulukko liitteessä 7B)

Vastauksia saatiin kaikista koulutusyksiköistä. Eniten vastauksia saatiin Helsingin yliopistosta ja toiseksi eniten Jyväskylän yliopistosta. Ammatillisista opettajakorkeakouluista Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu tuotti eniten vastauksia. Vastausmääriin vaikutti luonnollisesti yksikön koko sekä henkilökunta- että opiskelijajapaikkamäärät. Kuviossa 3 esitetään opettaja- ja opiskelijavastaaajien jakautuminen koulutusyksiköittäin.

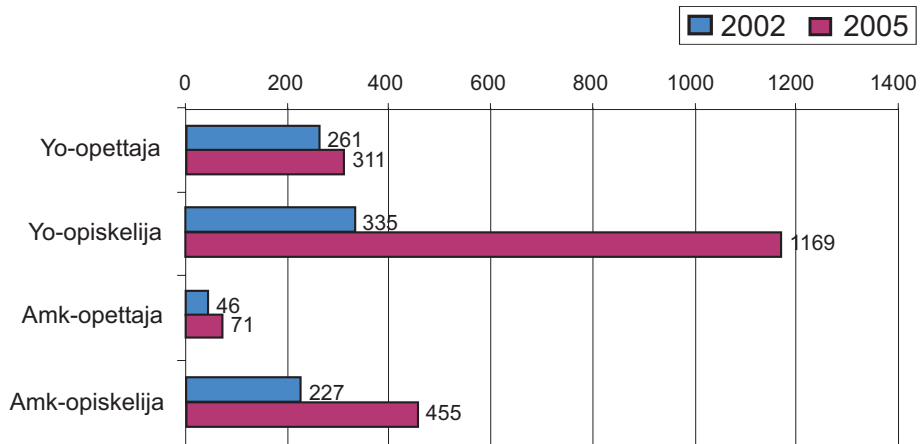

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneet opettajat ja opiskelijat koulutusyksiköittäin (jakaumataulukko liitteessä 7C)

3.5 Seuranta-aineisto 2002 – 2005

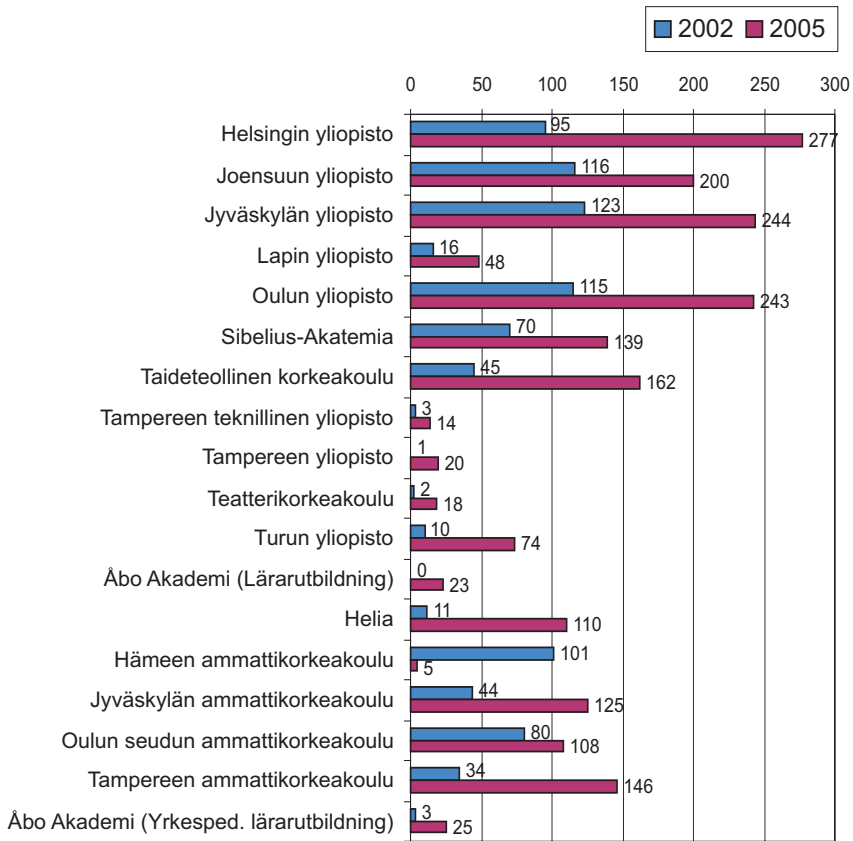
Seurantaan varten Saaren (2002) aineisto ja keväällä 2005 koottu aineisto yhdistettiin yhdeksi aineistoksi. Vastaaajamääriä verrattaessa (kuviot 4) huomataan, että vuonna 2005 kyselyyn vastattiin vilkkaammin kuin aiempina vuosina. Vuonna 2002 vastaajia oli 869 ja vuonna 2005 vastaajia oli 2066; yhdistetyssä seuranta-aineistossa siis 2875 vastaajaa.

Molempina vuosina suurin vastaajaryhmä oli yliopistojen opettajiksi opiskelevat; vuonna 2005 heitä oli lähes 60 % vastaajista. Vähiten vastasivat ammattikorkeakoulujen opettajat molempina vuosina, vaikka heidänkin määränsä oli vuonna 2005 lähes kaksinkertainen aikaisempaan verrattuna.

Kuvio 4. Kyselyihin vastanneet vastaajaryhmittäin 2002 – 2005 (jakaumataulukot liitetaulukot 27A ja 27B)

Mittausvuosien korkeakoulukohtaisia vastaajamääriä (kuvio 5) tarkasteltaessa havaitaan, että lähes kaikki korkeakoulut kasvattivat vastausmääriään, ainoastaan Hämeen ammatillisen opettajakorkeakoulun vastaajamäärä putosi roimasti.

Kuvio 5. Kyselyihin vastanneet koulutusyksiköittäin 2002 – 2005 (jakaumat liitetaulukossa 27C)

3.6 Pedagogisten opintojen faktorointi

Pedagogisia opintoja (yliopistollisessa opettajankoulutuksessa) eli opettajankoulutusopintoja (ammattillisessa opettajankoulutuksessa) koskeva kysymys ”Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa” sisälsi 19 Likert-asteikollista väittämää, joihin vastaajat ottivat kantaa asteikolla: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin. Väittämät ovat esillä eri vastaajaryhmien kysymyslomakkeissa liitteissä 2–5.

Kysymykseen annetut vastaukset faktoroiitiin yhdistetyssä aineistossa (vuoden 2002 ja 2005 aineistot), jossa on 2875 vastaajaa. Väite ”12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen” poistettiin tästä analyysistä, koska väite ei ollut muodoltaan sama eri vuosien kyselyissä. Faktoriratkaisu esitetään liitteessä 8a. Faktoreiden nimeämisessä painotettiin kyseiselle faktorille voimakkaimmin latautuneita muuttujia.

Faktorointi tuotti neljä summaluokkaa, jotka nimettiin seuraavasti:

1 Oppilaitostyö (keskiarvo 2,63)

- Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen
- Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen
- Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita
- Työelämäyhteistyö
- Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet

Ensimmäiselle faktorille latautui voimakkaimmin oppilaitoksen johtamiseen ja kehittämiseen liittyvä muuttuja. Tämän lisäksi summaluokkaan latautui oppilaitoksen toimintaan ja tehtäviin liittyviä teemoja sekä oppilaan opetukseen ja ohjaukseen liittyviä teemoja. Uudenlainen käsitys Oppilaitostyöstä rikkoo opettajan toiminnan rajoja: toiminta liikkuu opettamisesta johtamiseen ja kehittämiseen; opettajan toiminta ulottuu yli oppilaitosrajojen ja eri koulutusasteille. Oppilaitostyö suuntautuu ulos koulusta toisiin oppilaitoksiin ja työelämään sekä haastaa opettamisen asiantuntijat ohjaamaan oppimista ja opintoja.

2 Erilaisuus (keskiarvo 2,64)

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Oppimisvaikeuksien ehkäisy
- Monikulttuuriset kysymykset

Toiselle faktorille latautui voimakkaimmin syrjäytymisen ehkäisy ja oppimisvaikeuksien ehkäisy. Alhaisemman latauksen sai monikulttuurisuuteen liittyvä muuttuja. Nämä valmiudet luovat edellytyksiä huomioida opetustyössä erilaisia oppijoita, havaita ja ennakoida varhaisessa vaiheessa mahdollisia vaikeuksia ja ehkäisevin toimenpitein tarttua havaittuun. Luokka nimettiin Erilaisuus nimekkeellä ja sen sisällöt haastavat opettajan suvaitsevaisuuden, mutta edellyttävät myös välineitä ja osaamista havainnoida ja toimia.

3 Työtavat (keskiarvo 3,40)

- Tutkiva ja kehittävä työtapa
- Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välitetyt koulutuksessa
- Oppimisprosessi
- Opettajan työn eettinen vastuu
- Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
- Suunnittelu- ja arviointitaidot

Kolmanteen faktoriin latautui vahvimmin tutkiva ja kehittävä työtapa sekä teorian ja käytännön yhdistäminen. Opettamisen asiantuntijuudesta siirrytään oppimisen asiantuntijaksi oppimisprosessia tarkkailemalla, ohjaamalla ja ymmärtämällä. Saadut ja analysoidut kokemukset muuttavat toimintaa, kun käytetään omaa työtä tutkivaa työtapaa ja halutaan kehittää omaa työtä. Opettajan työ nähdään myös eettisesti vastuullisena ja yhteiskunnallisesti merkittävänä tehtävänä. Työtavat sisältävät sellaisia opettajan työn painotuksia, jotka nähdään nyky-yhteiskunnassa olevan opettajan työn olennaisia osa-alueita.

4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot (keskiarvo 3,26)

- Opetusviestintä
- Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
- Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet
- Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö

Neljännelle faktorille vahvimmin latautui pedagogisten opintojen sisältöalueista opetusviestintä. Summaluokka sisältää lisäksi vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön liittyviä alueita, mutta myös tieto- ja viestintätekniisen osaamisen sekä sen opetuskäytön. Näin faktori nimettiin Opetusviestintä ja yhteistyötaidot nimellä. Erityisen mielenkiintoista on opetussuunnitelman laadinnan valmiuksien latautuminen tähän luokkaan. Huomattava on, että kysymyslomakkeessa väitteen sanamuoto kohdisti vastaukset opetussuunnitelman laadinnan valmiuksiin – ei opetussuunnitelmaan ja sen merkitykseen opetusta ohjaavana asiakirjana. Eräänä selityksenä latautumiseen voi myös olla, että käytännössä opetussuunnitelmatyö nähdään neuvottelevana koulukohtaisena yhteistyönä ja sovitteluratkaisuna, jonka laadinnassa yhteistyötaidot sekä viestiminen ja vuorovaikutuksen taidot korostuvat enemmän kuin jos opetussuunnitelma mielletäisiin puhtaasti opetuksen tavoitteita määrittävänä asiakirjana.

Faktoroinnin luotettavuus on hyvä. Kunkin summaluokan reliabiliteettikertoimet näkyvät liitteestä 8b. Edellä esitettyjä summamuuttujia käsitellään tässä raportissa jatkossa ryhmänkohtaisissa tarkasteluissa.

Vastaajaryhmät tässä kyselyssä olivat yliopiston opettajankouluttajat (yo-opet, n = 311), yliopistossa opettajaksi opiskelevat (yo-opisk, n = 1169), ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankouluttajat (amk-opet, n = 71) ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijat (amk-opisk, n = 455).

Vuoden 2005 kyselyn muuttujakohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin esitetään tämän raportin liitteissä seuraavasti:

- Pedagogiset opinnot / Opettajankoulutusopinnot (liite 9)
- Opetusharjoittelu (liite 10)
- Opiskelijavalinnat (liite 11)
- Opettajankoulutuksen arvostus ja asema (liite 12)
- Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit (liite 13)
- Opettajankoulutuksen kehittäminen (liite 14)
- Opettajankoulutuksen yhteistyö (liite 15).

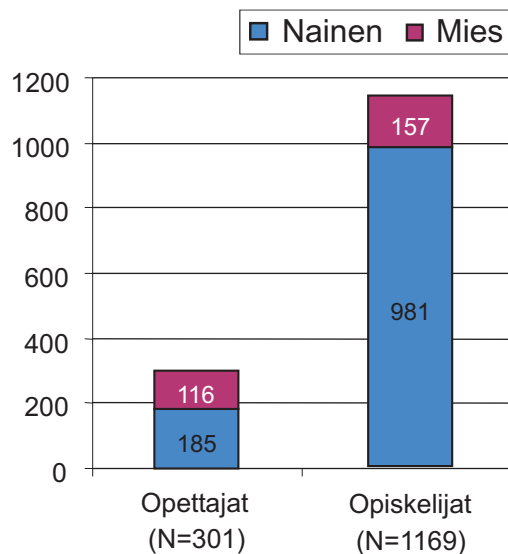
Vastaajaryhmien kysymyslomakkeet ovat liitteinä 2 – 5 ja edellä mainituissa liitteissä vastausjakaumat esitetään muuttujakohtaisesti. Muuttujien nimet noudattavat kyselylomakkeen otsikointia (opped, opharj, opval jne.) ja muuttujien nimekkeet mukailevat väitteiden sanamuotoja (pitkiä väitteitä on saatettu lyhentää).

4 Yliopistojen opettajankoulutus 2005

4.1 Yliopistoaineisto

Yliopistoissa vastaajia oli 1480. Heistä opettajia oli 301 ja opiskelijoita 1169 (puuttuva tieto 10 vastaajalla). Sekä opettaja- että opiskelijavastaajissa oli naisia enemmän kuin miehiä.

Kuvio 6. Yliopistovastaajat (jakaumatiedot liitetäulukossa 16A)

Ikärakenteeltaan yliopiston opettajista suurin osa (75%) oli yli 40-vuotiaita. Opettajien suurin ikäryhmä oli 40–54-vuotiaat. Yliopiston opiskelijavastaajista suurin osa (82,1 %) oli 20–29-vuotiaita (liitetaulukko 16B).

Laitosten koko määritti luonnollisesti vastaajien määrää. Opettajavastaajia oli eniten Jyväskylän yliopistossa (80 vastausta) ja vähiten Tampereen teknillisessä yliopistossa, jossa opettajavastaajia ei ollut lainkaan. Tampereen teknillisen yliopiston yhdyshenkilön kanssa käydyn keskustelun mukaan kyselyviesti oli lähtenyt heillä muutamille opettajille, mutta nämä opettajat eivät mieltäneet verkkokyselyn koskevan heitä, koska opettajan pedagogisia opintoja ei suoriteta TTY:ssa. Kyselyn katsottiin koskevan niitä opiskelijoita, jotka aineopintojen jälkeen siirtyvät Tampereen yliopistoon suorittamaan vuoden kestäviä pedagogisia opintoja, sekä heidän opettajiaan siellä. Eniten opiskelijoita vastasi Helsingin yliopistossa ja vähiten Taideteollisessa korkeakoulussa (liitetaulukko 16C).

Yliopistojen opettajavastaajista suurin ammattiryhmä oli harjoittelukoulujen opettajien ryhmä ja toiseksi eniten vastasivat ainedidaktikot (liitetaulukko 16D). Yliopiston opiskelijavastaajista suurin osa oli luokanopettajiksi opiskelevia ja toiseksi eniten vastasivat aineenopettajiksi opiskelevat kieliryhmästä riippumatta (liitetaulukko 16E).

Aineenopettajiksi opiskelevista kyselyyn vastasi 485 henkilöä. Kolme suurinta vastaajaryhmää olivat humanistisen alan, matemaattis-luonnontieteellisen alan ja tekstiilityön / teknisen työn opettajiksi opiskelevien ryhmät (liitetaulukko 16F).

Valtaosalla vastanneista yliopisto-opiskelijoista oli opettajan pedagogisia opintoja tai kasvatustieteenopintoja suoritettuna yli 16 opintoviikkoa (liitetaulukko 16G).

Vastanneista yliopisto-opiskelijoista lähes puolet oli luokanopettajiksi opiskelevia. Edellisen taulukon suurta pedagogisten opintojen opintoviikkomäärää kasvattavat luokanopettaja-, lastentarhanopettaja- sekä erityisopettajaopiskelijat, jotka suorittavat pedagogiset opinnot osana kasvatustieteen pääaineopintoja (liitetaulukko 16H).

4.2 Pedagogiset opinnot

Pedagogisten opintojen sisällöt faktoroiitiin koko aineistossa, jolloin osion väitteet latautuivat neljään summaluokkaan (ks. luku 3.6), jotka nimettiin luokiksi Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat sekä Opetusviestintä ja yhteistyötaidot.

Kun näitä summaluokkia verrattiin yliopiston opettaja- ja opiskelijaryhmissä havaittiin että kaikki summamuuttajat erosivat erittäin merkittävästi toisistaan (taulukko 1). Keskiarvoja tarkastelemalla huomataan, että opettajien mielestä kukin alue oli paremmin huomioitu opinnoissa kuin opiskelijoiden mielestä.

Taulukko 1. Opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujat yliopistoaineistossa 2005 *)

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Yo-opettaja			Yo-opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,72	0,66	288	2,30	0,69	1134	9,19	***
2 Erilaisuus	2,78	0,74	292	2,50	0,79	1128	5,53	***
3 Työtavat	3,52	0,57	302	3,33	0,60	1138	4,93	***
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,42	0,59	301	3,19	0,63	1138	5,71	***

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Sukupuoliryhmittäin verrattaessa ei opettaja-aineistossa eikä myöskään opiskelija-aineistossa summamuuttujien keskiarvot olleet tilastollisesti merkitseviä (liitetaulukot 17A ja 17B).

Opettajan pedagogisten opintojen väitekohtaiset vertailut opettajien ja opiskelijoiden välillä esitetään liitetaulukossa 18A.

Ainoastaan väitteissä Opettajan työn eettinen vastuu ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta opettaja- ja opiskelijavastausten keskiarvojen erot eivät olleet merkitseviä eli opettajien ja opiskelijoiden arviot olivat samansuuntaiset. Kaikissa muissa väitteissä erot olivat merkitseviä: Kaikissa vastauksissa opettajavastausten keskiarvot olivat suurempia kuin opiskelijavastauksissa eli opettajien mielestä keskeiset sisällöt on otettu paremmin huomioon opinnoissa.

Opettajien mielestä opetussisällöistä on parhaiten huomioitu sisällöt Oppimisprosessi, Suunnittelu- ja arviointitaidot ja Tutkiva ja kehittävä työtap. Heidän mielestään Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen tarvitsevat vielä kehittämistä.

Opiskelijoiden mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu aihealueet Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtap ja Opettajan työn eettinen vastuu. Heidän mielestään alueet Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet tarvitsisivat edelleen kehittämistä.

Miesopettajien mielestä Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen ja Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen toteutuu paremmin kuin naisten mielestä. Naisopettajien mielestä Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot hoidetaan paremmin kuin miesopettajien mielestä (liitetaulukko 19A) ja tätä mieltä ovat myös naisopiskelijat

(liitetaulukko 20A). Opettajan työn yhteiskunnallinen ja tutkimuksellinen perusta on miesopiskelijoiden mielestä paremmin esillä opinnoissa kuin naisopiskelijoiden mielestä (liitetaulukko 20A).

Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

Sekä opettajat että opiskelijat valitsivat opettajan pedagogisten opintojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa. Taulukosta 2 havaitaan, että sekä opettajat että opiskelijat ovat yhtä mieltä ensisijaisista sisältöalueista, jotka voisi käsitellä täydennyskoulutuksessa. Molemmat ryhmät mainitsevat aiheet Oppimisvaikeuksien ehkäisy, Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen ja Syrjäytymisen ehkäisy.

Taulukko 2. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme ensimmäistä sisältöaluetta käsiteltäväksi ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	31,2	1	8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	44,9
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	27,3	2	9. Syrjäytymisen ehkäisy	31,6
9. Syrjäytymisen ehkäisy	26,0	3	12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	24,8

Kun tarkastellaan opettaja- ja opiskelijavastauksen erojen merkitsevyyttä (taulukko 3), havaitaan, että ryhmien vastauksissa on eroja useissa aihealueissa. Opettajat kannattavat opiskelijoita enemmän alueita Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Työelämäyhteistyö käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa. Opiskelijoiden mielestä opettajia useammin alueet Suunnittelu ja arviointitaidot, Oppimisvaikeuksien ehkäisy ja Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot voisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa.

*Taulukko 3. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme ensimmäistä sisältöaluetta käsiteltäväksi ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa *)*

Pedagogisten opintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	5,8	14,0	12,3	15,47	***
2. Oppimisprosessi	7,7	8,7	8,5	0,32	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	15,1	22,7	21,1	8,43	**
4. Opetusviestintä	4,8	5,3	5,2	0,11	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	9,0	13,1	12,2	3,82	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	8,7	9,7	9,5	0,28	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	12,9	11,9	12,1	0,22	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	31,2	44,9	42,0	18,98	***
9. Syrjäytymisen ehkäisy	26,0	31,6	30,4	3,54	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	19,9	19,1	19,3	0,12	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	6,8	9,7	9,1	2,53	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	27,3	24,8	25,3	0,83	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	8,0	5,6	6,1	2,64	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	11,3	11,0	11,1	0,01	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	23,5	13,7	15,7	17,73	***
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	17,4	7,7	9,7	26,12	***
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	12,9	11,4	11,7	0,52	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	21,9	12,5	14,5	17,46	***
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	6,4	6,7	6,6	0,02	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

Sekä opettajat että opiskelijat valitsivat opettajan pedagogisten opintojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi siirtää peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen. Taulukosta 4 havaitaan, että vastaajaryhmät ovat täysin yhtä mieltä kolmesta ensisijaisesta sisältöalueesta, jotka voisi siirtää käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa. Molempien ryhmien mainitsemat alueet ovat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Työelämäyhteistyö.

Taulukko 4. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme ensisijaista aihetta siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	53,7	1	15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	46,9
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	35,4	2	16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	34,8
18. Työelämäyhteistyö	32,8	3	18. Työelämäyhteistyö	28,5

Kun tarkastellaan opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkitsevyyttä (taulukko 5), havaitaan, että ryhmien vastauksissa on eroa aihealueissa. Opiskelijat siirtäisivät opettajia mieluummin sisältöalueet Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet ja Opetusviestintä täydennyskoulutukseen. He siirtäisivät myös Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttö, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta, Tutkiva ja kehittävä työtapa sekä Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa täydennyskoulutukseen opettajia mieluummin. Opettajat puolestaan siirtäisivät alueet Syrjäytymisen ehkäisy, Monikulttuuriset kysymykset ja Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen opiskelijoita mieluummin pois peruskoulutuksesta.

*Taulukko 5. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme ensisijaista aihetta siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen *)*

Pedagogisten opintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	0,3	1,0	0,9	1,40	n.s.
2. Oppimisprosessi	0,3	2,0	1,6	4,17	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	0,3	2,7	2,2	6,58	**
4. Opetusviestintä	2,3	8,4	7,1	14,02	***
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	6,8	8,4	8,0	0,88	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	2,3	2,7	2,6	0,16	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	10,9	17,2	15,9	7,21	**
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,3	2,4	2,4	0,02	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	8,7	2,4	3,7	27,13	***
10. Monikulttuuriset kysymykset	11,3	7,4	8,2	4,72	*
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	8,4	17,1	15,3	14,53	***
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	15,4	12,1	12,9	2,24	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	15,1	21,3	20,0	5,88	*
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	26,7	24,3	24,8	0,75	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	53,7	46,9	48,3	4,58	*
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	35,4	34,8	34,9	0,03	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	8,7	13,2	12,2	4,62	*
18. Työelämäyhteistyö	32,8	28,5	29,4	2,20	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	5,5	9,5	8,6	5,05	*

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista

Edelleen opettajat ja opiskelijat valitsivat opettajan pedagogisten opintojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi poistaa nykyisistä pedagogisista perusopinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan. Taulukosta 6 havaitaan, että vastaajaryhmät ovat samaa mieltä kahdesta ensisijaisesta sisältöalueesta, jotka voisi poistaa nykyisistä peruskoulutusopinnoista ja joita ei tarvittaisi täydennyskoulutuksessaan. Nämä ovat Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen. Kolmas mainittu aihe on opettajilla Työelämäyhteistyö ja opiskelijoilla Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta.

Taulukko 6. Opettajan pedagogiset opinnot. Kolme ensisijaista aihetta poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	24,1	1	16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	29,5
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	22,8	2	15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	25,1
18. Työelämäyhteistyö	19,3	3	13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	20,6

Tarkasteltaessa opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkitsevyyttä (taulukko 7) havaitaan, että ryhmien vastauksissa on eroja. Opiskelijat mielestä seuraavat alueet ovat tarpeettomampia kuin opettajien mielestä: Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta ja Tutkiva ja kehittävä työtapa; Opetusviestintä ja Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö sekä Oppimisprosessi ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet. Opettajat olisivat opiskelijoita valmiimpia poistamaan seuraavat sisältöalueet perusopinnoista Opettajan työn eettinen vastuu ja Oppimisvaikeuksien ehkäisy.

*Taulukko 7. Opettajan pedagogiset opinnot. Kolme ensisijaista aihetta poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan *)*

Pedagogisten opintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	1,3	1,8	1,7	0,39	n.s.
2. Oppimisprosessi	0,6	2,5	2,1	4,05	*
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	0,6	2,1	1,8	2,83	n.s.
4. Opetusviestintä	1,9	6,4	5,5	9,56	**
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	2,9	4,8	4,4	2,10	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,2	1,5	1,8	4,25	*
7. Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttö	2,9	7,9	6,8	9,57	**
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	1,3	0,3	0,5	4,07	*
9. Syrjäytymisen ehkäisy	1,6	1,2	1,3	0,33	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	1,9	3,1	2,8	1,18	n.s.
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	7,7	11,9	11,0	4,37	*
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	3,9	4,4	4,3	0,15	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	10,6	20,6	18,5	16,30	***
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	13,8	15,9	15,5	0,82	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	22,8	25,1	24,6	0,66	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	24,1	29,5	28,4	3,52	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	3,5	9,3	8,1	11,04	***
18. Työelämäyhteistyö	19,3	15,1	16,0	3,15	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	6,1	9,6	8,9	3,67	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Sisältöalueet, jotka on otettu selvimmin huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa

Opettajia ja opiskelijoita pyydettiin ottamaan kantaa syksyllä 2005 voimaan tuleviin uusiin opetussuunnitelmiin. He valitsivat opettajan pedagogisten opintojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään on selvimmin otettu huomioon uusissa opetussuunnitelmissa. Kyselylomakkeen avoimessa osassa useat opiskelijat tosin huomauttivat, että he eivät tiedä uusien opetussuunnitelmien sisällöistä juuri mitään. Taulukosta 8 havaitaan, että vastaajaryhmät olivat täysin samaa mieltä kolmesta selkeimmin huomioon otetusta aihealueesta. Valitut aihealueet olivat Oppimisprosessi, Suunnittelu- ja arviointitaidot ja Tutkiva ja kehittävä työtap.

Taulukko 8. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme aihetta, jotka on selvimmin otettu huomioon pedagogisten opintojen 1.8.2005 voimaan tulleissa opetussuunnitelmissa

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
2. Oppimisprosessi	28,9	1	2. Oppimisprosessi	16,8
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	22,2	2	1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	15,8
17. Tutkiva ja kehittävä työtap	17,4	3	17. Tutkiva ja kehittävä työtap	10,9

Tarkasteltaessa opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkitsevyyttä (taulukko 9), havaitaan, että ryhmien vastauksissa on erittäin merkitsevä ero aihealueissa Oppimisprosessi, Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa. Nämä kaikki alueet opettajat näkevät opiskelijoihin verraten otetun selvemmin huomioon uusissa opetussuunnitelmissa. Myös muut vahvennetut prosenttiluvut kertovat että opettajien mielestä ko. aiheet on otettu paremmin huomioon kuin opiskelijoiden mielestä.

*Taulukko 9. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme aihetta, jotka on selvimmän otettu huomioon pedagogisten opintojen 1.8.2005 voimaan tulleissa opetussuunnitelmissa *)*

Pedagogisten opintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	22,2	15,8	17,2	6,99	**
2. Oppimisprosessi	28,9	16,8	19,3	23,35	***
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	15,4	9,7	10,9	8,43	**
4. Opetusviestintä	7,4	4,4	5,0	4,76	*
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	10,0	7,3	7,8	2,47	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	5,5	6,7	6,4	0,59	n.s.
7. Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttö	12,5	6,9	8,1	10,38	***
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	9,3	5,4	6,2	6,53	*
9. Syrjäytymisen ehkäisy	6,8	4,2	4,7	3,57	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	10,3	6,8	7,5	4,42	*
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	2,3	1,5	1,7	0,75	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	1,0	1,1	1,1	0,05	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	5,8	3,4	3,9	3,66	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	1,6	0,8	0,9	1,84	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	1,0	0,5	0,6	0,83	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	3,2	1,1	1,6	7,10	***
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	17,4	10,9	12,3	9,37	**
18. Työelämäyhteistyö	1,6	1,7	1,7	0,02	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	6,8	2,7	3,5	12,18	***

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Sisältöalueet, jotka on otettu vähiten huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa

Opettajat ja opiskelijat valitsivat myös opettajan pedagogisten opintojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään on vähiten otettu huomioon uusissa opetussuunnitelmissa. Taulukosta 10 havaitaan, että vastaajaryhmien aluevalinnat eroavat toisistaan, ainoastaan oppilaitosten johtamiseen liittyvä väite esiintyy molemmissa ryhmissä. Lisäksi opettajat mainitsevat aiheet Työelämäyhteistyön ja Aiheiden käsittelyn yli oppilaitosrajojen. Opiskelijat puolestaan mainitsevat vähiten huomioiduiksi Syrjäytymisen ehkäisyyn ja Oppimisvaikeuksien ehkäisyyn.

Taulukko 10. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme aihetta, jotka on vähiten otettu huomioon pedagogisten opintojen 1.8.2005 voimaan tulleissa opetussuunnitelmissa

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	22,8	1	9. Syrjäytymisen ehkäisy	10,8
18. Työelämäyhteistyö	19,0	2	15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	9,5
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	18,3	3	8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	8,2

Kun tarkastellaan opettajien ja opiskelijoiden vastausten eroja (taulukko 11) havaitaan, että aihealueet Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen, Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen, Työelämäyhteistyö sekä Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita on opettajien mielestä otettu vähemmän huomioon kuin opiskelijoiden mielestä.

*Taulukko 11. Opettajan pedagogiset opinnot; kolme aihetta, jotka on vähiten otettu huomioon pedagogisten opintojen 1.8.2005 voimaan tulleissa opetussuunnitelmissa *)*

Pedagogisten opintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	2,6	2,2	2,3	0,13	n.s.
2. Oppimisprosessi	1,9	1,9	1,9	0,01	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,2	3,9	3,8	0,35	n.s.
4. Opetusviestintä	3,5	2,7	2,8	0,70	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	2,9	2,7	3,5	0,45	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,2	4,9	4,5	1,57	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,2	4,1	3,9	0,52	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	6,1	8,2	8,2	1,52	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	12,5	10,8	11,1	0,77	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	9,0	6,3	6,9	2,74	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	8,4	6,7	7,0	1,07	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	14,8	7,4	8,9	16,71	***
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	6,8	5,0	5,3	1,56	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	10,6	6,2	7,2	7,04	**
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	22,8	9,5	12,3	40,50	***
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	18,3	8,0	10,2	28,37	***
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	1,9	1,7	1,8	0,07	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	19,0	6,0	8,7	52,04	***
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	2,6	4,4	4,0	2,06	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

YHTEENVETO – PEDAGOGISET OPINNOT

- Opettajien mielestä kukin pedagogisten opintojen summamuuttujaluokka (Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot) oli huomioitu paremmin opinnoissa kuin opiskelijoiden mielestä
- Väitekohtaisesti tarkasteltuna opettajien ja opiskelijoiden arviot olivat samansuuntaiset vain aihealueissa Opettajan työn eettinen vastuu ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
- Opettajien mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu sisällöt Oppimisprosessi, Suunnittelu- ja arviointitaidot ja Tutkiva ja kehittävä työtapa. Heidän mielestään Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen tarvitsevat kehittämistä.
- Opiskelijoiden mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu aihealueet Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtapa ja Opettajan työn eettinen vastuu. Heidän mielestään aihealueita Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet tulisi kehittää.

Opettajat

<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois ped. opinnoista</i>	<i>Poistetaan ped. opinnoista.</i>	<i>Uusi ops /painotetut</i>	<i>Uusi ops /painottamatta</i>
-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen -Syrjäytymisen ehkäisy	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Työelämä-yhteistyö	-Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen - Työelämä-yhteistyö	-Oppimisprosessi -Suunnittelu- ja arviointitaidot -Tutkiva ja kehittävä työtapa	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Työelämäyhteistyö -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen

Opiskelijat

<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois ped. opinnoista</i>	<i>Poistetaan ped. opinnoista.</i>	<i>Uusi ops /painotetut</i>	<i>Uusi ops /painottamatta</i>
-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Syrjäytymisen ehkäisy -Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen - Työelämäyhteistyö -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	-Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	-Oppimisprosessi -Suunnittelu- ja arviointitaidot -Tutkiva ja kehittävä työtapa	-Syrjäytymisen ehkäisy -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen - Oppimisvaikeuksien ehkäisy

- Opettajan työn eettinen vastuu sekä Monikulttuuriset kysymykset on otettu paremmin huomioon suomenkielisessä opettajankoulutuksessa samoin kuin ohjausvalmiuksiin perehtyminen
- Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen on huomioitu paremmin ruotsinkielisessä koulutuksessa samoin kuin Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen

4.3 Opetusharjoittelu

Opettajat ja opiskelijat vastasivat viiteen väitteeseen, jotka koskivat opetusharjoittelua. Liitetaulukossa 18B on vertailtu harjoittelua koskevia opettaja- ja opiskelijavastausten keskiarvoja. Taulukosta huomataan, että kaikissa osioissa erot ovat opettaja- ja opiskelijavastauksissa joko erittäin merkitseviä tai melkein merkitseviä.

Opettajien mielestä harjoittelun ohjaus antaa opiskelijalle henkilökohtaista tukea melko hyvin. Tilastollisesti tarkastellen opiskelijoiden mielipide eroaa kuitenkin erittäin merkitsevästi opettajien mielipiteestä, opiskelijoiden mielestä henkilökohtaista tukea ei saa niin paljon kuin opettajien mielestä.

Harjoittelu ei tarjoa opiskelijoiden mielestä valinnaisuutta eikä se toteudu harjoittelukoulun ulkopuolella, kun taas opettajien mielestä valinnaisuutta ja vaihtoehtoja on enemmän. Harjoittelu ei anna opiskelijoiden mielestä myöskään niin realistista kuvaa opettajan työstä kuin opettajien mielestä ja se toteutuu heidän mielestään harvemmin eri kouluasteilla.

Harjoittelun jaksotuksesta ja riittävydestä vastaajaryhmät ovat myös eri mieltä. Jaksotus toimii opettajien mielestä paremmin kuin opiskelijoiden mielestä ja opettajat ovat hienokseltaan sitä mieltä, että harjoittelun määrä on liian pieni. Opiskelijoiden mielipiteen mukaan harjoittelun määrä on riittävämpi.

Opettajavastauksissa on merkitsevä ero naisten ja miesten välillä: Miesten mielestä opetusharjoittelun määrä ei ole niin riittävä kun taas naisopettajien mielestä harjoittelun määrä on riittävämpi. Muiden väitteiden suhteen nais- ja miesopettajien arviot eivät eroa merkitsevästi (liitetaulukko 19B).

Yliopisto-opiskelijoiden joukossa sukupuolen mukaan vertailtaessa vain yhdessä harjoittelua koskevassa väitteessä on melkein merkitsevä ero: Naisopiskelijoiden mielestä harjoittelu antaa realistisemman kuvan kuin miesopiskelijoiden mielestä (liitetaulukko 20B).

4.4 Opiskelijavalinnat

Liitteen 18C mukaisesti opiskelijavalintaa koskeissa sekä opettaja- että opiskelijavastauksissa vahvimmin painottuvat soveltuvuus alalle ja motivoituneisuus. Näiden väitteiden ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä. Opiskelijoiden mielestä soveltuvuus alalle ja sitoutuneisuus työhön määrittävät valintaa vähemmän kuin opettajien mielestä. Opettajien mielestä soveltuvuus alalle on valinnassa merkittävämpi seikka kuin opiskelijoiden mielestä.

Erittäin merkitsevä ero on niin ikään väitteessä sukupuolirakenteen tasoittamisesta. Opiskelijat ovat taipuvaisempia ajattelemaan että sukupuolirakennetta tasoitetaan, kun taas opettajat eivät ole niin vahvasti sitä mieltä. Myös väite aikaisemman työkokemuksen painotuksesta eroaa: opiskelijat arvioivat sen vaikuttavan valintaan enemmän kuin opettajien mielestä. Opettajien mielestä aineenopettajakoulutukseen valikoituminen on helpompaa opintojen eri vaiheessa kuin opiskelijoiden mielestä.

Sukupuolen mukaan tarkasteluna (liitetaulukko 19C) väite Sukupuolirakenteen tasoittaminen eroaa opettajavastauksissa melkein merkitsevästi. Naisopettajat ovat miehiä useammin sitä mieltä, että sukupuolirakenteen tasoittaminen otetaan enemmän huomioon. Sukupuolen mukaan tarkasteluna väite Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön eroaa opiskelijavastauksissa (liitetaulukko 20C): Naisopiskelijat ovat miehiä useammin sitä mieltä, että sitoutuneisuus otetaan valinnoissa paremmin huomioon.

4.5 Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema –teemaan liittyviä väittämiä ei esitetty yliopiston opiskelijoille. Teemaan liittyvien väitteiden yliopiston opettajavastausten keskiarvojen vertailu on esillä liitetaulukossa 19D.

Naisopettajat katsovat miehiä useammin opettajankoulutusta arvostettavan enemmän. Naisopettajat pitävät myös opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun yhteistyöelimen työtä parempana kuin miehet.

4.6 Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit –teemaa koskevat väitteet esitettiin yliopistoissa vain opettajille. Liitetaulukossa 19E tarkastellaan nais- ja miesopettajien mielipiteitä kouluttajien tehtävistä ja tarjolla olevista resursseista.

Yksikön resurssikysymykseen reagoitiin vahvasti, vastausten keskiarvot ovat lähellä arvoa 1, joka sanallisessa muodossa tarkoittaa ”heikosti”. Peruskoulutettavien määrää ei

siis juurikaan voida lisätä opettajien mielestä. Vastaukset erosivat sukupuolen mukaan erittäin merkittävästi: Miehet olivat naisia vahvemmin sitä mieltä, että peruskoulutettavien määrää ei voida lisätä. Myös opettajat (40%) katsoivat, että heillä on melko vähän mahdollisuuksia varata aikaa tai laitoksen taloudellisten resurssien vuoksi vähäisessä määrin mahdollisuuksia osallistua täydennyskoulutukseen.

4.7 Opettajankoulutuksen kehittäminen

Kehittämistä ohjaavia seikkoja kartoitettiin 14 väitteen avulla, jotka esitettiin opettajille. Näistä väitteistä kaksi (väitenumerot 13 ja 14) esitettiin myös opiskelijoille.

Liitetaulukossa 19F tarkastellaan nais- ja miesopettajien vastausten eroja. Miesvastaajat katsoivat yksikön virkarakenteen määrittävän kehittämistä naisia vähemmän. Miehet katsoivat myös yhteiskunnallisen kehityksen määrittävän naisia vähemmän koulutuksen kehittämistä kun taas naisvastaajat katsoivat opettajien työssä tarvitsemien valmiuksien määrittävän kehittämistä miehiä enemmän.

Opettaja- ja opiskelijavastausten ero (liitetaulukko 18F) oli erittäin merkittävä molemmissa kysymyksissä, jotka oli esitetty myös opiskelijoille. Opettajat arvioivat opiskelijoilta kerättävän palautteen ja opettajan työssä tarvittavien valmiuksien vaikuttavan enemmän kehittämistyöhön kuin mitä opiskelijat arvioivat.

Nais- ja miesopiskelijat olivat ryhminä samaa mieltä kerättävän palautteen ja opettajan työssä tarvittavien valmiuksien vaikutuksesta kehittämistyöhön (liitetaulukko 20F).

4.8 Opettajankoulutuksen yhteistyö

Opettajankoulutuksen yhteistyötä koskevia väitteitä oli lomakkeessa yhdeksän, joista väite Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön, esitettiin vain opettajille, muut molemmille vastaajaryhmille.

Yliopiston opettajien ja opiskelijoiden käsitykset (liitetaulukko 18G) kouluttajatahojen yhteistyöstä ja aineenopettajaksi opiskelevan mahdollisuudesta opiskella monialaisia opintoja erosivat erittäin merkittävästi toisistaan. Käsitys yhteistyöstä oli opiskelijoilla heikompi kuin opettajilla, mutta opiskelijoiden käsitys aineenopettajaksi opiskelevan mahdollisuuksista saavuttaa luokanopettajan kelpoisuus oli toiveikkaampi kuin opettajavastaajilla. Merkittäviä olivat myös opettajien ja opiskelevien käsitysten erot aineenopettajaksi opiskelevan ainesisältöisestä gradusta ja luokanopettajan aineenopettajan kelpoisuuden antavista sivuaineista. Näissä opiskelevien käsitykset olivat valoisammat kuin opettajien.

Opettajavastaajissa naiset arvioivat miehiä paremmaksi mahdollisuuden, että lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon (liitetaulukko 19G). Opiskelijoista naiset arvioivat miehiä paremmaksi kouluttajien yhteistyön, tiedonkulun harjoittelukoulun ja opettajankoulutuslaitoksen välillä sekä mahdollisuuden hankkia aineenopettajapätevyys sivuaineopintojen kautta (liitetaulukko 20G).

4.9 Ruotsinkieliset vastaajat

Ruotsinkielisiä vastaajia oli yliopistoaineistossa niin vähän, että tilastollisia vertailuja voitiin tehdä vain yliopisto-opiskelijoiden joukossa (N=1169), jossa suomenkielisiä opiskelijoita oli 94,3 % (1102 opiskelijaa) ja ruotsinkielisiä 5,7 % (67 opiskelijaa). Opettajien joukossa ja myös ammatillisten opettajakorkeakoulujen aineistoissa pieni ruotsinkielinen vastaajamäärä asettaa aineiston tarkastelun tilastollisesti mahdottomaksi ja tulkinnan herkäksi vastausten mahdollisen tunnistettavuuden vuoksi.

Pedagogiset opinnot

Verrattaessa suomenkielisten ja ruotsinkielisten opiskelijoiden vastauksia havaitaan, että erittäin merkitseviä eroja on pedagogisten opintojen väitteissä Opettajan työn eettinen vastuu sekä Monikulttuuriset kysymykset (liitetaulukko 21A). Vastausten mukaan nämä opintojen osat ovat paremmin hoidetut suomenkielisessä opettajankoulutuksessa. Väitteen Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen kohdalla ero on erittäin merkitsevä, mutta tässä aiheessa ruotsinkielisen koulutuksen opiskelijoiden arvio on korkeampi kuin suomenkielisen koulutuksen arvio.

Samassa taulukossa voidaan havaita melkein merkitseviä eroja ohjausvalmiuksissa ja oppilaitosrajat ylittävissä opinnoissa. Ohjausvalmiuksiin perehtyminen on opiskelijoiden mielestä vahvempaa suomenkielisessä koulutuksessa, mutta aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sujuu paremmin vastaajien mielestä ruotsinkielisessä opettajankoulutuksessa.

Opetusharjoittelu

Liitetaulukossa 21B on esillä opetusharjoittelua koskevat väitteet. Tilastollisesti erittäin merkitseviä eroja voidaan havaita kahden väitteen kohdalla. Opetusharjoittelun toteutuminen eri kouluasteilla näyttää opiskelijoiden mielestä toteutuvan paremmin ruotsinkielisessä koulutuksessa. Suomenkielisten vastaajien kokemusten mukaan harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on heikommin kuin ruotsinkielisten vastaajien kokemusten mukaan.

Merkitsevää eroa on myös harjoittelun valinnaisuuden kokemisessa: Ruotsinkielisessä koulutuksessa ollaan valinnaisuuteen tyytyväisempiä kuin suomenkielisessä

koulutuksessa. Merkitsevä ero on myös mielipiteissä riittävän pitkstä harjoittelun ajallisesta jaksotuksesta: Suomenkieliset vastaajat määrittävät jaksotuksen olevan paremmin kohdallaan kun taas ruotsinkielisten eivät ole tätä mieltä.

Kokemukset henkilökohtaisesta ohjauksesta ja tuesta, realistisesta opettajan työnkuvasta ja harjoittelun riittävydestä ovat samansuuntaisia molemmilla kieliryhmillä.

Opiskelijavalinnat

Opiskelijavalintoja koskevilla mielipiteillä vastaukset soveltuvuudesta alalle ja motivoituneisuudesta työhön eivät eronneet kieliryhmittäin eivätkä myöskään vastaukset aikaisemman työkokemuksen huomioimisesta tai aineenopettajakoulutukseen valikointumisesta. Ainoastaan väite sukupuolirakenteen tasoittamisesta erosi erittäin merkittävästi kieliryhmien välillä. Opiskelijat mielsivät ruotsinkielisessä koulutuksessa tasoittamista olevan enemmän kuin suomenkielisessä koulutuksessa (liitetaulukko 21C).

Kyselyn osioista Opettajankoulutuksen arvostus ja asema sekä Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit oli kysytty vain opettajilta, joten opiskelijavertailuja ei voida tehdä.

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Opiskelijoilta kysyttiin kaksi kysymystä koskien opettajankoulutuksen kehittämistä. Ensimmäinen väite koski opiskelijoilta kerättävän palautteen merkitystä kehittämistyössä. Kieliryhmien vastaukset eivät eronneet toisistaan. Toinen väite liittyi opettajan työssä tarvitsemien valmiuksien merkitykseen kehittämistyössä. Väitteen vastaukset eivät myöskään eronneet opiskelijoiden kieliryhmissä (liitetaulukko 21F).

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Liitetaulukossa 21G vertaillaan opettajankoulutuksen yhteistyötä koskevia väitteitä opiskelijaryhmissä. Erittäin merkitsevä ero kieliryhmien vastauksissa on väitteessä Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja (35 ov / opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi. Ruotsinkielisten mielestä väite toteutuu paremmin kuin suomenkielisillä.

Melkein merkitsevä ero kieliryhmien välillä löytyy kahdesta väitteestä: Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1–6 luokilla opettavien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi sekä Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon. Myös nämä sisällöt näyttävät toteutuvan opiskelijoiden mielestä paremmin ruotsinkielisessä koulutuksessa. Myös väite Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen näyttää toteutuvan paremmin ruotsinkielisessä opettajankoulutuksessa.

YHTEENVETOA – MUUT OPINNOT

Opetusharjoittelu

- Opettajien mielestä harjoittelun ohjaus antaa opiskelijalle henkilökohtaista tukea enemmän kuin opiskelijat ajattelevat.
- Harjoittelu ei tarjoa opiskelijoiden mielestä valinnaisuutta eikä se toteudu harjoittelukoulun ulkopuolella, kun taas opettajien mielestä valinnaisuutta ja vaihtoehtoja on enemmän.
- Harjoittelu ei anna opiskelijoiden mielestä niin realistista kuvaa opettajan työstä kuin opettajien mielestä ja se toteutuu heidän mielestään harvemmin eri kouluasteilla.
- Harjoittelun jaksotus toimii opettajien mielestä paremmin kuin opiskelijoiden mielestä
- Opettajat ovat hienokseltaan sitä mieltä, että harjoittelun määrä on liian pieni
- Opetusharjoittelun toteutuminen eri kouluasteilla ja harjoittelukoulun ulkopuolella näyttää opiskelijoiden mielestä toteutuvan paremmin ruotsinkielisessä koulutuksessa

Opiskelijavalinnat

- Opettaja- että opiskelijavastauksissa keskiarvojen mukaan vahvimmin painottuvat soveltuvuus alalle ja motivoituneisuus.
- Opiskelijoiden mielestä soveltuvuus alalle ja sitoutuneisuus työhön määrittävät valintaa vähemmän kuin opettajien mielestä
- Opiskelijat ovat taipuvaisempia ajattelemaan, että sukupuolirakennetta tasoitetaan, kun taas opettajat eivät ole niin vahvasti sitä mieltä

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

- Naisopettajat katsovat opettajankoulutusta arvostettavan enemmän kuin miesopettajien arvioivat
- Naiset pitävät myös opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun yhteistyöelimen työn olevan parempaa kuin miesten mielestä

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

- Opettajien mielestä peruskoulutettavien määrää ei voida lisätä (keskiarvot ovat lähellä arvoa 4 = heikosti), miehet olivat naisia vahvemmin tätä mieltä
- Opettajat katsovat että heidän on mahdollisuus melko vähän varata aikaa tai taloudellisten resurssien tähden osallistua täydennyskoulutukseen

Opettajankoulutuksen kehittäminen

- Miesopettajat katsoivat yksikön virkarakenteen määrittävän kehittämistä naisia vähemmän
- Miesopettajat katsoivat yhteiskunnallisen kehityksen määrittävän koulutuksen kehittämistä naisia vähemmän
- Naisopettajat katsoivat opettajien työssä tarvitsemien valmiuksien määrittävän kehittämistä miehiä enemmän
- Opettajat arvioivat opiskelijoilta kerättävän palautteen ja opettajan työssä tarvittavien valmiuksien vaikuttavan enemmän kehittämistyöhön kuin opiskelijat arvioivat

Opettajankoulutuksen yhteistyö

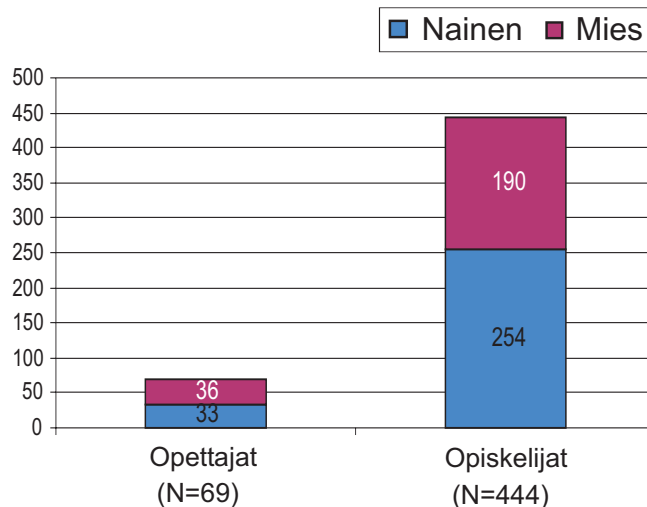
- Opettajien mielestä kouluttajatahojen yhteistyö toimii paremmin kuin opiskelijoiden mielestä
- Opiskelijoiden käsitys aineenopettajaksi opiskelevan mahdollisuudesta opiskella monialaisia opintoja oli toiveikkaampi kuin opettajilla
- Opiskelijat olivat myös toiveikkaampia suhteessa aineenopettajaksi opiskelevan ainesältöisestä gradusta ja luokanopettajan mahdollisuuksista hankkia aineenopettajan kelpoisuus sivuaineopinnoilla
- Opiskelijoiden mielestä ruotsinkielisessä koulutuksessa luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi suomenkielisiä helpommin. Myös Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot ja Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon vaivattomammin ruotsinkielisessä koulutuksessa. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen näyttää myös toteutuvan paremmin ruotsinkielisessä opettajankoulutuksessa.

5 Ammatillinen opettajankoulutus 2005

5.1 Ammatillinen opettajakorkeakouluaineisto

Ammatillisten opettajakorkeakoulujen vastaajia oli 526. Heistä opettajia oli 69 ja opiskelijoita (liitetaulukko 22A). Naisvastaajia oli opettajavastaajissa prosentuaalisesti vähemmän, mutta opiskelijavastaajissa enemmän (kuvio 7). Ruotsinkielisiä vastaajia oli sekä ammatillisissa opettaja- että opiskelijaryhmissä niin vähän, ettei tilastollisia tarkasteluja voida tehdä kieliryhmittäin (liitetaulukko 22H).

Kuvio 7. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen vastaajat (jakaumatiedot liitetaulukossa 22 A)

Ikärakenteeltaan ammatillisen opettajakorkeakoulun opettajavastaajat painottuivat kahteen iäkkäimpään luokkaan ja heistä yli puolet (52,1 %) on iältään 40–54-vuotiaita (liitetaulukko 22B). Opettajiksi opiskelevista yli puolet (51,3 %) on 40–54-vuotiaita kuten opettajansakin. Yliopistopuolella opiskelijat olivat paljon nuorempia: 61,8 % opiskelijoista asettui iältään välille 20–25 vuotta.

Opettajavastaajia eniten oli Tampereen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa ja vähiten vastauksia tuli Oulun ammatillisesta opettajakorkeakoulusta sekä Åbo Akademin ammatillisesta opettajakoulutuksesta (Yrkespedagogisk lärarutbildning). Samasta taulukosta nähdään, että eniten opiskelijoita vastasi Oulun ammatillisessa opettajakorkeakoulussa ja vähiten Hämeen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa (liitetaulukko 22C).

Suurin vastannut ammattiryhmä oli yliopettajat ja toiseksi eniten vastasivat harjoittelujen ohjaajat (liitetaulukko 22D). Ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijavastaajien suurin joukko oli tekniikan ja liikenteen alalta. Seuraavaksi suurimmat vastaajaryhmät olivat matkailu-, ravitsemis- ja talousala sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonala (liitetaulukko 22E).

Suurin osa vastanneista opiskelijoista suoritti opettajankoulutusopinnoja monimuotoisena opettajan työn ohella ja toiseksi eniten monimuotoisena muun työn ohella (liitetaulukko 22F). Suurimmalla osalla opiskelijavastaajista oli opettajankoulutusopinnoja suoritettuna 16–35 opintoviikkoa. Tässä vastaajajoukossa vain muutamalla oli suoritettuna enemmän kuin 36 opintoviikkoa (liitetaulukko 22G).

Liitetaulukossa 22H esitetään ammatillisen opettajankoulutuksen kieliryhmät. Ruotsinkielisiä vastaajia oli vähän sekä opettajien että opiskelijoiden joukossa, joten tilastollisia laskennallisia analyyseja ei voida suorittaa näiden vastaajaryhmien välillä.

5.2 Opettajankoulutusopinnot

Kuten edellä (ks. luku 3.6) kuvattiin, opettajankoulutusopinnoja koskevat vastaukset faktoroiitiin ja tulokseksi saatiin neljä summaluokkaa, jotka nimettiin seuraavasti: Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot (liite 8b). Kun näiden summamuuttujien keskiarvoja verrataan ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa opettajien ja opiskelijoiden välillä (taulukko 12), havaitaan, että opettajien ja opiskelijoiden välillä on merkittäviä eroja kolmessa luokassa.

Taulukko 12. Opettajankoulutusopinnot ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 ^{*)}

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	3,36	0,69	71	2,93	0,78	446	4,37	***
2 Erilaisuus	2,92	0,75	70	2,79	0,86	434	1,21	n.s.
3 Työtavat	3,91	0,54	71	3,41	0,63	449	6,23	***
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,79	0,51	71	3,37	0,69	448	6,18	***

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Erilaisuus-luokan teemoista (sisältää väitteet syrjäytymisen ehkäisystä, oppimisvaikeuksien ehkäisystä sekä monikuluttuurisista kysymyksistä) opettaja- ja opiskelijavastaaajat ovat samaa mieltä eli sen teemat ovat ryhmien mielestä kohtalaisesti huomioitu opinnoissa molempien.

Oppilaitostyö, johon kuuluvat sisällöt oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen, eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita, työelämäyhteistyö sekä opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet on opettajien mielestä huomioitu opinnoissa paremmin kuin opiskelijoiden mielestä.

Summamuuttujaan Työtavat (tutkiva ja kehittävä työtapana, tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta, oppimisprosessi, opettajan työn eettinen vastuu, opettajan työn yhteiskunnallinen perusta sekä suunnittelu- ja arviointitaidot) sekä summamuuttujaan Opetusviestintä ja yhteistyötaidot (opetusviestintä, ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö) liittyvät opettajankoulutusopinnot ovat niin ikään opettajien mielestä sisällöllisesti paremmin huomioitu kuin opiskelijoiden mielestä.

Oppilaitostyö ja Erilaisuus erovat opettajavastaaajien joukossa siten, että naisvastaajat katsovat miehiä useammin niiden alla olevien opintojaksojen olevan paremmin hoidossa. Opiskelijavastaaajien joukossa ei eroja ole summamuuttujien kohdalla (liite 23).

Opettajankoulutusopinnojen väitekohtaiset vertailut opettajien ja opiskelijoiden välillä esitetään liitetaulukossa 24A. Tulokset ovat luonnollisesti summamuuttujien mukaiset: Väitteet, jotka eivät eronneet vastaajaryhmien välillä latautuivat vahvasti toiseen faktoriluokkaan (Erilaisuus), jonka keskiarvossa ei siis myöskään ollut tilastollista eroa. Kaikissa muissakin opettajankoulutusopinnoista koskevilla yksittäisillä väitteillä opiskelijavastauksen keskiarvon mukaan opiskelijoiden mielestä keskeiset sisällöt on otettu heikommin huomioon kuin opettajien mielestä. Väitteessä Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen opettaja- ja opiskelijavastauksen keskiarvojen

erot eivät olleet merkitseviä. Faktoroidessa tämä osio oli jätetty pois, koska eri vuosien kyselyissä väitteen sisältö ei ollut täysin sama.

Opettajien mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu sisällöt Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtapana ja Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa. Heidän mielestään alueita Syrjäytymisen ehkäisy, Monikulttuuriset kysymykset sekä Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen voitaisiin edelleen kehittää (liitetaulukko 24A).

Opiskelijoiden mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtapana sekä Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Heidän aihealueita Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen sekä Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen tulisi edelleen kehittää (liitetaulukko 25A).

Opettajien joukossa naisopettajat olivat miehiä useammin sitä mieltä, että teemoja Oppimisvaikeuksien ehkäisy, Monikulttuuriset kysymykset, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta sekä Työelämäyhteistyö on käsitellään paremmin opinnoissa (liitetaulukko 25A). *Opiskelijoiden* joukossa miesopiskelijat olivat naisopiskelijoita useammin sitä mieltä, että osiot Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet ja Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita hoidetaan opintojaksoissa paremmin (liitetaulukko 26A).

Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

Sekä opettajat että opiskelijat valitsivat opettajankoulutusopinnojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa. Vastaajaryhmät ovat varsin eri mieltä kolmesta ensisijaisesta sisältöalueesta, jotka voisi käsitellä täydennyskoulutuksessa (taulukko 13). Opettajat nimesivät aihealueet Oppimisvaikeuksien ehkäisy, Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen ja Syrjäytymisen ehkäisy. Opiskelijat puolestaan nimesivät aiheet Suunnittelu- ja arviointitaidot, Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet.

Taulukko 13. Opettajankoulutusopinnot; kolme ensimmäistä sisältöaluetta käsiteltäväksi ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa.

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	32,4	1	1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	24,2
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	28,2	2	3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	22,9
9. Syrjäytymisen ehkäisy	26,8	3	11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	22,6

Taulukossa 14 käyvät ilmi kaikkien opettajankoulutusopinnojen aiheiden saamat prosentit. Samassa taulukossa verrataan myös opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkitsevyyttä. Siitä havaitaan, että ryhmien vastauksissa on merkitsevä ero aihealueiden Syrjäytymisen ehkäisy ja Oppimisvaikeuksien ehkäisy kohdalla. Opettajat mieltävät prosentuaalisesti opiskelijoita useammin, että mainittu sisältö voitaisiin käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa.

Ryhmien välillä eroa löytyy Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kohdalla: Opiskelijat olisivat opettajia valmiimpia käsittelemään tämän aihealueen problematiikkaa täydennyskoulutuksessa.

*Taulukko 14. Opettajankoulutusopinnot; kolme sisältöaluetta käsiteltäväksi ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa *)*

Opettajankoulutusopinnojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	14,1	24,2	22,8	3,55	n.s.
2. Oppimisprosessi	11,3	16,9	16,2	1,45	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	9,9	22,9	21,1	6,23	*
4. Opetusviestintä	14,1	18,0	17,5	0,66	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	9,9	15,8	15,0	1,71	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	8,5	8,1	8,2	0,01	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	15,5	15,4	15,4	0,01	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	32,4	21,8	23,2	3,90	*
9. Syrjäytymisen ehkäisy	26,8	13,2	15,0	8,87	**
10. Monikulttuuriset kysymykset	12,7	6,6	7,4	3,31	n.s.
11. Opinnojen ohjaus – ohjausvalmiudet	14,1	22,6	21,5	2,66	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	22,5	16,3	17,1	1,70	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	7,0	2,6	3,2	3,81	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	11,3	13,8	13,5	0,35	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	28,2	18,7	20,0	3,46	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	12,7	7,9	8,6	1,78	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtap	11,3	13,2	12,9	0,20	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	21,1	18,9	19,2	0,20	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	4,2	8,6	8,0	1,58	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

Sekä opettajat että opiskelijat valitsivat opettajankoulutusopinnojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi siirtää peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen. Taulukosta 15 havaitaan, että vastaajaryhmät ovat täysin yhtä mieltä niiden kolmen ensisijaisen sisältöalueen järjestyksestä, jotka siis voisi siirtää käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa. Mainitut aiheet olivat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Monikulttuuriset kysymykset.

Taulukko 15. Opettajankoulutusopinnot; kolme ensisijaista aihetta siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	42,3	1	15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	38,0
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	28,2	2	16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	26,8
10. Monikulttuuriset kysymykset	25,4	3	10. Monikulttuuriset kysymykset	24,0

Taulukossa 16 ovat esillä kunkin aihealueen vastausprosentit opettaja- ja opiskelijaryhmissä. Samassa taulukossa voidaan tarkastella myös opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkittävyyttä. Taulukosta havaitaan, että ryhmien vastauksissa ei ole merkittäviä eroja missään siirrettäväksi miellettyjen aihealueiden välillä.

*Taulukko 16. Opettajankoulutusopinnot; kolme ensisijaista aihetta siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen *)*

Opettajankoulutusopintojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	χ^2	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	1,4	2,9	2,7	0,50	n.s.
2. Oppimisprosessi	0,0	3,1	2,7	2,24	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	1,4	4,8	4,4	1,73	n.s.
4. Opetusviestintä	5,6	6,4	6,3	0,06	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	9,9	6,2	6,7	1,35	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	5,6	7,9	7,6	0,54	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö	14,1	13,4	13,5	0,02	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	14,1	7,9	8,7	2,93	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	14,1	16,0	15,8	0,18	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	25,4	24,0	24,1	0,07	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	7,0	8,4	8,2	0,14	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	19,7	15,6	16,2	0,77	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	18,3	20,4	20,2	0,17	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	19,7	11,6	12,7	3,59	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	42,3	38,0	38,6	0,46	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	28,2	26,8	27,0	0,06	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtap	7,0	13,0	12,2	2,02	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	7,0	10,5	10,1	0,83	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	5,6	12,5	11,6	2,85	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä opettajankoulutusopinnoista

Opettajat ja opiskelijat valitsivat edelleen opettajankoulutusopinnojen sisältöalueiden joukosta ne kolme aluetta, jotka heidän mielestään voisi poistaa nykyisistä perusopinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan. Taulukosta 17 havaitaan, että vastaajaryhmät ovat samaa mieltä myös näistä kolmesta sisältöalueesta ja niiden järjestyksestä. Nämä mainitut alueet olivat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta.

Taulukko 17. Opettajankoulutusopinnot. Kolme ensimmäistä ensisijaista aihetta poistettavaksi nykyisistä opettajankoulutusopinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan

Opettajat		Järjestys	Opiskelijat	
Väite	%		Väite	%
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	18,3	1	15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	23,1
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	16,9	2	16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	23,1
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	15,5	3	13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	22,6

Taulukossa 18 esitetään aihealueiden saamat prosentit ja tarkastellaan opettaja- ja opiskelijavastausten erojen merkitsevyyttä. Opettajien ja opiskelijoiden välisiä ryhmäeroja ei ole kokonaan poistettaviksi ehdotettujen aihealueiden välillä.

*Taulukko 18. Opettajankoulutusopinnot. Kolme ensisijaista aihetta poistettavaksi nykyisistä opettajankoulutusopinnoista eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessakaan *)*

Opettajankoulutusopinnojen sisältöalueet	Opettajat %	Opiskelijat %	Yhteensä	X ²	p
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	0,0	0,9	0,8	0,63	n.s.
2. Oppimisprosessi	0,0	3,3	2,9	2,41	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	0,0	3,7	3,2	2,74	n.s.
4. Opetusviestintä	2,8	3,5	3,4	0,09	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	1,4	4,0	3,6	1,15	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	1,4	7,3	6,5	3,47	n.s.
7. Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttö	2,8	5,7	5,3	1,02	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,8	3,3	3,2	0,05	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,8	7,9	7,2	2,38	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	8,5	11,4	11,0	0,56	n.s.
11. Opinnojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,8	3,5	3,4	0,09	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	11,3	11,2	11,2	0,00	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	15,5	22,6	21,7	1,85	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	8,5	6,8	7,0	0,25	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	18,3	23,1	22,4	0,80	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	16,9	23,1	22,2	1,35	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	4,2	9,5	8,7	2,10	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	4,2	5,1	4,9	0,09	n.s.
19. Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	9,9	11,0	10,8	0,08	n.s.

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin sisältöalueen kohdalla vahvennettu kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

YHTEENVETO – OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT

- Opettajien mielestä kolme opettajankoulutusopinnot summamuuttujaluokkaa (Oppilaitostyö, Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot) oli paremmin huomioitu opinnoissa kuin opiskelijoiden mielestä. Erilaisuus muuttujasta he olivat samaa mieltä (arvio kohtalaisesti).
- Opettajien ja opiskelijoiden arviot olivat samansuuntaiset aihealueissa Opettajan työn eettinen vastuu ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
- Opettajien mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu sisällöt Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtapa ja Tutkimukseen perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa. Heidän mielestään alueissa Syrjäytymisen ehkäisy, Monikulttuuriset kysymykset sekä Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen olisi edelleen kehitettävää.
- Opiskelijoiden mielestä sisällöistä on parhaiten huomioitu Oppimisprosessi, Tutkiva ja kehittävä työtapa sekä Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Heidän mielestään alueita Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen sekä Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen voitaisiin kehittää edelleen.

- Opettajat

<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois opettajankoulutusopinnoista</i>	<i>Poistetaan opettajankoulutusopinnoista</i>
-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Syrjäytymisen ehkäisy	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Monikulttuuriset kysymykset	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta

- Opiskelijat

<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois opettajankoulutusopinnoista</i>	<i>Poistetaan opettajankoulutusopinnoista</i>
-Suunnittelu- ja arviointitaidot -Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot -Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Monikulttuuriset kysymykset	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta

5.3 Opetusharjoittelu

Opettaja- ja opiskelijavastaukset eroavat tilastollisesti erittäin merkittävästi väitteissä harjoittelun ohjauksen henkilökohtaisesta luonteesta sekä harjoittelun riittävydestä. Opettajien mielestä opiskelijat saavat harjoittelussa henkilökohtaista ohjausta ja tukea, mutta opiskelijoiden mielestä henkilökohtainen ohjaus on vähäisempää. Opiskelijat katsoivat harjoittelun määrän olevan riittävämmän kuin opettajien mielestä (liitetaulukko 24A).

Mikäli harjoittelua koskevia vastauksia tarkastellaan sukupuolen mukaan, ei opettaja-aineistossa ole tilastollista eroa naisten ja miesten välillä harjoittelukysymyksiin nähden (liitetaulukko 25B). Opiskelijoiden joukossa melkein merkittävä on ero kysytyssä opetusharjoittelun riittävyttä: Miesopiskelijat ovat naisia useammin sitä mieltä, että harjoittelun määrä on riittävä (liitetaulukko 26B).

5.4 Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen

Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen - teemasta opettajille esitettiin yhdeksän kysymystä ja opiskelijoille seitsemän kysymystä. Liitetaulukossa 24C vertaillaan opettaja- ja opiskelijavastauksia ja siitä havaitaan, että opiskelijoiden mielestä tarkoituksenmukainen työkokemus otetaan paremmin huomioon valinnoissa kuin opettajien mielestä. Muita tilastollisia eroja ei vastaajaryhmien välillä ollut.

Sukupuolen mukaan opettajavastauksia verrattaessa havaitaan, että merkittävä ero ryhmien välillä on olemassa osion Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä kohdalla: Naisten mielestä yhteishaku toimii paremmin kuin miesten mielestä (liitetaulukko 25C). Muita tilastollisia eroja ei opettajavastauksissa ollut.

Tiedottamiseen oltiin erittäin tyytyväisiä (Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla, Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla ja Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä), arviot ylittivät ”melko hyvin” arvion.

Opiskelijoiden kohdalla sukupuolen mukaan tarkasteltuna soveltuvuus alalle pysyttään ottamaan miesten mielestä paremmin huomioon, mutta yhteishaun toimivuus on parempi naisten mielestä (liitetaulukko 26C). Muita tilastollisia eroja ei ollut sukupuolten välillä.

Ammatillisille opettajankouluttajille esitettiin lisäksi kysymykset opiskelijavalintojen yhteishaun toimivuudesta ja opiskelijavalinnan toimivuudesta. Näiden osioiden suhteen opiskelijavastauksissa ei ollut tilastollisia eroja (liitetaulukko 26C).

5.5 Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema -teemaa koskevat väitteet esitettiin vain opetushenkilökunnalle.

Liitetaulukossa 25D on esillä nais- ja miesopettajien vastausten keskiarvot ja niiden vertailu T-testillä. Tilastollisesti merkitseviä eroja ei sukupuolen mukaan ole ja vastaajat arvioivat väitteiden toteutuvan välillä "melko hyvin" ja "kohtalaisesti".

5.6 Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit -teeman väitteet esitettiin vain opetushenkilökunnalle. Liitetaulukossa 25E verrataan nais- ja miesopettajien mielipiteitä. Tilastollisesti merkittäviä eroja ei esiinny missään väitteissä.

Nais- ja miesopettajilla on käsityksensä mukaan melko hyvät mahdollisuudet itse osallistua täydennyskoulutukseen, mutta keskiarvojen mukaan heikoiten molempien ryhmien mielestä osataan käyttää opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutuksessa.

5.7 Opettajankoulutuksen kehittäminen

Kehittämistä ohjaavia seikkoja kartoitettiin 14 väitteen avulla, jotka kaikki esitettiin opettajille, mutta joista kaksi (väitenumerot 13 ja 14) esitettiin myös opiskelijoille.

Opettaja- ja opiskelijavastausten ero ei ollut merkitsevä kummassakaan molemmille ryhmille esitetystä kysymyksestä (kysymykset 13 ja 14), jotka koskivat opiskelijoilta kerättävää palautetta ja opettajan työssä tarvittavia valmiuksia. Keskiarvojen mukaan opiskelijat arvioivat kuitenkin palautteiden ja työssä tarvittavien valmiuksien vaikuttavan vähemmän kehittämistyöhön (liitetaulukko 24F).

Opettajat olivat sitä mieltä, että opetusministeriön ohjaus ja yleinen koulutuspolitiikka sekä koulutusideologiset suuntauksat ja työelämän tarpeet vaikuttavat kehittämiseen melko paljon. Liitetaulukossa 25F verrataan nais- ja miesopettajien kehittämistä koskevien vastausten keskiarvoja. Keskiarvojen mukaan sekä naiset että miehet asettavat opetusministeriön ohjauksen kehittämistä ohjaavana tekijänä ensisijalle. Väitteiden "Yhteiskunnallinen kehitys", "Kansainvälistymien" ja "Yksikköni tulostavoitteet" vastaauksat eroavat merkitsevästi toisistaan: Naisvastaajat pitävät näitä osioita vahvempina kehittämisen syinä tai vauhdittajina kuin miesvastaajat. Myös väite alueellisten kehittämistarpeiden kehittämistä ohjaavasta luonteesta aiheuttaa tilastollista eroa: Naisten mielestä alueelliset tarpeet ohjaavat kehittämistä enemmän kuin miesten mielestä.

Sukupuolen mukaan tarkasteluna naisopiskelijat arvioivat opiskelijapalautteen ohjaavan kehittämistyötä enemmän kuin miesopiskelijat (liitetaulukko 26F).

5.8 Opettajankoulutuksen yhteistyö

Opettajankoulutuksen yhteistyöstä esitettiin vain yksi väite (Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen) sekä opettajille että opiskelijoille. Opettajat ja opiskelijat arvioivat yhteistyön olevan kohtalaista, ryhmien vastausten keskiarvojen ero ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkittävä (liitetaulukko 24G).

Myöskään sukupuolierot opettaja- ja opiskelijavastauksissa eivät olleet tilastollisesti merkitseviä (liitetaulukot 25G ja 26G).

YHTEENVETOA – MUUT OPINNOT

Opetusharjoittelu

- Opettajien mielestä opiskelijat saavat harjoittelussa henkilökohtaista ohjausta ja tukea, mutta opiskelijoiden mielestä henkilökohtainen ohjaus on vähäisempää
- Opiskelijat katsoivat harjoittelun määrän olevan riittävämmän kuin opettajien mielestä

Opiskelijavalinnat

- Opiskelijoiden mielestä tarkoituksenmukainen työkokemus otetaan paremmin huomioon valinnoissa kuin opettajien mielestä
- Naisopettajien mielestä yhteishaku toimii paremmin kuin miesten mielestä
- Tiedottamiseen oltiin erittäin tyytyväisiä kautta vastaajaryhmien (Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla, Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla ja Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä; arviot ylittivät arvon 4 = melko hyvin arviot)

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

- Naisopettajat katsovat opettajankoulutusta arvostettavan enemmän kuin miesopettajat arvioivat
- Naiset pitävät myös opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun yhteistyöelimen työn olevan parempaa kuin miesten mielestä.

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

- Nais- ja miesopettajilla on käsityksensä mukaan melko hyvät mahdollisuudet itse osallistua täydennyskoulutukseen
- Heikoiten molempien ryhmien mielestä osataan käyttää opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutuksessa.

Opettajankoulutuksen kehittäminen

- Opettajat olivat sitä mieltä, että opetusministeriön ohjaus ja yleinen koulutuspolitiikka sekä koulutusideologiset suuntaukset ja työelämän tarpeet vaikuttavat kehittämiseen melko paljon
- "Kansainvälistymien" ja "Yksikköni tulostavoitteet" vastaukset eroavat merkittävästi toisistaan: naisvastaajat pitävät näitä asioita vahvempina kehittämisen syinä tai vauhdittajina kuin miesvastaajat pitävät

Opettajankoulutuksen yhteistyö

- Opettajat ja opiskelijat arvioivat yhteistyön olevan kohtalaista eri kouluttajatahojen välillä

6 Yliopistollinen opettajankoulutus – seuranta 2002 – 2005

6.1 Yliopisto-opettajat

Vuonna 2002 kyselyyn vastasi 261 opettajaa ja vuonna 2005 vastaajia oli 311.

Ikäjakaumaltaan vuoden 2005 kyselyyn vastanneet opettajat näyttävät olevan hieman vanhempia kuin vuonna 2002. Vuonna 2002 heistä 70,9 % oli yli 40-vuotiaita, kun taas vuonna 2005 heistä 75 % oli yli 40-vuotiaita (liitetaulukko 28A).

Sukupuolen mukaan tarkasteltuna (liitetaulukko 28B) kyselyyn vastannut opettajakunta on hieman naisvaltaistunut: Vuonna 2005 naisia vastasi 61,5 %, kun heitä vuonna 2002 oli 57,1 %.

Vuoden 2005 suurin vastaajaryhmä (42,9 %) oli normaalikoulujen opettajat, kuten se oli myös vuonna 2002 oli suurin vastaajaryhmä (44 %). Vuoden 2002 isoja vastaajaryhmiä olivat ainedidaktiikan opettajat (15 %) ja ainetiedekunnan opettajat (13 %). Vuoden 2005 isoja vastaajaryhmiä olivat myös ainedidaktiikan opettajat (23,2 %) ja kasvatustieteen opettajat (15,8 %) (liitetaulukko 28C).

Pedagogiset opinnot

Pedagogiset opinnot oli faktoroitu (ks. kappale 3.6) ja väitteet olivat muodostaneet neljä summaluokkaa. Kaksi pedagogisten opintojen summamuuttujaa: Oppilaitostyö ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot eroavat erittäin merkittävästi vuosien 2002 ja 2005 opettajavastauksissa (taulukko 19).

Vuoden 2002 opettajavastaajat mielsivät Oppilaitostyö-alueen olleen paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2005. Opetusviestintä ja yhteistyötaidot -alueen kohdalla tilanne on päinvastoin: Vuonna 2005 opettajat katsoivat alueen olevan paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2002. Myös summamuuttujan Työtavat oppisisällöt (johon kuuluvat mm. sisällöt oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen, eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita jne.), nähtiin tässä vastaajaryhmässä olleen vuonna 2005 paremmin opinnoissa huomioitu kuin vuonna 2002. Summamuuttujan Erilaisuus kohdalla ei ole merkitsevää eroa.

Taulukko 19. Opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujat yliopistoaineistossa 2002 – 2005 (opettajat) ¹⁾

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	2002 Yo-opettaja			2005 Yo-opettaja			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,91	0,65	241	2,72	0,66	288	3,39	***
2 Erilaisuus	2,73	0,74	245	2,78	0,74	292	-0,79	n.s.
3 Työtavat	3,39	0,58	252	3,52	0,57	302	-2,73	**
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,12	0,72	250	3,42	0,59	301	-5,20	***

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Liitetaulukossa 29A on esillä opettajan pedagogisten opintojen väitekohtaiset vastaukset ja niiden keskiarvojen vertailu T-testillä. Väitteitä 4., 12., 15., 16., 17. ja 18 ei voitu verrata, koska niitä ei ollut vuoden 2002 aineistossa.

Ne väitteet, joiden vastaukset erosivat tilastollisesti vuosien 2002 ja 2005 yliopiston opettaja-aineistossa ovat Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta ja Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa. Vastaajien mielestä mainittujen väitteiden sisällöt ovat nykyään paremmin huomioituna pedagogisissa opinnoissa kuin ne olivat vuonna 2002 (kuvio 8).

Kuvio 8. Yliopiston opettajien näkemykset opettajan pedagogisista opinnoista v. 2002 ja 2005
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Sekä vuonna 2002 että 2005 vastaajia pyydettiin nimeämään pedagogisista opinnoista kolme tärkeintä aihealuetta, jotka he olisivat valmiita käsittelemään täydennyskoulutuksessa (taulukko 20), siirtämään peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen (taulukko 21) ja poistamaan nykyisistä pedagogisista opinnoista kokonaan (taulukko 22).

Molempina vuosina opettajat nostivat ensisijaisiksi täydennyskoulutusaiheiksi sa-

mat sisältöalueet kuten taulukossa 20 nähdään. Mainitut aihealueet olivat Syrjäytymisen ehkäisy, Työyhteisön toiminta ja Oppimisvaikeuksien ehkäisy.

Taulukko 20. Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Syrjäytymisen ehkäisy	18	1	Oppimisvaikeuksien ehkäisy	31
Työyhteisön toiminta	13	2	Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	27
Oppimisvaikeuksien ehkäisy	11	3	Syrjäytymisen ehkäisy	26

Vuosina 2002 ja 2005 vastaajat esittivät täysin eri sisällöt siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen (taulukko 21). Vuoden 2002 aihealueet olivat Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeet, Työyhteisön toiminta ja Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäyttö. Vuoden 2005 aiheet olivat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Työelämäyhteistyö.

Taulukko 21. Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeet	14	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	54
Työyhteisön toiminta	14	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	35
Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäyttö	13	3	Työelämäyhteistyö	33

Vuoden 2002 kyselyssä ensisijaisiksi perusopinnoista vähennettäväksi (eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessakaan) vastaajat nostivat Ei mikään -vastauksen (51 vastausta; 34 %) ja Ei osaa sanoa -vastauksen (24 vastausta; 16 %) (Saari 2003). Seuraavina mainitut varsinaiset pedagogisten opintojen aihealueet esitetään taulukossa 22 ja verrataan niitä vuoden 2005 mainintoja saaneisiin aiheisiin. Opettajaryhmien nimeämisestä sisällöistä havaitaan, että eri vuosina nimettiin täysin eri sisällöt. Vuonna 2002

mainittiin aihealueet Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta, Työyhteisön toiminta ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet kun taas vuonna 2005 mainitut alueet olivat Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen ja Työelämäyhteistyö.

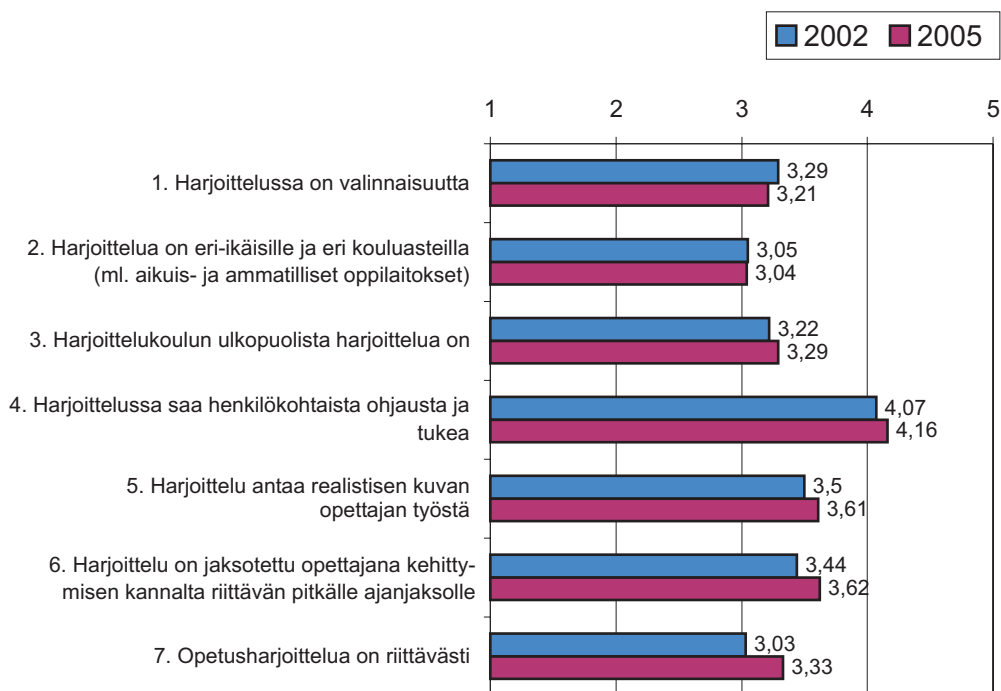
Taulukko 22. Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	13	1	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	24
Työyhteisön toiminta	7	2	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	22
Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	7	3	Työelämäyhteistyö	19

Opetusharjoittelu

Opetusharjoittelua koskevat tulokset on koottu liitteeseen 29B (myös kuvio 9). Tuloksen mukaan opettajien mielestä harjoittelun määrän voidaan katsoa nykyisellään olevan riittävämmän kuin aiempänä vuonna ja samoin harjoittelun jaksottaminen on nykyään opettajien mielestä paremmin kohdallaan kuin v. 2002 (erot tilastollisesti merkitseviä).

Kuviosta 9 havaitaan, että henkilökohtaisen tuen määrä on opettajien mielestä lisääntynyt ja harjoittelua toteutetaan enemmän harjoittelukoulun ulkopuolella. Valinnaisuus harjoittelussa ei ole kuitenkaan lisääntynyt ja eri-ikäisten kohtaaminen harjoittelussa on opettajien mielestä vähentynyt vuodesta 2002 vuoteen 2005. Nämä tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettävissä perusjoukkoon.

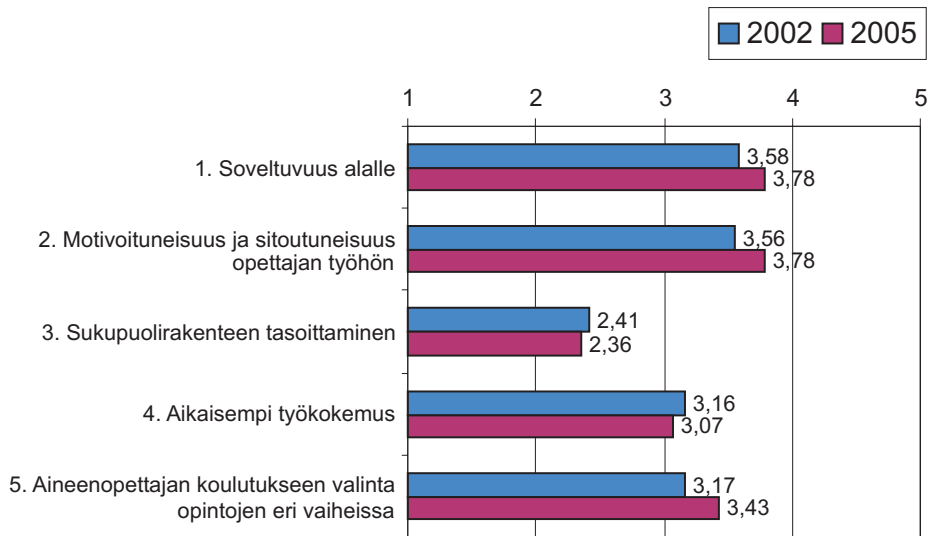

Kuvio 9. Yliopiston opettajien näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opiskelijavalinnat

Opiskelijavalintojen aihealuista löytyy kolme väitettä, jotka eroavat eri vuosien aineistoissa merkittävästi. Valinnoissa otetaan nykyisin opettajien mielestä selvemmin huomioon soveltuvuus sekä motivoituneisuus ja sitoutuneisuus kuin aikaisempana vuonna. Myös aineenopettajaksi voidaan opettajien mielestä nykyisellään valikoitua paremmin opintojen eri vaiheissa. Aikaisemman työkokemuksen merkitys on vastaajien mielestä vähentynyt eikä sukupuolirakennetta vastaajien mielestä tasoiteta niin paljon kuin vuonna 2002 ajateltiin tasoitettavan (liitetaulukko 29C ja kuvio 10).

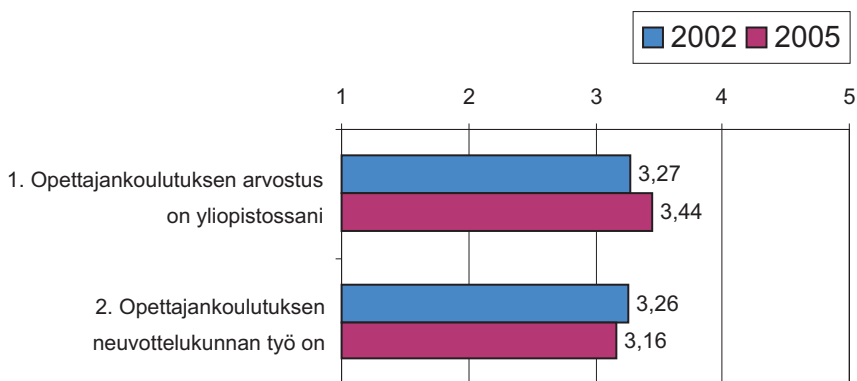

Kuvio 10. Yliopiston opettajien näkemykset opiskelijavalinnoista v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Opettajien mielestä opettajankoulutuksen arvostus on parantunut vuosien myötä (merkittävä muutos) kun taas Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan yhteistyö näyttää heikentyneen (ei yleistettävä muutos) vuodesta 2002 vuoteen 2005 (liitetaulukko 29D ja kuvio 11).

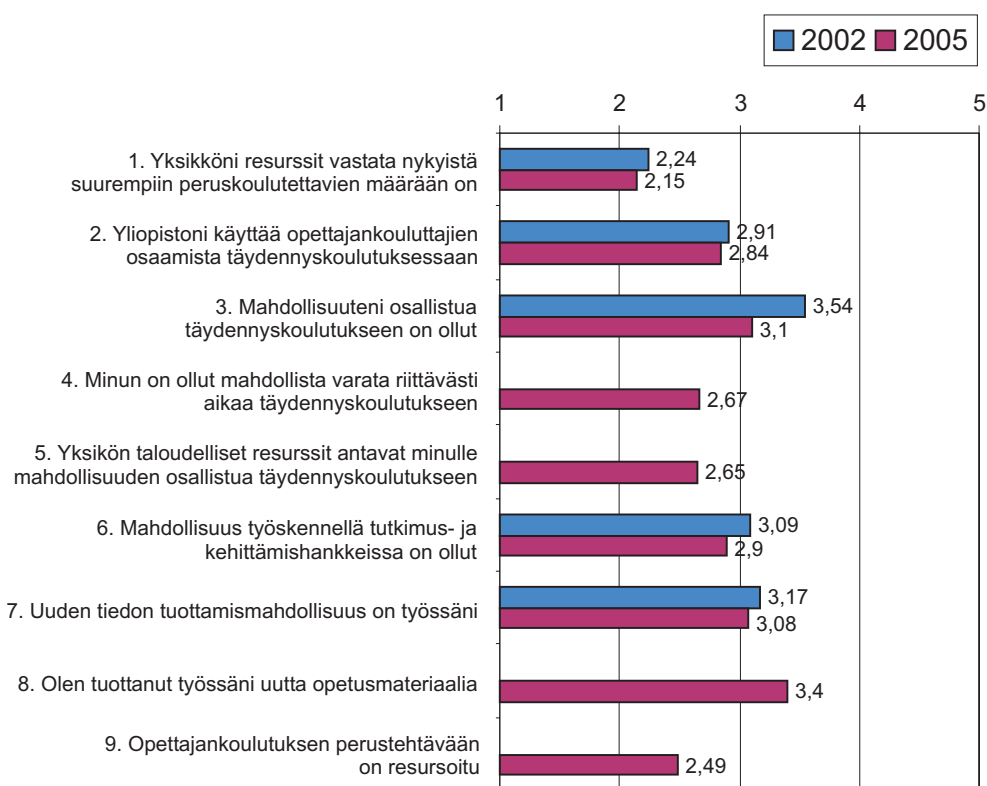
Kuvio 11. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Opettajankouluttajien tehtävien ja resurssien osalta opettajien mielestä heidän mahdollisuutensa osallistua täydennyskoulutukseen ovat selvästi heikentyneet vuodesta 2002 tähän päivään ja myös mahdollisuudet työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa ovat heikentyneet (liitetaulukko 29E ja kuvio 12). Nämä erot ovat tilastollisesti merkitseviä.

Opettajien mielestä myös uuden tiedon tuottamismahdollisuudet ovat vähentyneet eikä heidän osaamistaan käytetä enää niin paljon täydennyskoulutuksessa kuin vuonna 2002 – erot eivät ole kuitenkaan merkitseviä.

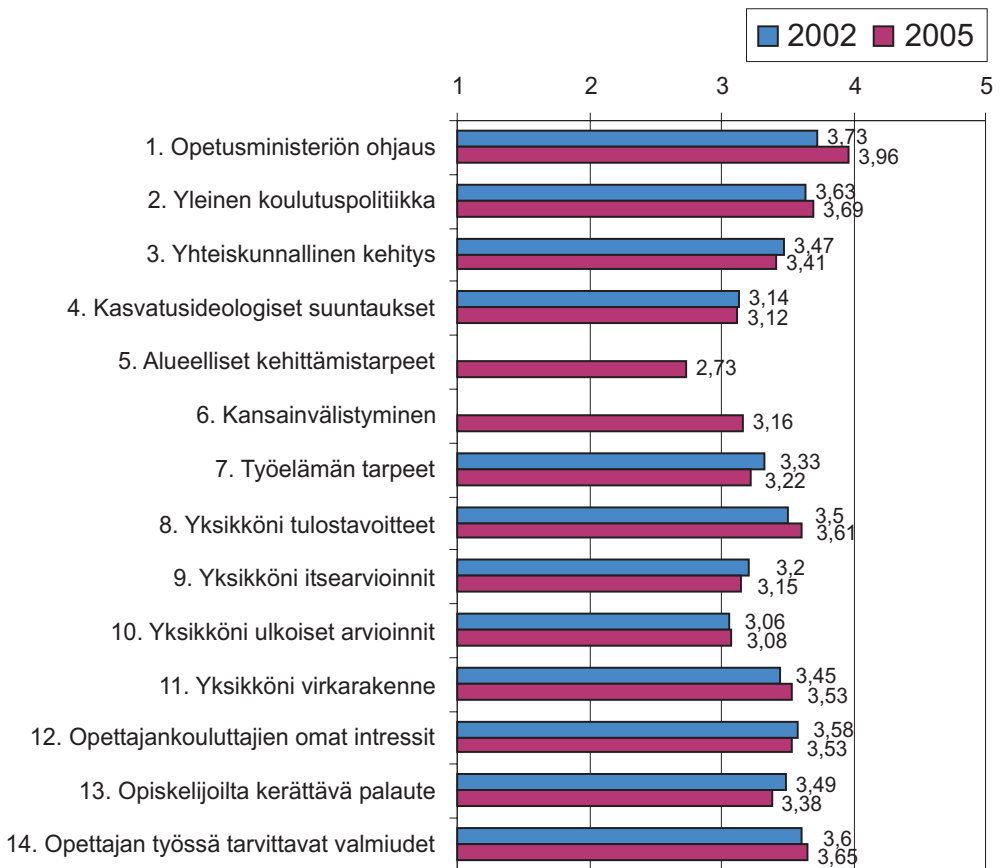
Kuvio 12. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä resursseista v. 2002 ja 2005

- (Väite 1 Asteikko: 1 = melko huonot – 5 = erittäin hyvät)
- (Väite 2 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
- (Väite 3 Asteikko: 1 = erittäin huonot – 5 = erittäin hyvät)
- (Väitteet 4, 5 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
- (Väitteet 6,7 Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)
- (Väitteet 8,9 Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Opettajankoulutuksen kehittämistä voitiin verrata kahdentoista väitteen kautta (liite-
taulukko 29F ja kuvio 13). Taulukosta nähdään, että opettajankoulutuksen kehittämistä
ohjataan opettajien mielestä nykyisin opetusministeriöstä käsin enemmän kuin vuonna
2002. Tämän väitteen keskiarvojen ero vuosien 2002 ja 2005 välillä on merkitsevä.

Kuviosta 13 havaitaan, että muutosta on myös muissa väitteissä – erot eivät ole
kuitenkaan yleistettävissä perusjoukkoon.

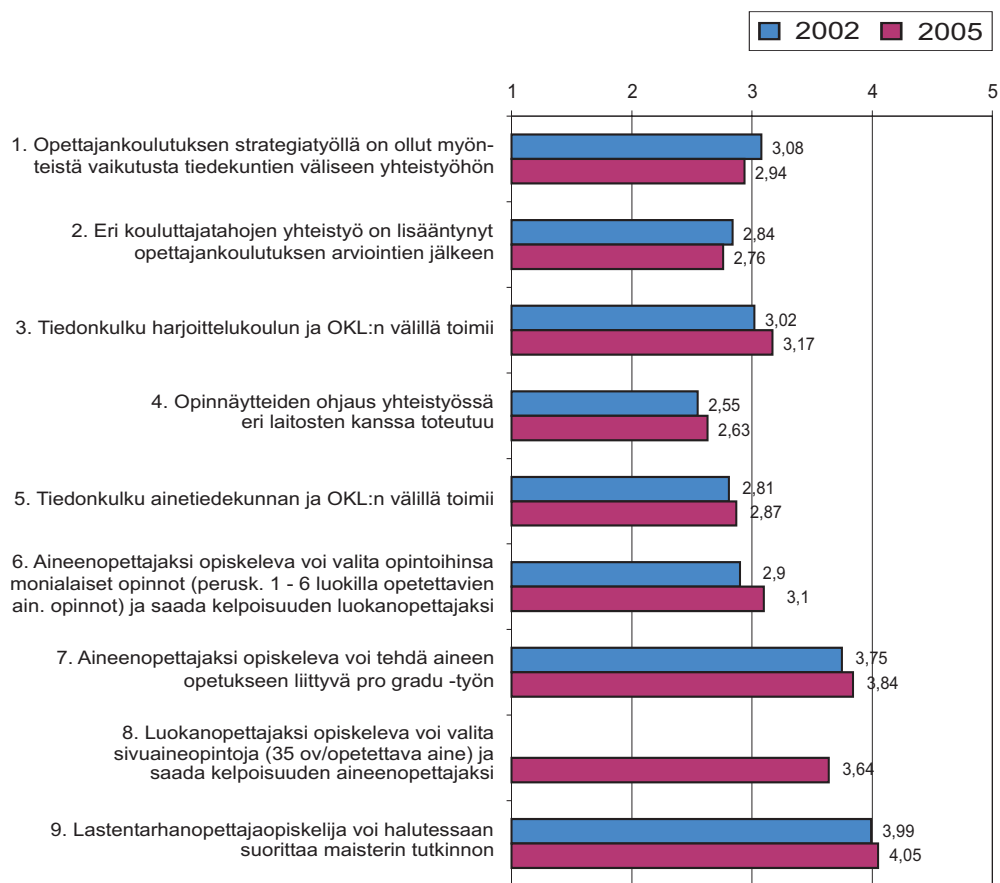

Kuvio 13. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen kehittamisestä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Opettajankoulutuksen yhteistyötä koskevista väitteistä vain yksi erosi tilastollisesti merkitsevästi (liitetaulukko 29G). Väite koskee tiedonkulkua harjoittelukoulun ja OKL:n välillä, ja opettajien mielestä tilanne on muuttunut paremmaksi vuodesta 2002. Muiden väitteiden keskiarvojen erot eivät ole merkitseviä (kuvio 14).

Kuvio 14. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005

Väitteet 1, 2 (Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)
 Väitteet 3–9 (Asteikko: 1 = ei iankaan – 5 = erittäin hyvin)

6.2 Yliopisto-opiskelijat

Vuonna 2002 kyselyyn vastasi 335 opiskelijaa ja vuonna 2005 vastaajia oli 1 169.

Ikäjakaumaltaan yliopisto-opiskelijat ovat varsin samankaltaisia molempina kyselyvuosina (liitetaulukko 30A). Vastaajien suurin ikäluokka oli molempina vuosina 20–25-vuotiaat (n. 62 % vastaajista kumpanakin vuonna).

Sukupuolen mukaan tarkasteltuna (liitetaulukko 30B) yliopistossa opettajaksi opiskelevien ryhmä on varsin naisvaltainen ryhmä. Naisia on prosentuaalisesti yhä enemmän, kun tarkastellaan muutosta vuodesta 2002 (83 %) vuoteen 2005 (86,2 %).

Liitetaulukosta 30C voidaan havaita, että vuoden 2005 kysely saavutti prosentuaalisesti enemmän luokanopettajaksi ja lastentarhanopettajaksi kouluttautuvia kuin vuonna 2002. Erityisopettajaksi kouluttautuvien sekä aineen opettajiksi kouluttautuvien vastaajaryhmät pienenevät prosentuaalisesti mittausvuosien välillä. Suurin vastaajaryhmä vuonna 2002 oli aineenopettajaksi opiskelevat ja vuonna 2005 luokanopettajaksi opiskelevat.

Aineenopettajaksi opiskelevista vireitä vastaajaryhmiä olivat sekä vuonna 2002 että vuonna 2005 humanistisen alan opiskelijat, matemaattis-luonnontieteellisen alan opiskelijat sekä käsityön (tekstiilityön tai teknisen työn) opettajaksi opiskelevat (liitetaulukko 30D).

Liitetaulukossa 30E on jaoteltu opiskelijavastaajat suoritettujen kasvatustieteen opintojen mukaan. Suuri osa (33 %) vuoden 2005 opettajaksi opiskelevista vastaajista oli jo suorittanut kasvatustieteellisiä opintoja opettajan pedagogisten opintojen verran (35 ov) ja suurella osalla (49 %) niitä oli koossa jo varsin paljon (16 – 35 ov).

Pedagogiset opinnot

Pedagogisten opintojen summamuuttujan Oppilaitostyö arviointi eroaa erittäin merkittävästi, kun tarkastellaan vuosien 2002 ja 2005 opiskelijavastauksia. Vuoden 2002 vastaajat mielsivät Oppilaitostyö -alueen olleen paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuoden 2005 opiskelijoiden mielestä. Summamuuttujan sisälsi mm. teemat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Työelämäyhteistyö (taulukko 23).

Summamuuttujan Opetusviestintä ja yhteistyötaidot kohdalla tilanne on päinvastoin: vuoden 2005 opiskelijoiden mielestä alue on paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2002 miellettiin. Havaittu ero on merkittävä. Muuttujissa Erilaisuus ja Työtavat ei merkitsevää eroa ollut.

Taulukko 23. Opettajan pedagogiset opinnot yliopistoaineistossa 2002 – 2005 (opiskelijat) *)

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

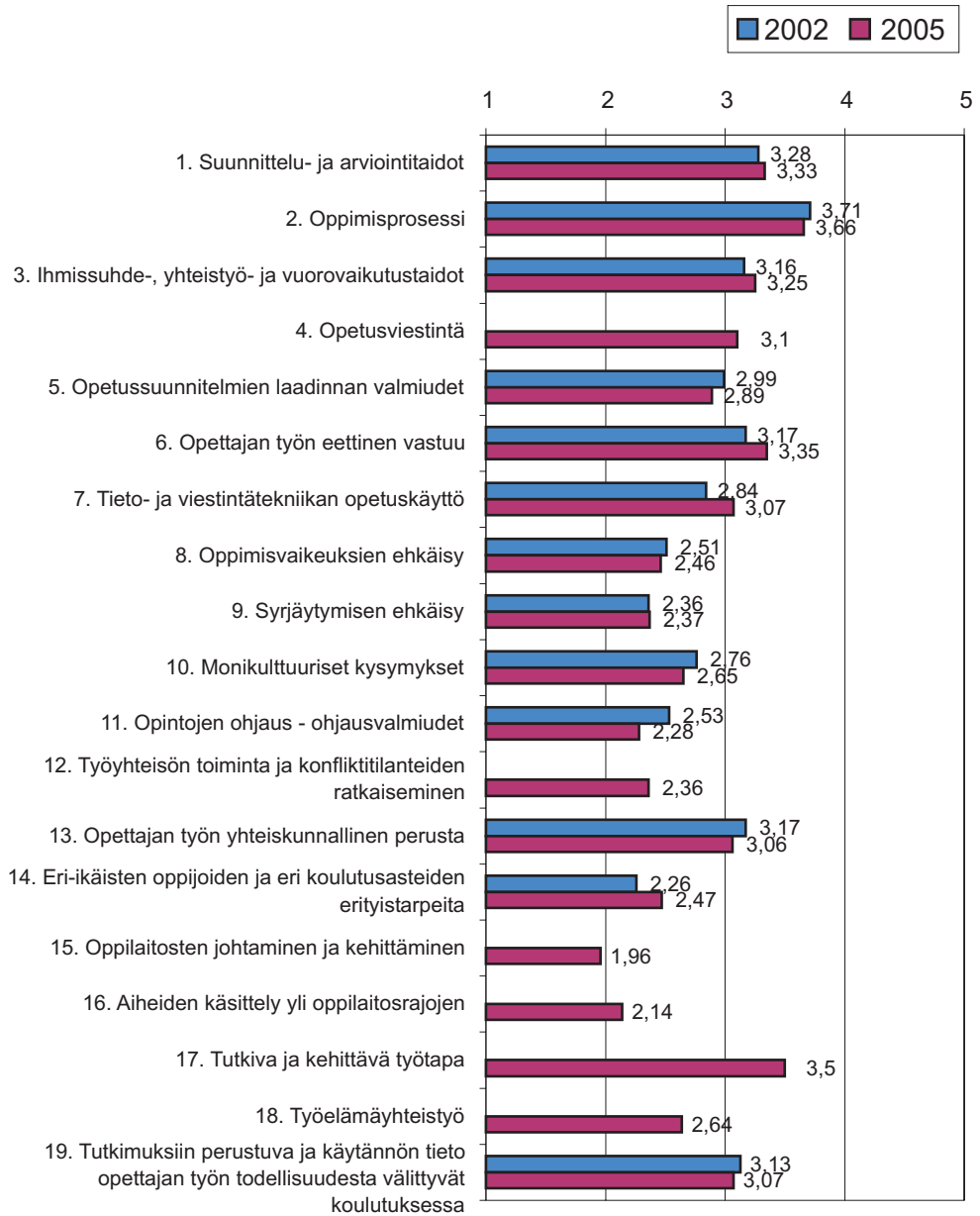
OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	2002 Yo-opiskelija			2005 Yo-opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,54	0,73	320	2,30	0,69	1134	5,31	***
2 Erilaisuus	2,56	0,74	323	250	0,79	1128	1,18	n.s.
3 Työtavat	3,30	0,61	328	3,33	0,60	1138	-0,98	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,07	0,75	327	3,19	0,63	1138	-2,42	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Liitetaulukossa 31A on esillä opettajan pedagogisten opintojen väitekohtaiset vastaukset ja niiden keskiarvojen vertailu. Ne väitteet, joiden vastaukset eroavat tilastollisesti vuosien 2002 ja 2005 yliopiston opiskelija-aineistossa ovat: Opintojen ohjausvalmiudet (tilanne heikentynyt), Opettajan työn eettinen vastuu (tilanne parantunut) ja Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö (tilanne parantunut) (kuvio 15). Muiden väitteiden mielipide-erot eivät ole yleistettävissä perusjoukkoon.

Sekä vuonna 2002 että 2005 vastaajia pyydettiin nimeämään pedagogisista opinnoista kolme tärkeintä aihealuetta, jotka he olisivat valmiita käsittelemään täydennyskoulutuksessa (taulukko 24), siirtämään peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen (taulukko 25) ja poistamaan nykyisistä pedagogisista opinnoista kokonaan (taulukko 26).

Opiskelijoiden mielipide ensisijaisista aiheista ovat samat molempina vuosina (taulukko 24) vain järjestys poikkeaa hieman. Mainitut aiheet olivat Oppimisvaikeuksien ehkäisy, Konfliktitilanteiden ratkaiseminen ja Syrjäytymisen ehkäisy.

Kuvio 15. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajan pedagogisista opinnoista v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Taulukko 24. Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Oppimisvaikeuksien ehkäisy	17	1	Oppimisvaikeuksien ehkäisy	45
Konfliktitilanteiden ratkaiseminen	14	2	Syrjäytymisen ehkäisy	32
Syrjäytymisen ehkäisy	11	3	Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	25

Opiskelijoiden mielipiteet siirrettävissä olevista aiheista erovat täysin eri vuosina (taulukko 25). Vuonna 2002 mainitut aiheet olivat Työyhteisön toiminta, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet kun taas vuonna 2005 aiheet olivat Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Työelämäyhteistyö.

Taulukko 25. Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Työyhteisön toiminta	17	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	47
Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	14	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	35
Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	12	3	Työelämäyhteistyö	29

Vuoden 2002 kyselyssä ensisijaisiksi perusopinnoista vähennettäviksi (eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessakaan) aihealueiksi opiskelijat nostivat Ei mikään -vastaus (31 %), Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta (18 %) ja Ei osaa sanoa -vastaus (15 %) (Saari 2003). Varsinaiset mainintoja saaneet pedagogisten opintojen aihealueet on siirretty seuraavaan taulukkoon 26. Poistettaviksi ehdotetut aiheet erovat eri vuosina: Ne olivat vuonna 2002 Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta, Työyhteisön toiminta ja Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö ja vuonna 2005 Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen, Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta.

Taulukko 26. Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	18	1	Aiheiden käsittely yli oppilaitos- rajojen	30
Työyhteisön toiminta	12	2	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	25
Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	4	3	Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	21

Opetusharjoittelu

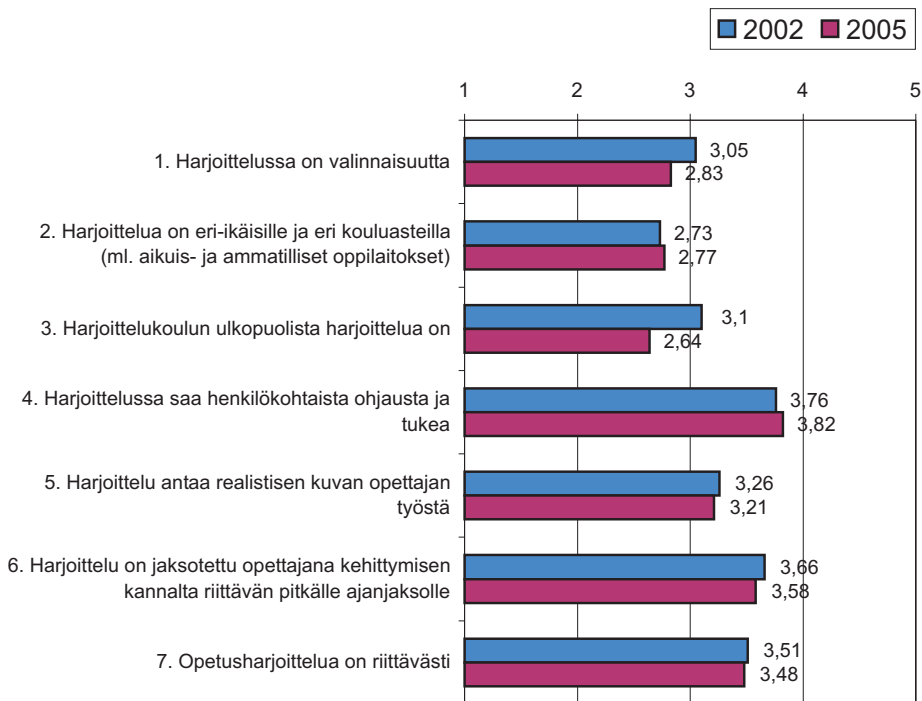
Opiskelijat vastasivat seitsemään väitteeseen, jotka koskivat opetusharjoittelua. Liite-
taulukossa 31B on vertailtu opetusharjoittelua koskevien opiskelijavastausten keskiar-
voja. Taulukosta huomataan, että ainoastaan väitteen opetusharjoittelun valinnaisuus
vastaukset eroavat tilastollisesti erittäin merkitsevästi. Vuoden 2005 opiskelijat ovat sitä
mieltä, että harjoittelun valinnaisuus on vähäisempää kuin vuonna 2002 oli tilanne.

Muissa harjoittelua koskevissa väitteissä ei ollut tilastollisia eroja eri vuosien vastaus-
ten kesken. Eri väitteiden arviot liikkuvat kohtalaisen ja melko hyvän välillä (kuvio 16).
Heikoimman arvion sai vuonna 2002 mahdollisuus harjoitella eri ikäisten oppilaiden
kanssa ja eri kouluasteilla ja vuonna 2005 heikoimmaksi oli arvioitu mahdollisuus
harjoittelukoulun ulkopuoliseen harjoitteluun.

Opiskelijavalinnat

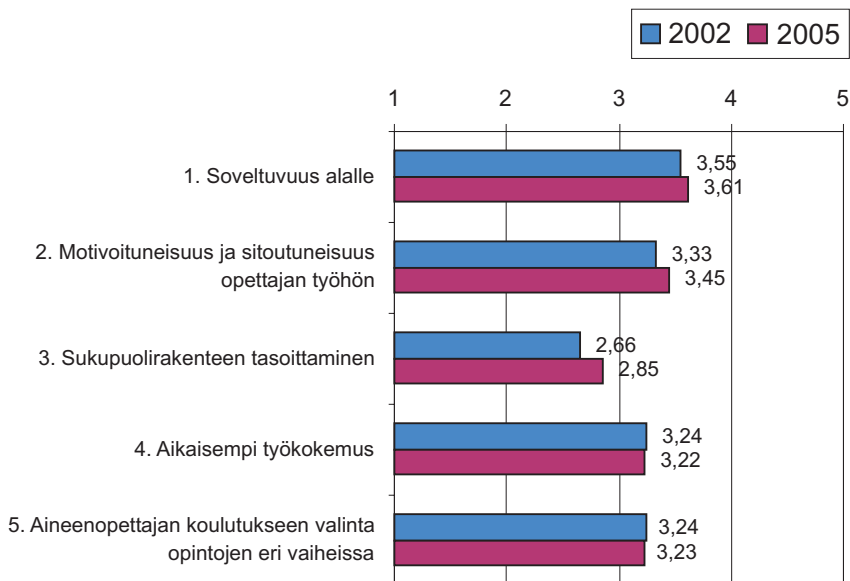
Väite sukupuolirakenteen tasapainottamisesta eroaa merkitsevästi opiskelijavastauk-
sissa (liitetaulukko 31C). Vuonna 2005 opiskelijat olivat taipuvaisempia ajattelemaan,
että sukupuolirakennetta tasoitetaan enemmän kuin vuonna 2002 ajateltiin. Myös väite
motivoituneisuudesta ja sitoutuneisuudesta valinnan perusteena eroaa merkitsevästi:
opiskelijat arvioivat niiden vaikuttavan valintaan enemmän vuonna 2005 kuin aiem-
pana vuonna ajateltiin.

Muiden väitteiden tulokset ovat jokseenkin samat eri vuosina eivätkä ole yleistettä-
vissä perusjoukkoon tilastollisesti (kuvio 17).

Kuvio 16. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Kuvio 17. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opiskelijavalinnoista v. 2002 ja 2005

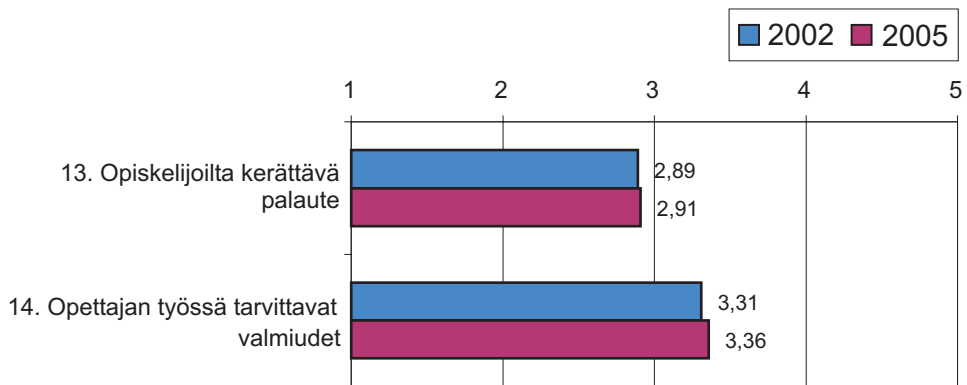
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen arvostusta ja asemaa sekä Opettajankouluttajien tehtäviä

ja resursseja koskevia väitteitä ei voitu verrata opiskelija-aineistoissa, koska ne puuttuivat opiskelijalomakkeista vuoden 2002 aineistosta (liitetaulukot 31D ja 31E).

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Opiskelijat arvioivat opettajankoulutuksen kehittämistä kahden väitteen avulla. Kuten liitetaulukosta 31F havaitaan, ei vuosien 2002 ja 2005 välisissä opiskelija-arvioissa ole tilastollista eroa ryhmien välillä. Opiskelijoilta kerättävä palaute ja Työssä tarvittavat valmiudet näyttävät opiskelija-arvioiden mukaan määrittävän koulutuksen kehittämistä kohtalaisesti molempina vuosina (kuvio 18).

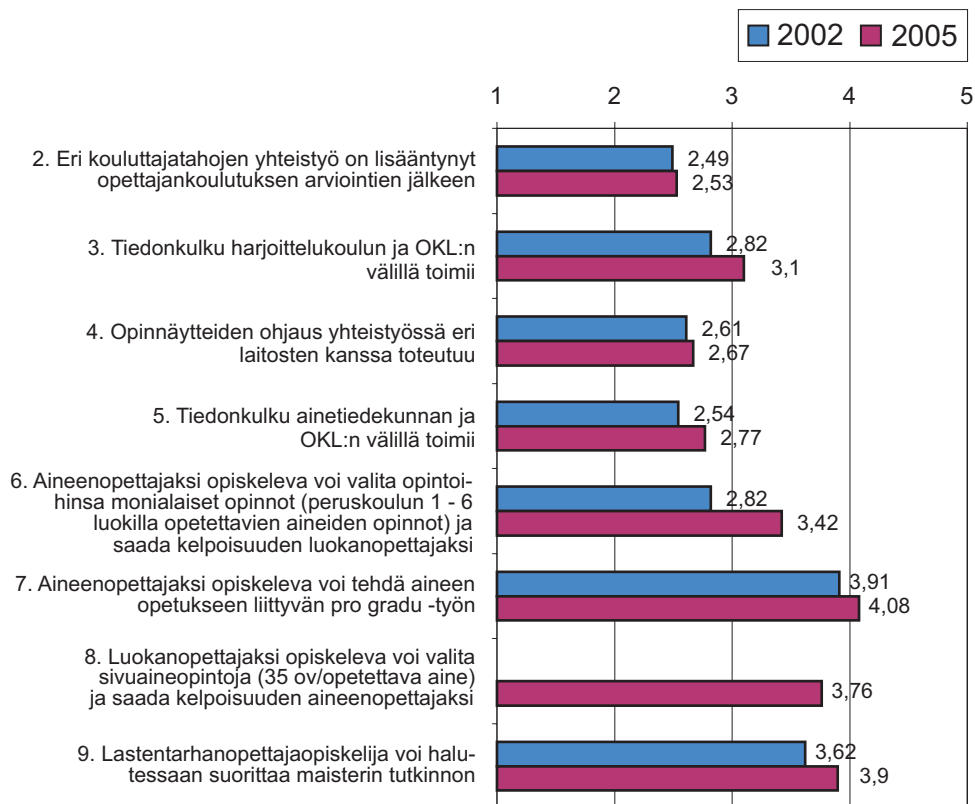

Kuvio 18. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Yliopiston opiskelijoiden seuranta-aineiston vertailut on koottu liitteeseen 31G. Opiskelijoiden käsitys tiedonkulusta sekä harjoittelukoulun ja OKL:n välillä että käsitys tiedonkulusta ainetiedekunnan ja OKL:n välillä on parantunut merkittävästi mittausvuosien välillä (katso myös kuvio 18). Myös käsitykset aineenopettajaksi opiskelevan mahdollisuuksista saavuttaa luokanopettajan kelpoisuus ja lastentarhanopettajaopiskelijan mahdollisuuksista halutessaan suorittaa maisterin tutkinto ovat muuttuneet toiveikkaampaan suuntaan vuodesta 2002 tähän päivään, ero on tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 19. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005

2 (Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)
 3–9 (Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

6.3 Yhteenvetoa

YHTEENVETOA – PEDAGOGISET OPINNOT

Opettajat

- Vuoden 2002 opettajavastaajat mielsivät Oppilaitostyö -alueen olleen paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2005.
- Opetusviestintä ja yhteistyötaidot -alueen kohdalla tilanne on päinvastoin: Vuonna 2005 opettajat katsoivat alueen olevan paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2002. Myös summamuuttujan Työtavat nähtiin tässä vastaajaryhmässä olleen vuonna 2005 paremmin opinnoissa huomioitu kuin vuonna 2002.
- Summamuuttujan Erilaisuus kohdalla ei ole merkitsevää eroa.
- Vastaajien mielestä väitteet Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta ja Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa -sisällöt hoidetaan nykyään paremmin.

Opiskelijat

- Opiskelijat mielsivät Oppilaitostyö -alueen olleen paremmin huomioitu opinnoissa vuonna 2002 kuin vuonna 2005.
- Opetusviestintä ja yhteistyötaidot summamuuttujan kohdalla tilanne on päinvastoin: Vuoden 2005 opiskelijoiden mielestä alue on paremmin huomioitu opinnoissa kuin vuonna 2002.
- Muuttujissa Erilaisuus ja Työtavat ei merkitsevää eroa ollut.
- Opiskelijoiden mielestä Opintojen ohjausvalmiudet opintojakson tilanne on heikentynyt, mutta sisältöjen Opettajan työn eettinen vastuu ja Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö tilanne on parantunut.

2002

	<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois pedagogisista opinnoista</i>	<i>Poistetaan pedagogisista opinnoista</i>
<i>Opettajat</i>	-Syrjäytymisen ehkäisy -Työyhteisön toiminta -Oppimisvaikeuksien ehkäisy	-Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita -Työyhteisön toiminta -Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	-Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta -Työyhteisön toiminta -Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet

<i>Opiskelijat</i>	-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Konfliktitilanteiden ratkaiseminen -Syrjäytymisen ehkäisy	-Työyhteisön toiminta -Opettajan työn yhteis-kunnallinen perusta -Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	-Opettajan työn yhteis-kunnallinen perusta -Työyhteisön toiminta -Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö
--------------------	--	---	---

2005

	<i>Käsittellään täydennys-koulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois pedago-gisista opinnoista</i>	<i>Poistetaan pedagogi-sista opinnoista</i>
<i>Opettajat</i>	-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen -Syrjäytymisen ehkäisy	-Oppilaitosten johtami-nen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Työelämäyhteistyö	-Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Oppilaitosten johtami-nen ja kehittäminen -Työelämäyhteistyö
<i>Opiskelijat</i>	-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Syrjäytymisen ehkäisy -Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-Oppilaitosten johtami-nen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Työelämäyhteistyö	-Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Oppilaitosten johtami-nen ja kehittäminen -Opettajan työn yhteis-kunnallinen perusta

YHTEENVETOA – MUUT OPINNOT

Opetusharjoittelu

- Opettajien mielestä harjoittelun määrä on nykyisin riittävämpi ja harjoittelun jaksottaminen on opettajien mielestä nykyisin paremmin kohdallaan kuin vuonna 2002.
- Opiskelijoiden mielestä harjoittelun valinnaisuus oli vähäisempää vuonna 2005 kuin vuonna 2002.

Opiskelijavalinnat

- Opettajien mielestä valinnoissa otetaan nykyisin selvemmin huomioon sovel-tuvuus sekä motivoituneisuus ja sitoutuneisuus kuin aikaisempina vuonna. Myös aineenopettajaksi voidaan opettajien mielestä nykyisellään valikoitua paremmin opintojen eri vaiheissa.
- Opiskelijat ajattelivat, että sukupuolirakennetta tasoitetaan nykyään enem-män ja he arvioivat motivoituneisuuden ja sitoutuneisuuden vaikuttavan valintaan nykyään enemmän.

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

- Opettajien mielestä opettajankoulutuksen arvostus on parantunut vuosien myötä.

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

- Opettajankouluttajien tehtävien ja resurssien osalta opettajien mielestä heidän mahdollisuutensa osallistua täydennyskoulutukseen ovat selvästi heikentyneet vuodesta 2002 ja myös mahdollisuudet työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa ovat heikentyneet.

Opettajankoulutuksen kehittäminen

- Opettajankoulutuksen kehittämistä ohjataan opettajien mielestä nykyisin opetusministeriöstä käsin enemmän kuin vuonna 2002.

Opettajankoulutuksen yhteistyö

- Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä on opettajien mielestä parantunut vuodesta 2002.
- Opiskelijoiden käsitys tiedonkulusta sekä harjoittelukoulun ja OKL:n välillä että käsitys tiedonkulusta ainetiedekunnan ja OKL:n välillä on parantunut mittausvuosien välillä. Myös käsitykset aineenopettajaksi opiskelevan mahdollisuuksista saavuttaa luokanopettajan kelpoisuus ja lastentarhanopettaja-opiskelijan mahdollisuuksista halutessaan suorittaa maisterin tutkinto ovat muuttuneet toiveikkaampaan suuntaan.

7 Ammatillinen opettajankoulutus – seuranta 2002 – 2005

7.1 Ammatilliset opettajankouluttajat

Vuonna 2002 kyselyyn vastasi 46 opettajaa ja vuonna 2005 vastaajia oli 71.

Kyselyyn vastanneiden opettajien ikäjakauma näyttää hienokseltaan muuttuneen eli opettajat ovat vanhenneet: 40–54-vuotiaitten määrä on pienentynyt ja vastaavasti seuraava ikäryhmä yli 55 vuotta on suurentunut. Eniten opettajia oli molempina vuosina kuitenkin luokassa 40–54-vuotiaat (liitetaulukko 32A).

Sukupuolen mukaan tarkasteltuna (liitetaulukko 32B) kyselyyn vastannut opettajakunta on pysynyt jakaumaltaan täysin samana. Miesopettajat ovat vastanneet molempina vuosina naisia enemmän.

Liitetaulukossa 32C eritellään ammatilliset opettajavastaajat eri tehtäväryhmiin. Vuonna 2002 suurin vastaajaryhmä oli tuntiopettajien ryhmä (78,3 %), kun taas vuonna 2005 suurin vastaajaryhmän oli yliopettajien ryhmä (39,1 %). Vuonna 2005 myös kenttäharjoittelun ohjaajien ryhmä oli varsin suuri (34,8 %).

Opettajankoulutusopinnot

Opettajankoulutusopinnojen summaluokat olivat Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot. Kun näiden summamuuttujien keskiarvoja verrataan ammatillisten opettajankouluttajien seuranta-aineistoon (taulukko 27), havaitaan, että opettajien mielipiteiden välillä ei eri vuosina ole eroja missään näistä neljästä luokasta.

Taulukko 27. Opettajankoulutusopinnot ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2002 – 2005 (opettajat)

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

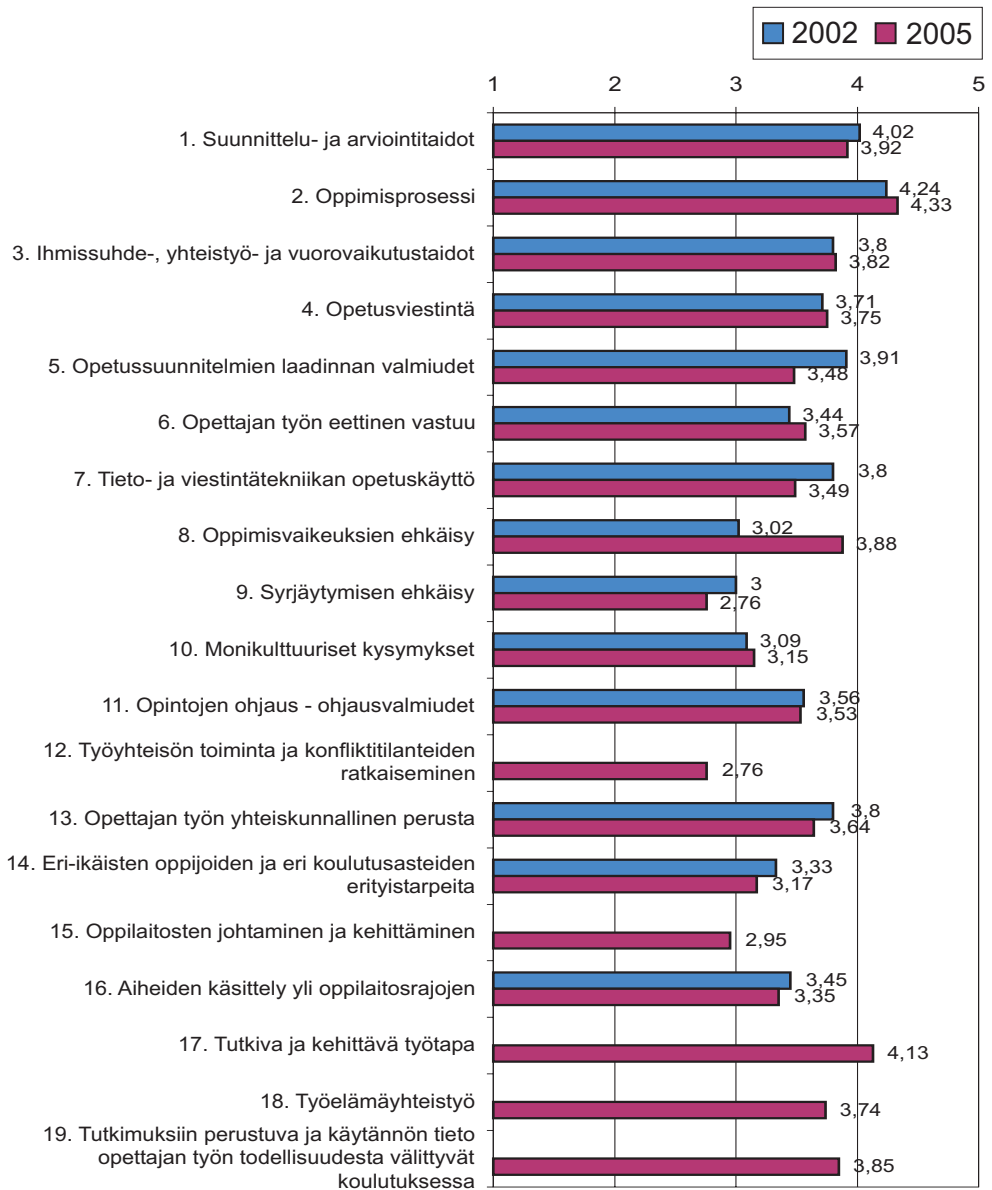
OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	2002 Amk-opettaja			2005 Amk-opettaja			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	3,44	0,79	45	3,36	0,69	71	0,58	n.s.
2 Erilaisuus	3,04	0,78	45	2,92	0,75	70	0,80	n.s.
3 Työtavat	3,88	0,68	45	3,91	0,54	71	-0,25	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,81	0,60	45	3,79	0,51	71	0,15	n.s.

Liitetaulukossa 33A on esillä opettajankoulutusopinnojen väitekohtaiset vastaukset ja niiden keskiarvojen vertailut. Väitteitä 12., 15., 16., 17. ja 18. ja 19. ei voitu verrata, koska niitä ei ollut vuoden 2002 aineistossa.

Ne väitteet, joiden vastaukset eroavat tilastollisesti vuosien 2002 ja 2005 ammatillisessa opettaja-aineistossa, olivat Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet ja Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö. Opettajavastaajat katsoivat, että opetussuunnitelman laadinnan valmiuksien opetus on heikentynyt vuosien 2002 ja 2005 välillä. Opettajien arvion mukaan myös Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön opetus oli huomioitu paremmin vuonna 2002 (kuvio 20). Muut väitekohtaiset erot eivät ole yleistettävissä perusjoukkoon.

Sekä vuonna 2002 että 2005 vastaajia pyydettiin nimeämään opettajankoulutusopinnoista kolme tärkeintä aihealuetta, jotka he olisivat valmiita käsittelemään täydennyskoulutuksessa (taulukko 28), siirtämään peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen (taulukko 29) ja poistamaan nykyisistä pedagogisista opinnoista kokonaan (taulukko 30).

Eri vuosina kolmen ensisijaisen väitteen joukossa on kaksi samaa aihetta, jotka voitaisiin käsitellä täydennyskoulutuksessa (taulukko 28): Oppimisvaikeuksien ehkäisy ja Syrjäytymisen ehkäisy. Lisäksi vuonna 2002 esitetään Opinnojen ohjausvalmiuksia ja vuonna 2005 oppilaitosten johtamista ja kehittämistä.

Kuvio 20. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutusopinnoista v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Taulukko 28. Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	13	1	Oppimisvaikeuksien ehkäisy	32
Oppimisvaikeuksien ehkäisy	12	2	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	28
Syrjäytymisen ehkäisy	11	3	Syrjäytymisen ehkäisy	27

Vuoden 2002 kyselyssä ensisijaiseksi täydennyskoulutukseen siirrettäväksi aihealueiksi nousi Monikulttuuriset kysymykset (16 %) ja toiseksi Työyhteisön toiminta (13 %). Kolmantena vastauksena oli Ei mitään voi siirtää -vastaus (11 %). Seuraava varsinainen mainittu aihealue oli Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö (9 %) (Saari 2003). Taulukossa 29 verrataan eri vuosien ensisijaisiksi merkittyjä väitteitä: Yhteistä on molempina vuosina Monikulttuuristen kysymysten esiintyminen. Lisäksi vuonna 2005 esitetään aihealueita Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen sekä Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen.

Taulukko 29. Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Monikulttuuriset kysymykset	16	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	42
Työyhteisön toiminta	13	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	28
Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	9	3	Monikulttuuriset kysymykset	25

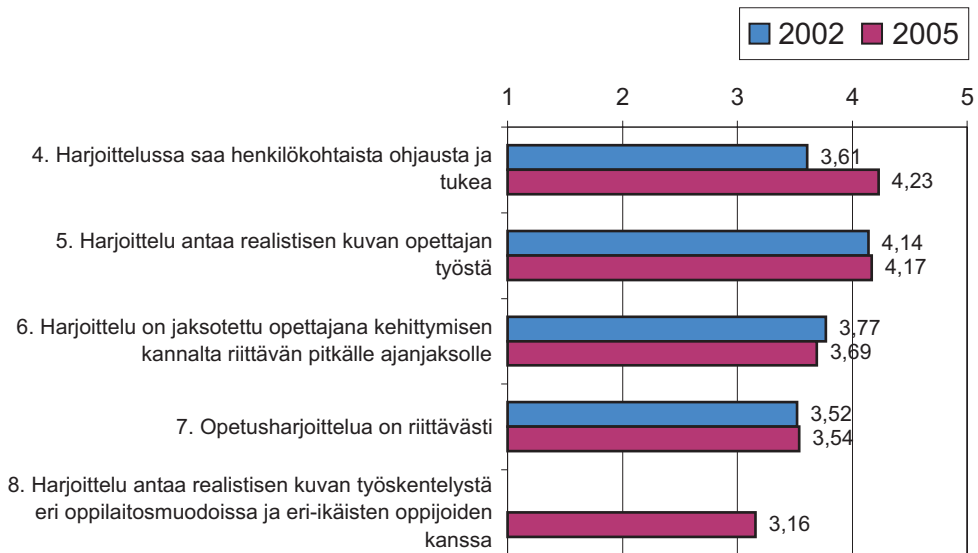
Vuoden 2002 kyselyssä ensisijaisiksi perusopinnoista vähennettäväksi aihealueiksi (eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan) nousivat Ei mikään -vastaus (32 %), Ei osaa sanoa -vastaus (25 %) ja vasta kolmantena varsinainen aihealue Eri-ikäisten oppijoiden ja eri kouluasteiden erityistarpeet (7 %). Seuraavat varsinaiset mainintoja saaneet aihealueet olivat Opettajan työn eettinen vastuu (7 %) ja Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot (4 %) (taulukko 30). Vuonna 2005 esitettiin täysin eri aiheet: Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta.

Taulukko 30. Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Eri-ikäisten oppijoiden ja eri kouluasteiden erityistarpeita	7	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	18
Opettajan työn eettinen vastuu	7	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	17
Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	4	3	Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	16

Opetusharjoittelu

Opetusharjoitteluun liittyvä väite henkilökohtaisen ohjauksen saannista opetusharjoittelun yhteydessä eroaa merkittävästi vuoden 2002 ja 2005 välillä. Opettajat arvioivat vuoden 2005 tilanteen paremmaksi kuin vuoden 2002 tilanne oli (liitetaulukko 33B ja kuvio 21). Muissa harjoittelua koskevissa väitteissä ei ole merkittäviä eroja tässä ammatillisia opettajankouluttajia koskevassa seuranta-aineistossa.

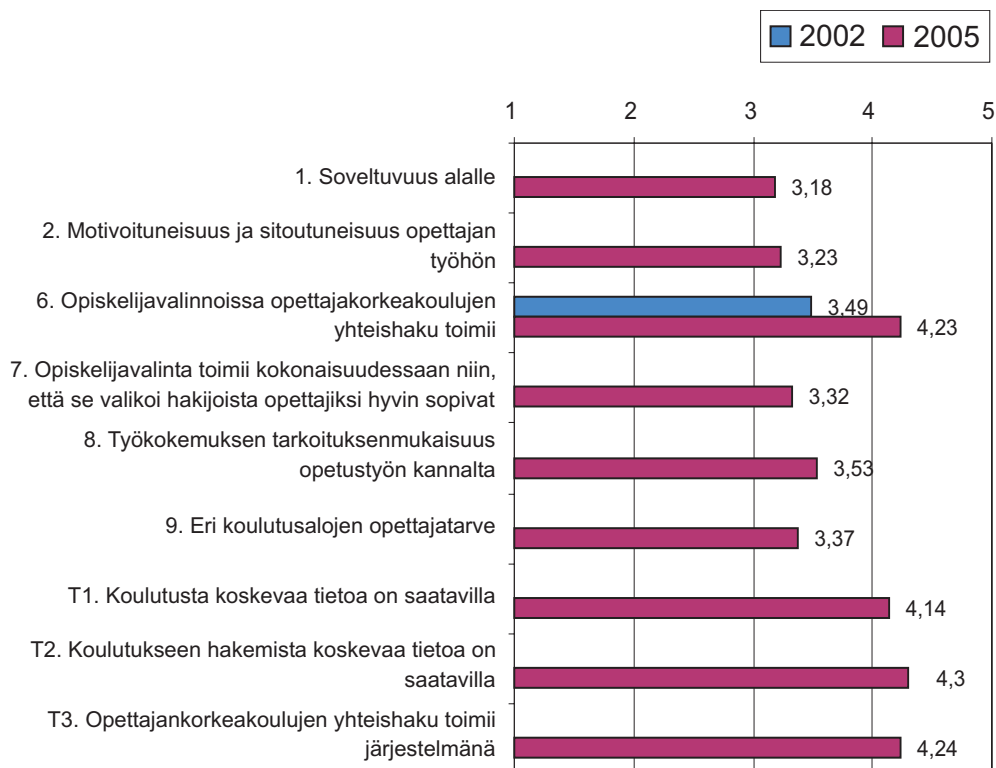

Kuvio 21. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen

Opettajien käsitys yhteishaun toimivuudesta on parantunut merkittävästi vuosien 2002 ja 2005 välillä. Muita väitteitä ei voitu vertailla, koska niitä ei oltu esitetty vuonna 2002 (liitetaulukko 33C ja kuvio 21).

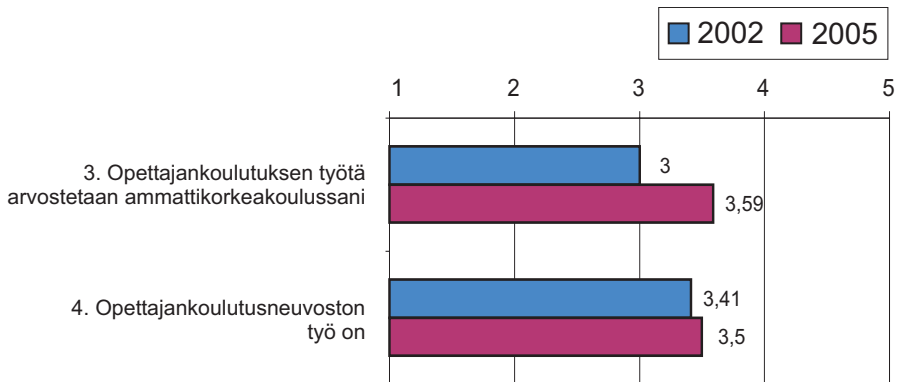

Kuvio 22. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opiskelijavalinnoista ja tiedottamisesta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Liitetaulukossa 33D verrataan opettajankoulutuksen arvostusta eri seurantavuosina. Opettajat katsovat opettajankoulutustyötä arvostettavan enemmän vuonna 2005 kuin vuonna 2002 katsottiin arvostettavan (ero tilastollisesti merkitsevä). Toisessa väitteessä ei tilastollisia eroja ei ole vastaajaryhmien välillä (kuvio 23).

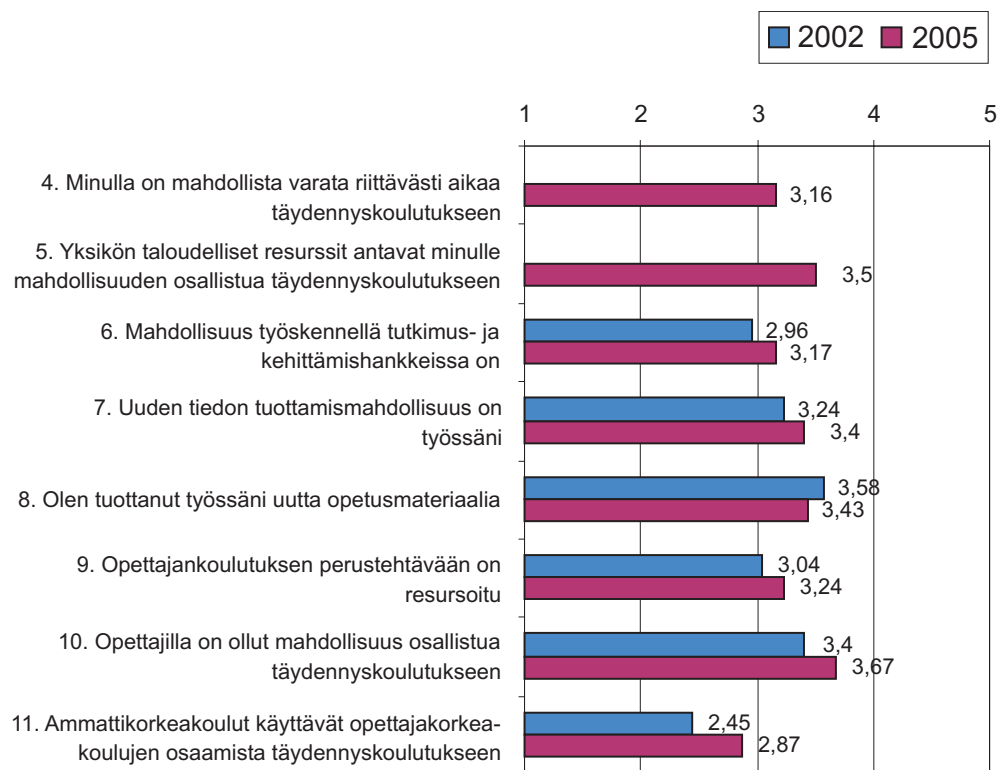

Kuvio 23. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Liitetaulukossa 33E (ja kuvio 24) on esillä opettaja-arvioiden vertailu koskien opettajankouluttajien tehtäviä ja resursseja. Opettajakorkeakoulujen täydennyskoulutusosaimista käytetään nykyisin enemmän hyödyksi kuin vuonna 2002 käytettiin, ryhmien välinen ero on merkitsevä. Muita yleistettäviä eroja ei vastaajaryhmien välillä eri vuosina ollut.

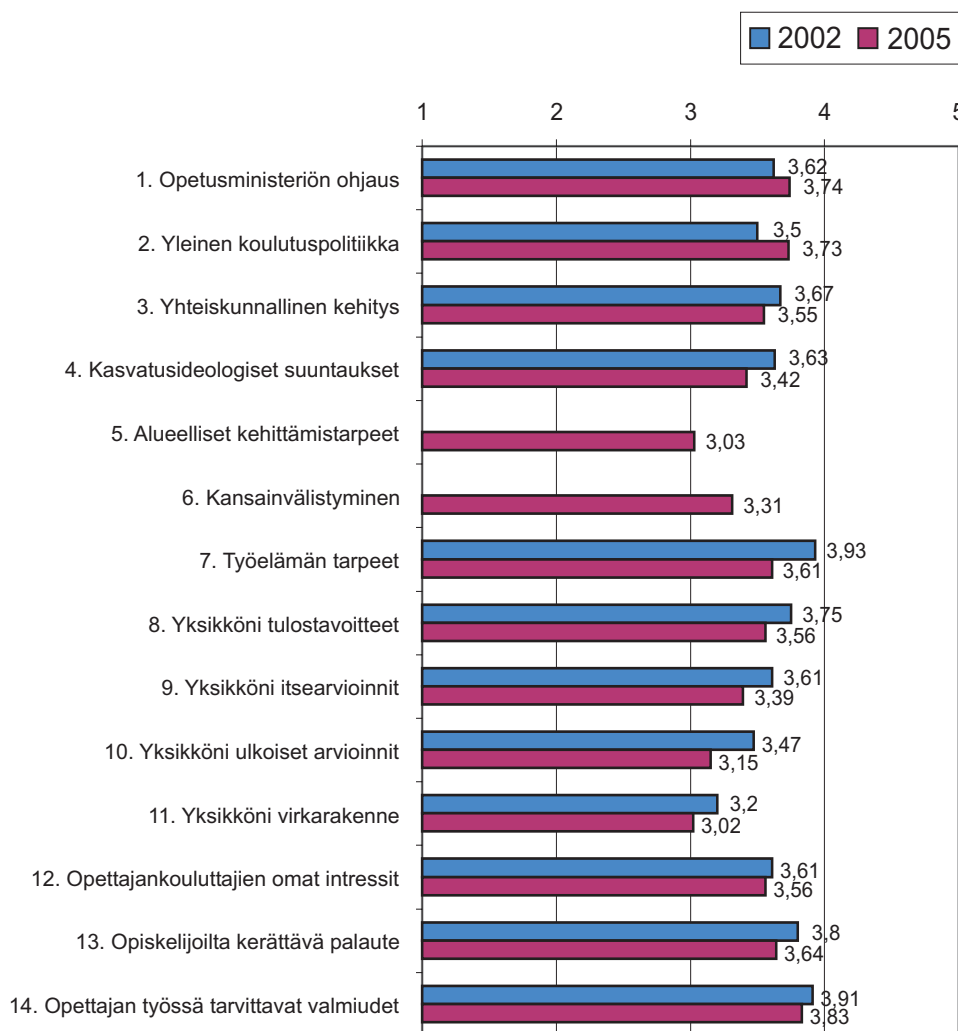

Kuvio 24. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä ja resursseista v. 2002 ja 2005

- (Väitteet 4, 5) Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin
- (Väitteet 6, 7) Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä
- (Väitteet 8–10) Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin
- (Väite 11) Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Seuranta-aineiston analysoinnissa ei löytynyt ammatillisten opettajankoulutuksen opettaja-aineistossa opettajankoulutuksen kehittämiseen liittyviä tilastollisia eroja vuosien 2002 ja 2005 välillä (liitetaulukko 33F). Liitetaulukossa 20 on kaikkien vertailtavissa olevien väitteiden keskiarvojen vertailutaulukot ja väitteet ovat esillä myös kuviossa 25.

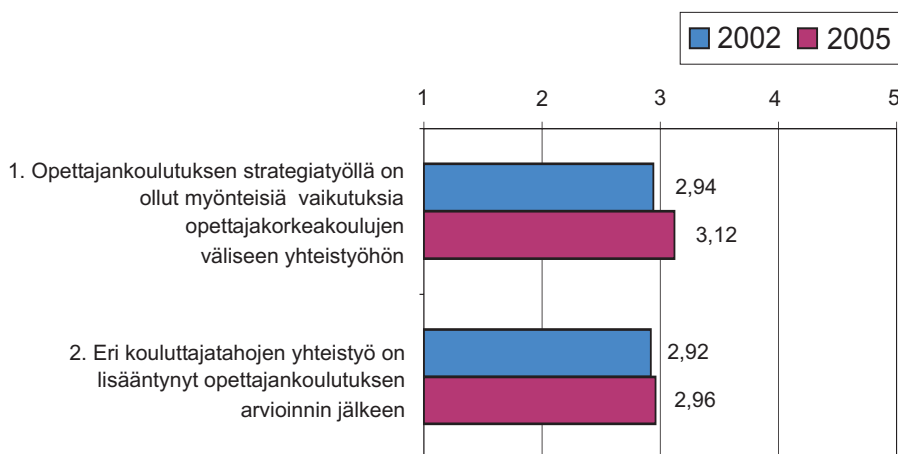

Kuvio 25. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Seuranta-aineistosta ei löytynyt opettaja-aineistossa opettajankoulutuksen kehittämiseen liittyviä tilastollisia eroja vuosien 2002 ja 2005 vastaajaryhmien välillä (liitetaulukko 33G, kuvio 26).

Kuvio 26. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

7.2 Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijat

Vuonna 2002 kyselyyn vastasi 227 opiskelijaa ja vuonna 2005 vastaajia oli 455.

Vuoden 2005 vastanneet ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijat olivat hieman vanhempia kuin vuonna 2002 (liitetaulukko 34A). Vuoden 2005 suurin ikäluokka oli 40–54-vuotiaat, kun vuonna 2002 suurin ikäluokka oli 30–39-vuotiaat.

Kun tarkastellaan opiskelijoiden sukupuolijakaumaa (liitetaulukko 34B) huomataan, että opiskelijavastaajissa sekä vuonna 2002 että vuonna 2005 enemmistönä olivat naiset.

Opintomuodon mukaan vastaajajoukkoa tarkasteltaessa havaitaan (liitetaulukko 34C), että molempina vuosina suurin osa opiskelijoista teki opettajan työtä ja pätevöityi samanaikaisesti kun opiskeli opettajan ammattiin. Vuonna 2005 myös varsin suuri osa teki opintoja muun työn kuin opettajantyön ohella (39,2 %) ja pätevöityi opettajaksi. Vuonna 2002 päätoiminen opiskelu (31,7 %) oli tavallisempaa kuin vuonna 2005.

Liitetaulukossa 34D on jaoteltu opiskelijavastaaajat suoritettujen opettajankoulutusopintojen mukaan. Molempina vuosina yli puolella vastaajista oli suoritettuna jokseenkin paljon opettajankoulutusopintoja (16 – 35 ov).

Opettajankoulutusopinnot

Opettajankoulutusopintojen summaluokat olivat Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat sekä Opetusviestintä ja yhteistyötaidot. Kun näiden summamuuttujien keskiarvoja verrataan ammatillisessa opiskelija-aineistossa (taulukko 31), havaitaan, että opiskelijoiden mielipiteiden välillä ei ole eri vuosina eroja missään näistä neljästä luokasta.

Taulukko 31. Opettajankoulutusopintojen summamuuttujat ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2002 – 2005 (opiskelijat)

(Asteikko: 1 = ei lainkaan, 2 = heikosti, 3 = kohtalaisesti, 4 = melko hyvin, 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	2002 Amk-opiskelija			2005 Amk-opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	3,05	0,79	226	2,93	0,78	446	1,86	n.s.
2 Erilaisuus	2,39	0,86	225	2,79	0,86	434	-1,45	n.s.
3 Työtavat	3,41	0,62	226	3,41	0,63	449	0,06	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,42	0,65	226	3,37	0,69	448	0,83	n.s.

Liitetaulukossa 35A on esillä opettajankoulutusopintojen väitekohtaiset vastaukset ja niiden keskiarvojen vertailu. Väitteitä 12., 15., 16., 17. ja 18. ja 19. ei voitu verrata, koska niitä ei ollut vuoden 2002 aineistossa (kuviot 27).

Erittäin merkitsevä ero on väitteessä tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytöstä. Tämän väitteen kohdalla vuoden 2002 tilanne oli opiskelijoiden mielestä parempi kuin vuoden 2005 tilanne. Muitakin merkitseviä eroja löytyi vastaajaryhmien välillä: Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot sekä Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita nähtiin hoidetun paremmin vuonna 2002 kun taas Monikulttuuriset kysymykset käsiteltiin paremmin vuoden 2005 vastaajien mielestä.

Väitteiden keskiarvot ovat esillä kuviossa 27. Edellä mainittiin merkitsevät erot, muiden väitteiden erot eivät ole yleistettävissä perusjoukkoon.

Kuvio 27. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutusopinnoista v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Sekä vuonna 2002 että 2005 vastaajia pyydettiin nimeämään opettajankoulutusopinnoista kolme tärkeintä aihealuetta, jotka he olisivat valmiita käsittelemään täydennyskoulutuksessa (taulukko 32); siirtämään peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen (taulukko 33) ja poistamaan nykyisistä pedagogisista opinnoista kokonaan (taulukko 34).

Ensisijaisiksi täydennyskoulutusaiheiksi opiskelijat valitsivat eri vuosina taulukossa 32 esitetyt aiheet. Molempina vuosina mainittiin Suunnittelu- ja arviointitaidot.

Vuonna 2002 mainittiin lisäksi Oppimisvaikeuksien ehkäisy ja Syrjäytymisen ehkäisy. Vuonna 2005 lisäksi esiin nousivat Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ja Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet.

Taulukko 32. Ensisijaiset sisältöalueet käsiteltäväksi täydennyskoulutuksessa

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Oppimisvaikeuksien ehkäisy	12	1	Suunnittelu ja arviointitaidot	45
Syrjäytymisen ehkäisy	10	2	Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	32
Suunnittelu ja arviointitaidot	10	3	Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	25

Siirrettäväksi ehdotetuissa aiheissa esiintyivät monikulttuuriset kysymykset molempina vuosina (taulukko 33). Vuonna 2002 opiskelijat mainitsivat muina aihealueina Työyhteisön toiminta ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta ja vuonna 2005 mainittiin Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Monikulttuuriset kysymykset.

Taulukko 33. Ensisijaiset sisältöalueet siirrettäväksi peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Monikulttuuriset kysymykset	18	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	38
Työyhteisön toiminta	13	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	27
Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	11	3	Monikulttuuriset kysymykset	24

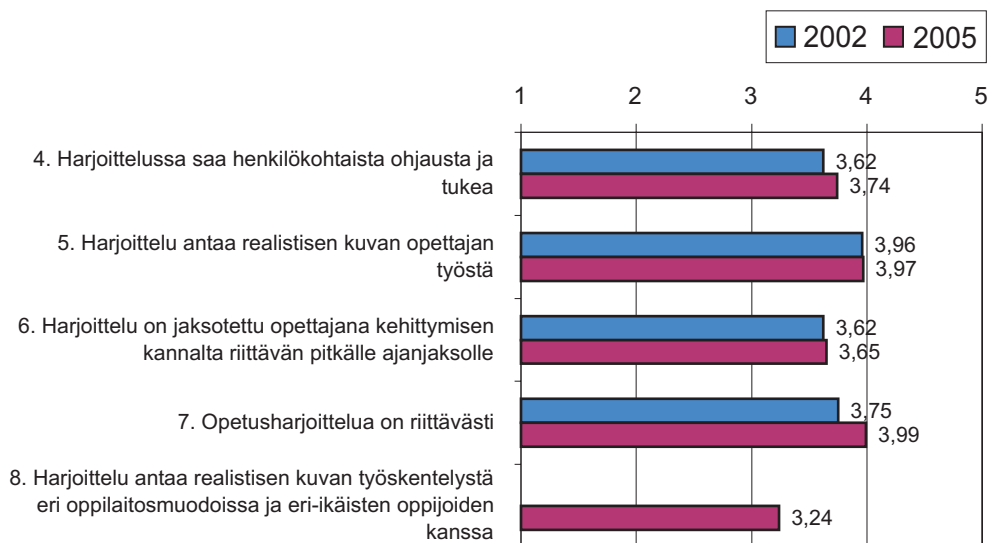
Vuoden 2002 kyselyssä ensisijaisiksi perusopinnoista vähennettäväksi (eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksessaan) aihealueiksi nousivat Ei mikään -vastaus (30 %). Seuraavat varsinaiset aihealueet olivat Monikulttuuriset kysymykset ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta sekä Työyhteisön toiminta. Nimetyt aiheet ovat erilaiset eri vuosina, sillä vuonna 2005 esiin nousivat aiheet: Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen ja Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta.

Taulukko 34. Ensisijaiset aiheet poistettavaksi nykyisistä pedagogisista opinnoista

2002		Järjestys	2005	
Väite	%		Väite	%
Monikulttuuriset kysymykset	11	1	Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	23
Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	10	2	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	23
Työyhteisön toiminta	7	3	Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	23

Opetusharjoittelu

Eri vuosien opiskelijavastaukset erosivat tilastollisesti merkitsevästi väitteissä harjoittelun riittävydestä (liitetaulukko 35B). Vuonna 2005 opiskelijat katsovat harjoittelun määrän olevan riittävämpi kuin se opiskelijoiden mielestä oli vuonna 2002. Kaikki harjoitteluväitteet ovat esillä kuviossa 28, muiden kuin edellä mainitun väitteen erot eivät ole merkitseviä.

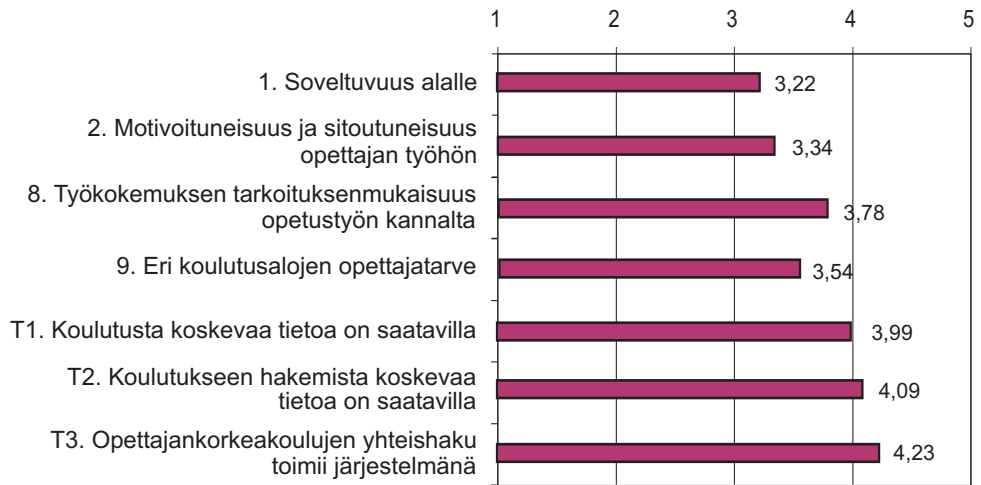

Kuvio 28. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen valinnat ja tiedottaminen

Kyselyn valintoja ja tiedottamista ei voitu verrata vuoden 2002 ja 2005 välillä koska väitteitä ei oltu esitetty vuonna 2002 (liitetaulukko 35C). Seuraavassa kuviossa 29 ovat esillä vuoden 2005 vastaukset.

Kuvio 29. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opiskelijavalinnoista ja tiedottamisesta 2005

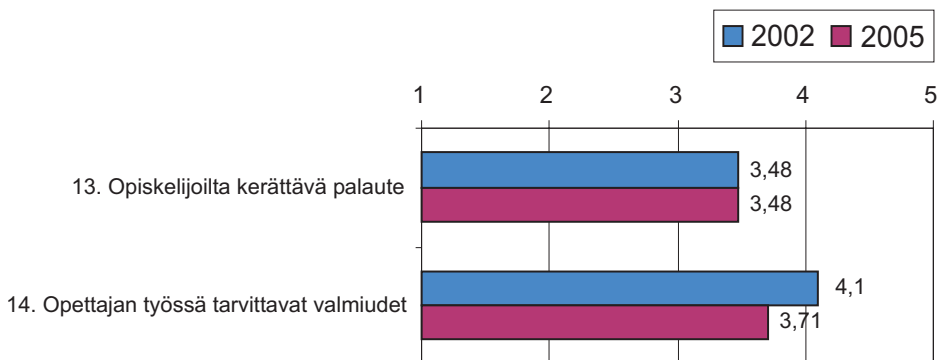
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema sekä Opettajankoulutuksen tehtävät ja resurssit

Kyselyn osioita Opettajankoulutuksen arvostus ja asema sekä Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit ei voitu verrata vuosien 2002 ja 2005 seurannassa ammatillisissa opiskelija-aineistoissa, koska kysymyksiä ei ollut joko toisessa tai kummankaan vuoden kyselylomakkeissa (liitetaulukot 35D ja 35E).

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Vuosien 2002 ja 2005 aineistoissa opiskelijavastausten ero oli erittäin merkitsevä väitteessä, joka koski opettajan työssä tarvittavien valmiuksien merkitystä kehittämisessä. Vuonna 2005 opiskelijat arvioivat väitteen vaikuttavan vähemmän kehittämistyöhön kuin opiskelijat olivat katsoneet sen vaikuttaneen vuonna 2002 (liitetaulukko 35F). Käsitys opiskelijapalautteen käyttämisestä oli pysynyt saman kaltaisena (kohtalainen – melko hyvä) kuvio 30.

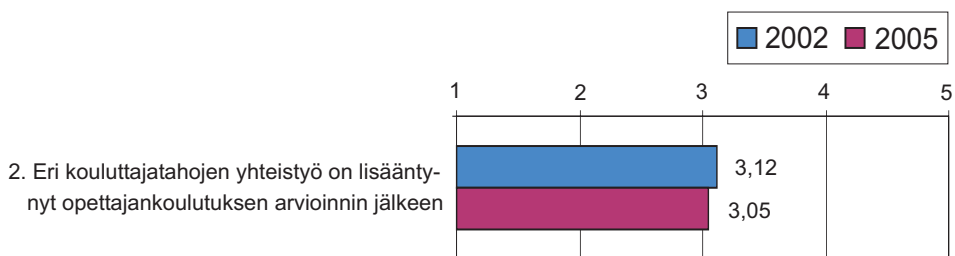

Kuvio 30. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Opettajankoulutuksen yhteistyötä koski vain yksi väite eri kouluttajatahojen yhteistyöstä (liitetaulukko 35G). Eri vuosina opiskelijoiden mielipiteet eivät eronneet, vaan käsitys asiasta on pysynyt lähes samana, kohtalaisena (kuvio 31).

Kuvio 31. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005

(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

7.3 Yhteenvetoa

YHTEENVETOA – OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT

- Opettajankoulutusopintojen summaluokat olivat Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot, joiden välillä ei opettajien mielipiteissä ole eri vuosina eroja.
- Opettajavastaajat katsoivat väitekohtaisesti, että Opetussuunnitelman laadinnan valmiuksien opetus on heikentynyt seurannan aikana. Opettajien arvion mukaan myös Tieto- ja viestintätekniikan opetus oli huomioitu paremmin vuonna 2002
- Myöskään opiskelijapuolella opettajankoulutusopintojen summaluokissa Oppilaitostyö, Erilaisuus, Työtavat ja Viestintä ei ollut eri vuosien välillä eroja.
- Opiskelijoiden mielestä tieto- ja viestintätekniikan opetus tilanne oli opiskelijoiden mielestä parempi vuonna 2002. Myös Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot sekä Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita nähtiin hoidetun paremmin vuonna 2002. Monikulttuuriset kysymykset käsiteltiin paremmin vuoden 2005 vastaajien mielestä.

2002

	<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois opettajankoulutusopinnoista</i>	<i>Poistetaan opettajankoulutusopinnoista</i>
<i>Opettajat</i>	-Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet -Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Syrjäytymisen ehkäisy	-Monikulttuuriset kysymykset -Työyhteisön toiminta -Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	-Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulusteiden erityistarpeita -Opettajan työn eettinen vastuu -Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
<i>Opiskelijat</i>	-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Syrjäytymisen ehkäisy -Suunnittelu ja arviointitaidot	-Monikulttuuriset kysymykset -Työyhteisön toiminta -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	-Monikulttuuriset kysymykset -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta -Työyhteisön toiminta

2005

	<i>Käsitellään täydennyskoulutuksessa</i>	<i>Siirretään pois opettajankoulutusopinnoista</i>	<i>Poistetaan opettajankoulutusopinnoista</i>
<i>Opettajat</i>	-Oppimisvaikeuksien ehkäisy -Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Syrjäytymisen ehkäisy	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Monikulttuuriset kysymykset	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
<i>Opiskelijat</i>	-Suunnittelu ja arviointitaidot -Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot -Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Monikulttuuriset kysymykset	-Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen -Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen -Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta

YHTEENVETO – MUUT OPINNOT

Opetusharjoittelu

- Opettajat arvioivat Henkilökohtaisen ohjauksen saannin opetusharjoittelun yhteydessä parantuneen seurantajakson aikana.
- Vuonna 2005 opiskelijat katsovat harjoittelun määrän olevan riittävämpi kuin se opiskelijoiden mielestä oli vuonna 2002. Näyttää siltä, että henkilökohtaisen ohjauksen määrä olisi hieman lisääntynyt – ero ei ole kuitenkaan merkitsevä.

Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen

- Opettajien käsitys yhteishaun toimivuudesta on parantunut merkitsevästi vuosien 2002 ja 2005 välillä.
- Valinnoista tiedottaminen sai korkeat arviot sekä opettajien että opiskelijoiden joukossa.

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

- Opettajat katsovat opettajankoulutustyötä arvostettavan enemmän vuonna 2005 kuin vuonna 2002.
- Näyttää siltä että opettajien mahdollisuudet osallistua täydennyskoulutukseen ovat lisääntyneet ja koulutuksen resursointi on lisääntynyt. Lisäksi opettajat ovat voineet tuottaa uutta tutkimuksellista tietoa ja heillä on ollut mahdollisuus osallistua tutkimus- ja kehittämishankkeisiin aiempaa enemmän (eivät yleistettäviä tietoja).

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

- Opettajien mielestä opettajakorkeakoulujen täydennyskoulutusosaamista käytetään nykyisin enemmän hyödyksi kuin vuonna 2002 käytettiin.

Opettajankoulutuksen kehittäminen

- Opettajapuolelta ei löytynyt tilastollisia eroja. Näyttää kuitenkin, että sisäisten ja ulkoisten arviointien merkitys kehittämistyössä on vähentynyt ja opetusministeriön ohjaus ja yleisen koulutuspolitiikan merkitys olisi lisääntynyt. Näyttää myös siltä, että kehittämistyössä opettajan työssä tarvittavien valmiuksien, opiskelijoilta kerättävän palautteen ja yksikön virkarakenteen merkitys olisi vähentynyt.
- Opiskelijoiden mielestä opettajan työssä tarvittavien valmiuksien merkitys kehittämistyössä vaikuttaa nykyään vähemmän kehittämistyöhön kuin ennen.

Opettajankoulutuksen yhteistyö

- Opettajien mielestä yhteistyö kouluttajatahojen välillä on lisääntynyt, mutta ero ei ole merkittävä.
- Opiskelijoiden mielestä yhteistyö kouluttajatahojen välillä on vähentynyt, mutta tämäkään ero ei ole yleistettävissä.

8 Vastaajien kommentteja ja kehittämisehdotuksia

Vuoden 2005 kyselylomakkeen lopussa oli vastaajille tarjolla avoin vastaustila ohjeistettuna kysymyksellä "Mitä muuta haluaisit sanoa opettajankoulutuksen kehitystyöstä?". Vastaajat käyttivät mahdollisuutta kommentoida kyselyä seuraavasti:

Vastaajaryhmä	kommentteja
• Yliopisto-opettajat (N=311)	30 %
• Yliopisto-opiskelijat (N=1169)	33 %
• Opettajakorkeakoulujen opettajat (N=71)	32 %
• Opettajakorkeakoulujen opiskelijat (N=455)	42 %

8.1 Yliopisto

Seuraavassa esitetään yliopistolomakkeiden avoimen vastauskentän vastauksia. Vastaukset on luokiteltu kyselylomakkeen otsikoiden alle. Lainatun vastauksen perässä on sulussa tieto siitä, onko lausuman kirjannut opettaja vai opiskelija.

Pedagogiset opinnot

Työskentelytavoista nostettiin esiin elinikäinen oppiminen ja jatkuva uuden omaksuminen kiinteiden oppisisältöjen opettelemisen sijaan. Tutkiva opettaja käsitteeseen suhtauduttiin peruskoulutusvaiheessa kriittisesti. Vastaajat näkivät peruskoulutuksen olevan opettajan työn perustaitojen opiskelua, oppimisprosessiin ja käytännön opetus-

työhön liittyvien osaamisalueiden harjoittelua. Yhteisöllisyys ja kollegiaalisuus opiskelijoiden ja kouluttajien välillä koulutuksessa ei joidenkin opiskelijoiden mielestä toteudu lainkaan: peruskoulutus voisi parhaimmillaan valmentaa osallisuuteen työyhteisössä. Opetusmenetelmien liiallisesta samankaltaisuudesta oltiin myös huolissaan.

- *Tarvittavia valmiuksia? Kuka ne tietääkään? Elinikäinen oppiminen ja uuden omaksuminen on tärkeä asia. Samoin se miten sitä voi opettaa/vaikuttaa lapsissa... (opett.)*
- *Opiskelusta työhön siirtymiseen tulisi antaa eväitä koulutuksessa. Tutkiva opettaja aihe saa liikaa painoa. Enemmän kursseja, jotka auttavat käytännön työssä. (opisk.)*

Ainedidaktiikka ja aineenhallinta nähtiin toisaalta ajetun peruskoulutuksessa liian ahtaalle; ainedidaktisia valmiuksia ei voi joidenkin opettajien ja opiskelijoiden mielestä opettaa ilman sisältöjen hallintaa.

- *Luokanopettajan koulutuksen suurin ongelma on kasvatustieteen suuri osuus. Sitä pitäisi ehdottomasti vähentää (max 35 ov) ja monialaisia opintoja lisätä. (opisk.)*

Toistakin mieltä oltiin: mikäli aineenhallinta tuntui opiskelijasta riittävän vahvalta, haluttiin siirtyä didaktiseen ja ammatilliseen ajatteluun.

- *De didaktiska färdigheterna betonas inte i tillräcklig grad, utan istället fokuserar man på ämneskunskap. Detta gör att en färdig klasslärare inte har tillräckliga verktyg för det praktiska arbetet i klass. (opisk.)*

Ympäröivä yhteiskunta ja sen palvelujen yhdistyminen opettajan työhön sekä moniammatillinen yhteistyö korostuivat joissakin kommentteissa.

- *Tulevien (aineen)opettajien pitäisi saada enemmän tietoa yhteiskunnasta koulun ympärillä ja eri vastuutahoista, joiden puoleen kääntyä ongelmatilanteissa. (opett.)*

Erilaisuuden käsittely peruskoulutuksessa näyttäytyi heikosti hoidetulta. Tähän liittyen aineenhallinnan kysymykset saatettiin nähdä sivujuonteena ja opettajan työn kasvatukseen liittyvät ulottuvuudet nostettiin painotetummin esiin.

- *Siellä (yläaste) tarvittaisiin tietoa myös erityisoppilaista ja erityisopetuksen keinoista esim. kielellisesti heikon oppilaan opettamisesta. Yläasteen opettajat eivät pärjää elleivät osaa kohdata oppilaitaan kehittyvinä ihmisinä. He jos ketkä tarvitsevat tietoa myös oppimisvaikeuksisten opettamisesta. (opett.)*
- *Maahanmuuttajista, homoseksuaaleista tai edes erityisoppilaista (jne.) ei ole ope- tusta ollenkaan. Haluamme muutosta tähän. Miten näillä eväillä on mahdollista lähteä opettamaan monikulttuurisessa koulussa? (opisk.)*

- *Dessutom skulle de vara bra att införa mera kurser om hur handskas med en klass där man har barn från olika kulturer. (opisk.)*
- *Aineenopettajille tarvittaisiin nykyistä enemmän tietoa oppilaan hyvinvoinnista ja sen edistämisestä (esim. syrjäytymisestä), vaikka oman aineen kustannuksella. (opisk.)*

Opetusharjoittelu

Täyteen paisuneet opinto-ohjelmat ja työviikolle kerääntyvä työmäärä sekä päällekkäiset opintojaksot näyttävät estävän keskittymistä harjoitteluun. Toisaalta myös harjoittelun organisointi näyttää jähkänä, joustavia ja vaihtoehtoisia harjoittelutapoja sekä mahdollisuuksia harjoitella harjoittelukoulun ulkopuolella – jopa ulkomailla – peräänkuulutetaan.

- *Yhteensovitustyö ja suuren yliopiston muut tärkeät opetusohjelmat ja aikataulut eivät anna harjoittelijalle vielääkään mahdollisuutta rauhalliseen, syvälliseen ja kiireettömään perus- eikä syventävään harjoitteluun. (opett.)*
- *Harjoittelut pitäisi saada tehdä muuallakin kuin harjoittelukoululla ja ottaa huomioon myös tausta eli mahdolliset opettajakokemukset. Tutkintoja pitäisi saada nopeammin tehtyä, mutta harjoittelussa ei jousteta yhtään, kummallista. (opisk.)*

Harjoittelun ja työelämän todellisuuden vastaavuus tuotti paljon ajatuksia. Esiin nostettiin kysymys, tuudittaako peruskoulutus tulevan opettajan liian ruusuiseen käsitykseen todellisuudesta. Kommentoijien mielestä koulutukseen pitää lisätä tietoa siitä, mitä kentällä tulee vastaan, sillä jopa lehdistössä käytävä yhteiskunnallinen keskustelu tila-, väline- ja resurssipulasta tai heterogeenisista tai ylisuurista ryhmistä jää vieraaksi.

- *Todellisuus tulee jyrkkänä vastaan – tyhjistä pitää nyhjäistä ja inkluusio todellinen ongelma tavalliselle aineenopettajalle, jolla ei ole erityisopetuksen pätevyyttä. Avustajia ei todellisuudessa ole, koneita ja laitteita ei riitä... (opisk.)*
- *Kontakti vanhempiin ja heidän kanssaan käytäviin keskusteluihin: lisää ohjausta! (opisk.)*
- *Jag tycker att det finns för lite fältpraktik i förhållande till praktik på övningsskolan. Jag skulle gärna besöka olika skolor runt om i landet (ev. även utomlands) för att auskultera. Man lär sig mycket genom att se på.*

Opiskelijavalinnat

Jotkut vastaajat ilmaisivat hätänsä opettajaksi opiskelevien näyttävästä stereotyyppisestä opiskelija- ja opettajakuvasta. Heidän mukaansa valintojen tavoitteena tulisi olla motivoitunut ja nyky maailman opettajuuteen soveltuva, monimuotoinen opiskelijajoukko. Tähän teemaan liittyen opetustyöhön liittyvä työkokemus nostettiin esiin eräänä valinnassa painottuvana tekijänä.

- *Erilaisia muunto- ja pätevytymisopiskelutapoja jo opettajan työssä olleille tulisi lisätä ja kehittää sillä sitä kautta saadaan motivoituneita, työhön hyvin sitoutuneita aikuisia opettajiksi. (opisk.)*
- *Ta bättre i beaktande om man har arbetat/praktiserat före man söker till utbildningen. Det märks stora skillnader mellan de som arbetat och de som kommer direkt från gymnasiet! (opisk.)*
- *Nuorilla opiskelijoilla joilla ei ole työkokemusta voisi olla enemmän harjoittelua ja näin ollen tietäisivät valmistuessaan mihin valmistuvat. Käytännön kokemusta jo omaaville pitäisi olla enemmän valinnanvapautta eikä välttämättä niin suurta painoa käytännön harjoittelulle. Valinnanmahdollisuuksia myös teoria-aineisiin. (opisk.)*

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Opettajankoulutuksen arvostuksen koulutuslaitoksen sisällä katsottiin olevan jokseenkin riittävän. Jotkut kommentoijat asettivat kriittisesti kyseenalaiseksi arvostetaanko koulutuksessa kentän opettajia ja heidän ammattitaitoaan ja esittivät kentän opettajien mahdollisen asiantuntemuksen hyväksikäyttämisen koulutuksessa.

- *Ellei yliopisto, OKL ja/tai norssi itsekään arvosta opettajan työtä ja pidä koulutusta tärkeänä osana ammattitaitoa kokemuksen lisäksi, lienee turhaa hötkyä koulutuksen puolesta... (opett.)*
- *Mikäli koulumaista seminaariajattelua ei saada purettua, on turha marista opettajuuden huonosta arvostuksesta. Nykyinen koulutus on infantilisoivaa, opiskelijoita aliarvioivaa, uusintavaa ja tekee monissa asioissa enemmän hallaa kuin hyvää. (opett.)*

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Koululaitoksen ja opettajien nähtiin rakentavan yhteiskuntaa. Koulutuksessa ammatti-identiteetin muotoutumiselle olisi tärkeää, että opettaja tuntisi kasvatuksen historian ja oman aikansa yhteiskunnan ilmiöt. Mikäli koulutuksen aikana kollegiaalinen keskustelu ei kuulu oppimisympäristöissä käytävään keskusteluun, nähdään osallistuvan keskustelun myös tulevassa opettajan työssä jäävän vieraaksi.

Opettajankouluttajat olivat huolissaan työmäärästään ja koulutuksen resursoinnista. Myös yliopistollisen tulosohjauksen nähtiin siirtävän työtehtäviä pois koulutustehävästä ja opiskelijatyöstä.

- *Rahalliset resurssit ovat riittämättömät. Virkoja pidetään auki, jotta saadaan rahaa laitoksen pyörittämiseen. Tuntiopettajat eivät osallistu koulutuksen kehittämiseen. Opiskelijoiden mahdollisuus valita mm. sivuaineopintoja on resurssipulan takia heikentynyt. Lehtoreilla ja professoreilla on liikaa töitä, aikaa pitäisi jäädä myös*

kehittämiseen, opiskelijoiden ohjaukseen ja tutkimukseen. (opett.)

- *Yliopistolliset tulosvaatimukset edellyttävät opettajainkouluttajilta enenevässä määrin muuta toimintaa: tutkimusta, artikkelien julkaisua, yhteiskunnallista vaikuttamista, ulkopuolisenrahoituksen hankintaan osallistumista kaikki tämä syö opettajien koulutuksesta materiaalisia ja henkisiä resursseja. (opett.)*

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Koulutuksen määrällisessä kehittämisessä nähtiin mahdollisena ottaa kansallinen opettajatarve kehittämisen osaksi. Pitkillä sivuaineilla ja aineenopettajapätevyyksillä voitaisiin joustavasti kohdentaa myös kentän opettajien työnjakoa mielekkäästi.

- *Oppiaineiden opettajatarve pitäisi ottaa toiminnan pohjaksi koulutuksessa. Ylituotanto pois sieltä, missä opettajien virat täyttyvät sivuainepätevyyksillä. (opett.)*

Kehittämisen suuntaamisessa nostettiin esiin paljon yhteiskuntaan liittyviä teemoja mm. yhteiskunnallinen muutos, koulutuksen rakenteen muutokset, opetustoimen muutos, väestöpohjan muutokset, sosioekonomisten erojen kasvu. Opettajankoulutuksen muuttumattomuuden tai hitaan kehittymisen nähtiin olevan epäsuhdassa arkitodellisuuden kanssa.

- *.... Opettajan yhteiskunnallisen roolin esiintuominen on erittäin tärkeää, siis näitä opintoja tarvitaan. Yhteiskunta muuttuu mutta opekoulutus ei... vai? (opisk.)*
- *Toivoisin opettajilta heräämistä nykypäivään. Kasvavat sosioekonomiset erot oppijoiden kesken luovat painetta myös opettajankoulutukselle...*
- *Opettajankoulutuksessa tulisi ottaa enemmän huomioon yhtenäinen peruskoulu ja mahdollinen luokanopettajan ja aineenopettajan yhteistyö. Samoin sekä ainelaitoksilla että OKL:ssä ja harjoittelukouluissa tulisi toteuttaa yli oppiainerajojen menevää opetusta. (opett.)*

Koulutuksen lähtökohtana ja kehittämissuuntana nähtiin myös tulevan opettajajaksilön tietoisuus omasta toiminnastaan sekä erilaisten lähestymistapojen ja tiedonintressien tuomat mahdollisuudet erilaisten oppijoiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena.

- *Opettajankoulutusta tulisi kehittää siten, että tuleva opettaja joutuisi kyseenalaistamaan omaa ajatteluaan, toimintaansa ja yhteiskunnallista vaikutustaan... (opisk.)*
- *Ihmiskäsitysanalyysi ja oppimiskäsitysten analyysi täytyisi saada opettajan koulutukseen vahvemmin mukaan. Opiskelijoiden tulisi saada laaja käsitys siitä, miten monella tavalla ihminen voidaan käsittää ja mitä seurauksia eri käsityksillä on. (opett.)*

- *Taidekasvattajan opinnot antavat huomattavasti enemmän näkökulmia kuin mitä olen huomannut tuntemistani vastavalmistuneista peruskoulun opettajista. Muut opettajankoulutuslaitokset saisivat ottaa oppia siitä pedagogisesta suunnasta mitä siba, taik ja etenkin teakin peda vie eteenpäin. (opisk.)*
- *Toivoisin ettei taideaineiden opetusta karsittaisi, sillä niillä tunneilla voi oppia paljon yhteistyö- ja ihmissuhdetaitoja sekä muita tuiki tärkeitä opetuksen työkaluja. Taideaineiden tunnit ovat käytännössä ainoa aika, jolloin teoriaa voi testata käytännössä (taideaineiden harjoitustehtävät, ryhmätyöskentely sekä suunnittelu ja arviointi harjoittelussa). (opisk.)*

Myös laitoskulttuuri ja opinto-ohjelma nähtiin oleellisena kehittämisen kohteena. Opinto-ohjelmat saatettiin nähdä täyteen ahdettuina kokonaisuuksina, joihin lisätään aina uutta poistamatta mitään vanhoista sisällöistä.

- *Toivoisin kovasti, että OKL pääsisi irti ns. säännöksistä ja kirjoittamattomista säännöistä, joita koulutus on täynnä... Käytännön opiskelumme toteutuvat kuitenkin hyvin pitkälti vanhoissa kaavoissa. Tarvitaan enemmän kuuluisaa akateemista vapautta ja luottamusta opiskelijoihin... (opisk.)*
- *Opetuskulttuuri ja opettajien välinen yhteistyö kollegiaalisemmaksi. ... (opett.)*
- *Kehitettävää on paljon. Nykyisellään saatava opintoviikkomäärä ei ole lainkaan sidoksissa tehtävän työn määrää. (opisk.)*

Kouluttajien osaaminen ja tietojen päivittäminen sekä täydennyskouluttautuminen nostettiin esiin. Myös opintojen ohjaamisen taidot nähtiin oleellisina nykyaikaisina.

- *Opiskelijoiden ohjaajilla pitää olla runsaasti ammattitaitoa ohjaamiseen! (opett.)*
- *Lehtoreille/didaktikoille pakollinen "kenttäjakso" säännöllisesti. Eli että meitä opettavilla on tämän päivän koulusta kokemusta. Proffat yms. luennoitsijat saavat antaa tämän päivän tutkimustietoa, joten heillä ei kenttäkokemus tarvitsisi olla pakollista. (opisk.)*
- *Koulutuksessa puuttui työssä jaksaminen -kurssi ja meillä on liian vähän kenttätöiden vierailuluentoja – luokanopettajat. (opisk.)*
- *Toivoisin enemmän joustavuutta henkilökohtaisen opintosuunnitelman suhteen, jos opiskelijalla on esimerkiksi jo työkokemusta opetustyöstä ja ylipäättään opiskelijoiden erilaisten tarpeiden suhteen. (opisk.)*

Vastaajien mukaan opettajan työura vaatii huomiota ja tukea myös peruskoulutuksen jälkeen. Peruskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen sisällöt pitäisi saada linjattua tukemaan työssä jaksamista ja perustyön tekoa sekä opettajan uran eri vaiheita.

- *Suuri ongelma on kelpoisuuden käsite. Miten saada lisää sellaista ajattelua, jossa*

opettajuus ajateltaisiin urana? Kaikkea ei tarvitsekaan saada läpi opettajan kelpoisuuteen liittyvässä koulutuksessa, vaan ammatillinen osaaminen vaatii jatkuvaa ja systemaattista täydennyskoulutusta. (opett.)

- *Opiskelijoille tietoa esimerkiksi luentojen yhteydessä tulevaan työhön liittyvistä asioista kuten palkkaus, työnhaku, työhaastattelut, ensimmäiset työvuodet, kirjavalinnat, kelpoisuus, työhakemukset... (opisk.)*
- *Oleellista on tunnistaa koulutusta organisoiva teema. Tavoitteiden ollessa selkeät, yksittäiset sisällöt voivat vaihdella. Perus- ja täydennyskoulutuksen jatkumon rakentaminen on yksi keskeinen tulevaisuuden haaste. (opett.)*

Kehittämistyön organisoiminen ja tavoitteellinen läpinäkyvyys sekä kaikkien osallistujien mahdollisuudet osallistua kehittämistyöhön nostettiin esiin useissa kommentteissa. Joidenkin vastaajien mukaan palautteen keruu ja koulutuksen laatutyö eivät kohtaa.

- *Tiedotus opettajankoulutuksen kehittäjien ja opiskelijoiden välillä on heikkoa ja vaatii lisäämistä ja kehittämistä. Opiskelijoita tulisi kannustaa ottamaan aktiivisempi rooli kehittämistyössä ja palautejärjestelmää tulisi kehittää. (opisk.)*
- *Opettajankouluttajien tulisi ottaa palautetta opiskelijoilta ja kehittää näin kurssejaan. Nyt palautetta ei yleensä pyydetä. (opisk.)*
- *Pitäisi ehdottomasti lisätä lehtoreiden ja opiskelijoiden yhteistyötä esim. suunnitellussa opintoja. Pitäisi myös ottaa huomioon se että ov:n/op:n vastaavuus työmäärään on oikea!! (opisk.)*

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Kommenteissa tuotiin esiin sekä laitoksen sisäinen yhteistyö, yliopiston laitosten välinen yhteistyö ja oppilaitosten välinen yhteistyö. Myös luokanopettaja-aineenopettaja-pätevyyksiin liittyvään yhteistyömahdollisuutta kommentoitiin.

- *Mera samarbete mellan lärare önskas. (opisk.)*
- *Edelleen tulisi kiinnittää paljon lisähuomiota kasvatustieteenlaitoksen ja harjoittelukoulun sekä myös ainejärjestöjen yhteistyöhön. (opisk.)*
- *Kolmikantayhteistyötä pitäisi selvästi tiivistää. Suunnittelussa ja opintojen toteutuksessa pitäisi tehdä aitoa yhteistyötä. (yo-opett.)*
- *Eri koulutusalojen välillä tulisi olla enemmän yhteistyötä. Varsinkin luokanopettaja ja lastentarhanopettajakoulutuksen välillä on suorastaan kuilu... (opisk.)*
- *Toinen seikka, jota haluaisin korostaa, on se, että OKL:n ja erka-opiskelijoiden välille pitäisi saada enemmän yhteistyötä. ... Ja aineenopettajista puhumattakaan. ... (opisk.)*
- *Eri oppilaitosten yhteistyötä voisi kehittää vielä enemmän rajoja rikkovammaksi.*

Etenkin yliopistojen välillä pitäisi olla paremmat mahdollisuudet valita sivuaine esimerkiksi toisesta yliopistosta. (opisk.)

- *Opetussuunnitelmia yliopistojen välillä tulisi yhdenmukaistaa että siirtotilanteissa ei tulisi suuria ongelmia kurssien vastaavuuksien kanssa. (opisk.)*
- *Samarbete mellan landets olika universitet TACK!!! JOO-avtalet BORDE fungera!!!*

Opintojen ja arkisen koulumaailman eli kentän opettajien sekä opettajankoulutuslaitosten välistä yhteistyötä toivottiin lisää.

- *Yhteistyö todellisen koulumaailman ja koulutuksen välillä on aina valttia. (opisk.)*
- *... Myös kouluissa toimivilta opettajilta tulisi kysyä kehittämisideoita, sillä he tietävät koulujen nykytilanteesta ja -vaatimuksista enemmän. Harjoittelumahdollisuudet norssien ym. ulkopuolella ovat erittäin tärkeä mahdollisuus, sillä ne avartavat kuvaa ja antavat ehkä realistisempiakin kokemuksia. (opisk.)*

Vastaaminen

Koulutusohjelmien näkökulmat tuottivat kommentteja siitä, että samaan lomakkeeseen puristetut vastausvaihtoehdot eivät tuo eri ohjelmien ominaislaatuja esiin ja jotkut vastaajat tunsivat, että heidän koulutusohjelmansa kysymykset oli sivuutettu.

- *Alun kysymykset hankalia vastattavia, koska luokanopettajien ja aineenopettajien pedagogisten opintojen sisältötarve ja toteutuskin erilainen (yo-opett.)*
- *Kaavakkeenne arvioi opettajankoulutusta pelkästään luokanopettajan/ aineenopettajan ja niiden koulutusten näkökulmasta, lto -koulutukseen ette ole perehtyneet?? (yo-opett.)*
- *Palautetta kyselystä: opintosuuntavaihtoehtoissa ei ole huomioitu lainkaan varhaiskasvatuksen maistereita! (opisk.)*
- *... Lomake ei ota huomioon esimerkiksi sitä, että osallistun sekä aineenopettajien että luokanopettajien koulutukseen ja että arvioinnit näiden osalta tulisivat useissa kohdissa tietenkin erilaisiksi. (yo-opett.)*

Jotkut vastaajat olivat havainneet kysymysten muotoilussa piiloisia taustaoletuksia tai kielenkäyttöön liittyviä ongelmia.

- *Kyselyyn vastaaminen on vaikeaa, koska käsitteistö ja teemat tuotu esille OKL:n organisaation näkökulmasta. (yo-opett.)*
- *Vill ni veta något om hur vi studerande upplever lärarutbildningen, fråga då om det och inte om sådant här som man inte ens förstår vad/hur man skall svara. Enkäten passar för lärarutbildarna men inte för stud. (opisk.)*
- *Kysymyksiin on ladattu luvattoman paljon kyseenalaisia taustaoletuksia: Miksi esim.*

vain kasvatustieteilijöillä on tutkimusta? Mitä esim. tarkoittaa, että harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on "erittäin hyvin" (onko tämä paljon vai vähän?) jne. (yo-opett.)

Tekniset vastaamisen vaikeudet olivat olemassa, kun laitteistojen ja ohjelmistojen takia verkkolomake ei toiminutkaan. Myös koko kyselystä tiedottaminen saatiin kokea puutteelliseksi.

- *Lomake oli jotenkin sekaisin, rivejä puuttui tai ne olivat päällekkäin. Toivottavasti tämä ei sekoittanut vastauksiani pahasti. (opisk.)*
- *Tästä kyselystä ei ole tiedotettu mielestäni lainkaan tarpeeksi! Itse näin ilmoituksen sattumalta ilmoitustaululla ja kun koitin hakea tästä netistä tietoa esim. KTL:n sivuilta, ei mitään linkkejä löytynyt aluksi! Olisi hyvä, että eri laitosten aloitussivuille esim. olisi laitettu linkkejä! (opisk.)*

8.2 Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Seuraavassa esitetään ammatillisen opettajakorkeakoulun kyselylomakkeiden avoimen vastauskentän vastauksia. Vastaukset on tässäkin luokiteltu kyselylomakkeen teemojen mukaisesti ja siteeratun vastauksen perässä on suluisia tieto siitä, onko lausuman kirjannut opettaja vai opiskelija.

Opettajankoulutusopinnot

Opettajankoulutusopinnot keräsivät useita kommentoituja alueita. Opettajaopintojen kieli, terminologia ja käsitteistö saattaisi joissakin tapauksissa edellyttää valmentavaa ja orientoitavaa kurssia.

- *Tekniikan ihmisille orientaatioperustan luomisessa alussa, olisi varmasti hyötyä. Sanaston/ käsitteistön selitysosa puuttuu (opisk.)*

Opettajan työhön liittyvät perusasiat eivät muutamien kommenttien mukaan selvene opintojen kuluessa – toivottiin sekä käytännön opetusvinkkejä, mutta myös perustietoa opettajan työhön liittyvistä asioista.

- *Kehitettävää rajattomasti: Opetus vieraantunut täysin käytännöstä!!!!*
- *Koulutuksessa pitäisi saada tietoa opettajan työhön liittyvistä perusasioista: Palkkaus?, Miten hakeudun työhön?, Mikä on tuntiopettaja? Miten saa viran? (opisk.)*

Opetusviestintä keräsi runsaasti kommentteja. Uudet tiedonhallinnan ja informaatiolukutaidon käsitteet ja käytännöt tarvitsisivat vastaajien mielestä lisää opetusta.

- *Omassa porukassamme olisimme kaivanneet konkreettisempia juttuja, esim. esiin-*

tymistaidosta, viestinnästä, av-laitteiden käytöstä. (opisk.)

- *Opettajankoulutuksessa ei ole tällä hetkellä informaatiolukutaidon / tiedonhallintataitojen opetusta tai harjoittelua. Informaatiolukutaito / tiedonhallintataidot ovat kuitenkin tärkeä osa ammattitaitoa. Opettajat joutuvat myös ohjaamaan omien opiskelijoidensa tiedonhankintaa. (opisk.)*

Vastaajien mielestä oppijoiden erilaisuuteen ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

- *Ihan tavalliseen opettajankoulutukseen tulee sisällyttää muutaman opintopisteen verran erityisopetuksen sekä opinto-ohjauksen koulutusta. Sillä jokaisen opettaja ainakin tulee olla tietoinen mitä se ns. erikka ja opo juttu on. (opett.)*
- *Erilaisia oppijoita olisi voitu myös käsitellä konkreettisemmin. (opisk.)*

Opetusharjoittelu

Opetusharjoittelun järjestäminen ja sen erilaiset muodot olivat kommenttien mukaan tarpeellisia opintojen etenemisen vuoksi.

- *Pitäisi voida ottaa paremmin huomioon mm. opetusharjoittelun järjestämisessä myös alalle tulijat. Työn ohessa keskellä päivää on aika mahdoton juttu monille. (opett.)*
- *Opetusharjoittelun pituutta voisi lisätä, koska useilla opiskelijoilla ei ole kokemusta opettajan työstä ja muutaman viikon harjoittelu on aivan liian lyhyt. Pidempi harjoittelu mahdollistaisi enemmän oman opetuksen kehittämistä. Silloin olisi aikaa kokeilla erilaisia opetustapoja ja korjata mahdollisesti huonoksi kokemiaan työskentelytapoja. (opisk.)*

Harjoittelun tavoitteisiin, keston ja sisältöihin kiinnitettiin myös huomiota – tavoitteena olisi vastaajien mielestä syvälinen opettajantyöhön perehtyminen.

- *Opetusharjoittelu on olennainen osa opettajaksi kasvamista, Mielestäni sitä olisi syytä kehittää siten, että opetusharjoittelu tarjoaisi enemmän mahdollisuuksia harjoitella eri oppilaitoksissa erilaisten oppilaiden parissa. Opetuksen seuraamisen mahdollisuuksia voitaisiin parantaa järjestämällä mahdollisuuksia seurata eri oppilaitosten opetusta pedagogisten opintojen alusta saakka. Näin opiskeltava teoreettinen tieto saisi "lihaa luiden päälle" opintojen koko keston ajan. (opisk.)*
- *Harjoitteluaika voisi olla siinä mielessä pitempi, että olisi aikaa hyvin perehtyä ja kysellä myös muista käytännöistä. (opisk.)*

Toisaalta vastaajat hakivat harjoittelulta myös keinoja ja välineitä käytännön opetustyöhön. Harjoittelun kiinteä suhde muihin opintoihin tukee parhaimmillaan sekä teoreettisia että käytännöllisiä opintoja.

- *Saako (opinto-) ohjelmasta riittävästi tukea oman opettajuuden kehittämiseen?*

Pelkkä opetusharjoittelu ei voi olla keino tähän työhön. (opisk.)

- *Opetusharjoittelua on ihan liian vähän, koska se kuitenkin opettaa eniten! Oppimistehtävät ovat olleet hyviä ja rakentavia! (opisk.)*
- *Eri alojen koulutustarve tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon. Lisää resursseja kenttäohjaukseen. Sen vaikutukset ovat pysyviä ja käytäntöön sovellettavia. (opett.)*

Opiskelijavalinnat

Soveltuvuuden ja motivoituneisuuden arviointi nostettiin useissa kommentteissa valintamenettelyjen kärkeen. Toisaalta valintakokeiden ja pääsyyvaatimusten nähtiin myös perustelevan opettajatutkinnon ammatillista pohjaa.

- *Valinnasta: organisaatiossamme olisi ollut monia motivoituneita henkilöitä lähtemään mukaan koulutukseen. Valituksi tulivat "ne jotka vähiten olivat koulutuksen tarpeessa" eli ne, joilla jo oli monipuolista osaamista alalta. Ihmettelen tätä. (opisk.)*
- *Opettajakoulutuksen pääsyyvaatimukseksi sen alan perustutkinto, ammattitutkinto- tai erikoisammattitutkinto, jota opettaja tulee opettamaan. Lisäksi alan ylin ammatillinen koulutus (amk-tutkinto). Eli pelkällä ylioppilas – korkeakoulu (amk, yliopisto) -pohjalla ei saisi päästä ammatillisen opettajan koulutukseen... (opisk.)*
- *Valintakokeet pitää ehdottomasti säilyttää opiskelijoiden valintavaiheessa. Muuten käy niin, että sisälle kyllä tulee papereiden perusteella parhaat, mutta he tuskin jatkavat varsinaista opettajan työtä kovin pitkään valmistumisensa jälkeen. (opisk.)*

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema keräsivät vain muutaman kommentin. Joidenkin koulutettavien mielestä tulevaan ammattiryhmään on vaikeaa samastua opiskelijavaiheessa.

Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit

Koulutusyksiköiden resurssien koettiin olevan pienet ja opettajien työvelvoitteiden suuret, millä asioilla katsottiin olevan suuri yhteys myös työssä jaksamiseen. Nykyinen käsitys yksilöllisestä opiskelijoiden ohjauksesta tuotti päänvaivaa, sillä siihen ei tuntunut olevan resursseja ja aikaa. Myös tutkimus- ja kehittämisvelvoitteiden nähtiin syövän opettamisen perusresursseja.

- *Kouluttajat painivat liian pienellä tuntimäärällä näin isojen asioiden kanssa. Heille tulisi resursoida lisää tunteja, jotta eivät uupuisi. Liikaa työtä liian vähän aikaa. (opisk.)*
- *Erityisesti T&K -työ opettajakorkeakouluissa vaatisi lisärahoitusta. (opett.)*

- *Kouluttajalla liikaa työtä, ei pysty antamaan tarpeeksi yksilöllistä ohjausta. (opisk.)*
- *Yliopettajien mahdollisuus perus- ja soveltavan tutkimuksen tekemiseen ei ole riittävästi resursoitu. Alueellamme ja ympäristössä on huutava pula erityisopetuksen koulutuksesta aloituspaikkoja tarvittaisiin yksikköömme. (opett.)*

Opettajankoulutuksen kehittäminen

Vastaajat toivoivat erilaisten opetusmuotojen ja joustavien käytäntöjen tukevan eri lähtökohdista tulevia opiskelijoiden opintotarpeita. Arkipäivän työn vaatimusten haluttiin vaikuttavan koulutuksen sisältöihin ja myös verkkopedagogisten sovellusten nähtiin olevan kehittämistarpeiden kohteena.

- *... resurser att utveckla yrkeslärarutbildningen med alternativa utbildningsmodeller som skulle svara mot studerandes behov. (opett.)*
- *Opiskelija tarvitsee pedagogista ohjausta ja aikaa valmiuksien omaksumiseen. (opett.)*
- *Koulutuksessa puuhastellaan teoreettisten asioiden kanssa eikä pureuduta opettamisen arkipäivän ongelmiin. Yhteiskunnallisella tasolla asioita pohditaan, mutta opettamisen arki unohtuu. (opisk.)*
- *Valitsemani toteutusmuoto on varsin itseohjautuva ja valinnan varaa on, toivoisin enemmän omaa suunnittelua Hops:n laadintaan ja toteutustapojen valintaan. Kaikki osat näyttömuotoisessa toteutuksessa eivät ehkä ole tarkoituksenmukaisia. (opisk.)*
- *Verkko on käytössä, sinne tulee erittäin harvoin tietoa tms. materiaalia. Sen käyttöä tulisi ehdottomasti kehittää. (opisk.)*

Ohjaus tuotiin esille useissa kommentteissa sekä opintojen syventäjänä että myös opintopolun edistäjänä. Joissakin kommentteissa pohdittiin taustaltaan homogeenisten ja toisaalta heterogeenisten opetusryhmien ristiriitaisiakin mahdollisuuksia opintojen toteutuksessa.

- *Uusien opiskelijoiden lähtötason kartoitukseen pitäisi satsata, jotta lähipäivien anti saataisiin "paremmaksi". (opisk.)*
- *Kehittämismahdollisuuksia on mm. yksilöllisten aikataulu- ja opiskelutarpeiden huomioon ottamisessa (aito yksilöllinen HOPS). (opisk.)*
- *Kannattaisi pohtia, onko motivoivaa sijoittaa jo opettajina toimineet ja ei opettajina toimineet samaan ryhmään? (opisk.)*
- *Asiaa auttaisi kenties se, että ryhmiä jaettaisiin ainakin osaksi aikaa aloittelijoiden ja konkareiden porukoihin. (opisk.)*

Opettajankoulutuksen yhteistyö

Yhteistyömahdollisuuksien ideointi kirvoitti vastaajia näkemään monenlaisia yhteistyön muotoja sekä sisäisessä yhteistyössä että koulutusyksiköiden välillä; niin tutkimuksessa kuin kehittämistyössä, ammattikenttäyhteistyössä, yliopistojen kanssa jne.

- *Voisiko opettajayhteistyötä/-vaihtoa harrastaa eri opettajakorkeakoulujen kesken? Tulisi lisää mielenkiintoisia kursseja. (opisk.)*
- *Mielestäni opettajankoulutuksessa saa liian vähän oman alan kontakteja; vaikka monialaisuus on avartavaa, ainakin taidealoilla hyötyisi nimenomaan oman alan kontakteista. Siinä saisi tietoa myös käytössä olevista metodeista sekä relevanttia, akuuttia tietoa alan opettajuuden tilasta ja puutteista nyky-Suomessa. (opisk.)*
- *Det verkar som en stor del av lärarna inte har en klar uppfattning om hurdan arbetet är på yrkesskolor och yrkeshögskolor. De verkar inte ha en aning om vilka områden som betonas inom YH t.ex. forskning och utveckling. (opisk.)*
- *Opintojen yhteneväisyys yliopistojen kanssa olisi hyvä. Itselläni jo suoritettuja yliopiston pedagogisia opintoja ei hyväksytty täysimääräisesti. Ammattikorkeakoulun opetus voisi olla kuitenkin enemmän käytännön läheisempi ja työelämän kanssa yhteistyössä toteutettu. (opisk.)*
- *Tulisi siis ehdottomasti yhtenäistää enemmän koulutuksen sisältöjä! ... tulisi tarkentaa kouluttajien työtapoja, muussa tapauksessa kouluttajat voivat kouluttaa entisiin menetelmin monia vuosia... (opisk.)*

Oppilaitosten toivottiin toisaalta yhdistävän voimiaan ja toisaalta jakavan koulutusvastuutaan. Useat kommentit toivoivat koulutusyksiköiden kilpailun laantuvan ja oppilaitosten erikoistumisen nähtiin mahdollistavan laadukasta koulutusta.

- *Kova kilpailu oppilaitosten kesken ei pitkällä tähtäimellä tuo parhaita tuloksia. Hyvä, että kaikki alat ja eri opetustasojen opet ovat samoissa ryhmissä. (opett.)*
- *Opettajien peruskoulutuksen, täydennyskoulutuksen ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan suhde hakee vielä muotoaan. Niiden tulisi niveltyä tasapainoisemmin toisiinsa. Niiden tavoitteita, resursointia, keskinäisiä kytkeitä ja yhteistyömahdollisuuksia tulisi miettiä perusteellisesti. (opett.)*
- *Vilpitöntä yhteistyötä eikä kilpailua aokkien välillä, jotta voitaisiin suunnata sekä taloudelliset että henkilöstöresurssit tarkoituksenmukaisesti. Löytyisikö järkevää profilointia kehittämistyöhön (opett.)*
- *Kannatan opettajakorkeakoulujen erikoistumista omille erityisosaamisaloilleen. (opett.)*

Vastaaminen

Kysymysten ja annettujen vastausten sisältö tuotti kommentteja: vastausvaihtoehtokysymysten ja avointen kysymysten mahdollisuuksia pohdittiin tutkimuksen tuottaman tiedon ja annin suhteen: avoimet kysymykset toisivat syvällisempää tietoa. Jotkut opiskelijat tuntuivat myös ajattelevan, onko heidän tarkoitettu vastaavan tähän kyselyyn.

- *...Lisäksi kysymys, siitä mitä pedagogisia opintoja voidaan poistaa, oli mielestäni outo. Jos nämä poistetaan niin, mitä sitten tilalle. Eikö tähänkin pitäisi voida vaikuttaa jos voi vaikuttaa poistuviinkin opintoihin. (opisk.)*
- *...monet näistä kysymyksistä on varmaankin tarkoitettu kouluttajatahoille...??? Minulla ei ainakaan ole mitään käsitystä esim. kahdesta viimeisestä kysymyksestä. (opisk.)*
- *Tämä kyselylomake on laadittu erittäin huonosti! Kysymykset eivät ole riittävän yksiselitteisiä. Kysymyksiin ei pysty vastaamaan kuin ei ymmärrä kysymystä. (opisk.)*

Tekninen vastaaminen tuotti samanlaisia kysymyksenasetteluja niin yliopisto- kuin ammattipuolellakin eli ohjelmistot ja laitteistot avasivat verkkokyselyn toisinaan epäselvästi. Myös kieliasiaan puututtiin, lomakkeen toivottiin olevan tarjolla myös ruotsin kielellä.

- *Minulle tuo lomake avautui niin, että kaikkien kysymysten valintavaihtoehtoista loppuosa ei auennut, koska seuraava kysymys tuli päälle. (opett.)*
- *Ni borde ha alternativ för de som inte har finska eller svenska som modersmål. Era frågor var inte så tydligt formulerade, jag hoppas att jag förstod rätt och kunde svara rätt också. (opisk.)*
- *Valitettavaa on myös, ettei lomakkeen kaikki kohdat näy lainkaan tai näkyvät vain osittain. Miten tämä lomake on koetestattu ennen tätä julkista jakelua? En ole ennen kokenut itseäni näin typeräksi kuin tämän lomakkeen ääressä. (opisk.)*

9 Opettajien peruskoulutuksen arviointi

9.1 Pedagogiset opinnot

Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmassa (2001) lausuttiin pedagogisista opinnoista seuraavaa:

Pedagogiset opinnot

Opettaja saa pedagogisilla opinnoillaan kelpoisuuden kaikkiin oppilaitosmuotoihin. Siksi pedagogisten opintojen tulee sekä edistää eri oppilaitosmuodoissa tarvittavan erityisosaamisen hankkimista että sisältää yhteistä opettajaidentiteettiä vahvistavia osia. Tämä otetaan huomioon yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajankoulutuksessa.

Pedagogisten opintojen keskeisiä sisältöjä ovat kaikessa opettajankoulutuksessa opettajan työn eettinen ja yhteiskunnallinen perusta, ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, oppimisprosessien ymmärtäminen ja oppimisvaikeuksien ja syrjäytymisen ehkäisy. Monikulttuurisuus, ohjausvalmiudet, tieto- ja viestintätekniiset valmiudet, työyhteisön toimintaan ja konfliktitilanteiden ratkaisemiseen liittyvät taidot, opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet sekä suunnittelu- ja arviointitaidot ovat myös tärkeä osa pedagogisia opintoja.

Opettajan omaa jaksamista, motivaatiota ja ammattitaidon kehittymistä ylläpitäville valmiuksille luodaan perusta pedagogisissa opinnoissa.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut kehittävät pedagogisia opintoja niin, että opinnot antavat opettajalle valmiuksia työskennellä eri kouluasteilla eri-ikäisten oppijoiden kanssa. Opintojen suoritusaikana on voitava hankkia kokemuksia yhteistyöstä yli oppilaitosrajojen.

Oppilaitostyö

Pedagogisten opintojen vastaukset käsiteltiin faktorianalyysillä ja ensimmäinen muodostunut pedagoginen summamuuttuja nimettiin nimellä Oppilaitostyö. Se sisälsi aiheet

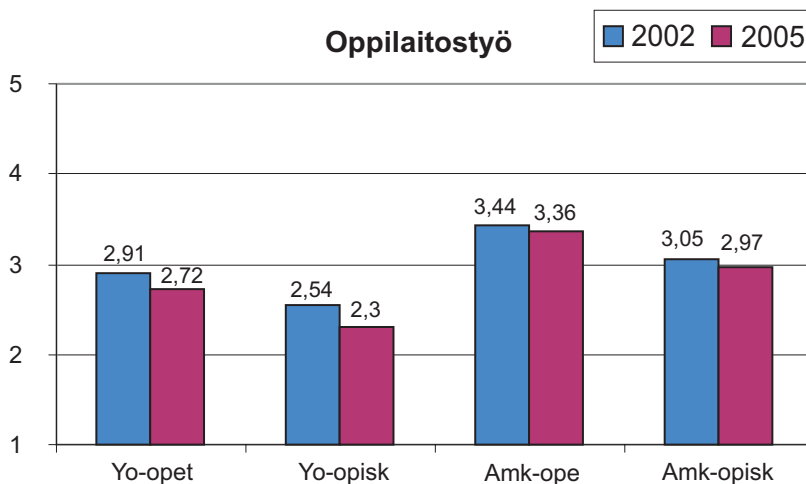
- Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen
- Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen
- Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita
- Työelämäyhteistyö
- Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet

Pedagogisten opintojen sisältöjä lähestyttiin kyselyissä useiden sisältöalueväitteiden kautta. Kyselyn tulokset osoittavat läpi koko aineiston ja kaikkien aihepiirien kautta, että opettajavastaukset olivat vastausasteikon positiivisemmassa päässä kuin opiskelijavastaukset eli kouluttajien mielestä kaikki sisältöalueet on otettu opinnoissa paremmin huomioon kuin opiskelijoiden mielestä.

Arvioiden mukaan oppilaitostyön oppisisällöt saavat paremmat arviot ammatillisessa opettajankoulutuksessa kuin yliopistollisessa opettajankoulutuksessa sekä opettajilta että opiskelijoilta (kuviot 32). Vastaajaryhmiä tarkastellen mainittujen opintojaksojen huomioiminen on heikentynyt kunkin vastaajaryhmän arvioiden mukaan vuodesta 2002 vuoteen 2005.

Luonnollisesti myös kyseisten väitteiden yksittäiset jakaumat vahvistavat todettua (liite 9). Työelämäyhteistyö mielletään herkemmin ammatillisen puolen aihealueeksi – niinpä sillä koulutuspuolella väite saa paremmat arviot kuin yliopistopuolella.

Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen on näistä väitteistä saanut eniten ”ei käsitellä lainkaan” arvioita koko aineistossa (26%, liite 9). Väitteen muotoilu (kaksi sisältöä samassa väitteessä) ei anna varmaa tietoa, miten vastaajat näkevät toisaalta johtamisen ja toisaalta kehittämistyön.

Kuvio 32. Vastaajaryhmien näkemykset opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujasta Oppilaitostyö v. 2002 ja 2005

(Aihealue on otettu huomioon opettajankoulutuksessa asteikolla:
1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Johtamistyö nähdään ilmeisesti erillisenä johdon tehtävänä eikä niinkään opettajan työn ulottuvuutena tai edes urakehityksen eräänä mahdollisuutena. Toisaalta koulujen johtamiseen liittyvässä keskustelussa on noussut esiin myös koulun johtamien omana ammattinaan, jossa rehtorin tehtävä nähdään erillisenä johtajan tehtävänä, joka edellyttää laajempaa osaamista kuin hallinnon tuntemusta ja opettajan ammattitaitoa. Tällöin nousevat esiin erityisesti henkilöstöjohtamisen taidot. Entä nähdäänkö oppilaitoksen kehittäminen myös pelkästään johdon työtehtävänä? Oppilaitoksen kehittämistyö on kuitenkin koko yhteisön tehtävä ja sitä kautta kunkin oppilaitosyhteisön työntekijän oikeus ja velvollisuus. Myös tähän tehtävään pitäisi avautua näkemys jo peruskoulutuksen aikana.

Faktoriluokan Oppilaitostyö aiheet ulottavat opettajan työn toisaalta johtamiseen ja kehittämiseen ja toisaalta ulos koulu yhteisöstä yhteistyöhön koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Oppilaitosten kehittäminen ja kunkin toimijan panos siinä työssä liittyy mielekkääseen työotteeseen, koulutuksen haasteena on siis edelleen kehittää toimintamuotoja niin, että yhteisöllisyyden ja yhdessä kehittämisen työtapaan totuttaisiin jo opintojen vaiheessa.

Tuloksen perusteella voidaan pohtia, ovatko nämä oppilaitostyön sisältöalueet sellaisia, joita peruskoulutusvaiheessa aiheensa puolesta ei mielletä opettajan perusosaamiseksi ja onko pedagogisten opintojen kehittämisessä ja toteuttamisessa keskitytty toisiin aiheisiin kuin näihin. Faktoroituja summamuuttujia (kuviot 32 – 35) vertaa-

malla näkyy selvästi, että faktorit Työtavat ja Opetusviestintä ja yhteistyötaidot saavat paremmat arvioit kaikissa vastaajaryhmissä kuin summamuuttajat Oppilaitostyö ja Erilaisuus.

Faktoroinnista poistettiin Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen väite, koska väite ei esiintynyt molempien vuosien kyselyissä samalla lailla muotoiltuna. Vuoden 2005 aineistossa 54 % vastaajista toteaa kuitenkin, että mainittua asiiasältöä ei käsitellä lainkaan tai käsitellään melko vähän (liite 9). Yhteisöllisyyttä ja yhteistoimintaa sekä konfliktitilanteiden ratkaisua tulee voida harjoitella jo opintojen aikana. Opettajuus on myös toiminnallista johtamista, jossa pitää hallita ratkaisukeksisiä toimintamalleja, jotta kiusalliset tai pelottavat ongelmatilanteet käsitellään eikä ongelmia ohiteta tai peitetä. Kyky toimia yhteisössä erilaisten toimijoiden kanssa liittyy myös työssä jaksamiseen, johon pitää saada välineitä jo peruskoulutusvaiheessa.

Oppilaitostyön saama heikko tulos etenkin yliopistokoulutuksessa johtaa pohtimaan koulutuksen lähtökohtia. Onko opettajankoulutuksen tavoitteena kouluttaa edelleen perinteisesti oman alansa ja oman tehtävänsä hoitavia osajia ja onko tarvetta muuttaa koulutuksen toimintatapoja niin, että jo koulutusvaiheessa kohdataan eri opetusaloille koulututtavia ja harjoitellaan ajatustenvaihtoa ja yhteistyötä eri osapuolien kanssa. Haasteena näyttää myös olevan kuinka opettajankoulutusympäristöt saataisiin avautumaan ulos suljetuista luento- ja demosaleista havainnoimaan ja kohtaamaan nykyisyyden erilaisia ilmiöitä.

Työelämäyhteistyö mielletään ehkä herkemmin ammatillisen puolen alueeksi. Niinpä sillä koulutuspuolella väite saa paremmat arvioit kuin yliopistopuolella. Yliopistopuolella opetusharjoittelu kulkee teorian ja käytännön yhdistämisen otsikon alla – sillä ei nähdä nimensäkään puolesta olevan niin vahvoja yhteyksiä työelämään kuin ammatillisella puolella. Opiskelijajärjestö SOOL on ottanut myös kantaa koulutuspoliittisessa ohjelmassaan eri oppilaitosten ja eri ammattiryhmien kanssa tehtävään yhteistyöhön – järjestön kanta on että opiskeluaikana on saatava tietoa eri yhteistyötahoista ja valmiudet moniammatilliseen yhteistyöhön.

Opintojen ohjaamisen toimintakehyksessä on tapahtunut niin ikään muutos. Ohjaus on perinteisesti sijainnut koulutuksen kentässä erillisenä ohjaustoimintana (opintojen ohjaajat, ammatinvalinnan ohjaajat). Ohjauksen nykyäisyys hajauttaa opintojen ja oppilaanohjauksen kaikille oppijan kanssa toimiville – ei enää pelkästään erillisille ohjaustahoille. Ohjaustoiminta laajenee näin myös ajallisesti ja paikallisesti; ohjaukseen ryhdytään tarpeen ilmetessä, tilanteessa mukana olevien edellytysten ja asiantuntemuksen mukaan. Kuitenkin vastausten mukaan ohjauksen teemoja käsitellään melko vähän tai kohtalaisesti opettajankoulutusopinnoissa.

Mikäli tarkastellaan niitä sisältöalueita, joita oltiin valmiita siirtämään tai poistamaan nykyisistä pedagogisista opinnoista, niin havaitaan että näistä alueista juuri

Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen sekä Työelämäyhteistyö olivat yliopistopuolella ensisijaiset siirrettäväksi täydennyskoulutukseen. Myös ammatillisella puolella kaksi ensin mainittua olivat samat. Yhteenvetona näyttää siis siltä, että Oppilaitostyön opintojaksot nähdään hienokseltaan liittyvän enemmän opettajantyöhön kuin peruskoulutusjaksojen sisältöihin, mutta kehittämissuositukseen nähden oppilaitostyön sisältöalueita tulee kehittää edelleen.

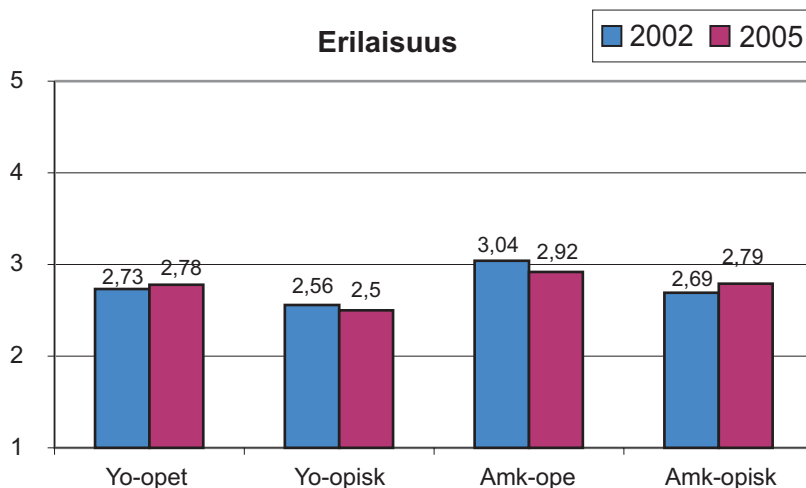
Erilaisuus

Summamuuttuja Erilaisuus sisälsi pedagogisten opintojen aihealueet

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Oppimisvaikeuksien ehkäisy
- Monikulttuuriset kysymykset

Koulutusmuotoja tarkastellen (kuviot 33) havaitaan, että arvioiden mukaan oppilaitostyön oppisisällöt saavat samankaltaiset arviot niin ammatillisessa opettajankoulutuksessa kuin yliopistollisessa opettajankoulutuksessa. Opettajien arviot ovat kumpainakin vuonna opiskelija-arvioita paremmat molemmissa koulutusmuodoissa.

Vastaajaryhmiä tarkastellen vuodesta 2002 vuoteen 2005 mainittujen aihealueiden huomioiminen on lisääntynyt yo-opettajien sekä amk-opiskelijoiden mielestä kun taas yo-opiskelijoiden ja amk-opettajien mielestä käsittely on vähentynyt.

Kuvio 33. Vastaajaryhmien näkemykset opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujasta Erilaisuus v. 2002 ja 2005

(Aihealue on otettu huomioon opettajankoulutuksessa asteikolla:
1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Faktoriluokan Erilaisuus arviot jäivät jokseenkin heikoiksi kaikissa vastaajaryhmissä. Vain vuonna 2002 ammatillisten opettajankouluttajien arviot nousivat 'kohtalaisesti' arvioon asti, muut arviot jäivät 'melko vähän' arvioon.

Syrjäytyminen on vakava uhka, jonka havainnoinnissa ja toimissa uskotaan varhaisen puuttumiseen. Tässä kyselyssä erillinen väite Syrjäytymisen ehkäisy sai heikoimmat arviot (Erilaisuus -alueen teemoista ei käsitellä lainkaan 13,1 %, käsitellään melko vähän 40,9 %, liite 9). Syvään syrjäytymiseen puuttuminen on vaikeaa ja vaatii paljon resursseja, joten moniongelmainen syrjäytymiskehitys on pyrittävä katkaisemaan jo alkuvaiheessa. Lasten ja nuorten kohdalla koululaitoksen henkilöstö on eräs eturivin tarkkailijaryhmä havaitsemaan mahdollisesti alkavaa syrjäytymiskehitystä. Valppaus vihjeiden havaitsemiseen ja tieto, miten asiassa edetään ja mistä apua on saatavilla on oleellista perustietoa opettajan pedagogisissa opinnoissa.

Oppimisvaikeuksien ehkäisy sai niin ikään heikohkot arviot tässä kyselyssä. Oppimisvaikeudet saattavat sisältönä olla vanhan perinteen mukaisesti aihealue, joka sijoitetaan erityispedagogiseen yhteyteen, vaikka integrointi- ja inklusiiokehitys on ainakin ideologisena keskusteluna edennyt Suomessa jo varsin pitkälle. Jokainen opettaja tarvitsee havaintokykyä ja työtapoja tarttua oppimisen vaikeuksiin – kysymyshän pelkistyy pohjimmiltaan opetusta eriyttäviin toimenpiteisiin, joiden avulla kukin oppija voi oppia omista edellytyksistään lähtien. Sekä syrjäytymisen ehkäisyyn ja oppimisvaikeuksien ehkäisyyn liittyy myös moniammatillinen yhteistyö, johon jo aiemmin viitattiin.

Monikulttuuriset kysymykset ovat ehkä vieläkin uudehkoja ja edelleen vahvistuvia yhteiskunnallisia haasteita suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulumaailmassa. Julkinen keskustelu on käsitellyt teemoja jonkun verran, mutta näyttää siltä, että koulumaailmassa omakohtainen kokemus asiasta on etäällä tai läsnä vain harvoina ja yksittäisinä tapauksina. Opettajankoulutuksessa monikulttuurisuutta käsitellään melko vähän tai kohtalaisesti. Lomake ei anna vastausta siihen, miten tätä asiaa koulutuksessa käsitellään. Onko käsittelytapa teoreettinen vai pystyykö koulutus omakohtaistamaan käsiteltävän monikulttuuriseksi kohtaamisiksi tai liittämään monikulttuurisuusopinnot myös käytännölliseksi harjoitteluksi tai erääksi opetusharjoittelun mahdollisuudeksi.

Kun tarkastellaan niitä sisältöalueita, joita oltiin valmiita käsittelemään ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa, havaitaan, että näistä alueista Oppimisvaikeuksien ehkäisy ja Syrjäytymisen ehkäisy esiintyvät niin yliopiston vastaajien listoilla kuin ammatillisten opettajankouluttajien listalla. Ammatilliset opettajaopiskelijat eivät mainitse näitä aihealueita tässä yhteydessä. Onko niin, että oppijat nähdään yhä edelleen yhtenäisenä oppijoiden ryhmänä, jossa erilaiset oppijat ja yksilölliset opintiet eivät vieläkään mahdu opetussuunnitelmallisiin tavoitelauseisiin ja vain tuottavat opettajille edelleen eriyttäviä opetuksellisia vaateita. Oppimiskulttuurin muutos edellyttää opettajilta oppijien erilaisuuden tajua, mutta toisaalta opettajien toimintaa suuntaavat vahvasti

opetussuunnitelmien normatiiviset oppiainesisällöt. Näiden kahden näkemyksen soveltaminen ja käsitteleminen opettajankoulutuksessa on ensiarvoisen tärkeää.

Ammatilliset opiskelijat ja opettajat ottavat aiheen Monikulttuuriset kysymykset esiin ehdottaessaan, että se olisi yksi kolmesta täydennyskoulutukseen siirrettävästä aihealueesta. Monikulttuuriset kysymykset ovat lähestymässä tai jo lähestyneet peruskouluopetuksen aluetta jo valtakunnallisesti. Onko niin, että ammatillisessa opinnoissa monikulttuuriset kohtaamiset ovat edelleen satunnaisia tai niin alueellisia, että tällä koulutusalueella selvittää täydennyskoulutuksen avulla?

Opetussuunnitelmallisia uudistuksia on viime aikoina kritisoitu siitä, että opetussuunnitelmilla on taipumusta täyttyä ylimitoitetuiksi, koska niihin lisätään usein uusia sisältöjä poistamatta mitään vanhoista sisällöistä. Toisaalta opettajankoulutusopintoja on myös kritisoitu siitä, että teemoihin ei ole mahdollista perehtyä syvällisesti, vaan usein aiheita käsitellään vain pintaraapaisun verran. Mikäli Erilaisuus-alueen asiat on vasta suhteellisen hiljattain sijoitettu opetussuunnitelmiin, ne eivät ehkä vielä ole saaneet sellaista vakiintunutta asemaa muiden aiheiden joukossa, joka mahdollistaisi teemojen syvällisen käsittelyn.

Yliopistoryhmien kyselyssä kiinnitettiin huomiota myös syksyllä 2005 voimaan tulleisiin opetussuunnitelmiin. Opiskelijoiden mielestä kolmen vähiten huomioidun joukossa oli kaksi tämän alueen teemaa: Syrjäytymisen ja Oppimisvaikeuksien ehkäisy. Viitanneko tämä mielipide juuri edellä kuvattuun aiheiden vakiintumattomuuteen tai ehkä aiheiden käsittelytapaan. Sisällön nimellä suoraan nimetty kurssi (esim. Oppimisvaikeudet) olisi selvästi todettavissa kurssien joukosta, kun taas ehkä läpäisyperiaatteella käsiteltävä sisältö saattaa hautautua opetussuunnitelman sisään ja kadota näkyvistä.

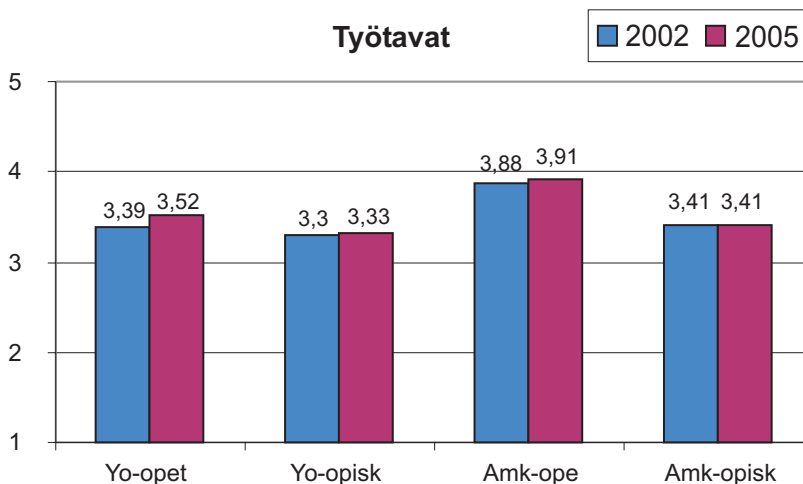
Työtavat

Pedagogisten kolmas muodostunut summaluokka nimettiin Työtavat nimellä ja siihen liittyvät aihealueet:

- Tutkiva ja kehittävä työtap
- Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa
- Oppimisprosessi
- Opettajan työn eettinen vastuu
- Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
- Suunnittelu- ja arviointitaidot

Työtavat saa faktoriluokista toiseksi parhaat arviot ja arviot näiden aiheiden käsitte-lystä ovat korkeat (kuvio 34). Tähän faktoriin latautuivat vahvimmin Tutkivaan ja kehittävään työtapaan sekä Tutkimukseen ja käytäntöön liittyvät aihealueet. Vastaajaryhmiä

ja koulutusmuotoja tarkastellen havaitaan, että ammatillisessa opettajankoulutuksessa arviot ovat yliopistollisia vertaisryhmäarvioita korkeammat. Kunkin ryhmän työtapa-luokan arvio on kuitenkin kohonnut vuodesta 2002 vuoteen 2005 (amk-opiskelijoiden kohdalla pysynyt samana). Väitekohtaiset jakaumat (liite 9) todentavat jälleen edellä lausuttua eli opintojaksot katsotaan otetun hyvin huomioon koulutuksessa: 'Ei lainkaan arvioita' on väitteittäin prosentuaalisesti hyvin vähän ja arviot painottuvat luokkiin 'kohtalaisesti' ja 'melko paljon'.

Kuvio 34. Vastaajaryhmien näkemykset opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujasta Työtavat v. 2002 ja 2005

(Aihealue on otettu huomioon opettajankoulutuksessa asteikolla:
1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Oppimisprosessin ohjaaminen ja Suunnittelu- ja arviointi ovat opettajantyön joka-päiväistä toimintaa niin perinteisesti kuin nykypainotuksienkin mukaan ja opettajan ammatti on nähty aina eettisesti painottuneena. Viimeaikaisissa painotuksissa korostuvat Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta sekä Tutkimusperusteinen käytäntö.

Väitekohtaisessa tarkastelussa havaitaan (liite 9), että Suunnittelu- ja arviointitaitoja sekä Oppimisprosessia käsitellään opinnoissa vahvasti. Kuten todettiin, nämä sisällöt ovatkin varsin luonnollisena pidetty osa opettajan perustyötä.

Työtapa -faktoriin latautuneet sisältöalueet eivät esiinny yliopistopuolella ehdotetuihin täydennyskoulutuksessa käsiteltäviin tai opinnoista poistettaviin sisältöalueisiin vaan näistä kolme (Oppimisprosessi, Suunnittelu- ja arviointitaidot sekä Tutkiva ja

kehittävä työtapa) mainitaan vahvasti yliopistopuolella myös uusien opetussuunnitelmassa selvimminkin otettujen sisältöalueiden joukossa.

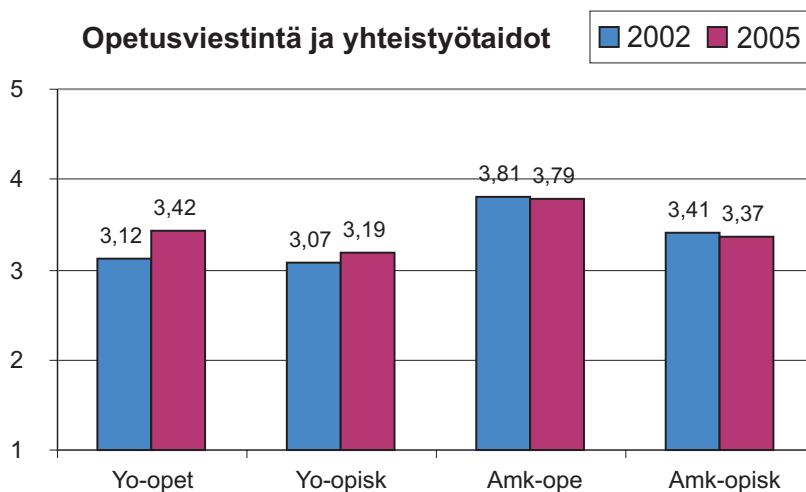
Pohtimista tuottaa amk-opiskelijoiden mielipide siitä, että Suunnittelu- ja arviointitaidot –sisältöalue olisi ensimmäinen mainittu aihealue, joka voitaisiin käsitellä täydennyskoulutuksessa. Väitekohtaisesti Suunnittelu- ja arviointitaitoja käsitellään opiskelijoiden mukaan kohtalaisesti tai melko paljon opinnoissa.

Opetusviestintä ja yhteistyötaidot

Neljänneksi pedagogisten opintojen summaluokaksi latautui Opetusviestintä ja yhteistyötaidot, johon liittyvät aihealueet

- Opetusviestintä
- Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
- Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet
- Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö

Opetusviestintä ja yhteistyötaidot saa hyvät arviot kussakin vastaajaryhmässä (kuvio 35). Ammatillisten vastaajaryhmien mielestä aiheet on otettu paremmin huomioon opinnoissa kuin heidän yliopistollisten vertaisryhmiensä mielestä.

Kuvio 35. Vastaajaryhmien näkemykset opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujasta Opetusviestintä v. 2002 ja 2005

(Aihealue on otettu huomioon opettajankoulutuksessa asteikolla:
1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

Opetusviestinnän, vuorovaikutuksen, työyhteisön ja verkkopedagogiikan teemat ovat koulutushistoriallisesti vielä jokseenkin nuoria teema-alueita, joihin on kiinnitetty paljon huomiota niin peruskoulutuksen kuin täydennyskoulutuksenkin alueella. Vastausten mukaan Opetusviestintää katsotaan olevan 'kohtalaisesti', jopa 'melko paljon' opinnoissa samoin kuin Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojenkin käsittelyä.

Myös Opetussuunnitelman laadinnan valmiudet latautuivat tähän luokkaan. Latautumisen selityksenä voi olla, että opetussuunnitelmatyö nähdään neuvottelevana koulukohtaisena yhteistyönä, jonka laadinnassa yhteistyötaidot sekä viestiminen ja vuorovaikutuksen taidot korostuvat vahvasti. Koulukohtaisten opetussuunnitelmien aikakauden jälkeen ollaan nykyään siirtymässä uudelleen keskitettyihin ainesisältöisiin opetussuunnitelmiin, mikä siirtänee opetussuunnitelmien laadinnan valmiuksien painopistettä aineenhallinnallisten teemojen suuntaan.

Koulutusmuotoja tarkastellen (kuvio 35) havaitaan, että arvioiden mukaan viestinnän oppisisällöt saavat paremmat arviot ammatillisessa opettajankoulutuksessa kuin yliopistollisessa opettajankoulutuksessa sekä opettajilta että opiskelijoilta. Kehityksen suuntaa tarkastellen eri vastaajaryhmistä huomataan, että mainittujen opintojaksojen huomioiminen on parantunut molempien vastaajaryhmien mielestä yliopistopuolella kun taas ammatillisella puolella niiden käsittely olisi heikentynyt sekä opettajien että opiskelijoiden mielestä.

Tuloksen perusteella voidaan pohtia, painotettiin näitä aiheita vuosituhanen alkupuolella ammatillisella puolella ja suunnataanko voimavaroja nykyisin muihin opintojen alueisiin. Ilmeisesti yliopistopuolella viime vuodet ovat olleet näiden opintojaksojen voimakasta kehittämisen aikaa, mutta suunnataanko voimavaroja yliopistopuolellakin vuorostaan muihin kehittämisaihealueisiin (esim. monitieteiset aihekokonaisuudet, virtuaaliset monialaiset opinnot tai monikulttuuriset kokonaisuudet).

Kokonaan poistettavissa olevista sisällöistä vuoden 2002 tuloksissa molemmissa oppilaitostyypeissä sekä opettajat että opiskelijat lausuivat varsin usein, että mitään ei voida poistaa tai vastaaja ei osaa sanoa, mitä voitaisiin poistaa. Kieliikö tämä siitä opetussuunnitelman "pakkautuvien sisältöjen" todellisuudesta, että kaikki opetussuunnitelmassa oleva vanha, mutta myös uusikin asiasisältö todetaan tärkeäksi?

Valmistumisen jälkeiseen kouluttautumiseen tai koulutustarjontaan ei ilmeisesti luoteta, vaan kaikki sisällöt pyritään sisällyttämään peruskoulutukseen. "Pakkautumista" osaltaan lisää sekin yhteiskunnallinen ilmiö, että kansallisesti tärkeiksi koetut aiheet tarjotaan tai ohjataan hoidettavaksi kansalaiskasvatuksen nimissä ensin opettajankoulutukseen, josta näihin liittyvien tietojen ja taitojen oletetaan siirtyvän pikkuhiljaa väestön pääomaksi.

Hiljattain lehdistössä käydyssä yleisökeskustelussa otettiin kantaa siihen, mitä muodollisesti pätevä tarkoittaa opettajien ammattiryhmän kohdalla. Jonkinlaisena

keskustelun lopputuloksena voidaan todeta, että mainittu termi tarkentui todentamaan tutkinnon jälkeistä saavutettua pätevyyttä ja näin ollen koulutuksen tuottamaa tietämystä. Tällä näkökulmalla on tiettyä vaikutusta täydennyskoulutustarpeisiin ja oman työnsä kehittämiseen – onko tutkintopaperin saanut opettaja riittävän valmis opettaja koko työuransa ajan päivittämättä tietämystään.

9.2 Opetusharjoittelu

Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmassa (2001) lausuttiin opetusharjoittelusta seuraavaa:

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajankoulutuksessa opetusharjoitteluun on varattava riittävästi aikaa, jotta harjoitteluun voi sisällyttää tavoitteisiin, sisältöihin ja suorituspaikkaan liittyvää valinnaisuutta ja laaja-alaisen opettajakelpoisuuden edellyttämää monipuolisuutta. Opetusharjoittelua kehitettäessä otetaan huomioon opettajuuteen kasvamisen pitkäkestoinen prosessi, jossa tarvitaan henkilökohtaista tukea ja ohjausta.

Opetusministeriö selvittää, millaisten taloudellisten ja muiden kehittämistoimenpiteiden avulla tuetaan opetusharjoittelun monipuolistumista ja edistetään opetusharjoittelun arviointia.

Opetusharjoittelua koskevien väitteiden vastaukset olivat yliopistopuolella opettajien ja opiskelijoiden välillä ristiriitaiset. Opettajat arvioivat opetusharjoittelua koskevien väitteiden toteutuvan paremmin kuin opiskelijoiden mielestä. Opiskelijoiden mielestä henkilökohtaista tukea ei saa niin paljon kuin opettajien mielestä eivätkä opiskelijat näe harjoittelussa niin paljon mahdollisuuksia valinnaisuuteen. Avoimissa kommentteissa jotkut vastaajat kaipasivat mahdollisuuksia ulkomaisiin harjoitteluihin, erilaisiin koulumuotoihin (esim. erityisopetus, eri ikäiset oppijat) tai runsaammin harjoittelua kenttäkouluihin. Opetusharjoittelun valinnaisuus sekä harjoittelun toteutuminen eri kouluasteilla ja harjoittelukoulun ulkopuolella näyttää opiskelijoiden mielestä toteutuvan paremmin ruotsinkielisessä kuin suomenkielisessä yliopistokoulutuksessa.

Vastaajien mielestä harjoittelun määrän voidaan kuitenkin katsoa nykyisellään olevan riittävän ja harjoittelun jaksottaminen on nykyään vastaajien mielestä paremmin kohdallaan kuin aiemmin. Myös yhteistyö harjoittelukoulun ja opettajankoulutuksen välillä on parantunut. Kehittämissuosituksen ideat siitä, että opinnot antavat valmiuksia työskennellä eri kouluasteilla ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa tai saada hankittua kokemuksia yhteistyöstä yli oppilaitosrajojen toteutuvat paremmin yliopiston aineenopettajapuolella kuin luokanopettajapuolella.

Ammatillisten opettajakorkeakoulujen harjoitteluissa opiskelijoiden mielestä harjoittelun määrä oli riittävämpi kuin opettajien mielestä, mutta toisaalta avoimissa kommentteissa kaivattiin toisinaan myös lisää harjoittelua. Pidempi harjoittelu ja sen sisältöjen suuntaaminen mahdollistaisi opettamisen ohella perehtymisen myös oppilaitoksen muihin käytännön toimintoihin. Näin opiskelija saisi kattavamman kuvan opettajan työstä, mm. hallinnollisista tehtävistä, opetussuunnitelmatyöstä, oppilashuollosta jne. ja voisi kasvattaa omaa ammatti-identiteettiä monipuolisesti. Myös ammatillisella puolella opettajien mielestä opiskelijat saavat harjoittelussa henkilökohtaista ohjausta ja tukea, mutta opiskelijoiden mielestä henkilökohtainen ohjaus on vähäisempää.

9.3 Opiskelijavalinnat

Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmassa (2001) lausuttiin opiskelijavalinnoista seuraavaa:

Opiskelijavalinnat

Opiskelijavalinnat edistävät opettajiston kehittymistä näkemyksiltään, kokemuksiltaan ja lahjakkuudeltaan monimuotoisena ammattikuntana. Soveltuvuuden arvioinnin tulee olla nykyistä selvemmin osana kaikkia opettajankoulutuksen valintoja.

Opetusministeriö tukee sellaista valintakoetutkimusta ja valintojen kehittämistyötä, joka edistää opetustyöhön soveltuvuuden, motivoituneisuuden ja sitoutuneisuuden arviointia. Seurannassa ja kehittämistyössä otetaan huomioon opiskelijavalintojen sukupuolirakenteen kysymykset.

Yliopistot

Yliopistot kehittävät valintamalleja, jotka ottamalla aiemman työkokemuksen huomioon mahdollistavat opettajan tehtäviin hakeutumisen myös muista ammateista. Yliopistot järjestävät aineenopettajakoulutuksensa niin, että siihen voi hakeutua joko heti yliopistoon tullessa, opintojen aikana tai tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Ammattikorkeakoulut

Opettajakorkeakoulut kehittävät opiskelijavalintayhteistyötä ja keskinäistä työnjakoaan niin, että alakohtaisesti erilaiset opettajatarpeet voidaan ottaa huomioon.

Soveltuvuutta pyritään luomaan valintatilanteissa mm. haastatteluin, yhteistoinnallisin tehtävin tai soveltavin tehtävin. Vastaajien mielestä sekä soveltuvuus että sitoutuneisuus ja motivoituneisuus valinnoissa otetaan nykyisin selvemmin huomioon kuin ennen.

Aikaisemman työkokemuksen huomioon ottamiseen on pyritty rakentamalla sellaisia joustavia opettajankoulutuksia, joissa aiemmat opinnot ja opettajan työssä hankittu kokemus otetaan tehostetusti huomioon jo hakuvaiheessa. Toisaalta koulutusohjelmia on suunniteltu siten, että ne sisältäisivät mahdollisuuksia hyödyntää työkokemusta ainakin joidenkin opintojaksojen kohdalla.

Yliopistopuolella tällä hetkellä kaikki aineenopettajakoulutuksen linjat eivät saa riittävästi opiskelijoita ja suoravalintoja pidetään yhtenä keinona ratkoa tätä ongelmaa. Opettajan ammattiin orientoituneet saadaan näin kiinnitettyä opettajaopintoihin jo yliopisto-opintojen alkuvaiheessa. Luokanopettajakoulutuksen ongelma on päinvastainen: Hakijoita on runsaasti ja koulutuslaitoksilla on mahdollisuus valita runsaasta määrästä hyviä hakijoita, eli parhaat koulutettavat. Myös Soolin kannanoton mukaan opettajankoulutuksen opiskelijavalinta ei saa perustua ainoastaan koulu- ja yliopistotutkintomenestykseen, koska se ei takaa opettajaksi soveltumista.

Aineenopettajaksi valmistumisen väylä avautuu vastaajien mielestä nykyisellään hyvin opintojen eri vaiheissa. Aineenopettajakoulutukseen voidaan valikoitua suoravalinnalla tai siihen voidaan hakeutua aineen sisältöopintojen jälkeen. Laaja-alainen opettajapätevyyden suuntaus on pyritty ottamaan myös huomioon: Aineenopettajat voivat hakeutua peruskoulussa opettettavien aineiden opintokokonaisuuteen ja toisaalta luokanopettajat voivat saada ainepätevyyden suorittamalla aineen aineopinnot.

Väite sukupuolirakenteen tasoittamisesta oli vastaajien mielestä ristiriitainen: Jotkut vastaajat ottivat kantaa väitteen sisältöön ja vastausvaihtoehtoihin, sillä väitteen sisällöllinen tarpeellisuus – onko sukupuolirakennetta syytä tasoittaa – voidaan nähdä sukupuolisesti suuntaavana ja jopa tasa-arvon käsitettä rikkovana.

Opettajien käsitykset ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteishaun toivuudesta ovat parantunut suuresti vuosien seurantavuosien välillä. Sekä opettaja- että opiskelijaryhmien mielestä soveltuvuus alalle sekä motivoituneisuus opettajan työhön pystytään ottamaan valinnoissa vain vähäisessä määrin huomioon. Tätä seikkaa painottivat osin myös jotkut vastaajat avoimissa kommentteissaan huomauttaen, että soveltuvuuskokeiden poistuttua tuntuu, että kouluttautumisen motiivit tuntuvat olevan opiskelijaryhmissä hyvin vaihtelevia. Opiskelijoiden mielestä tarkoituksenmukainen työkokemus pystytään kuitenkin ottamaan paremmin huomioon valinnoissa.

9.4 Opettajankoulutuksen asema ja yhteistyö

Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmassa (2001) lausuttiin opettajankoulutuksen asemasta ja yhteistyöstä seuraavaa:

Opettajankoulutuksen asema ja yhteistyö

Arvioinnit osoittavat, että opettajankoulutuksen arvostuksessa ja asemassa on selviä eroja yliopistoittain ja ammattikorkeakouluittain. Toisaalla opettajankoulutus nähdään tärkeänä yhteiskunnallisena tehtävänä, toisaalla se on toisarvoisessa asemassa. Arvostukset heijastuvat kehittämishalukkuuteen ja voimavarojen kohdentamiseen. Ne vaikuttavat myös opettajankoulutuksen hakijatilanteeseen.

Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opettajankoulutuksen yhteistyö edellyttää tiivistämistä. Yhteistyötarpeita on myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajankoulutuksen kesken. Opettajankoulutus tarvitsee nykyistä kiinteämpää yhteistyöverkostoa oppilaitosten, työelämän ja paikallisten yhteisöjen kanssa.

Opettajankoulutuksen sisällölliset ja määrälliset kehittämistarpeet edellyttävät, että yliopistot ja ammattikorkeakoulut selkiyttävät koulutustavoitteitaan niin opettajien perus- kuin täydennyskoulutuksenkin osalta. Yhtenä ratkaisuna on opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmien laadinta ja toteutus. Tällainen työskentely edellyttää yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen johdon aktiivista tukea.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajankoulutusyhteistyön avulla syvennetään ja monipuolistetaan opetusta ja oppimista koskevaa tutkimus- ja kehittämistyötä. Pedagogisten opintojen kehittäminen on tärkeä yhteistyökohde.

Yliopistot

Yliopistot vahvistavat tiedekuntien, ainelaitosten, opettajankoulutuslaitosten ja harjoittelukoulujen yhteistyötä. Opiskelijavalinnat, opintojen käytännön järjestelyt, tutkimus, oppinäytetöiden ohjaus, pedagogiset opinnot ja niiden yhteys aineopintoihin sekä täydennyskoulutus ovat yhteistyön keskeisiä kohteita.

Yliopistot parantavat luokanopettajiksi opiskelevien mahdollisuuksia opiskella perusopetuksessa opettavien aineiden aineopintokokonaisuuksia ja aineenopettajakoulutuksessa olevien mahdollisuuksia ns. monialaisten opintojen suorittamiseen. Näin parannetaan edellytyksiä yhtenäiseen perusopetukseen. Yliopistot lisäävät keskinäistä yhteistyötään, jotta opettajaksi opiskelevat saavat nykyistä monipuolisemmat mahdollisuudet eri ainei-

den opiskeluun ja opetusharjoitteluun. Virtuaaliyliopistoyhteistyöllä edistetään näitä tavoitteita.

Opetusministeriö ja yliopistot selkiyttävät opettajankoulutuksen osuutta nykyisessä tulossopimuskäytännössä. Ne arvioivat yliopistojen perusrahoitusmallin soveltuvuuden opettajankoulutukseen.

Ammattikorkeakoulut

Opettajankoulutuksen strateginen merkitys tulee tunnistaa ja nähdä opettajankoulutus ammattikorkeakoulujen vahvuutena. Opetusministeriö ja ammattikorkeakoulut selkiyttävät ja vahvistavat opettajankoulutuksen asemaa nykyisessä tulossopimuskäytännössä. Opettajakorkeakoulut ja ammattikorkeakoulut lisäävät yhteistyötään tehostaakseen voimavarojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Suurten hakijamäärien mukaan opettajankoulutus – etenkin luokanopettajakoulutus – näyttää olevan haluttu ja arvostettu opintoala Suomessa. Euroopan maihin verrattuna opettajankoulutuksen tilanne on myös erikoinen: Täällä runsaasta hakijamäärästä seulotaan parhaat hakijat. Sekä yliopistollisessa että ammatillisessa opettajankoulutuksessa vastaajat katsovat opettajankoulutustyötä arvostettavan nykyään enemmän kuin aiemmin.

Yliopistoissa koulutuksen resursointi tuntuu olevan tiukoilla: Opettajankouluttajat katsovat laitostensa kärsivän resurssipulasta, joten peruskoulutettavien määrää ei voida enää lisätä opettajien mielestä resursseja lisäämättä. Opettajien mielestä heidän mahdollisuutensa osallistua täydennyskoulutukseen ovat heikentyneet erittäin merkittävästi seuranta-aikana. He katsovat myös, että mahdollisuudet työtehtävien suuntaamiseen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin ovat heikentyneet, mikä aiheuttaa epätietoisuutta, koska laitosten tuloksellisuutta mitataan myös tutkimuksen ja julkaisujen määrällä ja laadulla.

Ammatillisella puolella opettajankoulutuksen resursointitilanne näyttäytyy hivenen parempana kuin yliopistopuolella. Lisäksi ammatilliset opettajankouluttajat näyttävät voivan osallistua täydennyskoulutukseen enemmän sekä osallistumismahdollisuuksiensa, ajankäytön ja taloudellisten resurssien puolesta kuin yliopistolliset opettajankouluttajat.

Opettajankoulutuksen kehittämisessä merkittävimmäksi toimintaa ohjaavaksi tekijäksi nousi opetusministeriön ohjaus ja yleinen koulutuspolitiikka, kun taas kansainvälistyminen ei tunnu vastausten perusteella ohjaavan koulutuksen kehittämistä kovinkaan paljon. Ammatillisella puolella työelämän tarpeet ohjaavat kehittämistyötä enemmän kuin yliopistopuolella ja vastaajien mukaan kasvatusideologiset suuntaukset

painottuvat ammatillisessa opettajankoulutuksessa enemmän kuin yliopistopuolella.

Koulutuksen kehittämisessä yliopisto-opiskelijat olivat pessimistisiä heiltä kerättävän palautteen merkityksellisyydestä, eivätkä he toisaalta luottaneet myöskään ammatillisten valmiuksienkaan ohjaavan koulutuksen kehittämistä. Ammatillisten opettajaopiskelijoiden mukaan heidän äänensä ja opettajan työn tarvitsemat valmiudet painavat kehittämistyössä enemmän.

Opettajankoulutuksen keskinäisen yhteistyön määrä ja laatu – yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen välillä – eivät auenneet tämän kyselyn väitteiden ja vastausten avulla. Yliopistopuolella vastaajat arvioivat tiedonkulun opettajankoulutuslaitoksen, ainetiedekuntien ja harjoittelukoulun välillä muuttuneen paremmaksi seuranta-aikana. Avoimissa kommenteissa kaivattiin kuitenkin lisää yhteistyötä niin opettajankoulutuksen yksiköiden sisällä kuin saman yliopiston laitostenkin välillä. Esille tuotiin jokseenkin vähäinen yhteys ja yhteistyö varhaiskasvatuksen, erityisopetuksen, luokanopetuksen sekä aineen opettajaopetuksen välillä. Opiskelijat toivoivat myös joustavampaa koulutusyhteistyötä eri koulutusyksiköiden välillä niinkin arkissa asioissa kuin opintojen hyväksi lukeminen ja korvaavuudet. Lisäksi he toivoivat mahdollisuuksia suunnitella omaa opintopolkuaan ja opettajuuttaan, erillisenä mainittiin mm. toive opiskella sivuaineita myös toisissa yliopistoissa.

Ammatillisen puolen opettajankoulutuksen strategiatyöllä ei ole nähtävästi vielä toivottua myönteistä vaikutusta korkeakoulujen yhteistyöhön. Ammatillisen puolen avoimissa kommenteissa ideoitiin toisaalta yksiköiden erikoistumista erityisosaamisalueilleen ja näin avautuvan yhteistyökentän mahdollistavan rakentavaa yhteistyötä ja mahdollistavan perus- ja täydennyskoulutuksen jatkumoa.

9.5 Pohdinta

Opettajankoulutuksen opintojen sisältöjä lähestyttiin kyselyissä useiden väitteiden kautta. Kyselyn tulokset osoittavat läpi koko aineiston ja kaikkien aihepiirien kautta, että opettajavastaukset olivat vastausasteikon positiivisemmassa päässä kuin opiskelijavastaukset, eli kouluttajien mielestä opinnot toteutuvat kaikin osin paremmin kuin opiskelijoiden mielestä. Niemi (1997) on pohtinut vastaavaa tulosta jo opettajantyönssä aloittaneiden hiljattain valmistuneiden opettajien ja opettajien kouluttajien välillä. Myös kyseisessä aineistossa kouluttajat antoivat kysymyksiin positiivisemmat vastaukset. Niemen havaintojen mukaan vastavalmistuneen opettajan kokemaa riittämättömyyden tunne työssä ja arjen haasteiden edessä tekivät kokijansa kriittiseksi koulutuksen arvioijaksi.

Tässä tutkimuksessa vastaajina olivat opettajankoulutuksessa olevat opiskelijat. Mahdollisesti on niin, että opintoaikana jatkuva suorittaminen, opintovaatimukset

ja perinteinen opettaja – opiskelija asema- ja auktoriteettiristiriita tuottaa riittämättömyyden tunnetta myös koulutuksen aikana, mikä purkautuu kriittisinä arvioina. Näin koulutuksessa mahdollisesti koettu epätasa-arvoinen vuorovaikutus, opintojen työläys ja kiire tai omakohtaisten kokemusten kaukaisuus suhteessa opiskeltaviin asioihin tekevät kriittiseksi opiskeltavien sisältöjen suhteen, kun opiskelijan on vaikeata hahmottaa kattavasti ja monipuolisesti sisältöjen merkityksiä.

Puhtaasti tekninen selitys vastausten linjaan olisi, että vastaajaryhmät käyttävät arviointiasteikkoa ryhmälleen tyypillisesti, kouluttajat lempeämmin ja koulutettavat kriittisemmin. Mutta kuten Niemikin toteaa, voi ristiriita olla todellinen. Tällöin kouluttajat tulkitsevat todellisuutta ja omaa toimintaansa paremmaksi kuin se itse asiassa onkaan osaamatta ymmärtää opiskelijoiden todellisia kokemuksia. Pelkkä opiskelijapalautteen kerääminen ei ratkaise tätä ristiriitaa vaan palautteen rehelliseen ja objektiiviseen analysointiin on keskityttävä. Tämän kyselyn herättävänä tuloksena näyttää siltä, että opiskelijoiden mielestä heidän palautteellaan on nykyään jopa vähemmän merkitystä koulutuksen kehittämisessä kuin oli vuonna 2002.

Opettajankoulutuksen tavoitteena on antaa tuleville opettajille tiedot ja taidot ohjata erilaisia oppijoita sekä valmiudet kehittää opetusalaansa. Oppimisen lainalaisuudet ja oppijan kehittyminen ovat samat, oli kyseessä peruskoulutus tai ammatillinen koulutus. Ammatillinen ja yliopistollinen opettajankoulutus ovat kuitenkin lähtökohtaisesti ja opiskelijaryhmältään erillään toisistaan. Ammatillisen puolen opettajaksi opiskelevat ovat huomattavasti vanhempia kuin yliopistollisen koulutuksen opettajaopiskelijat ja heillä saattaa olla takanaan jo pitkä työura ja muita opintoja. Yliopistolliseen opettajankoulutukseen hakeudutaan yleensä nuorena usein suoraan ylioppilastutkinnon jälkeen. Yliopistojen opettajankoulutuksessa pedagogiset opinnot sisältyvät suoritettavaan ylempään korkeakoulututkintoon, kun taas ammatillisessa opettajakoulutuksessa opettajapätevyyttä suoritetaan opisto- tai ammattikorkeakoulututkinnon sekä vähintään kolmen vuoden työkokemuksen jälkeen. Koulutettavien ryhmät ovat keskenään siis varsin erilaiset, joten koulutuksen sisällöissä tulee huomioida kunkin ryhmän tarpeet.

Koulutuksen kehittämistyö nähdään tärkeänä laitoksen kehittämistyönä, mutta yhä edelleen opiskelijat tuntevat olevansa laitoksen kehittämistyön ulkopuolella. Opettajankoulutuksen yhteistyö ei tunnu toteutuvan kaikilta osin tyydyttävästi – joissakin suhteissa yhteistoiminta on parantunut, mutta vastausten mukaan sekä laitoksen sisäisen yhteistyön että laitosten välisen yhteistyön ongelmia ilmenee edelleen. Myös yleissivistävän ja ammatillisen opettajankoulutuksen keskinäinen tuntemus ja yhteistyömuodot näyttävät olevan varsin kehittymättömiä.

Pedagogiset opinnot antavat laaja-alaisen opettajanpätevyuden, joka suuntautuu muiden sisältöopintojen kautta eri toiminta-alueille. Eri koulutusyksikköjen pedagogisten opintojen sisällöt eroavat toisistaan, mutta niiden sisällöllisenä tavoitteena on

oltava opettajuuden ydinasiat. Vokke-projekti on pyrkinyt huolehtimaan opettajankoulutuksen kansallisesta vertailtavuudesta, mutta sisällöllistä vaihtelua opintojen sisällä on esimerkiksi harjoittelun määrässä. Kuitenkin tavoitteena on oltava, että opettajankoulutusopinnot vastaavat toisiaan sekä opiskelijaliikkuvuuden vuoksi ja yhtenäisen kelpoisuuden ja vertailtavuuden vuoksi.

Laaja-alainen opettajuus on opiskelijoille säädettyä tarjolla, mutta käytännön kankeat opintojärjestelyt näyttävät vielä kapeuttavan yksilöllisten opintopolkujen suunnittelua. Korkeakouluissa HOPS-käytännöt ottavat painotetusti ensiaskeleitaan ja tässäkin ympäristössä opintojen ohjaus on opiskelutaitojen kehittämistä, ammatillista ohjausta ja psykososiaalista tukea. Koulutuskäytännöissä opiskelijan kannalta joustavat käytännöt ja monipuoliset aineyhdistelmät tukevat henkilökohtaisen opettajuuden rakentumista.

Tutkiva ote koulutuksessa tuntuu vakiintuneen ja henkilökohtaiset opintosuunnitelmat ovat tulleet tutkinnonuudistuksen myötä oppilaitoskäytäntöihin. Laitoskulttuureissa tämä edellyttää niukoiksi koettujen resurssien järjestämistä uudelleen sekä joustavimpien opintokäytäntöjen kehittelyä sekä mahdollisuutta valinnaisuuteen. Pedagogiset opinnot on se ydin, jonka sisältöjä suuntaamalla voidaan vaikuttaa opettajapätevyyden sisältöön. Pedagogisen sisältöjen määrää ei voi kasvattaa lisäämällä opintokokonaisuuteen yhä uusia sisältöjä vaan on linjattava millainen aikaperspektiivi ja kehittämisidea opintoihin rakennetaan. Myös aiheiden käsittelytapojen kriittinen tarkastelu on tarpeen; on tärkeää käyttää erilaisia välineitä ja lähestymistapoja käsiteltäessä opintoja, oppimista ja yksilön elämänalueita.

Opettajankoulutuksen kehittämistyössä on pyrittävä kohtaamaan sekä myönteiset että ongelmallisiksi koetut haasteet. Kehittämisen ydin on saada pedagogiset sisällöt vastaamaan tulevaisuuden yhteiskunnallisia muutoksia, väestöpohjan ja ikärakenteen muutoksia sekä erilaisiin tilanteisiin sovellettavia oppimiskäsityksiä. Haasteita on monia. Ihmistieteitä unohtamatta myös muiden tieteiden sekä viestintäteknologian kehittyminen tuo sisällöllistä tarkastelukulmaa koulutuksen toimintatapoihin sekä nykyelinpiiriin. Erilaisuuden ymmärtäminen, suvaitsevan kansainvälistymisen ja muutoliikkeen tuomat haasteet ulottuvat nyky-yhteiskuntaamme. Jopa ennakoimattomat haasteet, joihin vastaaminen on enemmän toiminnallinen kuin sisällöllinen tehtävä, voidaan nähdä suuntaamassa myös opettajankoulutuksen kehittämistyötä.

Kirjallisuutta

- Jussila, J. & Saari, S. (toim.) 1999. Opettajankoulutus tulevaisuuden tekijänä: yliopistossa annettavan opettajankoulutuksen arviointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 11: 1999. Helsinki : Edita.
- Kaivola, T. 2005. Opettajan pedagogiset opinnot uudistuvassa maisterintutkinnossa. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 267–276.
- Luukkainen, O. & Valli, R. (toim.) 2005. Kaksitoista teesiä opettajalle. Opetus 2000-sarja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Lairio, M. & Puukari, S. (toim.) 2003. Ohjauksen uudet orientaatiot. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Luukkainen, O. 2005. Opettajan matkakirja tulevaan. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Lämsä, A. & Saari, S. (toim.) 2000. Portfoliosta koulutuksen kehittämiseen: ammatillisen opettajankoulutuksen arviointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 10:2000. Helsinki: Edita.
- Meri, M. 2005. Miksi (ei) perusopetuksen opettajan koulutus opettajankoulutuksen tutkinnon uudistuksen tavoitteena? Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 253–266.
- Mikkola, A. 2005. Tutkinnot uudistuvat opettajankoulutuksessa. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 219–230.
- Niemi, H. & Tirri, K. 1997. Valmiudet opettajan ammattiin opettajien ja opettajien kouluttajien arvioimina. Tampereen yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. A 10.
- Niemi, H. (toim.) 1998. Opettaja modernin murroksessa. Jyväskylä: Atena.
- Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelma. 2001. Utvecklingsprogram för lärarutbildningen. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Helsinki.
- Piesanen, E., Kiviniemi, U. & Valkonen, S. 2006. Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelman seuranta ja arviointi 2005. Opettajien täydennyskoulutus 2005 ja seuranta 1998–2005. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusluentoja 29.
- Räihä, P., Kari, J. & Hyvärinen, J. (toim.) 2003. Rutiinivalinnoista laadukkaisiin valintastrategioihin. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia 77.
- Saari, S. 2003. Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelman seuranta. Moniste. Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Vuorinen, R. & Kasurinen, H. (toim.) 2002. Ohjaus Suomessa 2002. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Verkkolähteet

- Ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteishaku. Hakupäivä 31.12.2005. <https://www.opekoraahaku.fi/opekora/hakemus>
- Bolognan prosessi. Hakupäivä 31.12.2005. <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/bolognaprosessi.html>
- Opettajankoulutus Suomessa. Opettaja-alat. Hakupäivä 31.12.2005. <http://www.sool.fi/okopa/alat.htm>
- Soolin oranssi. Suomen opettajaksi opiskelevien liiton SOOLin kolmas koulutuspoliittinen ohjelma. Hakupäivä 31.12.2005. <http://www.sool.fi/kopo-ohjelma.html>
- Tutkinnonuudistus Suomessa. Hakupäivä 31.12.2005. <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/tutkinnonuudistus.html>
- Vokke-projekti: Hakupäivä 13.2.2006. <http://www.helsinki.fi/vokke/>

LIITE 1. Vuoden 2002 kyselylomake

14.02.02

		Valitse kieli		
		suomi	svenska	
y	okk ope opisk			o o
TAUSTATIEDOT				
	Sukupuoli	n	m	o o
	ikä			
			-20	o
y	okk ope opisk	20 - 25		o
y	okk ope opisk	26 - 29		o
y	okk ope opisk	30 - 39		o
y	okk ope opisk	40 - 54		o
y	okk ope opisk	55 -		o
Korkeakoulu				
	oYliopisto/taidekorkeakoulu			
	HY			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
y	ope opisk			o
oAmmatillinen opettajakoulutus				
				o
				o
				o
				o
				o
				o

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT		eos
y	ope	0 0 0 0 0 0
	erittäin hyvät, melko hyvät, kohtalaiset, melko huonot, erittäin huonot	
	Yksikköni resurssit vastata nykyisiä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	
	erittäin hyvin, melko hyvin, kohtalaisesti, heikosti, ei lainkaan	
y	ope	0 0 0 0 0 0
	Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	
	erittäin hyvä, melko hyvä, kohtalainen, melko huono, erilyisen huono	
y	ope	0 0 0 0 0 0
	Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	Mahdollisuus työskennellä tukimus ja kehittämishankkeissa on	
	Opettajankoulutuksen perustehtävään on resurssoitu	
	Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	
	Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	
	Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajankorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutuksessaan	
	0 0 0 0 0 0	
Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä		
	erittäin paljon, melko paljon, kohtalaisesti, melko vähän, ei lainkaan	eos
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	opetusministeriön ohjaus	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yleinen koulutuspolitiikka	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yhteiskunnallinen kehitys	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	kasvatustieteologiset suuntaukset	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	työelämän tarpeet	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yksikköni tulostavoitteet	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yksikköni itsearvioinnit	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yksikköni ulkoiset arvioinnit	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	yksikköni virkarakenne	
y	okk ope	0 0 0 0 0 0
	opettajankouluttajien omat intressit	
y	okk ope opisk	0 0 0 0 0 0
	opiskelijoilta kerättävä palaute	
y	okk ope opisk	0 0 0 0 0 0
	opettajan työssä tarvittavat valmiudet	
y	okk ope opisk	0 0 0 0 0 0
YHTEISTYÖ YM.		
		eos

y	okk	ope	opisk	Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajakoulutuksen arviointien jälkeen erittäin paljon, melko paljon, jonkin verran, vähän, ei ollenkaan	0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	Tiedonkuiku harjoittelukoulun ja OKL:n väliillä toimii	erittäin hyvin, melko hyvin, kohtalaisesti, heikosti, ei lainkaan	0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	Opinnytytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	ain.op.Tiedonkuiku ainetiedekunnan ja OKL:n väliillä toimii		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	ain.op.Aineenopettaja voi valita opintojohinsa monitahaiset opinnot		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	ain.op(peruskoulun 1 – 6 luokilla opettavien aineiden perusopinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	ain.op.Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetuksen liittyvän pro gradu -työn		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	1-op.Sivuaineiden valinnanmahdollisuudet toteutuvat (15 ja 35 ov opettavia aineita)		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	opisk	lasti.Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon		0 0 0 0 0 0 0
y	ope	ope	Opettajakoulutuksen strategiatyö on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	erittäin paljon, melko paljon, jonkin verran, vähän, ei ollenkaan	0 0 0 0 0 0 0
okk	ope	ope	Opettajakoulutuksen strategiatyö on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	hyvin, tyydyttävästi, hankalasti	0 0 0 0 0 0 0
			Verkossa vastaaminen sujuu		eos
					0 0 0 0

Muuta palautetta pitkä avoin kenttä

Kiitos vastaamisesta!

Tämän jälkeen voit verrata omia vastauksiasi muiden tähän asti vastanneiden tuloksiin.

LIITE 2a. Verkkokyselystä tiedottava suomenkielinen ennakkoviesti

Verkkokysely

ajalla 4.4.–18.4.2005

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISESTÄ

yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen
opettajankouluttajille sekä opettajiksi opiskeleville

Osoitteissa:

<http://ktl.jyu.fi/ktl/yliopistokysely>

- yliopistojen opettajankouluttajat ja opettajaksi opiskelevat

<http://ktl.jyu.fi/ktl/aokkysely>

- ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankouluttajat ja opettajaksi opiskelevat

Yhteistyöterveisin:

KOULUTUKSEN
TUTKIMUSLAITOS
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto

ERIKOISTUTKIJAA
ELLEN PIESANEN
p. (014) 260 3290
ellen.piesanen@ktl.jyu.fi

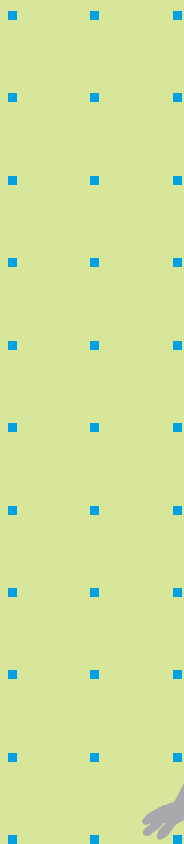
TUTKIJAA
ULLA KIVINIEMI
p. (014) 260 3302
ulla.kiviniemi@ktl.jyu.fi

LIITE 2b. Verkkokyselystä tiedottava ruotsinkielinen ennakkoviesti

Nätenkät

under tiden 4.4.–18.4.2005

OM UTVECKLING AV LÄRARUTBILDNINGEN

för lärarutbildare och lärarstuderande vid universitet
och lärarhögskolor för yrkesstudier

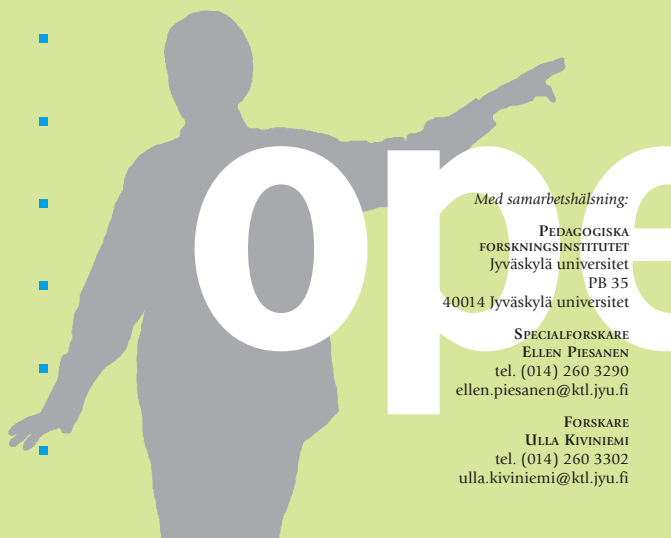
Adress:

<http://ktl.jyu.fi/ktl/yliopistokysely>

- lärarutbildare och lärarstuderande vid universitet

<http://ktl.jyu.fi/ktl/aokkysely>

- lärarutbildare och lärarstuderande vid
lärarhögskolor för yrkesstudier

Med samarbetshälsning:

PEDAGOGISKA
FORSKNINGSINSTITUTET
Jyväskylä universitet
PB 35
40014 Jyväskylä universitet

SPECIALFORSKARE
ELLEN PIESANEN
tel. (014) 260 3290
ellen.piesanen@ktl.jyu.fi

FORSKARE
ULLA KIVINIEMI
tel. (014) 260 3302
ulla.kiviniemi@ktl.jyu.fi

LIITE 2c. Yliopiston opettajien kyselylomake

KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO / YOPETT-MUUTTUJAT 2005
 OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMA

KYSELY OPETTAJANKOULUTTAJILLE

AK Äidinkieli

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi

SP Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

IKA

Ikä

- 1 -20
- 2 20–25
- 3 26–29
- 4 30–39
- 5 40–54
- 6 55–

KK

Korkeakoulu

- Yliopisto/Taidekorkeakoulu
- 1 Helsingin yliopisto
 - 2 Joensuun yliopisto
 - 3 Jyväskylän yliopisto
 - 4 Lapin yliopisto
 - 5 Oulun yliopisto
 - 6 Tampereen yliopisto
 - 7 Turun yliopisto
 - 8 Taideteollinen korkeakoulu
 - 9 Teatterikorkeakoulu
 - 10 Sibelius-Akatemia
 - 11 Åbo Akademi (ej-yrkespedagogisk läranutbildning)
 - 12 Tampereen teknillinen yliopisto

OPTEHT**Opettajan/toimenhaltijan tehtäväalue**

- 1 Kasvatustieteiden opettaja- ja tutkimustehtävä
- 2 Kasvatustieteiden tutkimus- ja hallintotehtävä
- 3 Ainedidaktiikan opetustehtävä
- 4 Ainefiedekunnan opettajantehtävä
- 5 Opettajakoulutuksen muu tehtävä
- 6 Harjoittelukoulun normaalkoulu)opetus-/ohjaustehtävä
- 7 Harjoittelupäiväkodin opetus-/ohjaustehtävä
- 8 Kenttäharjoittelukoulun opetus-/ohjaustehtävä

OPPED**Opettajan pedagogiset opinnot**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajakoulutuksessa:

- | | Erittäin
hyvin | Melko
hyvin | Kohta-
laisesti | Heikosti | Ei
lainkaan | En osaa
sanoa |
|----------------|-------------------|----------------|--------------------|----------|----------------|------------------|
| OPPED1 | | | | | | |
| OPPED2 | | | | | | |
| OPPED3 | | | | | | |
| OPPED4 | | | | | | |
| OPPED5 | | | | | | |
| OPPED6 | | | | | | |
| OPPED7 | | | | | | |
| OPPED8 | | | | | | |
| OPPED9 | | | | | | |
| OPPED10 | | | | | | |
| OPPED11 | | | | | | |
| OPPED12 | | | | | | |
| OPPED13 | | | | | | |
| OPPED14 | | | | | | |
| OPPED15 | | | | | | |
| OPPED16 | | | | | | |
| OPPED17 | | | | | | |
| OPPED18 | | | | | | |
| OPPED19 | | | | | | |

- OPPEDENS** Mitä kursseja tai aiheita edellä esitetyistä tulisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa?
Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____
- OPPEDSII** Jos nykyisiä pedagogisia opintoja vähennettäisiin tai siirrettäisiin uusien sisältöalueiden vuoksi täydennyskoulutukseen, mitä kursseja tai aiheita voitaisiin siirtää?
Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____
- OPPEDVAH** Mitä kursseja tai aiheita nykyisestä pedagogisista opinnoista voisi vähentää, eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutuksakaan?
Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

1.8.2005 voimaan tulevissa opettajan pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa on edellä esitetyt aiheet otettu huomioon:

- OPPEDYES** Mitkä edellä esitetyistä aiheista on selvimmin otettu huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa?
Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____
- OPPEDNO** Mitkä edellä esitetyistä aiheista on vähiten otettu huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa?
Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

OPHARJ OPETUSHARJOITTELU

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

OPHARJ1	Harjoittelussa on valinnaisuutta	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei iankaan	En osaa sanoa
OPHARJ2	Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla (ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)						
OPHARJ3	Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on						
OPHARJ4	Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea						
OPHARJ5	Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä						
OPHARJ6	Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle						
OPHARJ7	Opetusharjoittelua on riittävästi						

OPVAL	OPISKELIJAVALINNAT Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
OPVAL1	Soveltuvuus alalle			
OPVAL2	Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön			
OPVAL3	Sukupolirakenteen tasoittaminen			
OPVAL4	Aikaisempi työkokemus			
OPVAL5	Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa			
ARVAS	OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA			
ARVAS1	Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	Heikkoa	Olema- tonta	En osaa sanoa
ARVAS2	Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on			
TEHRES	OPETTAJANKOULUTTAJAJEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT			
TEHRES1	Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	Meiko huonot	Erittäin huonot	En osaa sanoa
TEHRES2	Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista äydennyskoulutuksessaan	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
TEHRES3	Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	Meiko huonot	Erittäin huonot	En osaa sanoa
TEHRES4	Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
TEHRES5	Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen			

TEHRES6	Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	Erittäin hyvä	Meiko hyvä	Kohtalainen	Meiko huono	Eriytyisen huono	En osaa sanoa
TEHRES7	Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	Erittäin hyvä	Meiko hyvä	Kohtalainen	Meiko huono	Eriytyisen huono	En osaa sanoa
TEHRES8	Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	Erittäin hyvin	Meiko hyvin	Kohtalaisesti	Meiko huonosti	Eriytyisen huonosti	En osaa sanoa
TEHRES9	Opettajankoulutuksen perustehtävää on resursoitu						
KEHI	Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?						
KEHI1	Opetusministeriön ohjaus	Erittäin paljon	Meiko paljon	Kohtalaisesti	Meiko vähän	Ei lainkaan	En osaa sanoa
KEHI2	Yleinen koulutuspolitiikka						
KEHI3	Yhteiskunnallinen kehitys						
KEHI4	Kasvatustieteologiset suuntaukset						
KEHI5	Alueelliset kehittämistarpeet						
KEHI6	Kansainvälistyminen						
KEHI7	Työelämän tarpeet						
KEHI8	Yksikköni tulostavoitteet						
KEHI9	Yksikköni itsearvioinnit						
KEHI10	Yksikköni ulkoiset arvioinnit						
KEHI11	Yksikköni virkarakenne						
KEHI12	Opettajankouluttajien omat intressit						
KEHI13	Opiskelijoilta kerättävä palaute						
KEHI14	Opettajan työssä tarvittavat valmiudet						

YHTTYO	OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Erittäin paljon	Melko paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei ollenkaan	En osaa sanoa
YHTTYO1	Opettajankoulutuksen strategiatyölä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön						
YHTTYO2	Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen						
YHTTYO3	Tiedonkulu harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	Erittäin hyvin	Melko hyvin		Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
YHTTYO4	Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu						
YHTTYO5	Tiedonkulu aineiderekunnan ja OKL:n välillä toimii						
YHTTYO6	Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opettavien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi						
YHTTYO7	Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn						
YHTTYO8	Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi						
YHTTYO9	Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon						

MUUTA Mitä muuta haluaisit sanoa opettajankoulutuksen kehitystyöstä?

Kirjoita asiat seuraaville riveille. Kullakin rivillä on tilaa 80 merkkiä. Jatka seuraavalle riville.

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 3. Yliopiston opiskelijoiden kyselylomake

KOULUTUKSEN TUKIMUSLAITOS, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO / YOOPIISK-MUUTTUJAT 2005
 OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMA

KYSELY OPETTAJAKSI OPISKELEVILLE

AK Äidinkieli

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi

SP Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

IKA

Ikä

- 1 -20
- 2 20-25
- 3 26-29
- 4 30-39
- 5 40-54
- 6 55-

KK

Korkeakoulu

Yliopisto/Taidekorkeakoulu

- 1 Helsingin yliopisto
- 2 Joensuun yliopisto
- 3 Jyväskylän yliopisto
- 4 Lapin yliopisto
- 5 Oulun yliopisto
- 6 Tampereen yliopisto
- 7 Turun yliopisto
- 8 Taideteollinen korkeakoulu
- 9 Teatterikorkeakoulu
- 10 Sibelius-Akatemia
- 11 Åbo Akademi (ej-yrkespedagogisk lärautbildning)
- 12 Tampereen teknillinen yliopisto

SUUNTA**Opiskelijan opintosuunta**

- 1 Luokanopettaja
- 2 Lastentarhanopettaja (ml. erityislastentarhanopettaja)
- 3 Erityisopettaja
- 4 Aineenopettaja

AINEALA**Aineenopettajaopiskelijan ala**

- 1 Kasvatustieteellinen ala
- 2 Humanistinen ala
- 3 Matemaattis-luonnontieteellinen ala
- 4 Liikunta- ja terveystieteen ala
- 5 Teologinen ala
- 6 Valtio- ja yhteiskuntatieteellinen ala
- 7 Taideala
- 8 Taidekorkeakoulut: Siba, TaiKK, Teakk
- 9 Käsiyö, tekstiilityö/rekkinen työ
- 10 Kotitalous
- 11 Opinto-ohjaus
- 12 Muu edellisiin kuulumaton ala

OV**Opettajan pedagogisia opintoja/kasvatustieteiden opintoja on suoritettuna**

- 1 Ei yhtään
- 2 1-5 ov
- 3 6-9 ov
- 4 10-15 ov
- 5 16-35 ov
- 6 36- ov

OPPED**Opettajan pedagogiset opinnot**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajakoulutuksessa:

- OPPED1** 1. Suunnittelu- ja arviointitaidot
- OPPED2** 2. Oppimisprosessi
- OPPED3** 3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
- OPPED4** 4. Opetusviestintä
- OPPED5** 5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet
- OPPED6** 6. Opettajan työn eettinen vastuu
- OPPED7** 7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö

Erittäin hyvin Melko hyvin Kohtalaisesti Heikosti Ei lainkaan En osaa sanoa

- OPPED8** 8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy
OPPED9 9. Syrjäytymisen ehkäisy
OPPED10 10. Monikulttuuriset kysymykset
OPPED11 11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet
OPPED12 12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen
OPPED13 13. Opetajan työn yhteiskunnallinen perusta
OPPED14 14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita
OPPED15 15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen
OPPED16 16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen
OPPED17 17. Tutkiva ja kehittävä työtap
OPPED18 18. Työelämäyhteistyö
OPPED19 19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa

OPPEDENS Mitä kursseja tai aiheita edellä esitetyistä tulisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa?
 Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

OPPEDSII Jos nykyisiä pedagogisia opintoja vähennettäisiin tai siirrettäisiin uusien sisältöalueiden vuoksi täydennyskoulutukseen, mitä kursseja tai aiheita voitaisiin siirtää?
 Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

OPPEDVAH Mitä kursseja tai aiheita nykyisestä pedagogisista opinnoista voisi vähentää, eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutussakaan?
 Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

1.8.2005 voimaan tulevissa opettajan pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa on edellä esitetyt aiheet otettu huomioon:

OPPEDYES Mitkä edellä esitetyistä aiheista on selvimminkin otettu huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa? Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

OPPEDNO Mitkä edellä esitetyistä aiheista on vähiten otettu huomioon pedagogisten opintojen uusissa opetussuunnitelmissa?
 Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19): 1. ____ 2. ____ 3. ____

YHTTYO	OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ						
YHTTYO2	Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	Meiko paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei ollenkaan	En osaa sanoa	
YHTTYO3	Tiedonkulu harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	Erittäin hyvin					
YHTTYO4	Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu						
YHTTYO5	Tiedonkulu ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii						
YHTTYO6	Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opettavien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi						
YHTTYO7	Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn						
YHTTYO8	Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaine-opintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi						
YHTTYO9	Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	Meiko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa	

MUUTA Mitä muuta haluaisit sanoa opettajankoulutuksen kehitystyöstä?

Kirjoita asiat seuraaville riveille. Kullakin rivillä on tilaa 80 merkkiä. Jatka seuraavalle riville.

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 4. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien kyselylomake

KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO / AOKKOPETT-MUUTTUJAT 2005
 OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMA

KYSELY OPETTAJANKOULUTTAJILLE

AK Äidinkieli

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi

SP Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

IKA Ikä

- 1 -20
- 2 20-25
- 3 26-29
- 4 30-39
- 5 40-54
- 6 55-

AMMK Korkeakoulu

Ammatillinen opettajakoulutus

- 1 HELIA AOKK
- 2 HAMK AOKK
- 3 TAMK AOKK
- 4 JYAMK AOKK
- 5 OAMK AOKK
- 6 AA(yrkespedagogisk lärarutbildning)

OPTEHT Opettajan/toimenhaltijan tehtäväalue

- 9 Opettajakorkeakoulun yliopettaja
- 10 Opettajakorkeakoulun lehtori
- 11 Opettajakorkeakoulun tuntiopettaja
- 12 Kenttäharjoittelukoulun opetus- /ohjaustehtävä
- 13 Tutkimus- ja hallintotehtävät

TUTKALA

Tutkimus- ja hallintotehtävien ala

- 1 Kasvatustieteelliset perusopinnot
- 2 Ammattipedagogiset opinnot
- 3 Opetusharjoittelu
- 4 Muut opinnot

OPPED

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT 35 ov

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajakoulutuksessa:

Erittäin hyvin
Melko hyvin
Kohtalaisesti
Heikosti
Ei lainkaan
En osaa sanoa

OPPED1

1. Suunnittelu- ja arviointitaidot

OPPED2

2. Oppimisprosessi

OPPED3

3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

OPPED4

4. Opetusviestintä

OPPED5

5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet

OPPED6

6. Opettajan työn eettinen vastuu

OPPED7

7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö

OPPED8

8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy

OPPED9

9. Syrjäytymisen ehkäisy

OPPED10

10. Monikulttuuriset kysymykset

OPPED11

11. Opinnojen ohjaus - ohjausvalmiudet

OPPED12

12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen

OPPED13

13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta

OPPED14

14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita

OPPED15

15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen

OPPED16

16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen

OPPED17

17. Tutkiva ja kehittävä työtap

OPPED18

18. Työelämäyhteistyö

OPPED19

19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa

OPPEDENS

Mitä kursseja tai aiheita edellä esitetyistä tulisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa?

Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. _____ 2. _____ 3. _____

OPPEDSII

Jos nykyisiä pedagogisia opintoja vähennettäisiin tai siirrettäisiin uusien sisältöalueiden vuoksi täydennyskoulutukseen, mitä kursseja tai aiheita voitaisiin siirtää?

Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. _____ 2. _____ 3. _____

OPPEDVAH

Mitä kursseja tai aiheita nykyisestä pedagogisista opinnoista voisi vähentää, eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutussakaan?

Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista aiheita (1-19): 1. _____ 2. _____ 3. _____

OPHARJ	OPETUSHARJOITTELU Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
OPHARJ4	Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea						
OPHARJ5	Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä						
OPHARJ8	Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa						
OPHARJ6	Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle						
OPHARJ7	Opetusharjoittelua on riittävästi						
OPVAL	OPISKELIJAVALINNAT Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
OPVAL6	Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii						
OPVAL7	Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat soveltuvuus alalle						
OPVAL1	Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön						
OPVAL2	Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta						
OPVAL8	Eri koulutusalojen opettajatartve						
OPVAL9							
TIED	Ammatillista opettajakoulutusta koskeva tiedottaminen toimii niin, että	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
TIED1	Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla						
TIED2	Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla						
TIED3	Opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä						

ARVAS	OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA								
ARVAS3	Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	Erittäin paljon	Melko paljon	Kohtalaisesti	Melko vähän	Ei lainkaan	En osaa sanoa		
ARVAS4	Opettajankoulutusneuvoston työ on	Erittäin hyvää	Melko hyvää	Kohtalaisista	Heikkoa	Olematonta	En osaa sanoa		
TEHRES	OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT								
TEHRES6	Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	Erittäin hyvä	Melko hyvä	Kohtalainen	Melko huono	Eriytyisen huono	En osaa sanoa		
TEHRES7	Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni								
TEHRES9	Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Melko huonosti	Eriytyisen huonosti	En osaa sanoa		
TEHRES8	Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia								
TEHRES10	Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen								
TEHRES4	Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa		
TEHRES5	Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen								
TEHRES11	Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutukseen								

KEHI	Mittä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?	Erittäin paljon	Melko paljon	Kohtalaisesti	Melko vähän	Ei lainkaan	En osaa sanoa
KEHI1	Opetusministeriön ohjaus						
KEHI2	Yleinen koulutuspolitiikka						
KEHI3	Yhteiskunnallinen kehitys						
KEHI4	Kasvatusideologiset suuntaukset						
KEHI5	Alueelliset kehittämistarpeet						
KEHI6	Kansainvälistyminen						
KEHI7	Työelämän tarpeet						
KEHI8	Yksikköni tulostavoitteet						
KEHI9	Yksikköni itsearvioinnit						
KEHI10	Yksikköni ulkoiset arvioinnit						
KEHI11	Yksikköni virkarakenne						
KEHI12	Opettajankouluttajien omat intressit						
KEHI13	Opiskelijoilta kerättävä palaute						
KEHI14	Opettajan työssä tarvittavat valmiudet						
YHTTYO	OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ						
YHTTYO2	Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt						
YHTTYO1	Opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	Erittäin paljon	Melko paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan	En osaa sanoa
MUUTA	Mitä muuta haluaisit sanoa opettajankoulutuksen kehitystyöstä?						
	Kirjoita asiat seuraaville riveille. Kullakin rivillä on tilaa 80 merkkiä. Jatka seuraavalle riville.						

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 5. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden kyselylomake

KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS, JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO / AOKKOPIISK-MUUTTUJAT 2005
 OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMA

KYSELY OPETTAJAKSI OPISKELEVILLE

AK Äidinkieli

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi

SP Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

IKA

Ikä

- 1 -20
- 2 20-25
- 3 26-29
- 4 30-39
- 5 40-54
- 6 55-

AMKK

Korkeakoulu

Ammatillinen opettajankoulutus

- 1 HELIA AOKK
- 2 HAMK AOKK
- 3 TAMK AOKK
- 4 JYAMK AOKK
- 5 OAMK AOKK
- 6 AA(yrkespedagogisk läranutbildning)

AMMALA

Koulutusala

- 1 Humanistinen ja kasvatustala
- 2 Kulttuuriala
- 3 Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonala
- 4 Luonnontieteiden ala
- 5 Tekniikan ja liikenteen ala
- 6 Luonnonvara- ja ympäristöala
- 7 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- 8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- 9 Yhteiset opinnot

- 10 Opinto-ohjaus
- 11 Ammatillinen erityisopettaja

OPMUOTO

Opiskelijan opintomuoto

- 1 Päätoiminen opiskelu
- 2 Monimuotoinen / joustava opiskelu opettajan työn ohessa
- 3 Monimuotoinen / joustava muun kuin opettajan työn ohessa
- 4 Englanninkielinen opiskelu
- 5 Näyttömuotoinen opiskelu

OV

Opettajankoulutusopintoja on suoritettuna

- 1 Ei yhtään
- 2 1-5 ov
- 3 6-9 ov
- 4 10–15 ov
- 5 16–35 ov
- 6 36- ov

OPPED

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT 35 ov

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

Erittäin
hyvin

Melko
hyvin

Kohta-
laisesti

Heikosti

Ei
lainkaan

En osaa
sanoa

- OPPED1
- OPPED2
- OPPED3
- OPPED4
- OPPED5
- OPPED6
- OPPED7
- OPPED8
- OPPED9
- OPPED10
- OPPED11
- OPPED12
- OPPED13
- OPPED14
- OPPED15
- OPPED16
- OPPED17
- OPPED18
- OPPED19

- 1. Suunnittelu- ja arviointitaidot
- 2. Oppimisprosessi
- 3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
- 4. Opetusviestintä
- 5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet
- 6. Opettajan työn eettinen vastuu
- 7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö
- 8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy
- 9. Syrjäytymisen ehkäisy
- 10. Monikulttuuriset kysymykset
- 11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet
- 12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen
- 13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta
- 14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita
- 15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen
- 16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen
- 17. Tutkiva ja kehittävä työtap
- 18. Työelämäyhteistyö
- 19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa

OPPEDENS	Mitä kursseja tai aiheita edellä esitetystä tulisi käsitellä ensisijaisesti täydennyskoulutuksessa? Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19):	1. ____	2. ____	3. ____						
OPPEDSII	Jos nykyisiä pedagogisia opintoja vähennettäisiin tai siirrettäisiin uusien sisältöalueiden vuoksi täydennyskoulutukseen, mitä kursseja tai aiheita voitaisiin siirtää? Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19):	1. ____	2. ____	3. ____						
OPPEDVAH	Mitä kursseja tai aiheita nykyisestä pedagogisista opinnoista voisi vähentää, eikä niitä tarvitsisi täydennyskoulutussakaan? Valitse yllä olevasta taulukosta kolme ensisijaista ainetta (1-19):	1. ____	2. ____	3. ____						
OPHARJ	OPETUSHARJOITTELU <i>Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että</i>				Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
OPHARJ4	Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea									
OPHARJ5	Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä									
OPHARJ8	Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa									
OPHARJ6	Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittyneen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle									
OPHARJ7	Opetusharjoittelua on riittävästi									
OPVAL	OPISKELIJAVALINNAT <i>Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:</i>				Erittäin hyvin	Melko hyvin	Kohtalaisesti	Heikosti	Ei lainkaan	En osaa sanoa
OPVAL1	Soveltuvuus alalle									
OPVAL2	Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön									
OPVAL8	Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta									
OPVAL9	Eri koulutusalojen opettajatarme									

TIED	<i>Ammatillista opettajakoulutusta koskeva tiedottaminen toimii niin, että</i>				
		Erittäin hyvin	Melko hyvin		
TIED1	Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla			Kohtalaisesti	En osaa sanoa
TIED2	Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla				
TIED3	Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä				
KEHI	Mitkä seikat ohjaavat opettajakoulutuksen kehittämistä?				
		Erittäin paljon	Melko paljon		
KEHI13	Opiskelijoilta kerättävä palaute			Kohtalaisesti	En osaa sanoa
KEHI14	Opettajan työssä tarvittavat valmiudet				
YHTTYO	OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ				
		Erittäin paljon	Melko paljon		
YHTTYO2	Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajakoulutuksen arviointien jälkeen			Jonkin verran	En osaa sanoa
MUUTA	Mitä muuta haluaisit sanoa opettajakoulutuksen kehitystyöstä?				
	Kirjoita asiat seuraaville riveille. Kullakin rivillä on tilaa 80 merkkiä. Jatka seuraavalle riville.				

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 6. Viestit yhdyshenkilöille

1 Ennakkoviesti

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISOHJELMAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Hyvä opettajaksi opiskeleva / opettajankouluttaja!

Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa (KTL) toteutetaan kuluvana vuonna Opetusministeriön toimesta valtakunnallinen Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihanke. Hankkeessa arvioidaan v. 2001 käynnistyneen kehittämisohjelman suositusten toteutumista opettajankoulutuksessa.

Opettajien peruskoulutuksen osalta hanke toteutetaan verkkokyselynä kaikissa yliopistojen ja korkeakoulujen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköissä. Näin ollen myös sinun koulutusyksikkösi on mukana tutkimuksessa. Kohderyhminä ovat kunkin yksikön opettajaksi opiskelevat sekä opettajankouluttajat.

Verkkokysely tullaan toteuttamaan 4. - 18.4.2005. Yksikkönne yhdyshenkilö välittää tätä koskevat tarkemmat ohjeet myöhemmin. Kyselyyn vastaaminen on täysin luottamuksellista, eikä vastauksia tulla käyttämään mihinkään muuhun kuin yllä mainittuun tarkoitukseen. Verkkokyselyn vastaukset palautuvat suoraan Jyväskylän yliopiston palvelimelle. Hankkeen loppuraportit valmistuvat helmikuussa 2006.

Laajan valtakunnallisen arviointihankkeen peruskoulutusta koskevan osuuden toteutumisen edellytyksenä on opettajaksi opiskelevilta sekä opettajankouluttajilta saatavan tiedon kattavuus. Opetushenkilökunta voi kyselyn avulla vaikuttaa tulevaan toimintaansa mahdollisen uuden kehittämisstrategian muotoutumisen kautta. Opiskelija voi omalta kohdaltaan vaikuttaa opettajankoulutukseen tuomalla esiin oman näkemyksensä opettajaksi opiskelusta. Näin ollen jokainen vastaus tulee olemaan arvokkaana lisänä oikean kuvan saamiseksi tämän päivän opettajankoulutuksen tilasta Suomessa.

Lämpimät kiitokset yhteistyöstä jo etukäteen - palaamme asiaan huhtikuun alussa!

Ystävällisin terveisin

Ellen Piesanen
Erikoistutkija
Jyväskylän yliopisto, KTL
014-2603290
ellen.piesanen@ktl.jyu.fi

Ulla Kiviniemi
Tutkija
Jyväskylän yliopisto, KTL
014-2603302
ulla.kiviniemi@ktl.jyu.fi

2 Ohjeet yhdyshenkilöille -viesti

VERKKOKYSELY 4.-18.4.2005

Hyvä yhdyshenkilömme!

Ohjeet verkkokyselyn toteuttamiseksi: Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihankkeen peruskoulutusta koskeva verkkokysely toteutetaan yksikössänne 4.-18.4.2005.

Kohderyhmänä ovat yksikkönne opettajaksi opiskelevat että opettajankouluttajat.

Ole hyvä ja välitä oheinen opettajaksi opiskelevien ja opettajankouluttajien sähköpostiosoitteisiin MAANANTAINA 4.4.2005.

Pyydämme sinua myös ilmoittamaan meille, montako opiskelijaa / opettajaa eri sähköpostituslistoillanne on.

Viesti lähetetään samoihin osoitteisiin uudelleen MA 11.4., jota koskevan infoviestin lähetämme erikseen viikon 14 lopulla. Mikäli sinulla on asiasta kysyttävää, ole hyvä ja ota yhteyttä!

Lämpimät kiitokset yhteistyöstä!

Ellen Piesanen

Ulla Kiviniemi

Liitteet

3 Verkkokyselyviesti -viesti

VERKKOKYSELY 4.-18.4.2005

Hyvä opettajaksi opiskeleva / opettajankouluttaja!

Kuten aiemmin lähetetystä ennakkoinformaatiosta on ilmennyt, yksikkönne on mukana Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa (KTL) toteutettavassa valtakunnallisessa Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihankkeessa.

Opettajien peruskoulutuksen osalta hanke toteutetaan verkkokyselynä kaikissa yliopistojen ja korkeakoulujen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköissä. Näin ollen myös teidän koulutusyksikkönne on mukana tutkimuksessa. Kohderyhminä ovat kunkin yksikön opettajaksi opiskelevat sekä opettajankouluttajat.

Verkkokysely toteutetaan 4. - 18.4.2005.

Ole hyvä ja siirry verkkolomakkeeseen tästä →

<http://ktl.jyu.fi/ktl/yliopistokysely>

<http://ktl.jyu.fi/ktl/aokkkysely>

Lämpimät kiitokset vastauksistasi!

Ystävällisin terveisin
Ellen Piesanen

Ulla Kiviniemi

4 Muistutusviesti

VERKKOKYSELY 4.-18.4.2005 / MUISTUTUS

Hyvä opettajaksi opiskeleva / opettajankouluttaja!

Yksikkösi yhdyshenkilön välityksellä sait maanantaina 4.4.2005 vastattavaksesi Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman seuranta- ja arviointihankkeen perusopetusta koskevan verkkokyselyn.

Opettajien peruskoulutuksen osalta hanke toteutetaan verkkokyselynä kaikissa yliopistojen ja korkeakoulujen sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankoulutusyksiköissä. Näin ollen myös teidän koulutusyksikkönne on mukana tutkimuksessa. Kohderyhminä ovat kunkin yksikön opettajaksi opiskelevat sekä opettajankouluttajat.

MIKÄLI JO OLET VASTANNUT KYSELYMMME, esitämme sinulle lämpimät kiitoksemme osallistumisesta. Perusopetusta koskeva raportti julkaistaan helmikuussa 2006.

MIKÄLI ET VIELÄ OLE VASTANNUT KYSELYYN, sinulla on vastausmahdollisuus vielä maanantaihin 18.4. saakka. Tuon jälkeen lomake ei ole enää käytettävissä. Haluamme korostaa, että jokainen vastaus on tärkeä!

Jos haluat vielä vastata kyselyyn, ole hyvä ja siirry verkkolomakkeeseen:

<http://ktl.jyu.fi/ktl/yliopistokysely>

<http://ktl.jyu.fi/ktl/aokkkysely>

Lämpimät kiitokset vastauksistasi!

Ystävällisin terveisin
Ellen Piesanen

Ulla Kiviniemi

LIITE 7. Aineisto 2005. Taustatiedot.**Taulukko A. Vastaajaryhmät koulutusmuodoittain**

Vastaajaryhmä	N	%
Yo-opettajat	311	15,5 %
Yo-opiskelijat	1169	58,3 %
Ammatilliset opettajat	71	3,5 %
Ammatilliset opiskelijat	455	22,7 %
Yhteensä	2006	100,0

Taulukko B. Vastaajien määrät kieliryhmittäin

Vastaajaryhmä	Kieli		Yhteensä
	Suomi	Ruotsi	
Yo-opettajat	300	11	311
	96,5%	3,5%	100,0%
Yo-opiskelijat	1102	67	1169
	94,3%	5,7%	100,0%
Ammatilliset opettajat	69	2	71
	97,2%	2,8%	100,0%
Ammatilliset opiskelijat	435	20	455
	95,6%	4,4%	100,0%
Yhteensä	1906	100	2006
	95,0%	5,0%	100,0%

Taulukko C. Vastaajien määrät koulutusyksiköittäin

KORKEAKOULU		Opettaja	Opiskelija	Yhteensä
Yliopistojen	Helsingin yliopisto	62	215	277
opettajankoulutukset		22,4%	77,6%	100,0%
	Joensuun yliopisto	19	181	200
		9,5%	90,5%	100,0%
	Jyväskylän yliopisto	80	164	244
		32,8%	67,2%	100,0%
	Lapin yliopisto	17	31	48
		35,4%	64,6%	100,0%
	Oulun yliopisto	59	184	243
		24,3%	75,7%	100,0%
	Tampereen yliopisto	22	117	139
		15,8%	84,2%	100,0%
	Turun yliopisto	31	131	162
		19,1%	80,9%	100,0%
	Taideteollinen korkeakoulu	2	12	14
		14,3%	85,7%	100,0%
	Teatterikorkeakoulu	1	19	20
		5,0%	95,0%	100,0%
	Sibelius-Akatemia	3	15	18
		16,7%	83,3%	100,0%
	Åbo Akademi, ej-yrkespedagogisk lärarutbildning	11	63	74
		14,9%	85,1%	100,0%
	Tampereen teknillinen yliopisto	0	23	23
		,0%	100,0%	100,0%
Ammatilliset	Helia ammatillinen opettajakorkeakoulu	13	97	110
opettajakorkeakoulut		11,8%	88,2%	100,0%
	HAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu	4	1	5
		80,0%	20,0%	100,0%
	TAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu	34	91	125
		27,2%	72,8%	100,0%
	JYAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu	12	96	108
		11,1%	88,9%	100,0%
	OAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu	3	143	146
		2,1%	97,9%	100,0%
	Åbo Akademi, yrkespedagogisk lärarutbildning	3	22	25
		12,0%	88,0%	100,0%
Yhteensä		376	1605	1981
		19,0%	81,0%	100,0%

LIITE 8a. Opettajien ja opiskelijoiden kannalta tärkeimmät opettajan pedagogisten opintojen / opettajankoulutusopintojen sisältöalueet. Rotatoitu neljän faktorin ratkaisu (listwise).

		FAKTORIT				
		F1	F2	F3	F4	h ²
opped15	Oppiainosten johtaminen ja kehittäminen	,705				,86
opped16	Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	,689				,81
opped14	Eri ikäisten oppijoiden ja eri kouluasteiden erityistarpeita	,509				,96
opped18	Työelämäyhteistyö	,486				,91
opped11	Opintojen ohjaus- ohjausvalmiudet	,416				1,01
opped9	Syntytyömyksen ehkäisy		,911			,97
opped8	Oppimisvaikeuksien ehkäisy		,727			1,01
opped10	Monikulttuuriset kysymykset		,479			,93
opped17	Tutkiva ja kehittävä työtap			,564		,93
opped19	Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta integroituvat koulutuksessa			,556		,98
opped2	Oppimisprosessi			,495		1,02
opped6	Opettajan työn eettinen vastuu			,401		,99
opped13	Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta			,385		,99
opped1	Suunnittelu- ja arviointitaidot			,349		,96
opped4	Opetusviestintä				,731	1,07
opped3	Ihmissuhde- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot				,412	,92
opped5	Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet				,348	1,03
opped7	Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö				,309	,98
OMINAISARVOT		5,7	1,0	,7	,5	
SELITYSOSUUDET %		2,3	2,0	2,0	1,5	
KUMULATIIVISET SELITYSOSUUDET %		12,7	24,3	35,3	43,8	

LIITE 8b. Opettajien ja opiskelijoiden kannalta tärkeimmät opettajan pedagogisten opintojen / opettajankoulutusopintojen sisältöalueet. Summamuuttujien kuvaukset ja reliabiliteetit.

Jatkoanalyysiin valitun muuttujan nimi, keskiarvot ja hajonnat	Summa- muuttujan luonneh- dinta	Osiot (faktorilatausten mukaisessa painoarvojärjestyksessä)	Reliabi- lius (α)
<p>OPPILAITOSTYÖ</p> <p>* ka 2,63 * haj ,78</p>	Oppi- laitoksen toimintaan liittyvät tehtävät	<p>opped15 Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen opped16 Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen opped14 Eri ikäisten oppijoiden ja eri kouluasteiden erityistarpeita opped18 Työelämäyhteistyö opped11 Opintojen ohjaus- ohjausvalmiudet</p>	,812
<p>ERILAISUUS</p> <p>* ka 2,64 * haj ,81</p>	Erilaiseen oppijaan liittyvät toiminnot	<p>opped9 Syrjäytymisen ehkäisy opped8 Oppimisvaikeuksien ehkäisy opped10 Monikulttuuriset kysymykset</p>	,792
<p>TYÖTAVAT</p> <p>* ka 3,40 * haj ,62</p>	Opettajan työn ulottu- vuudet	<p>opped17 Tutkiva ja kehittävä työtapa opped19 Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta integroituvat Koulutuksessa opped2 Oppimisprosessi opped6 Opettajan työn eettinen vastuu opped13 Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta opped1 Suunnittelu- ja arviointitaidot</p>	,747
<p>OPETUSVIES- TINTÄ JA YH- TEISTYÖTAIDOT</p> <p>* ka 3,26 * haj ,68</p>	Viestintään ja yhteis- työhön liittyvät toiminnot	<p>opped4 Opetusviestintä opped3 Ihmissuhde- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot opped5 Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet opped7 Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäyttö</p>	,605

**LIITE 9. Vastaajien näkemykset opettajan pedagogisista opinnoista.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005.**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

opped1, Suunnittelu- ja arviointitaidot

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped1, Suunnittelu- ja arviointitaidot	1		1,2%		1,8%	1,1%
	2	7,5%	15,5%	2,8%	14,0%	13,5%
	3	26,5%	38,8%	18,3%	38,1%	36,0%
	4	54,1%	37,7%	63,4%	40,6%	41,8%
	5	11,9%	6,7%	15,5%	5,4%	7,5%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped2, Oppimisprosessi

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped2, Oppimisprosessi	1	,3%	,4%			,3%
	2	4,1%	8,2%	1,4%	3,6%	6,2%
	3	23,8%	28,7%	10,0%	29,1%	27,4%
	4	55,4%	50,1%	42,9%	47,2%	50,0%
	5	16,3%	12,6%	45,7%	20,1%	16,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped3, Ihmissuhde- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped3, Ihmissuhde- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	1	1,0%	2,0%	1,5%	2,3%	1,9%
	2	16,4%	22,1%	1,5%	12,4%	18,3%
	3	36,2%	34,7%	29,4%	34,0%	34,6%
	4	36,5%	31,6%	48,5%	39,2%	34,7%
	5	9,9%	9,6%	19,1%	12,2%	10,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped4, Opetusviestintä

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped4, Opetusviestintä	1	1,1%	2,9%		2,9%	2,5%
	2	8,9%	21,2%	7,0%	17,4%	17,8%
	3	42,5%	42,5%	26,8%	34,2%	39,9%
	4	39,3%	30,3%	50,7%	31,0%	32,6%
	5	8,2%	3,2%	15,5%	14,5%	7,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped5, Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped5, Opetussuunnitelmi en laadinnan valmiudet	1	1,0%	7,8%		5,5%	6,0%
	2	24,0%	31,1%	11,3%	20,5%	26,9%
	3	36,6%	31,1%	42,3%	37,4%	33,8%
	4	32,9%	23,9%	33,8%	29,2%	26,8%
	5	5,5%	6,1%	12,7%	7,5%	6,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped6, Opettajan työn eettinen vastuu

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped6, Opettajan työn eettinen vastuu	1	1,0%	3,1%	1,4%	4,6%	3,1%
	2	15,6%	17,4%	11,6%	20,2%	17,5%
	3	39,8%	32,1%	33,3%	37,6%	34,6%
	4	34,0%	36,5%	36,2%	30,7%	34,8%
	5	9,5%	10,9%	17,4%	6,9%	10,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped7, Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped7, Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö	1	,7%	4,0%	1,4%	4,5%	3,5%
	2	11,7%	26,2%	8,5%	25,5%	23,2%
	3	32,3%	35,9%	39,4%	34,5%	35,2%
	4	43,6%	26,6%	40,8%	27,5%	29,9%
	5	11,7%	7,3%	9,9%	8,0%	8,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped8, Oppimisvaikeuksien ehkäisy

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped8, Oppimisvaikeuksien ehkäisy	1	1,7%	12,3%	4,3%	7,5%	9,4%
	2	38,3%	44,6%	31,9%	29,7%	39,9%
	3	39,7%	30,2%	37,7%	40,3%	34,2%
	4	17,1%	10,3%	23,2%	19,3%	13,8%
	5	3,1%	2,5%	2,9%	3,1%	2,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped9, Syrjäytymisen ehkäisy

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped9, Syrjäytymisen ehkäisy	1	5,4%	15,9%	7,4%	11,6%	13,1%
	2	40,3%	45,6%	35,3%	29,6%	40,9%
	3	39,2%	26,0%	32,4%	37,9%	30,9%
	4	12,6%	11,0%	23,5%	18,5%	13,4%
	5	2,5%	1,5%	1,5%	2,4%	1,9%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped10, Monikulttuuriset kysymykset

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped10, Monikulttuuriset kysymykset	1	3,2%	10,0%	1,5%	9,9%	8,7%
	2	33,5%	39,3%	19,4%	27,5%	35,0%
	3	41,2%	30,2%	47,8%	36,4%	33,9%
	4	18,7%	16,5%	25,4%	22,1%	18,4%
	5	3,5%	4,0%	6,0%	4,2%	4,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped11, Opintojen ohjaus- ohjausvalmiudet

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped11, Opintojen ohjaus- ohjausvalmiudet	1	3,0%	21,2%	1,4%	8,3%	14,8%
	2	24,8%	41,7%	7,1%	20,8%	33,0%
	3	45,6%	26,7%	40,0%	33,3%	31,5%
	4	23,7%	9,3%	40,0%	30,8%	17,6%
	5	3,0%	1,1%	11,4%	6,7%	3,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped12, Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped12,	1	10,1%	20,5%	7,4%	12,9%	16,8%
Työyhteisön	2	40,8%	37,4%	30,9%	35,2%	37,2%
toiminta ja	3	34,3%	29,6%	39,7%	33,6%	31,6%
konfliktitilanteiden	4	13,4%	10,9%	22,1%	17,4%	13,1%
ratkaiseminen.	5	1,4%	1,6%		1,0%	1,4%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped13, Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped13,	1	2,5%	5,9%	2,9%	4,8%	5,0%
Opettajan työn	2	22,3%	23,0%	11,6%	15,2%	20,6%
yhteiskunnallinen	3	39,9%	36,3%	23,2%	37,1%	36,6%
perusta	4	29,7%	28,9%	43,5%	32,5%	30,4%
	5	5,7%	5,9%	18,8%	10,4%	7,4%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped14, Eri ikäisten oppijoiden ja eri kouluasteiden erityistarpeita

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped14, Eri	1	6,2%	17,2%	4,3%	8,6%	13,1%
ikäisten oppijoiden	2	28,7%	37,3%	17,4%	25,0%	32,4%
ja eri	3	43,3%	29,2%	42,0%	36,7%	33,5%
kouluasteiden	4	18,5%	14,1%	29,0%	26,4%	18,2%
erityistarpeita	5	3,3%	2,2%	7,2%	3,3%	2,8%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped15, Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped15,	1	14,7%	34,6%	6,2%	17,1%	26,6%
Oppilaitosten	2	41,9%	40,2%	26,2%	31,8%	38,0%
johtaminen ja	3	34,3%	20,6%	36,9%	31,6%	25,7%
kehittäminen	4	7,5%	4,1%	27,7%	17,3%	8,5%
	5	1,5%	,5%	3,1%	2,1%	1,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped16, Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped16,	1	12,9%	28,6%	4,5%	11,5%	21,4%
Aiheiden käsittely	2	40,9%	39,8%	19,7%	26,1%	36,1%
yli	3	31,4%	22,7%	28,8%	34,7%	27,0%
oppilaitosrajojen	4	12,5%	7,2%	30,3%	22,2%	12,3%
	5	2,3%	1,7%	16,7%	5,5%	3,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped17 Tutkiva ja kehittävä työtapa

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped17	1		2,5%		1,8%	1,9%
Tutkiva ja	2	7,0%	11,0%	2,9%	12,1%	10,4%
kehittävä	3	33,5%	33,2%	14,5%	31,6%	32,2%
työtapa	4	48,9%	40,4%	49,3%	40,5%	42,0%
	5	10,6%	13,0%	33,3%	14,0%	13,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped18. Työelämäyhteistyö

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped18.	1					
Työelämäyhteistyö	2	6,4%	12,8%		4,8%	9,5%
	3	29,1%	32,7%	7,1%	17,7%	27,6%
	4	44,5%	34,7%	30,0%	32,6%	35,4%
	5	16,2%	17,5%	44,3%	36,1%	22,8%
Yhteensä		3,8%	2,4%	18,6%	8,7%	4,7%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opped19, Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta integroituvat koulutuksessa

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opped19,	1					
Tutkimuksiin	2	2,6%	6,3%	1,5%	3,6%	5,0%
perustuva ja	3	12,0%	21,9%	9,0%	14,5%	18,3%
käytännön tieto	4	36,1%	36,8%	17,9%	35,6%	35,7%
opettajan työn	5	38,3%	28,4%	46,3%	37,8%	32,6%
todellisuudesta						
integroituvat		10,9%	6,6%	25,4%	8,5%	8,4%
koulutuksessa						
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

**LIITE 10. Vastaajien näkemykset opetusharjoittelusta.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005.**

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

opharj1 Harjoittelussa on valinnaisuutta

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opharj1	1	2,1%	6,4%	5,5%
Harjoittelussa on	2	20,5%	34,0%	31,2%
valinnaisuutta	3	39,7%	34,8%	35,8%
	4	30,1%	20,4%	22,5%
	5	7,5%	4,5%	5,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opharj2 Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla (ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opharj2	1	3,4%	13,3%	11,1%
Harjoittelua on eri-	2	30,3%	31,8%	31,5%
ikäisille ja eri	3	34,5%	26,7%	28,4%
kouluasteilla (ml.	4	22,4%	21,6%	21,8%
aikuis- ja	5	9,3%	6,6%	7,2%
ammatilliset				
oppilaitokset)				
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opharj3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opharj3.	1	2,4%	11,9%	9,9%
Harjoittelukoulun	2	19,4%	43,7%	38,5%
ulkopuolista	3	39,1%	21,4%	25,2%
harjoittelua on	4	24,9%	14,6%	16,8%
	5	14,2%	8,4%	9,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opharj4, Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opharj4,	1		,2%		,3%	,2%
Harjoittelussa saa	2	4,1%	7,4%	2,9%	11,2%	7,5%
henkilökohtaista	3	15,6%	24,3%	10,0%	25,5%	22,7%
ohjausta ja tukea	4	40,8%	46,7%	48,6%	39,8%	44,4%
	5	39,5%	21,4%	38,6%	23,2%	25,3%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opharj5, Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opharj5,	1	1,4%	5,5%		,8%	3,7%
Harjoittelu antaa	2	8,8%	18,5%	2,9%	5,9%	13,7%
realistisen kuvan	3	30,2%	34,9%	17,1%	22,1%	30,8%
opettajan työstä	4	46,8%	31,7%	40,0%	38,5%	35,8%
	5	12,9%	9,3%	40,0%	32,8%	16,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opharj6, Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opharj6,	1	,7%	4,3%	1,5%	3,1%	3,4%
Harjoittelu on	2	15,4%	12,5%	2,9%	11,2%	12,3%
jaksotettu	3	23,9%	21,6%	30,9%	25,8%	23,2%
opettajana	4	41,6%	44,2%	54,4%	37,8%	42,8%
kehittymisen	5	18,4%	17,4%	10,3%	22,1%	18,3%
kannalta riittävän						
pitkälle ajanjaksolle						
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opharj7, Opetusharjoittelua on riittävästi

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opharj7,	1	4,5%	4,9%	1,4%	1,0%	3,9%
Opetusharjoittelu	2	16,4%	17,3%	8,7%	9,0%	15,1%
a on riittävästi	3	33,1%	23,1%	37,7%	19,4%	24,5%
	4	33,4%	34,2%	39,1%	31,2%	33,6%
	5	12,5%	20,4%	13,0%	39,4%	23,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opparj8, Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri ikäisten oppijoiden kanssa

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
opparj8,	1	2,9%	6,3%	5,8%
Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri ikäisten oppijoiden kanssa	2	18,8%	19,1%	19,1%
	3	43,5%	30,4%	32,4%
	4	29,0%	32,5%	31,9%
	5	5,8%	11,8%	10,9%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

**LIITE 11. Vastaajien näkemykset opiskelijavalinnoista ja tiedottamisesta.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005.**

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

opval1. Soveltuvuus alalle

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opval1.	1	,7%	,4%	1,6%	8,9%	2,2%
Soveltuvuus	2	5,7%	8,1%	18,0%	14,7%	9,4%
alalle	3	24,6%	29,6%	42,6%	30,2%	29,4%
	4	52,9%	54,1%	36,1%	37,6%	49,8%
	5	16,2%	7,9%	1,6%	8,6%	9,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opval2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
opval2.	1		1,0%		7,3%	2,1%
Motivoituneisuus	2	8,1%	13,8%	19,4%	12,3%	12,8%
ja sitoutuneisuus	3	24,7%	33,1%	43,5%	31,2%	31,7%
opettajan työhön	4	48,1%	43,5%	32,3%	37,8%	42,7%
	5	19,0%	8,6%	4,8%	11,3%	10,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

opval3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opval3.	1	19,0%	6,6%	9,4%
Sukupuolirakenteen	2	41,9%	32,6%	34,7%
tasoittaminen	3	25,4%	34,3%	32,3%
	4	11,1%	21,8%	19,4%
	5	2,5%	4,7%	4,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opval4. Aikaisempi työkokemus

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opval4.	1	4,2%	3,4%	3,6%
Aikaisempi työkokemus	2	19,4%	19,9%	19,8%
	3	46,2%	34,5%	37,2%
	4	25,7%	35,4%	33,2%
	5	4,5%	6,8%	6,3%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opval5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
opval5.	1	1,9%	3,8%	3,2%
Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	2	11,2%	16,0%	14,6%
	3	39,3%	38,5%	38,8%
	4	37,9%	36,6%	36,9%
	5	9,8%	5,1%	6,5%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opval6. Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteistyö toimii

		koulumuoto ja tyyppi	Yhteensä
		Amk-ope	
opval6,	1	1,8%	1,8%
Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteistyö toimii	2	0%	0%
	3	7,1%	7,1%
	4	55,4%	55,4%
	5	35,7%	35,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%

opval7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat

		koulumuoto ja tyyppi	Yhteensä
		Amk-ope	
opval7.	1	3,3%	3,3%
Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	2	10,0%	10,0%
	3	43,3%	43,3%
	4	38,3%	38,3%
	5	5,0%	5,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%

opval8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
opval8.	1	3,2%	1,3%	1,5%
Työkokemuksen	2	8,1%	6,8%	6,9%
tarkoituksenmukaisuus	3	30,6%	24,1%	24,9%
opetustyön kannalta	4	48,4%	48,1%	48,2%
	5	9,7%	19,8%	18,4%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

opval9. Eri koulutusalojen opettajatarve

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
opval9. Eri	1	1,7%	3,4%	3,2%
koulutusalojen	2	10,2%	10,6%	10,5%
opettajatarve	3	42,4%	26,9%	29,2%
	4	40,7%	46,7%	45,8%
	5	5,1%	12,3%	11,3%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tied1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
tied1.	1		1,6%	1,4%
Koulutusta	2	2,9%	4,3%	4,1%
koskevaa tietoa	3	14,3%	18,6%	18,0%
on saatavilla	4	48,6%	44,8%	45,3%
	5	34,3%	30,7%	31,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tied2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
tied2.	1		1,8%	1,6%
Koulutukseen	2	1,4%	2,7%	2,5%
hakemista	3	10,1%	17,1%	16,2%
koskevaa tietoa on	4	44,9%	41,0%	41,5%
saatavilla	5	43,5%	37,4%	38,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tied3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmässä

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Amk-ope	Amk-opisk	
tied3.	1		1,0%	,8%
Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmässä	2		2,4%	2,1%
	3	14,5%	13,4%	13,5%
	4	46,8%	39,4%	40,4%
	5	38,7%	43,8%	43,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

**LIITE 12. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005**

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

arvas1. Opettajankoulutuksen arvostus on korkeakoulussani

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
arvas1.	1	1,3%	1,3%
Opettajankoulutuksen arvostus on korkeakoulussani	2	15,2%	15,2%
	3	29,5%	29,5%
	4	46,4%	46,4%
	5	7,6%	7,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%

arvas2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
arvas2.	1	6,3%	6,3%
Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	2	12,5%	12,5%
	3	45,2%	45,2%
	4	30,8%	30,8%
	5	5,3%	5,3%
Yhteensä		100,0%	100,0%

arvas3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani

		koulumuoto ja tyyppi	
		Amk-ope	Yhteensä
arvas3,	1	1,5%	1,5%
Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	2	14,7%	14,7%
	3	26,5%	26,5%
	4	38,2%	38,2%
	5	19,1%	19,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%

Liitteet

arvas4, Opettajankoulutusneuvoston työ on

		koulumuoto ja tyyppi	Yhteensä
		Amk-ope	
arvas4,	1	4,2%	4,2%
Opettajankoulutu	2	6,3%	6,3%
sneuvoston työ	3	37,5%	37,5%
on	4	39,6%	39,6%
	5	12,5%	12,5%
Yhteensä		100,0%	100,0%

**LIITE 13. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä resursseista.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005.**

tehes1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat
(Asteikko: 1 = melko huonot – 5 = erittäin hyvät)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
tehes1.	1	27,2%	27,2%
Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	2	41,6%	41,6%
	3	21,5%	21,5%
	4	8,7%	8,7%
	5	1,0%	1,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%

tehes2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
tehes2.	1	3,3%	3,3%
Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	2	34,5%	34,5%
	3	39,6%	39,6%
	4	19,6%	19,6%
	5	2,9%	2,9%
Yhteensä		100,0%	100,0%

tehes3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut
(Asteikko: 1 = erittäin huonot – 5 = erittäin hyvät)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
tehes3.	1	6,1%	6,1%
Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	2	23,8%	23,8%
	3	33,0%	33,0%
	4	28,2%	28,2%
	5	8,8%	8,8%
Yhteensä		100,0%	100,0%

tehr4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä	
		Yo-opet	Amk-ope		
tehr4.	Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	1	7,2%	3,0%	6,4%
		2	41,6%	26,9%	38,9%
		3	30,7%	31,3%	30,8%
		4	17,7%	28,4%	19,7%
		5	2,7%	10,4%	4,2%
	Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tehr5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä	
		Yo-opet	Amk-ope		
tehr5.	Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	1	9,2%	20,6%	7,4%
		2	41,8%	25,0%	37,7%
		3	28,4%	38,2%	27,7%
		4	16,0%	16,2%	20,3%
		5	4,6%	10,0%	6,9%
	Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tehr6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on
(Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä	
		Yo-opet	Amk-ope		
tehr6.	Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	1	10,5%	7,8%	10,1%
		2	25,2%	18,8%	24,0%
		3	36,4%	26,6%	34,6%
		4	19,7%	42,2%	23,7%
		5	8,2%	4,7%	7,5%
	Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

tehr7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni
(Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)

			koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
			Yo-opet	Amk-ope	
tehr7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	1		5,5%	4,6%	5,3%
	2		24,4%	23,1%	24,2%
	3		35,1%	18,5%	32,0%
	4		27,1%	35,4%	28,7%
	5		7,9%	18,5%	9,8%
Yhteensä			100,0%	100,0%	100,0%

tehr8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia
(Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

			koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
			Yo-opet	Amk-ope	
tehr8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	1		4,7%	3,1%	4,4%
	2		11,6%	18,5%	12,8%
	3		36,2%	26,2%	34,4%
	4		34,2%	36,9%	34,7%
	5		13,3%	15,4%	13,7%
Yhteensä			100,0%	100,0%	100,0%

tehr9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu
(Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

			koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
			Yo-opet	Amk-ope	
tehr9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	1		14,7%	9,0%	13,6%
	2		34,0%	13,4%	30,1%
	3		39,6%	34,3%	38,6%
	4		10,9%	31,3%	14,8%
	5		,7%	11,9%	2,8%
Yhteensä			100,0%	100,0%	100,0%

tehr10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen
(Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Amk-ope	Yhteensä
tehr10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	2	20,9%	20,9%
	3	14,9%	14,9%
	4	40,3%	40,3%
	5	23,9%	23,9%
	Yhteensä		100,0%

tehes11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutuksessaan
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Amk-ope	Yhteensä
tehes11.	1	4,8%	4,8%
Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutuksessaan	2	33,9%	33,9%
	3	35,5%	35,5%
	4	21,0%	21,0%
	5	4,8%	4,8%
Yhteensä		100,0%	100,0%

**LIITE 14. Vastaajien näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä.
Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

kehi1. opetusministeriön ohjaus

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi1.	1	1,1%	3,3%	1,5%
opetusministeriön ohjaus	2	5,0%	11,5%	6,1%
	3	20,2%	14,8%	19,2%
	4	44,7%	49,2%	45,5%
	5	29,1%	21,3%	27,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi2. yleinen koulutuspolitiikka

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi2.	1	1,4%		1,1%
yleinen koulutuspolitiikka	2	5,1%	7,9%	5,6%
	3	32,4%	22,2%	30,6%
	4	45,4%	58,7%	47,8%
	5	15,7%	11,1%	14,9%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi3. yhteiskunnallinen kehitys

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi3.	1	2,0%		1,7%
yhteiskunnallinen kehitys	2	14,6%	10,9%	14,0%
	3	34,4%	37,5%	34,9%
	4	37,8%	37,5%	37,7%
	5	11,2%	14,1%	11,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi4. kasvatusideologiset suuntaukset

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi4.	1	3,4%	1,5%	3,1%
kasvatusideologis	2	22,7%	9,2%	20,2%
et suuntaukset	3	39,9%	38,5%	39,6%
	4	26,5%	47,7%	30,3%
	5	7,6%	3,1%	6,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi5. Alueelliset kehittämistarpeet

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi5.	1	7,2%	3,0%	6,4%
Alueelliset	2	34,2%	27,3%	32,8%
kehittämistarpeet	3	39,2%	37,9%	39,0%
	4	17,3%	27,3%	19,2%
	5	2,2%	4,5%	2,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi6. Kansainvälistyminen

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi6.	1	2,4%	3,0%	2,5%
Kansainvälistymin	2	22,9%	17,9%	22,0%
en	3	38,7%	35,8%	38,2%
	4	28,1%	31,3%	28,7%
	5	7,9%	11,9%	8,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi7. työelämän tarpeet

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi7.	1	3,4%	3,0%	3,3%
työelämän	2	16,9%	9,0%	15,5%
tarpeet	3	40,3%	29,9%	38,4%
	4	32,9%	40,3%	34,3%
	5	6,4%	17,9%	8,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi8. yksikköni tulostavoitteet

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi8.	1	2,2%	1,6%	2,1%
yksikköni	2	10,5%	14,5%	11,3%
tulostavoitteet	3	29,1%	25,8%	28,5%
	4	40,4%	41,9%	40,7%
	5	17,8%	16,1%	17,5%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi9. yksikköni itsearvioinnit

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi9.	1	3,3%	4,8%	3,6%
yksikköni	2	20,4%	11,3%	18,7%
itsearvioinnit	3	41,1%	33,9%	39,8%
	4	28,5%	40,3%	30,7%
	5	6,7%	9,7%	7,2%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi10. yksikköni ulkoiset arvioinnit

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi10.	1	5,6%	8,3%	6,1%
yksikköni	2	20,7%	15,0%	19,6%
ulkoiset	3	41,4%	35,0%	40,2%
arvioinnit	4	24,7%	36,7%	27,0%
	5	7,6%	5,0%	7,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi11. yksikköni virkarakenne

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi11.	1	2,6%	11,7%	4,2%
yksikköni	2	13,6%	20,0%	14,7%
virkarakenne	3	31,1%	30,0%	30,9%
	4	34,1%	31,7%	33,6%
	5	18,7%	6,7%	16,5%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi12. opettajankouluttajien omat intressit

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Amk-ope	
kehi12.	1	2,4%	1,6%	2,3%
opettajankouluttajien omat intressit	2	11,0%	12,7%	11,3%
	3	33,1%	25,4%	31,7%
	4	37,9%	49,2%	39,9%
	5	15,5%	11,1%	14,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

kehi13. opiskelijoilta kerättävä palaute

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
kehi13.	1	1,7%	5,9%	3,0%	2,9%	4,4%
opiskelijoilta kerättävä palaute	2	13,9%	32,3%	6,1%	14,5%	24,2%
	3	37,8%	33,8%	25,8%	28,2%	32,9%
	4	37,8%	20,8%	54,5%	40,2%	29,3%
	5	8,8%	7,2%	10,6%	14,2%	9,1%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

kehi14. opettajan työssä tarvittavat valmiudet

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
kehi14.	1	3,1%	1,9%	3,1%	3,1%	2,4%
opettajan työssä tarvittavat valmiudet	2	8,3%	15,5%	7,7%	7,5%	12,1%
	3	29,0%	36,7%	20,0%	26,4%	32,3%
	4	40,0%	37,0%	41,5%	41,9%	38,8%
	5	19,7%	8,9%	27,7%	21,2%	14,3%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

LIITE 15. Vastaajien näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä. Väitekohtaiset vastausjakaumat vastaajaryhmittäin v. 2005

yhttyo1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön
(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Yo-opet	Yhteensä
yhttyo1.	1	6,8%	6,8%
Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	2	18,3%	18,3%
	3	53,0%	53,0%
	4	18,3%	18,3%
	5	3,7%	3,7%
	Yhteensä	100,0%	100,0%

yhttyo2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen
(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

		koulumuoto ja tyyppi				Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	Amk-ope	Amk-opisk	
yhttyo2.	Eri	8,8%	12,4%	8,9%	7,1%	10,2%
kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	1	27,2%	31,3%	12,5%	13,0%	25,1%
	2	44,7%	47,3%	53,6%	49,2%	47,5%
	3	17,5%	8,6%	23,2%	29,4%	16,3%
	4	1,8%	,4%	1,8%	1,3%	1,0%
	5	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Yhteensä					

yhttyo3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo3.	1	1,4%	4,0%	3,4%
Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	2	18,1%	24,2%	22,7%
	3	45,6%	34,6%	37,2%
	4	31,7%	32,3%	32,1%
	5	3,2%	4,9%	4,5%
	Yhteensä	100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo4.	1	6,9%	9,6%	8,8%
Opinnäytteiden	2	40,1%	35,5%	36,9%
ohjaus yhteistyössä	3	37,3%	35,3%	35,9%
eri laitosten kanssa	4	14,3%	17,7%	16,7%
toteutuu	5	1,4%	1,9%	1,7%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo5.	1	3,0%	7,2%	6,0%
Tiedonkulku	2	31,3%	32,3%	32,0%
ainetiedekunnan ja	3	43,8%	38,9%	40,2%
OKL:n välillä toimii	4	19,9%	20,2%	20,1%
	5	2,0%	1,5%	1,6%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo6. Aineenopettaja voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1-6 luokilla opettettävien aineiden perusopinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo6.	1	7,9%	5,4%	6,1%
Aineenopettaja voi	2	24,2%	18,6%	20,1%
valita opintoihinsa	3	26,8%	21,7%	23,1%
monialaiset opinnot	4	32,1%	37,0%	35,7%
(peruskoulun 1-6	5	8,9%	17,2%	15,0%
luokilla opettettävien				
aineiden				
perusopinnot) ja				
saada kelpoisuuden				
luokanopettajaksi				
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo7. Aineenopettajaksi opiskeleva voi tehdä aineen opetukseen liittyvän pro gradu -työn
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo7.	1	,5%	2,0%	1,5%
Aineenopettajaksi	2	8,1%	4,8%	5,9%
opiskeleva voi	3	24,8%	14,5%	17,8%
tehdä aineen	4	40,1%	40,4%	40,3%
opetukseen liittyvän	5	26,6%	38,4%	34,5%
pro gradu -työn				
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo8.	1	1,3%	1,1%	1,1%
Luokanopettajaksi	2	8,6%	11,8%	11,1%
opiskeleva voi	3	30,9%	22,5%	24,4%
valita jne.....	4	43,3%	39,4%	40,3%
	5	15,9%	25,2%	23,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi		Yhteensä
		Yo-opet	Yo-opisk	
yhttyo9.	1	1,6%	1,2%	1,3%
Lastentarhanopetta	2	4,8%	7,4%	6,7%
jaopiskelija voi	3	20,2%	20,8%	20,6%
halutessaan	4	33,5%	41,7%	39,5%
suorittaa maisterin	5	39,9%	28,9%	31,9%
tutkinnon				
Yhteensä		100,0%	100,0%	100,0%

yhttyo10. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

		koulumuoto ja tyyppi	
		Amk-ope	Yhteensä
yhttyo10.	2	20,0%	20,0%
Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	3	54,0%	54,0%
	4	20,0%	20,0%
	5	6,0%	6,0%
Yhteensä		100,0%	100,0%

LIITE 16. Yliopistoaineisto 2005. Taustatiedot.**Taulukko A. Yliopistovastaajat sukupuolen mukaan *)**

Vastaaja	Sukupuoli		Yhteensä
	nainen	mies	
Opettaja	185 61,5%	116 38,5%	301 100,0%
Opiskelija	981 86,2%	157 13,8%	1138 100,0%
Yhteensä	1166 81,0%	273 19,0%	1439 100,0%

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin ryhmän kohdalla vahvennettu.

Taulukko B. Yliopisto-opettajat ja opiskelijat ikäryhmittäin *)

Vastaaja	Ikä						Yhteensä
	-20	20-25	26-29	30-39	40-54	55-	
Opettaja	0 0%	0 0%	10 3,2%	67 21,8%	147 47,7%	84 27,3%	308 100,0%
Opiskelija	27 2,3%	712 61,8%	234 20,3%	115 10,0%	61 5,3%	3 ,3%	1152 100,0%

*) Prosentuaalisesti suurimmat luokat kunkin ryhmän kohdalla vahvennettu.

Taulukko C. Yliopistojen opettajat ja opiskelijat yliopistoittain

Yliopisto	Opettaja	Opiskelija	Yhteensä
Helsingin yliopisto	62 20,2%	215 18,6%	277 18,9%
Joensuun yliopisto	19 6,2%	181 15,7%	200 13,7%
Jyväskylän yliopisto	80 26,1%	164 14,2%	244 16,7%
Lapin yliopisto	17 5,5%	31 2,7%	48 3,3%
Oulun yliopisto	59 19,2%	184 15,9%	243 16,6%
Tampereen yliopisto	22 7,2%	117 10,1%	139 9,5%
Turun yliopisto	31 10,1%	131 11,3%	162 11,1%
Taideteollinen korkeakoulu	2 ,7%	12 1,0%	14 1,0%

Liitteet

Teatterikorkeakoulu	1	19	20
	,3%	1,6%	1,4%
Sibelius-Akatemia	3	15	18
	1,0%	1,3%	1,2%
Åbo Akademi, ej-yrkespedagogisk lärarutbildning	11	63	74
	3,6%	5,5%	5,1%
Tampereen teknillinen yliopisto	0	23	23
	,0%	2,0%	1,6%
Yhteensä	307	1155	1462
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko D. Yliopisto-opettajien / toimenhaltijoiden tehtäväalueet

Opettajan / toimenhaltijan tehtäväalue	Opettaja
Kasvatustieteiden opettaja- ja tutkimustehtävä	49
	15,8%
Kasvatustieteiden tutkimus- ja hallintotehtävä	11
	3,5%
Ainedidaktiikan opetustehtävä	72
	23,2%
Ainetiedekunnan opettajantehtävä	9
	2,9%
Opettajankoulutuksen muu tehtävä	15
	4,8%
Harjoittelukoulun (normaalikoulu) opetus-/ohjaustehtävä	133
	42,9%
Harjoittelupäiväkodin opetus-/ohjaustehtävä	7
	2,3%
Kenttäharjoittelukoulun opetus-/ohjaustehtävä	14
	4,5%
Yhteensä	310
	100,0%

Taulukko E. Yliopisto-opiskelijoiden (N=1160) opintosuunnat

RYHMÄ	Opiskelijan ala tai opintosuunta				Yhteensä
	Luokan-opettaja	Lasten-tarhan-opettaja	Erityis-opettaja	Aineen opettaja	
Suomenkieliset opiskelijat	509	128	41	415	1093
	46,6%	11,7%	3,8%	38,0%	100%
Ruotsinkieliset opiskelijat	47	0	5	15	67
	70,1%	,0%	7,5%	22,4%	100%
Yhteensä	556	128	46	430	1160
	47,9%	11,0%	4,0%	37,1%	100%

Taulukko F. Aineenopettajiksi opiskelevien yliopisto-opiskelijoiden ainealat

RYHMÄ	Aineenopettajaksi opiskelevan aineala											Yht.	
	Kasv. ala	Hum. ala	Ma-Lu ala	Liik+terv	Teol	Valt.yht	Taide	Taide kk	Ts-tn	Kotital	Opo		Muu ala
Opiskelijat suomen kieliset	48	128	90	5	3	8	17	33	70	47	4	7	460
	10,4%	27,8%	19,6%	1,1%	,7%	1,7%	3,7%	7,2%	15,2%	10,2%	,9%	1,5%	100%
Opiskelijat ruotsin kieliset	7	1	2	2	1	0	0	0	5	3	4	0	25
	28,0%	4,0%	8,0%	8,0%	4,0%	,0%	,0%	,0%	20,0%	12,0%	16%	,0%	100%
Yhteensä	55	129	92	7	4	8	17	33	75	50	8	7	485
	11,3%	26,6%	19,0%	1,4%	,8%	1,6%	3,5%	6,8%	15,5%	10,3%	1,6%	1,4%	100%

Taulukko G. Yliopisto-opiskelijoiden suorittamat opettajan pedagogiset opinnot / kasvatustieteen opinnot

Opiskelijat kieliryhmittäin	Opettajan pedagogiset opinnot / kasvatustieteen opinnot						Yhteensä
	ei yht	1-5 ov	6-9 ov	10-15 ov	16-35 ov	36--> ov	
Opiskelija suomenkielinen	24	26	37	111	542	358	1098
	2,2%	2,4%	3,4%	10,1%	49,4%	32,6%	100%
Opiskelija ruotsinkielinen	1	1	2	7	28	26	65
	1,5%	1,5%	3,1%	10,8%	43,1%	40,0%	100%
Yhteensä	25	27	39	118	570	384	1163
	2,1%	2,3%	3,4%	10,1%	49,0%	33,0%	100%

Taulukko H. Opettajaksi opiskelevien suorittamat pedagogiset opinnot / kasvatustieteen opinnot

Opiskelijan ala tai opintosuunta	Opettajan pedagogiset opinnot						Yhteensä
	ei yhtään	1-5 ov	6-9 ov	10-15 ov	16-35 ov	36--> ov	
Luokanopettajan koulutus	1	11	18	49	212	263	554
	,2%	2,0%	3,2%	8,8%	38,3%	47,5%	100,0%
Lastentarhanopettajan koulutus	3	3	4	10	52	54	126
	2,4%	2,4%	3,2%	7,9%	41,3%	42,9%	100,0%
Erityisopettajan koulutus	1	2	2	7	19	15	46
	2,2%	4,3%	4,3%	15,2%	41,3%	32,6%	100,0%
Aineenopettajan koulutus	20	11	15	51	282	50	429
	4,7%	2,6%	3,5%	11,9%	65,7%	11,7%	100,0%
Yhteensä	25	27	39	117	565	382	1155
	2,2%	2,3%	3,4%	10,1%	48,9%	33,1%	100,0%

**LIITE 17. Yliopistoaineisto 2005. Opettajan pedagogiset opinnot.
Faktoitujen summamuuttujien keskiarvojen vertailu sukupuoliryhmittäin.**

(Huom! Seuraavissa taulukoissa \bar{x} = keskiarvo, s = tarjonta, n = lukumäärä)

Taulukko A. Opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujat yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) *)

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,69	0,68	173	2,77	0,61	106	-0,96	n.s.
2 Oppilaanohjaus	2,77	0,73	176	2,80	0,78	106	-0,27	n.s.
3 Työtavat	3,55	0,57	181	3,50	0,57	111	0,79	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	2,44	0,59	180	2,61	0,58	111	0,80	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B. Opettajan pedagogisten opintojen summamuuttujat yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,30	0,69	955	2,33	0,69	149	-0,47	n.s.
2 Oppilaanohjaus	2,49	0,80	949	2,54	0,75	149	-0,67	n.s.
3 Työtavat	3,34	0,60	958	3,28	0,61	150	1,08	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	2,20	0,63	958	3,11	0,66	150	1,58	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**LIITE 18. Yliopistoaineisto 2005.
Opettaja- ja opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.**

**Taulukko A.
Opettajan pedagogiset opinnot yliopistoaineistossa 2005 (opettaja / opiskelija) ¹⁾**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,70	,77	294	3,33	,86	1126	7,183	***
2. Oppimisprosessi	3,83	,76	294	3,66	,82	1126	3,397	***
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,38	,91	293	3,25	,97	1136	2,108	*
4. Opetusviestintä	3,45	,81	280	3,10	,87	1040	6,310	***
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,18	,89	292	2,89	1,05	1111	4,261	***
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,35	,89	294	3,35	,99	1122	,111	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,54	,87	291	3,07	,99	1118	7,957	***
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,82	,85	287	2,46	,92	1112	5,884	***
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,67	,86	278	2,37	,93	1112	4,881	***
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,86	,88	284	2,65	1,00	1118	3,447	***
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,99	,85	270	2,28	,94	1072	12,059	***
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,55	,90	277	2,36	,98	1111	3,017	**
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,14	,91	283	3,06	1,00	1098	1,206	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,84	,91	275	2,47	1,00	1062	5,927	***
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	2,39	,88	265	1,96	,87	1069	7,232	***
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	2,50	,95	264	2,14	,97	1054	5,536	***
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	3,63	,77	284	3,50	,94	1100	2,349	*
18. Työelämäyhteistyö	2,82	,91	265	2,64	,99	1058	2,809	**
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,43	,93	274	3,07	1,01	1072	5,367	***

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**Taulukko B.
Opetusharjoittelu yliopistoaineistossa 2005 (opettaja / opiskelija) ¹⁾**

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	3,21	,97	292	2,83	1,02	1101	5,979	***
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla (ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	3,04	1,13	290	2,77	1,01	1056	3,940	***
3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	3,29	1,13	289	2,64	,83	1065	9,473	***

4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	4,16	,86	294	3,82	,87	1085	6,047	***
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,61	1,03	295	3,21	-	1100	6,806	***
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,62	,98	293	3,58	1,05	1073	0,558	*
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,33	1,04	287	3,48	1,14	1073	-2,088	*

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C. Opiskelijavalinnat yliopistoaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat) *)

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALINNAT	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,78	,81	297	3,61	,76	1115	3,385	***
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,78	,85	295	3,45	,87	1107	5,928	***
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,36	,99	279	2,85	,99	969	-7,323	***
4. Aikaisempi työkokemus	3,07	,89	288	3,22	,96	966	-2,530	*
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,43	,88	214	2,23	,91	506	2,609	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D. Opettajankoulutuksen arvostus ja asema yliopistoaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat)

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit yliopistoaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat)**

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Opettaja			Opiskelija			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen yliopistoaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat)**

^{*) **)}

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,38	,89	296	2,91	1,02	962	7,69	***
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,65	,99	290	3,36	,91	943	4,50	***

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu mahdollista väitteissä 13 ja 14.

Taulukko G.
Opettajankoulutuksen yhteistyö yliopistoaineistossa 2005 (opettaja / opiskelija *) ()**

(Väite 1 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väite 2 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väitteet 3-9 Asteikko: 1 = ei iinkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	S	n	\bar{X}	S	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,76	,90	228	2,53	,83	499	3,362	***
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	3,17	,81	281	3,10	,96	893	1,247	n.s.
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,63	,86	217	2,67	,94	479	-,490	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,87	,84	201	2,77	,90	530	1,407	n.s.
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opettavien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	3,10	1,11	190	3,42	1,14	516	-3,347	***
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	3,84	,93	222	4,08	,95	456	-3,135	**
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	3,64	,90	233	3,76	,99	761	-1,650	**
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	4,05	,97	188	3,90	,94	501	1,906	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Vertailu ei ole mahdollista väitteessä 1, asiaa ei ole kysytty opiskelijoilta.

LIITE 19. Yliopistoaineisto 2005.
Opettajavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä sukupuoliyryhmissä.

Taulukko A.
Opettajan pedagogiset opinnot yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) *)

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
 (Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,72	0,74	178	3,70	0,83	106	0,28	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,85	0,77	178	3,81	0,73	106	0,46	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,49	0,88	177	3,24	0,92	107	2,22	**
4. Opetusviestintä	3,43	0,80	169	3,46	0,83	102	-0,28	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,14	0,92	176	3,21	0,83	107	-0,59	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,35	0,91	178	3,37	0,89	107	-0,23	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,50	0,94	175	3,59	0,75	106	-0,90	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,81	0,86	173	2,84	0,83	104	-0,26	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,64	0,82	167	2,70	0,93	102	-0,51	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,85	0,85	170	2,87	0,92	105	-0,18	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,99	0,86	161	2,99	0,85	100	-0,04	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,57	0,88	166	2,52	0,91	101	0,42	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,19	0,93	170	3,07	0,87	103	1,06	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,79	0,92	164	2,91	0,87	102	-1,05	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	2,21	0,92	161	2,55	0,81	95	-2,08	**
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	2,41	0,97	160	2,66	0,87	96	-2,02	**
17. Tutkiva ja kehittävä työtap	3,66	0,78	171	3,61	0,74	103	0,52	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	2,86	0,90	161	2,75	0,91	95	0,99	n.s.
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,54	0,93	168	3,31	0,86	96	1,93	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B.
Opetusharjoittelu yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) *)

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
 (Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	3,22	0,96	174	3,20	0,85	108	0,18	n.s.
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla (ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	3,08	1,07	174	2,99	0,93	106	0,74	n.s.
3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	3,37	1,04	172	3,22	0,95	107	1,22	n.s.
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	4,17	0,79	176	4,15	0,88	108	0,22	n.s.

5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,61	0,89	178	3,64	0,83	108	-0,25	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,70	0,96	175	3,52	1,01	108	1,54	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	2,48	0,98	175	3,08	1,10	102	3,14	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C. Opiskelijavalinnat yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) *)

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALINNAT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,84	0,84	176	3,71	0,77	111	1,31	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,81	0,88	175	3,75	0,80	110	0,55	n.s.
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,49	1,00	163	2,18	0,98	107	2,54	*
4. Aikaisempi työkokemus	3,10	0,95	170	3,06	0,82	108	0,41	n.s.
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,40	0,94	123	3,46	0,81	84	-0,52	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D. Opettajankoulutuksen arvostus ja asema yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) *)

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Nainen			Mies			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	3,52	0,87	180	3,27	0,92	113	2,33	*
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	3,35	0,84	117	2,90	1,02	83	3,38	***

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies)^{*)}**

Väite 1	Asteikko: 1 = melko huonot – 5 = erittäin hyvät
Väite 2	Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin
Väite 3	Asteikko: 1 = erittäin huonot – 5 = erittäin hyvät
Väite 4	Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin
Väite 5	Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin
Väite 6	Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä
Väite 7	Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä
Väite 8	Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin
Väite 9	Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Nainen			Mies			T- arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	2,30	1,02	177	1,91	0,79	111	3,63	***
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	2,89	0,86	163	2,79	0,88	102	0,87	n.s.
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	3,18	1,00	174	2,98	1,13	110	1,53	n.s.
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	2,68	0,93	174	2,68	0,99	109	-0,01	n.s.
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	2,69	1,04	167	2,58	0,96	105	0,90	n.s.
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	3,00	1,11	171	2,75	1,08	113	1,86	n.s.
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	3,08	1,04	171	3,05	1,03	111	0,22	n.s.
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	3,36	1,04	176	3,46	0,96	115	-0,81	n.s.
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	2,51	0,86	167	2,43	0,95	109	0,76	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies)^{*)}****Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?**

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Nainen			Mies			T- arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	3,99	0,79	165	3,90	1,04	107	0,82	n.s.
2. Yleinen koulutuspolitiikka	3,77	0,79	173	3,58	0,86	110	1,93	n.s.
3. Yhteiskunnallinen kehitys	3,53	0,93	174	3,29	0,94	110	2,14	*
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	3,22	0,98	172	3,00	0,88	109	1,91	n.s.
5. Alueelliset kehittämistarpeet	2,75	0,92	162	2,69	0,88	106	0,52	n.s.
6. Kansainvälistyminen	3,20	0,95	172	3,14	0,93	110	0,53	n.s.
7. Työelämän tarpeet	3,29	0,91	174	3,14	0,92	111	1,34	n.s.

8. Yksikköni tulostavoitteet	3,64	0,98	160	3,55	0,97	106	0,79	n.s.
9. Yksikköni itsearvioinnit	3,19	0,90	155	3,10	0,96	106	0,72	n.s.
10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	3,15	0,94	143	3,00	1,04	98	1,20	n.s.
11. Yksikköni virkarakenne	3,65	1,01	152	3,40	1,02	111	2,02	*
12. Opettajankouluttajien omat intressit	3,56	0,98	171	3,50	0,92	109	0,56	n.s.
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,46	0,86	175	3,27	0,90	111	1,76	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,75	0,92	171	3,49	1,03	109	2,22	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko G.

Opettajankoulutuksen yhteistyö yliopistoaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies ^{*)}

(Väite 1 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väite 2 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väitteet 3-9 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	2,95	0,86	125	2,92	0,92	87	0,26	n.s.
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,80	0,88	125	2,70	0,89	95	1,05	n.s.
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	3,25	0,76	163	3,07	0,87	109	1,72	n.s.
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,61	0,85	124	2,65	0,90	84	-0,34	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,88	0,84	121	2,86	0,83	71	0,14	n.s.
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opetettävien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	3,14	1,23	111	3,09	1,11	70	0,34	n.s.
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	3,84	0,98	132	3,83	0,85	81	0,11	n.s.
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	3,63	0,96	141	3,67	0,74	82	-0,34	n.s.
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	4,21	0,95	119	3,81	0,96	62	2,71	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**LIITE 20. Yliopistoaineisto 2005.
Opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä sukupuoliryhmissä.**

**Taulukko A.
Opettajan pedagogiset opinnot yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen/mies) *)**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,35	0,86	947	3,18	0,85	149	2,29	*
2. Oppimisprosessi	3,66	0,82	947	3,67	0,82	149	-0,20	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vorovaikutustaidot	3,28	0,97	956	3,05	0,96	150	2,68	**
4. Opetusviestintä	3,10	0,85	872	3,11	0,93	141	-0,22	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	2,90	1,05	936	2,86	1,02	146	0,46	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,35	1,00	949	3,33	0,92	144	0,27	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,05	0,99	941	3,20	0,99	147	-1,78	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,46	0,95	935	2,49	0,79	148	-0,39	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,36	0,94	938	2,43	0,86	145	-0,88	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,64	0,99	943	2,72	1,05	146	-0,89	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,26	0,94	899	2,37	0,92	144	-1,41	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,37	0,98	937	2,26	0,95	144	1,27	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,03	0,99	922	3,23	1,01	147	-2,26	*
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,47	1,01	895	2,47	0,94	144	0,06	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	1,94	0,87	901	2,06	0,89	143	-1,45	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	2,13	0,97	888	2,13	0,96	138	-0,01	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	3,52	0,94	926	3,45	0,94	145	0,82	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	2,65	1,00	890	2,60	0,96	141	0,59	n.s.
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,11	0,99	901	2,83	1,10	144	-2,87	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B. Opetusharjoittelu yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	2,82	0,97	936	2,84	1,01	138	-0,45	n.s.
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla(ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	2,79	1,14	896	2,70	1,09	137	0,83	n.s.
3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	2,66	1,15	901	2,51	1,00	138	1,62	n.s.
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,83	0,85	917	3,74	0,92	140	1.16	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,24	1,01	931	3,04	1,16	141	2,02	*
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,58	1,05	908	3,55	1,07	138	0,32	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,50	1,14	906	3,37	1,14	139	1,20	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C. Opiskelijavalinnat yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALINNAT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,62	0,74	940	3,52	0,88	145	1,33	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,48	0,85	933	3,23	0,97	144	3,29	***
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,86	0,98	808	2,81	1,10	134	0,48	n.s.
4. Aikaisempi työkokemus	3,22	0,95	811	3,18	0,98	130	0,51	n.s.
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,25	0,91	414	3,13	0,91	83	1,10	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D. Opettajankoulutuksen arvostus ja asema yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Nainen			Mies			T-arvo	p
	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies)^{*)}**

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Nainen			Mies			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskouluttavien määrään ovat	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies)^{*) (**)}**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Nainen			Mies			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	2,92	1,02	805	2,86	1,10	130	0,58	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,37	0,90	790	3,18	0,96	127	2,21	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) vertailu mahdollista väitteissä 13 ja 14, muita ei ole esitetty opiskelijoille.

Taulukko G.**Opettajankoulutuksen yhteistyö yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies)**

(Väite 1 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väite 2 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väitteet 3-9 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Nainen			Mies			T- arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,56	0,84	408	2,36	0,84	76	1,97	*
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	3,15	0,93	749	2,75	1,00	123	4,42	***
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,69	0,94	395	2,49	0,95	73	1,67	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,80	0,91	441	2,64	0,85	80	1,51	n.s.
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opetettävien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	3,39	1,14	432	3,55	1,08	73	-1,12	n.s.
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	4,11	0,91	372	3,92	1,08	76	1,62	n.s.
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	3,79	0,99	633	3,57	1,02	103	2,05	*
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	3,89	0,95	436	3,90	0,96	52	-0,10	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Vertailu ei ole mahdollista väitteessä 1, asiaa ei ole kysytty opiskelijoilta.

LIITE 21. Yliopistoaineisto 2005.
Opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä kieliryhmissä.

Taulukko A.

Opettajan pedagogiset opinnot yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen) *)

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,32	0,85	1060	3,44	0,98	66	-1,05	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,67	0,82	1059	3,60	0,80	67	0,68	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,23	0,97	1069	3,46	0,97	67	-1,88	n.s.
4. Opetusviestintä	3,09	0,86	977	3,14	0,90	63	-0,43	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	2,88	0,04	1045	3,05	1,16	66	-1,22	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,37	0,99	1056	2,97	0,96	66	3,20	***
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäyttö	3,07	0,99	1051	3,13	0,94	67	-0,55	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,46	0,93	1047	2,45	0,88	65	0,14	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,36	0,93	1046	2,44	0,93	66	-0,66	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,67	1,00	1053	2,29	0,86	65	3,44	***
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,29	0,93	1007	2,00	0,98	65	2,45	*
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,35	0,98	1045	2,50	1,00	66	-1,22	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,07	0,99	1034	2,95	1,03	64	0,88	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,46	1,00	997	2,58	1,06	65	-0,98	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	1,93	0,85	1005	2,41	1,02	64	-3,68	***
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	2,12	0,96	995	2,44	1,01	59	-2,49	*
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	3,52	0,93	1037	3,23	1,05	63	1,91	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	2,64	0,98	994	2,56	1,08	64	0,65	n.s.
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,07	1,01	1013	3,05	1,06	59	0,15	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B.

Opetusharjoittelu yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen) *)

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	2,81	0,97	1037	3,14	1,05	64	-2,67	**
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla (ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	2,74	1,12	992	3,20	1,22	64	-3,22	***

3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	2,61	1,12	1003	3,13	1,08	62	-3,56	***
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,81	0,86	1020	3,94	0,90	65	-1,17	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,22	1,02	1035	3,05	1,08	65	1,30	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,60	1,03	1012	3,25	1,27	61	2,57	**
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,47	1,14	1012	3,64	1,11	61	-1,14	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C.

Opiskelijavalinnat yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen) ¹⁾

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALLINNAT	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,62	0,76	1054	3,51	0,83	61	1,08	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,44	0,87	1045	3,52	0,90	62	-0,61	n.s.
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,83	0,98	911	3,29	1,01	58	3,50	***
4. Aikaisempi työkokemus	3,24	0,95	906	3,00	1,03	60	1,87	n.s.
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,22	0,91	475	3,48	0,85	31	-1,59	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D.

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen) ¹⁾

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen)^{*)}**

Ei vertailua, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen^{**)*)}**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	2,90	1,03	895	3,05	1,00	56	-1,11	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,36	0,91	879	3,19	1,02	53	1,32	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Vertailu mahdollista väitteissä 13 ja 14.

Taulukko G.**Opettajankoulutuksen yhteistyö yliopistoaineistossa 2005 (opiskelijat: suomenkielinen / ruotsinkielinen)^{*)**)}**

(Väite 1 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väite 2 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väitteet 3-9 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Opiskelija suomenkielinen			Opiskelija ruotsinkielinen			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,51	0,82	465	2,85	0,93	34	-2,33	*
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	3,09	0,96	839	3,19	0,97	54	-0,69	n.s.
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,65	0,94	448	2,94	0,85	31	-1,79	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,77	0,91	494	2,67	0,89	36	0,68	n.s.
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opettävien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	3,40	1,15	493	3,87	0,69	23	-3,06	**
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	4,08	0,95	432	4,12	0,85	24	-0,22	n.s.
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja (35 ov/opettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	3,73	0,99	708	4,21	0,89	53	-3,79	***
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	3,86	0,94	463	4,32	0,90	38	-2,86	**

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Vertailu ei ole mahdollista väitteessä 1, asiaa ei ole kysytty opiskelijoilta.

LIITE 22. Ammatillinen opettajakoulutusaineisto 2005. Taustatiedot.**Taulukko A.** Ammatillisten opettajakorkeakoulujen vastaajat

	Sukuupuoli		Yhteensä
	nainen	mies	
Opettaja	33 47,8%	36 52,2%	69 100,0%
Opiskelija	254 57,2%	190 42,8%	444 100,0%
Yhteensä	287 55,9%	226 44,1%	513 100,0%

Taulukko B. Ammatillisen opettajakorkeakoulun vastaajat ikäryhmittäin 2005

	Ikä						Yhteensä
	-20	20-25	26-29	30-39	40-54	55-	
Opettajat	0 0%	0 0%	2 2,8%	6 8,5%	37 52,1%	26 36,6%	71 100,0%
Opiskelijat	0 0%	2 ,4%	35 7,7%	166 36,6%	233 51,3%	18 4,0%	454 100,0%

Taulukko C. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen vastaajat korkeakouluittain 2005

Korkeakoulut	Opettaja / opiskelija		Yhteensä
	opettaja	opiskelija	
Helia	13 18,8%	97 21,6%	110 21,2%
HAMK	4 5,8%	1 ,2%	5 1,0%
TAMK	34 49,3%	91 20,2%	125 24,1%
JYAMK	12 17,4%	96 21,3%	108 20,8%
OAMK	3 4,3%	143 31,8%	146 28,1%
ÅA, yrke	3 4,3%	22 4,9%	25 4,8%
Yhteensä	69 100,0%	450 100,0%	519 100,0%

Taulukko D. Ammatillisen opettajakorkeakoulun opettajavastaaajien tehtäväalueet 2005

Opettajan / toimenhaltijan tehtäväalue	N
Opettaja-korkeakoulun yliopettaja	27 39,1%
Opettaja-korkeakoulun lehtori	4 5,8%
Opettaja-korkeakoulun tunti-opettaja	10 14,5%
Kenttä-harjoittelu-koulun opetus-/ohjaus-tehtävä	24 34,8%
Tutkimus- ja hallintotehtävät	4 5,8%
Yhteensä	69 100,0%

Taulukko E. Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijavastaaajat koulutusaloittain

	Oppilaitos						Yhteensä
	HELIA AOKK	HAMK AOKK	TAMK AOKK	JYAMK AOKK	OAMK AOKK	AA yrkesped. lärutbiid.	
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	5 5,2%	0 ,0%	3 3,4%	10 10,5%	21 14,7%	0 ,0%	39 9,2%
Kulttuuriala	12 12,5%	1 100,0%	9 10,3%	9 9,5%	15 10,5%	0 ,0%	46 10,8%
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonala	18 18,8%	0 ,0%	13 14,9%	12 12,6%	12 8,4%	0 ,0%	55 12,9%
Luonnontieteiden ala	9 9,4%	0 ,0%	5 5,7%	4 4,2%	10 7,0%	0 ,0%	28 6,6%
Tekniikan ja liikenteen ala	25 26,0%	0 ,0%	31 35,6%	15 15,8%	40 28,0%	0 ,0%	111 26,1%
Luonnonvara- ja ympäristöala	2 2,1%	0 ,0%	3 3,4%	7 7,4%	5 3,5%	0 ,0%	17 4,0%
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	11 11,5%	0 ,0%	5 5,7%	4 4,2%	16 11,2%	0 ,0%	36 8,5%
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	10 10,4%	0 ,0%	13 14,9%	22 23,2%	16 11,2%	2 66,7%	63 14,8%
Yhteiset opinnot	3 3,1%	0 ,0%	1 1,1%	8 8,4%	6 4,2%	0 ,0%	18 4,2%
Opinto-ohjaus	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 1,1%	2 1,4%	0 ,0%	3 ,7%
Ammatillinen erityisopettaja	1 1,0%	0 ,0%	4 4,6%	3 3,2%	0 ,0%	1 33,3%	9 2,1%
Yhteensä	96 100,0%	1 100,0%	87 100,0%	95 100,0%	143 100,0%	3 100,0%	425 100,0%

Taulukko F. Ammattiopettajiksi opiskelevien opintomuodot 2005

	Opiskelijan opintomuoto					Yhteensä
	Päätoiminen opiskelu	Monimuotoinen opiskelu opettajan työn ohella	Monimuotoinen opiskelu muun työn ohella	Englannin kielinen opiskelu	Näyttömuotoinen opiskelu	
Opiskelija	33	206	175	2	30	446
	7,4%	46,2%	39,2%	,4%	6,7%	100,0%

Taulukko G. Ammattiopettajiksi opiskelevien suorittamat opintoviikkomäärät 2005

	Opettajankoulutusopintoja on suoritettuna						Yhteensä
	ei yhtään	1-5 ov	6-9 ov	10-15 ov	16-35 ov	36--> ov	
Opiskelija	11	29	63	81	261	8	453
	2,4%	6,4%	13,9%	17,9%	57,6%	1,8%	100,0%

Taulukko H. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettaja- ja opiskelijavastaaajat 2005

	KIELI		Yhteensä
	Suomi 05	Ruotsi 05	
opettaja	69	2	71
	97,2%	2,8%	100,0%
opiskelija	435	20	455
	95,6%	4,4%	100,0%
Yhteensä	504	22	526
	95,8%	4,2%	100,0%

**LIITE 23. Ammattikorkeakouluaineisto 2005. Opettajankoulutusopinnot.
Faktoitujen summamuuttujien keskiarvojen vertailu sukupuoliryhmittäin.**

Taulukko A. Opettajankoulutusopintojen summamuuttujat ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ^{*)}

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1 Oppilaitostyö	3,51	0,67	33	3,20	0,69	36	1,90	**
2 Eriaisuus	3,19	0,72	33	2,62	0,62	36	3,52	***
3 Työtavat	4,00	0,53	33	3,80	0,54	36	1,58	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,85	0,54	33	3,70	0,43	36	1,25	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B. Opettajankoulutusopintojen summamuuttujat ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) ^{*)}

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1 Oppilaitostyö	2,91	0,75	252	2,99	0,82	183	-1,09	n.s.
2 Eriaisuus	2,79	0,87	244	2,78	0,86	180	0,09	n.s.
3 Työtavat	3,41	0,61	253	3,44	0,67	185	-0,56	n.s.
4 Opetusviestintä ja yhteistyötaidot	3,36	0,68	253	3,39	0,70	184	-0,46	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**LIITE 24. Ammattikorkeakouluaineisto 2005.
Opettaja- ja opiskelija-vastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.**

**Taulukko A.
Opettajankoulutusopinnot ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005
(opettajat / opiskelijat) ¹⁾**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,92	,67	71	3,34	,85	443	6,463	***
2. Oppimisprosessi	4,33	,72	70	3,84	,78	447	4,927	***
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,82	,81	68	3,47	,94	444	3,317	***
4. Opetusviestintä	3,75	,81	71	3,37	1,02	442	3,541	***
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,48	,86	71	3,13	1,00	439	2,795	**
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,57	,96	69	3,15	,97	436	3,287	***
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,41	,84	71	3,09	1,01	440	3,192	**
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,88	,92	69	2,81	,94	424	,638	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,76	,95	68	2,70	,98	422	,479	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	3,15	,86	67	2,83	1,02	426	2,730	**
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	3,53	,85	70	3,07	1,06	432	3,477	***
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,76	,88	68	2,58	,95	420	1,471	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,64	1,01	69	3,28	1,00	434	2,720	**
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	3,17	,95	69	2,91	,99	420	2,062	*
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	2,95	,96	65	2,56	1,03	421	3,082	**
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	3,35	1,12	66	2,84	1,07	418	3,558	***
17. Tutkiva ja kehittävä työtap	4,13	,77	69	3,53	,94	437	5,893	***
18. Työelämäyhteistyö	3,74	,85	70	3,26	1,01	435	4,291	***
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,85	,96	67	3,33	,95	413	4,166	***

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**Taulukko B.
Opetusharjoittelu ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 ¹⁾**

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	4,23	,75	70	3,74	,95	392	4,783	***
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	4,17	,82	70	3,97	,93	390	1,735	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,69	,76	68	3,65	1,04	384	,427	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,54	,88	69	3,99	1,02	391	-3,469	***
8. Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa	3,16	,90	69	3,24	1,09	382	-0,689	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C.**Opiskelijavalinnat ja koulutusta koskeva tiedottaminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat) ^{*) **)}**

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALLINNAT JA TIEDOTTAMINEN	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,18	,81	61	3,22	1,09	394	-,368	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,23	,82	62	3,34	1,07	397	-,934	n.s.
6. Opiskelijavalinnoissa Opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta	3,53	,90	62	3,78	,88	399	-2,089	*
9. Eri koulutusalojen opettajatarve	3,37	,81	59	3,54	,96	349	-1,257	n.s.
T1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla	4,14	,77	70	3,99	,90	446	1,359	n.s.
T2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla	4,30	,71	69	4,09	,90	444	1,849	n.s.
T3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä	4,24	,69	62	4,23	,84	411	,140	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu ei ole mahdollista väitteissä 6 ja 7, sillä opiskelijoilta ei kysytty niitä.

Taulukko D.**Opettajankoulutuksen arvostus ja asema ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat)**

Vertailu ei ole mahdollista, sillä opiskelijoilta ei kysytty näitä kysymyksiä.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Opettajankoulutusneuvoston työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat)**

Vertailu ei ole mahdollista, sillä opiskelijoilta ei kysytty näitä kysymyksiä.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Opettaja			Opiskelija			T- arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkea koulujen osaamista täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat / opiskelijat) ^{*)**)}**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatustieteelliset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksiköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksiköni itsearviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksiköni ulkoiset arvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksiköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,64	,87	66	3,48	1,00	373	1,292	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,83	1,02	65	3,71	,99	387	0,944	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu mahdollista väitteissä 13 ja 14.

Taulukko G.
Opettajankoulutuksen yhteistyö ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005
(opettajat / opiskelijat)^{*))}**

Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Opettaja			Opiskelija			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	S	n	\bar{X}	S	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen	2,96	,89	56	3,05	,87	238	-0,629	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu mahdollista vain väitteessä 1.

LIITE 25. Ammattikorkeakouluaineisto 2005.
Opettajavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä sukupuoliryhmissä.

Taulukko A.
Opettajankoulutusopinnot ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005
(opettajat: nainen / mies) ^{*)}

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	4,00	0,70	33	3,83	0,66	36	1,02	n.s.
2. Oppimisprosessi	4,33	0,82	33	4,31	0,62	36	0,16	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,87	0,92	31	3,75	0,69	36	0,61	n.s.
4. Opetusviestintä	3,76	0,71	33	3,69	0,89	36	0,32	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,52	0,87	33	3,39	0,84	36	0,61	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,55	0,97	33	3,54	0,95	35	0,01	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,67	0,89	33	3,31	0,79	36	1,79	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	3,19	0,93	32	2,56	0,74	36	3,12	**
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,94	0,95	32	2,54	0,85	35	1,79	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	3,47	0,84	32	2,82	0,76	34	3,28	**
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiude	3,55	0,79	33	3,50	0,91	36	0,22	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,87	0,98	32	2,66	0,80	35	1,00	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,94	0,86	33	3,34	1,08	35	2,50	*
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	3,37	0,91	32	2,94	0,92	36	1,93	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	3,06	1,00	31	2,85	0,94	33	0,89	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	3,50	1,11	32	3,18	1,13	33	1,15	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	4,24	0,66	33	4,00	0,85	34	1,30	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	3,97	0,68	33	3,51	0,95	35	2,28	*
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,90	0,87	30	3,77	1,06	35	0,67	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B.
Opetusharjoittelu ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ^{*)}

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	4,31	0,78	32	4,17	0,70	36	0,81	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	4,22	0,83	32	4,11	0,82	36	0,54	n.s.

6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,56	0,88	32	3,82	0,63	34	-1,38	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,62	0,98	32	3,49	0,82	35	0,64	n.s.
8. Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa	3,28	0,85	32	3,09	0,89	35	0,92	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C.

Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ¹⁾

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALLINNAT JA TIEDOTTAMINEN	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,19	0,79	31	3,17	0,85	29	0,10	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,12	0,75	32	3,34	0,90	29	-1,04	n.s.
6. Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii	4,39	0,84	31	4,08	0,50	24	1,66	n.s.
7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	3,45	0,93	31	3,18	0,77	28	1,22	n.s.
8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta	3,59	0,80	32	3,48	1,02	29	0,48	n.s.
9. Eri koulutusalojen opettajatarve	3,42	0,89	31	3,37	0,69	27	0,23	n.s.
T1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla	4,21	0,86	33	4,09	0,66	35	0,68	n.s.
T2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla	4,44	0,76	32	4,20	0,63	35	1,40	n.s.
T3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä	4,52	0,63	31	4,03	0,63	29	2,98	**

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D.

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ¹⁾

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Nainen			Mies			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	3,53	1,08	32	3,68	0,95	34	-0,58	n.s.
4. Opettajankoulutusneuvoston työ on	3,54	0,98	24	3,43	0,95	23	0,38	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ^{*)}**

- (Väite 1 Asteikko: 1 = melko huonot – 5 = erittäin hyvät)
 (Väite 2 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
 (Väite 3 Asteikko: 1 = erittäin huonot – 5 = erittäin hyvät)
 (Väitteet 4, 5 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
 (Väitteet 6,7 Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)
 (Väitteet 8,9 Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	3,03	1,09	32	3,29	1,00	34	1,02	n.s.
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	3,56	1,01	32	3,43	1,01	35	0,54	n.s.
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	3,27	1,14	30	3,16	0,95	32	0,41	n.s.
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	3,47	1,22	30	3,45	1,06	33	0,04	n.s.
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	3,63	0,96	30	3,29	0,12	34	1,29	n.s.
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	3,29	1,27	31	3,20	0,99	35	0,32	n.s.
10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	3,77	1,06	31	3,63	1,06	35	0,56	n.s.
11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkea koulujen osaamista täydennyskoulutukseen	2,85	0,99	27	3,94	0,93	33	-0,35	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opettajat: nainen / mies) ^{*)}****Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?**

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Nainen			Mies			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	3,93	1,02	28	3,56	1,05	32	1,37	n.s.
2. Yleinen koulutuspolitiikka	3,87	0,78	30	3,59	0,76	32	1,40	n.s.
3. Yhteiskunnallinen kehitys	3,87	0,86	30	3,24	0,79	33	3,00	**
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	3,53	0,68	30	3,29	0,84	34	1,24	n.s.
5. Alueelliset kehittämistarpeet	3,29	0,97	31	2,76	0,82	34	2,36	*
6. Kansainvälistyminen	3,66	0,94	32	3,97	0,97	34	2,92	**
7. Työelämän tarpeet	3,75	1,02	32	3,47	0,96	34	1,15	n.s.
8. Yksikköni tulostavoitteet	3,90	0,98	31	3,20	0,89	30	2,94	**
9. Yksikköni itsearvioinnit	3,58	1,06	31	3,17	0,87	30	1,66	n.s.
10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	3,34	1,11	29	2,93	0,91	30	1,56	n.s.
11. Yksikköni virkarakenne	3,04	1,14	28	2,97	1,14	31	0,23	n.s.

12. Opettajankouluttajien omat intressit	3,45	0,95	29	3,70	0,85	33	-1,09	n.s.
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,66	1,00	32	3,61	0,75	33	0,23	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,91	1,00	32	3,75	1,08	32	0,60	n.s.

⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko G.
Opettajankoulutuksen yhteistyö ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005
(opettajat: nainen / mies) ⁾

Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen	2,96	0,92	28	2,93	0,87	27	0,16	n.s.
10. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	3,24	,93	25	2,96	0,63	24	1,253	n.s.

⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

LIITE 26. Ammattikorkeakouluaineisto 2005.
Opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä sukupuoliryhmissä.

Taulukko A.

Opettajankoulutusopinnot ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies)¹⁾

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,33	0,84	251	3,38	0,86	181	-0,56	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,81	0,76	252	3,90	0,81	184	-1,20	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,51	0,90	249	3,42	1,01	184	0,96	n.s.
4. Opetusviestintä	3,36	1,06	250	3,38	0,97	181	-0,16	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,03	1,00	250	3,28	1,00	178	-2,42	*
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,11	0,97	244	3,22	0,99	181	-1,13	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,02	0,97	246	3,16	1,06	184	-1,43	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,79	0,95	238	2,83	0,94	176	-0,42	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,69	0,97	238	2,72	0,99	174	-0,32	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,85	0,99	240	2,80	1,06	176	0,44	n.s.
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	3,02	1,06	248	3,14	1,07	174	-1,22	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	2,54	0,93	237	2,67	0,97	173	-1,42	n.s.
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,25	1,01	244	3,56	0,98	179	-1,09	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,80	0,99	235	3,07	0,98	175	-2,69	**
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	2,51	1,01	237	2,65	1,06	174	-1,35	n.s.
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	3,80	1,05	237	2,92	1,08	170	-1,18	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	3,54	0,96	248	3,54	0,91	179	0,03	n.s.
18. Työelämäyhteistyö	3,34	0,95	247	3,16	1,07	177	1,89	n.s.
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,38	0,96	232	3,26	0,95	172	1,27	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko B.

Opetusharjoittelu ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies)¹⁾

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPETUSHARJOITTELU	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,67	0,90	221	3,82	1,00	162	-1,55	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,99	0,89	221	3,94	0,97	160	0,49	n.s.

6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,60	1,04	217	3,68	1,06	157	-0,71	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,88	1,05	219	4,12	0,97	162	-2,24	*
8. Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa	3,23	1,12	216	3,27	1,03	157	-0,41	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C.

Opiskelijavalinnat ja tiedottaminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) ^{*)**)}

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kohtalaisesti, 2 = heikosti, 1 = ei lainkaan)

OPISKELIJAVALLINNAT JA TIEDOTTAMINEN	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,13	1,16	227	3,35	0,96	157	-2,01	*
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,31	1,13	232	3,40	0,96	155	-0,88	n.s.
6. Opiskelijavalinnoissa Opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta	3,84	0,85	232	3,69	0,93	157	1,60	n.s.
9. Eri koulutusalojen opettajatarve	3,58	0,91	205	3,50	1,03	136	0,76	n.s.
T1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla	4,05	0,88	252	3,90	0,93	183	1,67	n.s.
T2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla	4,14	0,89	250	4,03	0,92	183	1,28	n.s.
T3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä	4,31	0,84	229	4,12	0,84	173	2,18	*

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu ei ole mahdollista väitteissä 6 ja 7, sillä niitä ei ole esitetty opiskelijoille.

Taulukko D.

Opettajankoulutuksen arvostus ja asema ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) ^{*)}

Vertailu ei ole mahdollista, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Opettajankoulutusneuvoston työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Opettajankouluttajien tehtävät ja resurssit ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)**

Vertailu ei ole mahdollista, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	Nainen			Mies			T- arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkea koulujen osaamista täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Opettajankoulutuksen kehittäminen ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005 (opiskelijat: nainen / mies) *)**)**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatustieteelliset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,58	1,00	212	3,36	1,00	151	2,13	*
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,78	0,97	222	3,62	1,00	156	1,60	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Vertailu mahdollista väitteissä 13 ja 14.

Taulukko G.
Opettajankoulutuksen yhteistyö ammatillisessa opettajankoulutusaineistossa 2005
(opiskelijat: nainen / mies) ^{*)}

Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	Nainen			Mies			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen	3,09	0,85	117	3,04	0,87	114	-0,52	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Vertailu ei ole mahdollista väitteessä 1, sillä sitä ei ole esitetty opiskelijoille.

**LIITE 27. Aineisto 2002 / 2005.
Opettajien taustatiedot.**

Taulukko A. Vastanneiden määrät vastaajaryhmittäin 2002 - 2005

Vastaajaryhmä	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Yliopiston opettaja	261	311	572
	30,0%	15,5%	19,9%
Yliopiston opiskelija	335	1169	1504
	38,6%	58,3%	52,3%
Ammatillisen opettajakorkeakoulun opettaja	46	71	117
	5,3%	3,5%	4,1%
Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelija	227	455	682
	26,1%	22,7%	23,7%
Yhteensä	869	2006	2875
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko B. Vastanneiden määrät vastaajaryhmittäin 2002 - 2005

	Yhteensä
1. 2002-YOOPETT	261
	9,1%
2. 2005-YOOPETT	300
	10,4%
3. 2002-YOOPISK	335
	11,7%
4. 2005-YOOPISK	1102
	38,3%
6. 2002-AMMOPETT	46
	1,6%
7. 2005-AMMOPETT	69
	2,4%
8. 2002-AMMOPISK	227
	7,9%
9. 2005-AMMOPISK	435
	15,1%
10. 2005-UNILÄRARE	11
	,4%
11. 2005-UNISTUD	67
	2,3%
12. 2005-YRKESLÄRARE	2
	,1%

Liitteet

13. 2005- YRKESSTUD	20
	,7%
Yhteensä	2875
	100,0%

Taulukko C. Vastanneiden määrät korkeakouluittain 2002 - 2005

Korkeakoulut	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002,00	2005,00	
HY	95	277	372
	25,5%	74,5%	100,0%
JoY	116	200	316
	36,7%	63,3%	100,0%
JY	123	244	367
	33,5%	66,5%	100,0%
LaY	16	48	64
	25,0%	75,0%	100,0%
OY	115	243	358
	32,1%	67,9%	100,0%
TaY	70	139	209
	33,5%	66,5%	100,0%
TY	45	162	207
	21,7%	78,3%	100,0%
Taik	3	14	17
	17,6%	82,4%	100,0%
Teak	1	20	21
	4,8%	95,2%	100,0%
SibA	2	18	20
	10,0%	90,0%	100,0%
Äa, Ej-yrke	10	74	84
	11,9%	88,1%	100,0%
TtY	0	23	23
	,0%	100,0%	100,0%
Helia	11	110	121
	9,1%	90,9%	100,0%
HAMK	101	5	106
	95,3%	4,7%	100,0%
TAMK	44	125	169
	26,0%	74,0%	100,0%
JYAMK	80	108	188
	42,6%	57,4%	100,0%
OAMK	34	146	180
	18,9%	81,1%	100,0%
ÄA, yrke	3	25	28
	10,7%	89,3%	100,0%
Yhteensä	869	1981	2850
	30,5%	69,5%	100,0%

**LIITE 28. Yliopistoaineisto 2002 / 2005.
Opettajien taustatiedot.**

Taulukko A. Opettajat ikäluokittain

Yliopiston opettajat ikä	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
20-25	4 1,5%	0 ,0%	4 ,7%
26-29	14 5,4%	10 3,2%	24 4,2%
30-39	58 22,2%	67 21,8%	125 22,0%
40-54	133 51,0%	147 47,7%	280 49,2%
55-	52 19,9%	84 27,3%	136 23,9%
Yhteensä	261 100,0%	308 100,0%	569 100,0%

Taulukko B. Opettajat sukupuoliryhmittäin

Sukupuoli	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
nainen	149 57,1%	185 61,5%	334 59,4%
mies	112 42,9%	116 38,5%	228 40,6%
Yhteensä	261 100,0%	301 100,0%	562 100,0%

Taulukko C. Opettajat tehtäväalueittain

Opettajan / toimenhaltijan tehtäväalue	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Kasvatustieteiden opettaja- ja tutkimustehtävä	28	49	77
	11%	15,8%	13,5%
Kasvatustieteiden tutkimus- ja hallintotehtävä	21	11	32
	8%	3,5%	5,6%
Ainedidaktiikan opetustehtävä	40	72	112
	15%	23,2%	19,6%
Ainetiedekunnan opettajantehtävä	34	9	43
	13%	2,9%	7,5%
Opettajankoulutuksen muu tehtävä	16	15	31
	6%	4,8%	5,4%
Harjoittelukoulun (normaalikoulu) opetus-/ohjaustehtävä	115	133	248
	44%	42,9%	43,4%
Harjoittelupäiväkodin opetus-/ohjaustehtävä	1	7	8
	<1%	2,3%	1,4%
Kenttäharjoittelukoulun opetus-/ohjaustehtävä	6	14	20
	2%	4,5%	3,5%
Yhteensä	261	310	571
	100,0%	100,0%	100,0%

**LIITE 29. Yhdistetty yliopistoaineisto 2005 / 2005.
Opettajavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.**

Taulukko A.

Yliopiston opettajien näkemykset opettajan pedagogisista opinnoista v. 2002 ja 2005

*) **)

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,64	0,78	243	3,70	0,77	294	-0,98	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,82	0,80	245	3,83	0,76	294	-0,19	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,23	0,90	247	3,38	0,91	293	-1,85	n.s.
4. Opetusviestintä	-	-	-	3,45	0,81	280	-	-
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,01	0,90	247	3,18	0,89	292	-2,19	*
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,29	0,92	245	3,35	0,89	294	-0,82	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,51	0,91	246	3,54	0,87	291	-0,41	n.s.
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,81	0,80	240	2,82	0,85	287	-0,10	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,56	0,79	236	2,67	0,86	278	-1,45	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,85	0,96	241	2,86	0,88	284	-0,11	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	3,10	0,80	228	2,99	0,85	270	1,50	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-	-	-	2,55	0,90	277	-	-
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	2,98	0,85	239	3,14	0,91	283	-1,99	*
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,71	0,87	231	2,84	0,91	275	-1,59	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	-	-	-	2,39	0,88	265	-	-
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	-	-	-	2,50	0,95	264	-	-
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	-	-	-	3,63	0,77	284	-	-
18. Työelämäyhteistyö	-	-	-	2,82	0,83	265	-	-
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	2,25	0,83	247	3,43	0,93	274	-2,32	*

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Väitteitä 4, 12, 15, 16, 17 ja 18 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko B. Yliopiston opettajien näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005 ^{*)}

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETUSHARJOITTELU	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	3,29	0,98	244	3,21	0,92	292	0,99	n.s.
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla(ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	3,05	1,07	238	3,04	1,02	290	0,18	n.s.
3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	3,22	0,96	249	3,29	1,01	289	-0,82	n.s.
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	4,07	0,82	250	4,16	0,83	294	-1,25	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,50	0,84	252	3,61	0,87	295	-1,44	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,44	1,07	249	3,62	0,98	293	-2,00	*
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,03	1,25	250	3,33	1,04	287	-3,03	**

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C. Yliopiston opettajien näkemykset opiskelijavalinnoista v. 2002 ja 2005 ^{*)}

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPISKELIJAVALINNAT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,58	0,83	253	3,78	0,81	297	-2,81	**
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,56	0,86	251	3,78	0,85	295	-2,97	**
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,41	1,04	231	2,36	0,99	279	0,53	n.s.
4. Aikaisempi työkokemus	3,16	0,93	244	3,07	0,89	288	1,09	n.s.
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,17	0,88	192	3,43	0,88	214	-2,89	**

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D. Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005 ^{*)}

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	2002			2005			T-arvo	p
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	3,27	0,97	258	3,44	0,89	302	-2,14	*
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	3,26	0,82	191	3,16	0,93	208	1,11	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko E.**Yliopiston opettajien näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä resursseista v. 2002 ja 2005^{*)**)}**

- (Väite 1 Asteikko: 1 = melko huonot – 5 = erittäin hyvät)
 (Väite 2 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
 (Väite 3 Asteikko: 1 = erittäin huonot – 5 = erittäin hyvät)
 (Väitteet 4, 5 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)
 (Väitteet 6,7 Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)
 (Väitteet 8,9 Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	2,24	1,06	258	2,15	0,95	298	1,30	n.s.
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	2,91	0,93	233	2,84	0,88	275	0,85	n.s.
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	3,54	1,13	253	3,10	1,06	294	4,74	***
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	2,67	0,94	293	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	2,65	1,01	282	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	3,09	1,14	259	2,90	1,09	294	2,01	*
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	3,17	1,05	260	3,08	1,02	291	1,10	n.s.
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	3,40	1,01	301	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	2,49	0,90	285	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Väitteitä 4, 5, 8 ja 9 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko F.**Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005^{*)**)}****Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?**

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	3,73	0,90	234	3,96	0,89	282	-2,93	**
2. Yleinen koulutuspolitiikka	3,63	0,82	249	3,69	0,85	293	-0,88	n.s.
3. Yhteiskunnallinen kehitys	3,47	0,86	253	3,41	0,94	294	0,71	n.s.
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	3,14	0,95	251	3,12	0,96	291	0,18	n.s.
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	2,73	0,91	278	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	3,16	0,95	292	-	-
7. Työelämän tarpeet	3,33	0,90	257	3,22	0,92	295	1,42	n.s.
8. Yksikköni tulostavoitteet	3,50	0,96	240	3,61	0,97	275	-1,25	n.s.
9. Yksikköni itsearviointit	3,20	1,03	246	3,15	0,93	270	0,59	n.s.

10. Yksikköni ulkoiset arvioinnit	3,06	0,97	231	3,08	0,99	251	-0,21	n.s.
11. Yksikköni virkarakenne	3,45	1,07	242	3,53	1,03	273	-0,84	n.s.
12. Opettajankouluttajien omat intressit	3,58	0,92	250	3,53	0,96	290	0,65	n.s.
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,49	0,91	254	3,38	0,89	296	1,38	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,60	0,96	257	3,65	0,99	290	-0,63	n.s.

) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Väitteitä 5 ja 6 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko G.

Yliopiston opettajien näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005

*) **)

Väite 1, 2 (Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

Väitteet 3-9 (Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteistä vaikutusta tiedekuntien väliseen yhteistyöhön	3,08	0,96	165	2,94	0,89	219	1,57	n.s.
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,84	0,91	215	2,76	0,90	2,28	0,91	n.s.
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	3,02	0,89	229	3,17	0,81	281	-1,98	*
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,55	0,90	199	2,63	0,86	217	-0,97	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,81	0,78	184	2,87	0,84	201	-0,68	n.s.
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opetettävien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	2,90	1,02	171	3,10	1,11	190	-1,77	n.s.
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	3,75	1,03	191	3,84	0,93	222	-0,97	n.s.
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	-	-	-	3,64	0,90	203	-	-
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	3,99	0,87	155	4,05	0,97	188	-0,60	n.s.

) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Väitettä 8 ei voitu verrata, sillä sitä ei esitetty vuonna 2002.

LIITE 30. Yliopistoaineisto 2002 / 2005. Opiskelijoiden taustatiedot.

Taulukko A. Opiskelijat ikäluokittain

Ikä	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
-20	7 2,1%	27 2,3%	34 2,3%
20-25	209 62,4%	712 61,8%	921 61,9%
26-29	85 25,4%	234 20,3%	319 21,5%
30-39	26 7,8%	115 10,0%	141 9,5%
40-54	6 1,8%	61 5,3%	67 4,5%
55-	2 ,6%	3 ,3%	5 ,3%
Yhteensä	335 100,0%	1152 100,0%	1487 100,0%

Taulukko B. Opiskelijat sukupuoliryhmittäin

Sukupuoli	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Nainen	278 83,0%	981 86,2%	1259 85,5%
Mies	57 17,0%	157 13,8%	214 14,5%
Yhteensä	335 100,0%	1138 100,0%	1473 100,0%

Taulukko C. Opiskelijat opintosuunnittain

Opiskelijan opintosuunta	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Luokanopettajan koulutus	125 38,3%	556 47,9%	681 45,8%
Lastentarhanopettajan koulutus	10 3,1%	128 11,0%	138 9,3%
Erytisopettajan koulutus	35 10,7%	46 4,0%	81 5,5%
Aineenopettajan koulutus	156 47,9%	430 37,1%	586 39,4%
Yhteensä	326 100,0%	1160 100,0%	1486 100,0%

Taulukko D. Aineenopettajaopiskelijat ainealoittain 2002 – 2005

Aineenopettajan aineala	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Kasvatus-tieteellinen ala	10 6,1%	55 11,3%	65 10,0%
Humanistinen ala	49 29,9%	129 26,6%	178 27,4%
Matemaattis-luonnon-tieteellinen ala	44 26,8%	92 19,0%	136 21,0%
Liikunta- ja terveystieteen ala	0 0,0%	7 1,4%	7 1,1%
Teologinen ala	10 6,1%	4 ,8%	14 2,2%
Valtio- ja yhteiskunta-tieteellinen ala	4 2,4%	8 1,6%	12 1,8%
Taideala	5 3,0%	17 3,5%	22 3,4%
Taidekorkeakoulu (Siba, Taikk, Teakk)	3 1,8%	33 6,8%	36 5,5%
Käsityö, tekstiilityö / tekninen työ	18 11,0%	75 15,5%	93 14,3%
Kotitalous	12 7,3%	50 10,3%	62 9,6%
Opinto-ohjaus	0 0,0%	8 1,6%	8 1,2%
Muu ala	9 5,5%	7 1,4%	16 2,5%
Yhteensä	164 100,0%	485 100,0%	649 100,0%

Taulukko E. Pedagogisten opintojen suorituspäätyminen

	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
ei yht	11 3,3%	25 2,1%	36 2,4%
1-5 ov	15 4,5%	27 2,3%	42 2,8%
6-9 ov	18 5,5%	39 3,4%	57 3,8%
10-15 ov	38 11,5%	118 10,1%	156 10,4%
16-35 ov	174 52,7%	570 49,0%	744 49,8%
36--> ov	74 22,4%	384 33,0%	458 30,7%
Yhteensä	330 100,0%	1163 100,0%	1493 100,0%

**LIITE 31. Yhdistetty yliopistoaineisto 2005 / 2005.
Opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.**

Taulukko A.

Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajan pedagogisista opinnoista v. 2002 ja 2005 *) ()**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,28	0,87	322	3,33	0,86	1126	-0,89	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,71	0,82	323	3,66	0,82	1126	0,90	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,16	0,98	323	3,25	0,97	1136	-1,39	n.s.
4. Opetusviestintä	-	-	-	3,10	0,87	1140	-	-
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	2,99	0,99	317	2,89	1,05	1111	1,43	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,17	1,01	321	3,35	0,99	1122	-2,83	**
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	2,84	1,03	321	3,07	0,99	1118	-3,56	**
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,51	0,94	314	2,46	0,92	1112	0,76	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,36	0,88	318	2,37	0,93	1112	-0,13	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,76	0,96	318	2,65	1,00	1118	1,73	n.s.
11. Opintojen ohjaus – ohjausvalmiudet	2,53	0,96	306	2,28	0,94	1072	4,16	***
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-	-	-	2,36	0,98	1111	-	-
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,17	1,03	321	3,06	0,99	1098	1,81	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	2,26	0,94	310	2,47	1,00	1062	0,97	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	-	-	-	1,96	0,87	1069	-	-
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	-	-	-	2,14	0,97	1054	-	-
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	-	-	-	3,50	0,94	1100	-	-
18. Työelämäyhteistyö	-	-	-	2,64	0,99	1058	-	-
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	3,13	0,95	317	3,07	1,01	1072	0,98	n.s.

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Väitteitä 4, 12, 15, 16, 17, ja 18 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko B. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005 ¹⁾

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETUSHARJOITTELU	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Harjoittelussa on valinnaisuutta	3,05	1,06	314	2,83	0,97	1101	-3,58	***
2. Harjoittelua on eri-ikäisille ja eri kouluasteilla(ml. aikuis- ja ammatilliset oppilaitokset)	2,73	1,21	305	2,77	1,13	1056	0,50	n.s.
3. Harjoittelukoulun ulkopuolista harjoittelua on	3,10	1,20	306	2,64	1,13	1065	6,21	n.s.
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,76	0,88	304	3,82	0,86	1085	-1,03	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,26	1,00	314	3,21	1,03	1100	0,88	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,66	1,03	308	3,58	1,05	1073	1,78	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,51	1,29	313	3,48	1,14	1073	0,48	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko C. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opiskelijavalinnoista v. 2002 ja 2005 ¹⁾

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPISKELIJAVALINNAT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	3,55	0,78	319	3,61	0,76	1115	-1,39	n.s.
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	3,33	0,88	309	3,45	0,87	1107	-2,18	*
3. Sukupuolirakenteen tasoittaminen	2,66	1,04	268	2,85	0,99	969	-2,87	**
4. Aikaisempi työkokemus	3,24	1,00	285	3,22	0,96	966	0,18	n.s.
5. Aineenopettajan koulutukseen valinta opintojen eri vaiheissa	3,24	1,02	168	3,23	0,91	506	0,55	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko D. Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005

Vertailuja ei voitu tehdä, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen arvostus on yliopistossani	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan tai muun vastaavan yhteistyöelimen työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen tehtävistä ja resursseista v. 2002 – 2005**

Vertailuja ei voitu tehdä, sillä väitteitä ei ole esitetty opiskelijoille.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Yksikköni resurssit vastata nykyistä suurempiin peruskoulutettavien määrään ovat	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yliopistoni käyttää opettajankouluttajien osaamista täydennyskoulutuksessaan	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Mahdollisuuteni osallistua täydennyskoulutukseen on ollut	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Minun on ollut mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}****Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?**

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatustieteelliset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	2,89	1,07	283	2,91	1,02	962	-0,22	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,31	,94	289	3,36	,91	943	-0,70	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.^{**)} Vertailu mahdollista vain väitteissä 13 ja 14.

Taulukko G.
Yliopiston opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005^{1) 2)}

(Väite 2 Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

(Väitteet 3-9 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arviointien jälkeen	2,49	0,80	143	2,53	0,83	499	-0,57	n.s.
3. Tiedonkulku harjoittelukoulun ja OKL:n välillä toimii	2,82	0,92	268	3,10	0,96	893	-4,15	***
4. Opinnäytteiden ohjaus yhteistyössä eri laitosten kanssa toteutuu	2,61	1,01	153	2,67	0,94	479	-0,60	n.s.
5. Tiedonkulku ainetiedekunnan ja OKL:n välillä toimii	2,54	0,91	188	2,77	0,91	530	-2,91	**
6. Aineenopettajaksi opiskeleva voi valita opintoihinsa monialaiset opinnot (peruskoulun 1 - 6 luokilla opettävien aineiden opinnot) ja saada kelpoisuuden luokanopettajaksi	2,82	1,21	131	3,42	1,14	516	-5,37	***
7. Aineenopettajaksi opiskelija voi tehdä aineen opetukseen liittyvä pro gradu-työn	3,91	1,11	158	4,08	0,95	4,56	-1,73	n.s.
8. Luokanopettajaksi opiskeleva voi valita sivuaineopintoja 35 ov/opetettava aine) ja saada kelpoisuuden aineenopettajaksi	-	-	-	3,76	0,00	761	-	-
9. Lastentarhanopettajaopiskelija voi halutessaan suorittaa maisterin tutkinnon	3,62	1,06	106	3,90	0,94	501	-2,45	*

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

²⁾ Vertailuja ei voitu tehdä väitteessä 1, sillä sitä ei ole esitetty opiskelijoille. Väitteen 8 arvot puuttuivat vuoden 2002 aineistosta.

**LIITE 32. Ammatillinen opettajankoulutusaineisto 2002 / 2005.
Opettajien taustatiedot.**

Taulukko A. Opettajat ikäluokittain

Ikä	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
26-29	0 0,0%	2 2,8%	2 1,7%
30-39	6 13,0%	6 8,5%	12 10,3%
40-54	30 65,2%	37 52,1%	67 57,3%
55-	10 21,7%	26 36,6%	36 30,8%
Yhteensä	46 100,0%	71 100,0%	117 100,0%

Taulukko B. Opettajat sukupuoliryhmittäin

Sukupuoli	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
nainen	22 47,8%	33 47,8%	55 47,8%
mies	24 52,2%	36 52,2%	60 52,2%
Yhteensä	46 100,0%	69 100,0%	115 100,0%

Taulukko C. Opettajat tehtäväalueittain

Opettajan / toimenhaltijan tehtäväalue	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Opettajakorkeakoulun yliopettaja	5 10,9%	27 39,1%	32 27,8%
Opettajakorkeakoulun lehtori	3 6,5%	4 5,8%	7 6,1%
Opettajakorkeakoulun tuntiopettaja	36 78,3%	10 14,5%	46 40,0%
Kenttäharjoittelukoulun opetus-/ohjaustehtävä	0 0,0%	24 34,8%	24 20,9%
Tutkimus- ja hallintotehtävät	2 4,3%	4 5,8%	6 5,2%
Yhteensä	46 100,0%	69 100,0%	115 100,0%

**LIITE 33. Yhdistetty ammatillinen opettajakorkeakouluaineisto 2002 / 2005.
Opettavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.**

**Taulukko A.
Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset
opettajankoulutusopinnoista v. 2002 ja 2005 ^{*)} ^{**)}**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	4,02	0,81	45	3,92	0,67	70	0,77	n.s.
2. Oppimisprosessi	4,24	0,68	45	4,33	0,72	70	-0,63	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,80	0,94	45	3,82	0,81	68	-0,14	n.s.
4. Opetusviestintä	3,71	0,84	45	3,75	0,81	71	-0,23	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,91	0,70	45	3,48	0,86	71	2,82	**
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,44	0,97	45	3,57	0,96	69	-0,65	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,80	0,76	45	3,49	0,84	71	1,99	*
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	3,02	0,89	45	3,88	0,92	69	0,80	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	3,00	0,99	45	2,76	0,95	67	1,26	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	3,09	0,85	45	3,15	0,86	67	-0,37	n.s.
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	3,56	0,87	45	3,53	0,85	70	-0,17	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-	-	-	2,76	0,88	68	-	-
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,80	0,97	45	3,64	1,01	69	-0,85	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	3,33	0,93	45	3,17	0,95	69	-0,88	n.s.
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	-	-	-	2,95	0,96	65	-	-
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	3,45	1,17	44	3,35	1,12	66	0,48	n.s.
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	-	-	-	4,13	0,77	69	-	-
18. Työelämäyhteistyö	-	-	-	3,74	0,85	70	-	-
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	-	-	-	3,85	0,96	67	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**) Väteitä 12, 15, 17, 18 ja 19 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.}

Taulukko B.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}**

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETUSHARJOITTELU	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,61	0,92	44	4,23	0,75	70	-3,91	***
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	4,14	0,82	44	4,17	0,82	70	-0,22	n.s.
6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,77	0,95	44	3,69	0,76	69	0,47	n.s.
7. Opetusharjoittelua on riittävästi	3,52	1,11	44	3,54	0,88	69	-0,68	n.s.
8. Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa	-	-	-	3,16	0,90	69	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**) Vaitettä 8 ei voitu verrata, sillä sitä ei esitetty vuonna 2002.}

Taulukko C.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opiskelijavalinnoista ja tiedottamisesta v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}**

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:
(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPISKELIJAVALINNAT JA TIEDOTTAMINEN	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	-	-	-	3,18	0,81	61	-	-
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	-	-	-	3,23	0,82	62	-	-
6. Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii	3,49	0,85	39	4,23	0,74	56	-4,53	***
7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	-	-	-	3,32	0,85	60	-	-
8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta	-	-	-	3,53	0,90	62	-	-
9. Eri koulutusalojen opettajatarve	-	-	-	3,37	0,81	59	-	-
T1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla	-	-	-	4,14	0,77	70	-	-
T2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla	-	-	-	4,30	0,71	69	-	-
T3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä	-	-	-	4,24	0,9	62	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**) Vaitteita 1, 2, 7, 8, 9, T1, T2 ja T3 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.}

Taulukko D.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005 ¹⁾**

(Asteikko: 1 = olematonta – 5 = erittäin hyvää)

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	3,00	1,07	43	3,59	1,01	68	-2,92	**
4. Opettajankoulutusneuvoston työ on	3,41	1,18	34	3,50	0,95	48	-0,38	n.s.

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.**Taulukko E.****Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä ja resursseista v. 2002 ja 2005 ^{1) **)}**

(Väitteet 4, 5 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

(Väitteet 6, 7 Asteikko: 1 = erityisen huono – 5 = erittäin hyvä)

(Väitteet 8-10 Asteikko: 1 = erityisen huonosti – 5 = erittäin hyvin)

(Väite 11 Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	3,16	1,04	68	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	3,50	1,00	68	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	2,96	1,21	45	3,17	1,05	64	-1,00	n.s.
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	3,24	1,26	45	3,40	1,17	65	-0,66	n.s.
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	3,58	0,87	45	3,43	1,06	65	0,77	n.s.
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	3,04	0,98	45	3,24	1,12	67	-0,95	n.s.
10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	3,40	1,03	45	3,67	1,06	67	-1,34	n.s.
11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkeakoulujen osaamista täydennyskoulutukseen	2,45	0,92	42	2,87	0,97	62	-2,21	*

¹⁾ Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.^{**)} Väitteitä 1 ja 2 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko F.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}****Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?**

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	3,62	0,87	45	3,74	1,03	61	-0,60	n.s.
2. Yleinen koulutuspolitiikka	3,50	0,78	46	3,73	0,77	63	-1,54	n.s.
3. Yhteiskunnallinen kehitys	3,67	0,94	46	3,55	0,87	64	0,73	n.s.
4. Kasvatusideologiset suuntaukset	3,63	0,71	46	3,42	0,77	65	1,49	n.s.
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	3,03	0,93	66	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	3,31	1,00	67	-	-
7. Työelämän tarpeet	3,93	0,95	46	3,61	0,98	67	1,74	n.s.
8. Yksikköni tulostavoitteet	3,75	0,78	44	3,56	0,96	62	1,08	n.s.
9. Yksikköni itsearviointit	3,61	0,92	44	3,39	0,98	62	1,20	n.s.
10. Yksikköni ulkoiset arviointit	3,47	0,95	44	3,15	1,02	60	1,43	n.s.
11. Yksikköni virkarakenne	3,20	0,99	45	3,02	1,13	60	0,87	n.s.
12. Opettajankouluttajien omat intressit	3,61	1,04	46	3,56	0,91	63	0,28	n.s.
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,80	0,92	45	3,64	0,87	66	0,95	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	3,91	0,87	45	3,83	1,02	65	0,43	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.^{**)} Väitteitä 5 ja 6 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.**Taulukko G. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajien näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005 ^{*)}**

(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Opettajankoulutuksen strategiatyöllä on ollut myönteisiä vaikutuksia opettajakorkeakoulujen väliseen yhteistyöhön	2,94	0,86	33	3,12	0,80	50	-0,98	n.s.
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen	2,92	0,81	36	2,96	0,89	56	0,25	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

LIITE 34. Ammatillinen opettajankoulutusaineisto 2002 / 2005. Opiskelijoiden taustatiedot.

Taulukko A. Opiskelijat ikäluokittain

Ikä	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
20-25	5 2,2%	2 ,4%	7 1,0%
26-29	21 9,3%	35 7,7%	56 8,2%
30-39	104 45,8%	166 36,6%	270 39,6%
40-54	92 40,5%	233 51,3%	325 47,7%
55-	5 2,2%	18 4,0%	23 3,4%
Yhteensä	227 100,0%	454 100,0%	681 100,0%

Taulukko B. Opiskelijat sukupuoliyryhmittäin

Sukupuoli	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
nainen	153 67,4%	254 57,2%	407 60,7%
mies	74 32,6%	190 42,8%	264 39,3%
Yhteensä	227 100,0%	444 100,0%	671 100,0%

Taulukko C. Opiskelijat opintomuodon mukaan

Opiskelijan opintomuoto	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
Päätoiminen opiskelu	71 31,7%	33 7,4%	104 15,5%
Monimuotoinen opiskelu opettajan työn ohella	78 34,8%	206 46,2%	284 42,4%
Monimuotoinen opiskelu, muu työn kuin opettajan työn ohella	65 29,0%	175 39,2%	240 35,8%
Englanninkielinen opiskelu	5 2,2%	2 ,4%	7 1,0%
Näyttömuotoinen opiskelu	5 2,2%	30 6,7%	35 5,2%
Yhteensä	224 100,0%	446 100,0%	670 100,0%

Taulukko D. Opettajankoulutusopintojen määrän

	Mittausvuosi		Yhteensä
	2002	2005	
ei yht	6	11	17
	2,7%	2,4%	2,5%
1-5 ov	18	29	47
	8,0%	6,4%	6,9%
6-9 ov	19	63	82
	8,5%	13,9%	12,1%
10-15 ov	48	81	129
	21,4%	17,9%	19,1%
16-35 ov	133	261	394
	59,4%	57,6%	58,2%
36--> ov	0	8	8
	,0%	1,8%	1,2%
Yhteensä	224	453	677
	100,0%	100,0%	100,0%

LIITE 35.**Yhdistetty ammatillinen opettajakorkeakouluaineisto 2002 / 2005.
Opiskelijavastausten keskiarvojen vertailu T-testillä.****Taulukko A.****Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset
opettajankoulutusopinnoista v. 2002 ja 2005 *) **)**

Seuraavat aihealueet on otettu huomioon opettajankoulutuksessa:

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETTAJANKOULUTUSOPINNOT	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Suunnittelu- ja arviointitaidot	3,32	0,85	226	3,34	0,85	443	-0,29	n.s.
2. Oppimisprosessi	3,79	0,81	225	3,84	0,78	447	-0,74	n.s.
3. Ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	3,64	0,93	225	3,47	0,94	444	2,27	*
4. Opetusviestintä	3,33	0,92	221	3,37	1,02	442	-0,44	n.s.
5. Opetussuunnitelmien laadinnan valmiudet	3,27	0,92	226	3,13	1,00	439	1,84	n.s.
6. Opettajan työn eettinen vastuu	3,17	0,92	223	3,15	0,97	436	0,24	n.s.
7. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö	3,47	1,03	223	3,09	1,01	440	4,56	***
8. Oppimisvaikeuksien ehkäisy	2,73	0,97	218	2,81	0,94	424	-0,92	n.s.
9. Syrjäytymisen ehkäisy	2,65	0,99	220	2,70	0,98	422	-0,66	n.s.
10. Monikulttuuriset kysymykset	2,65	1,02	219	2,83	1,02	426	-2,13	*
11. Opintojen ohjaus - ohjausvalmiudet	2,99	0,98	222	3,07	1,06	432	-0,90	n.s.
12. Työyhteisön toiminta ja konfliktitilanteiden ratkaiseminen	-	-	-	2,58	0,95	420	-	-
13. Opettajan työn yhteiskunnallinen perusta	3,38	0,96	220	3,28	1,00	434	1,20	n.s.
14. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri koulutusasteiden erityistarpeita	3,10	0,93	223	2,91	0,99	420	2,41	*
15. Oppilaitosten johtaminen ja kehittäminen	-	-	-	2,56	1,03	421	-	-
16. Aiheiden käsittely yli oppilaitosrajojen	-	-	-	3,84	1,07	418	-	-
17. Tutkiva ja kehittävä työtapa	-	-	-	3,53	0,94	437	-	-
18. Työelämäyhteistyö	-	-	-	3,26	1,01	435	-	-
19. Tutkimuksiin perustuva ja käytännön tieto opettajan työn todellisuudesta välittyvät koulutuksessa	-	-	-	3,33	0,95	413	-	-

*) Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

**) Väitteitä 12, 15, 16, 17, 18 ja 19 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002.

**Taulukko B. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset
opetusharjoittelusta v. 2002 ja 2005 *) **)**

Opetusharjoittelu toteutetaan nykyään niin, että

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPETUSHARJOITTELU	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
4. Harjoittelussa saa henkilökohtaista ohjausta ja tukea	3,62	1,07	217	3,74	0,95	392	-1,46	n.s.
5. Harjoittelu antaa realistisen kuvan opettajan työstä	3,96	0,88	217	3,97	0,93	390	-0,11	n.s.

6. Harjoittelu on jaksotettu opettajana kehittymisen kannalta riittävän pitkälle ajanjaksolle	3,62	1,03	216	3,65	1,03	384	-0,24	n.s.
7. Opetusharjoittelu on riittävästi	3,75	1,18	220	3,99	1,02	391	-2,48	*
8. Harjoittelu antaa realistisen kuvan työskentelystä eri oppilaitosmuodoissa ja eri-ikäisten oppijoiden kanssa	-	-	-	3,24	1,09	382	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Väitettä 8 ei voitu verrata, sillä sitä ei esitetty vuonna 2002.

Taulukko C.

Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opiskelijavalinnoista ja tiedottamisesta v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}

Seuraavat näkökohdat otetaan opiskelijavalinnoissa nykyisin huomioon:

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin hyvin)

OPISKELIJAVALINNAT JA TIEDOTTAMINEN	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
1. Soveltuvuus alalle	-	-	-	3,22	1,09	394	-	-
2. Motivoituneisuus ja sitoutuneisuus opettajan työhön	-	-	-	3,34	1,07	397	-	-
6. Opiskelijavalinnoissa opettajakorkeakoulujen yhteishaku toimii	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Opiskelijavalinta toimii kokonaisuudessaan niin, että se valikoi hakijoista opettajiksi hyvin sopivat	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Työkokemuksen tarkoituksenmukaisuus opetustyön kannalta	-	-	-	3,78	0,88	399	-	-
9. Eri koulutusalojen opettajatarve	-	-	-	3,54	0,96	349	-	-
T1. Koulutusta koskevaa tietoa on saatavilla	-	-	-	3,99	0,89	446	-	-
T2. Koulutukseen hakemista koskevaa tietoa on saatavilla	-	-	-	4,09	0,89	446	-	-
T3. Opettajankorkeakoulujen yhteishaku toimii järjestelmänä	-	-	-	4,23	0,90	444	-	-

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

^{**)} Väitteitä 1, 2, 8, 9, T1, T2 ja T3 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty vuonna 2002. Väitteitä 6 ja 7 ei esitetty opiskelijoille kumpanakaan vuonna.

Taulukko D.

Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen arvostuksesta ja asemasta v. 2002 ja 2005

Väitteitä ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty kumpanakaan vuonna.

OPETTAJANKOULUTUKSEN ARVOSTUS JA ASEMA	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
3. Opettajankoulutuksen työtä arvostetaan ammattikorkeakoulussani	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Opettajankoulutusneuvoston työ on	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko E.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankouluttajien tehtävistä ja resursseista v. 2002 ja 2005**

Väitteitä ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty kumpanakaan vuonna.

OPETTAJANKOULUTTAJIEN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
4. Minulla on mahdollista varata riittävästi aikaa täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Yksikön taloudelliset resurssit antavat minulle mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Mahdollisuus työskennellä tutkimus- ja kehittämishankkeissa on	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Uuden tiedon tuottamismahdollisuus on työssäni	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Olen tuottanut työssäni uutta opetusmateriaalia	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Opettajankoulutuksen perustehtävään on resursoitu	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Ammattikorkeakoulut käyttävät opettajakorkea koulujen osaamista täydennyskoulutukseen	-	-	-	-	-	-	-	-

Taulukko F.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen kehittämisestä v. 2002 ja 2005 ^{*)} ^{**)}**

Mitkä seikat ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä?

(Asteikko: 1 = ei lainkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	2002			2005			T- arvo	Merk.
	\bar{X}	s	n	\bar{X}	s	n		
1. Opetusministeriön ohjaus	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Yleinen koulutuspolitiikka	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Yhteiskunnallinen kehitys	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Kasvatustieteelliset suuntaukset	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Alueelliset kehittämistarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kansainvälistyminen	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Työelämän tarpeet	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Yksikköni tulostavoitteet	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Yksikköni itsearviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Yksikköni ulkoiset arviointit	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Yksikköni virkarakenne	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Opettajankouluttajien omat intressit	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Opiskelijoilta kerättävä palaute	3,48	1,02	212	3,48	1,00	373	-0,17	n.s.
14. Opettajan työssä tarvittavat valmiudet	4,10	0,83	218	3,71	0,99	387	5,25	***

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.

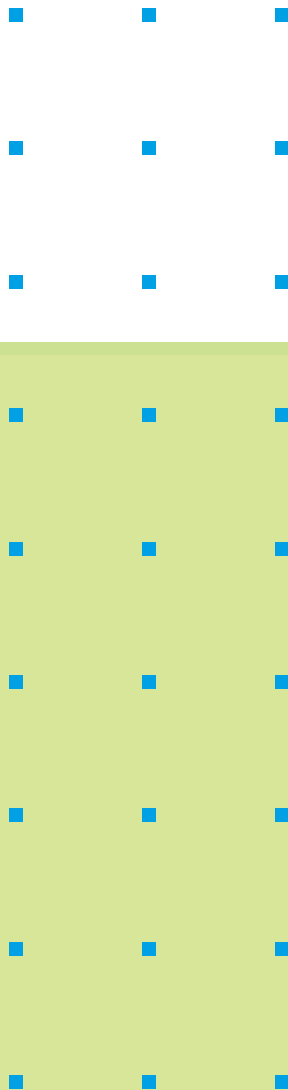
^{**)} Väitteitä 1 – 12 ei voitu verrata, sillä niitä ei esitetty kumpanakaan vuonna.

Taulukko G.**Ammatillisten opettajakorkeakoulujen opiskelijoiden näkemykset opettajankoulutuksen yhteistyöstä v. 2002 ja 2005 ^{*) **)}**

(Asteikko: 1 = ei ollenkaan – 5 = erittäin paljon)

OPETTAJANKOULUTUKSEN YHTEISTYÖ	2002			2005			T-arvo	Merk.
	\bar{x}	s	n	\bar{x}	s	n		
2. Eri kouluttajatahojen yhteistyö on lisääntynyt opettajankoulutuksen arvioinnin jälkeen	3,12	0,80	122	3,05	0,87	238	0,81	n.s.

^{*)} Korkein keskiarvo vahvennettu, kun tulos on tilastollisesti merkitsevä.^{**)} Väitettä 1 ei voitu verrata, sillä sitä ei esitetty opiskelijoille kumpanakaan vuonna.

Julkaisu pohjautuu opetusministeriön vuonna 2001 julkaiseman Opettajankoulutuksen kehittämissohjelman valtakunnallisen seuranta- ja arviointihankkeen opettajien peruskoulutustutkimuksen tuloksiin. Peruskoulutuksen arviointi toteutettiin keväällä 2005. Aineistona oli yliopistojen ja ammatillisten opettajakorkeakoulujen opettajankouluttajille ja opettajaksi opiskeleville suunnatut verkkokyselyt. Seurannassa käytettiin Korkeakoulujen arviointineuvoston toimesta vuonna 2002 kerättyä peruskoulutusaineistoa.

Julkaisussa tarkastellaan opettajankouluttajien ja opettajaksi opiskelevien koulutuksen tämän hetken tilaa sekä kehittämissohjelmassa esitettyjen peruskoulutus-suositusten toteutumista.

Julkaisu on tarkoitettu kaikille opettajankoulutuksesta kiinnostuneille, kuten opettajankouluttajille ja opettajaksi opiskeleville sekä opettajankoulutuksen kehittäjille.